DICTYS CRETENSIS
DE BELLO TROJANO,
ET
DARES PHRYGIUS
DE EXCIDIO TROJÆ.

INTERPRETATIONE ET NOTIS
ILLUSTRAVIT
ANNA TANAQVILLI FABRI FILIA.

JUSSU CHRISTIANISSIMI
REGIS,
IN USUM SERENISSIMI
DELPHINI.

LUTETIÆ PARISIORUM,
Apud Lambertum Roulland, Reginæ Christianissimæ Typographum atque Bibliopolam, viâ Jacobæâ, sub Scuto Reginæ.

M. DC. LXXX.
CUM PRIVILEGIO REGIS.

SERENISSIMO DELPHINO

S. P. D.

ANNA TANAQUILLI FABRI FILIA.

T*ROIANI belli ſcriptorem Dictym tibi nunc offero*, DELPHINE SERENISSIME, *munus plane te dignum, qui cum totam fere antiquam hiſtoriam pernoſcas, antiquiora quoque illa & ultimis retro temporibus propiora perlegendi cupiditate teneris. In his ſane Græ-*

corum cum Trojanis bellum primas obtinet, neque fabulam ullam invenias quæ hominum memoriam exercuerit magis, quæque adeo nobiliores præcones sortita sit. Nihil itaque ad delectationem tuam aptius putavi, quam hancce tibi historiam ob oculos ponere, ut iucundissima ejus lectione animum tuum expleas, non ut inde petas rudimenta virtutum. Quid enim, DELPHINE SERENISSIME, *Achilles, Hector & Diomedes, heroes illi fortissimi, tibi prodesse possint? eos omnes robore jam vincis, qui invictissimum parentem tuum designas, & ad ejus fortitudinem jam assurgis. Quid Palamedes Græcorum prudentissimus in te amplius conferat? Palamedem infra te positum premis, quippe omni disciplinarum genere instructus, ad altam sapientissimi Lodoïci regis prudentiam jam aspiras. Fuerint illi quidem hactenus post se natis hominibus imitandum exemplar, eorum jam vicem præstabit invictissimus ille parens tuus, quem, ut nunc, & olim hominum*

genus quasi divum venerabitur, sibique solum imitandum proponet. Adeoque, quod de imagine quadam veneris olim dictum est, ex ea fuisse de puellarum pulcritudine iudicatum, ut quæ imagini similior esset, ea formosissima diceretur, de almo tuo parente illud utique verum erit, ad cuius ingentia facta quo propius beati heroes accesserint, eo amplius se in heroicis virtutibus profecisse arbitrabuntur. Perge, igitur, DELPHINE SERENISSIME, *perge, ut facis, vestigiis eius insistere, donec divina illa sapientia, qua illum irradiat, afflatus, ita cum eo refulgeas. Neque enim aliud tibi à Deo optimo Maximo et expetendum qui tibi reliqua omnia benigna manu largitus est, nobilitatem qua, si ab ultima repetatur origine, ne in fabulis quidem inveniri possit antiquior: formam corporis egregiam, & regno cui natus es dignam: ingenium, ad omnium qui te adeunt admirationem: præclaram & lætam indolem; pietatem denique singulari eruditione conjunctam*

quæ cum olim cœlesti illa ſapientia quaſi cumulata fuerint, tum certe ſapientiſſimo tuo parenti iam propior, tam ſuper alios reges eveheris, quam nunc reliquum omne mortale genus ſuperemines. Sed invenuſtum eſt te diutius morari DELPHINE SERENISSIME, *cui*

Iam venit en virgo, jam dicitur hymenæus,
Hymen, ô hymenæe, hymen ades ô hymenæe,
Lætus ades.

Vale igitur DELPHINE SERENISSIME, *tuque alma victoria* SERENISSIMI DELPHINI *Sanctiſſima coniux. Valete, mea præſentia numina, meque meumque hunc laborem faventes aſpicite, ſicque vobis.*

Det juvenum cultrix prolem Latona beatam,
Vaſque puer lætis ignibus urat Amor.

Pariſiis 1. *Kal. Mart.* 1680.

AD
LECTOREM.

POSTQUAM L. Florum, in usum SERENISSIMI DELPHINI, edidi, Lector, Dictym Cretensem de bello Trojano aggredi jussa sum. Notum est eum vulgo suppositium credi, sed res credita tantum & à nemine adhuc probata. Quare id in primis mihi probandum putavi, & iis argumentis, quibus fides derogari non posset, pervincendum falsum Dictym esse hunc. Cœpi itaque accurate rem persequi, eaque omnia colligere, quæ jam olim bene multa hic animadverteram è veteribus, vel immutata vel adumbrata, atque ita, quod prima fronte mihi non exiguæ molis esse videbatur, fontes fere omnes, unde sua hausit hic noster ut historiam suam concinnaret, apperui. Habes igitur, Lector, Pseudodictym istum historicum, sed utilem tamen & eruditum. Is sane veteres omnes scriptores de

expeditione Græcorum, deque eorum reditu, diligenter pervoluit, ex eorum diſcrepantibus interdum ſententiis, eas ſæpius elegit, quæ à pluribus & à gravioribus traduntur. Is poëtica omnia figmenta reſecuit, vel ea ad hiſtoriæ fidem ſic immutavit, ut nihil contra veriſimilitudinem peccet. Homerum præcipue ſequitur, a quo tamen ſæpius diſſentit, ut vel de tempore ipſo expeditionis. Homerus quippe, & poſt eum alii bene multi, totos viginti annos huic inſumptos dicunt, nempe decennium exercitui colligendo, & alterum decennium ad Trojam bellando, ita enim apud eum Helena.

Ἤδη γὰρ νῦν μοι τόδ᾽ εἰκοστὸν ἔτος ἐστὶν,
Ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβην, καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα πάτρης.

Iam enim nunc mihi vigeſimus annus eſt,
Ex quo huc veni & à mea diſceſſi patria.

Dictys vero decennium tantum ponit, nempe novem expeditioni, decimum bello. Tragicis etiam aliquando iuſiſtit, quorum omnium illuſtriores fabulas attingit, à ſe interpolatas plerumque & expolitas. Graves conciones addidit & alia hiſtoriæ ornamenta lucidiſſima. Ejus elocutio lutulenta plerumque, ut ejus ſæculi quo ſcripſit, ſed unde tamen aliquid tollas, quippe

quæ

quæ elegantiſſimis optimorum ſcriptorum floſculis diſtincta ſit. Poſt Conſtantinum Magnum ſcripſiſſe putat Voſſius, at Joz. Mercerus veriſimilius ipſius Conſtantini ætate, ex Epiſtola quæ Arcadio Conſuli dicata libello præponitur, cum enim Arcadium ſub ipſo Conſtantini Magni imperio conſulatum geſſiſſe notum eſt. Dictys Cretenſis nomen aſcivit, quia noverat fuiſſe olim Dictym Cretenſem, Idomenei comitem, eumque litteris mandaſſe quæ & ipſe viderat, & quorum etiam pars fuerat. Huius nomen mentitus eſt item alius ſcriptor qui eandem hiſtoriam Græce texuit, ut eſt apud Suidam & Tzetzem. De vero Dicty vide quæ infra ex Voſſio de hiſtoricis Græcis. De meo autem hocce labore nihil eſt quod apud te agam, Lector, cum de tota hacce commentandi ratione jam abunde egerim apud Florum, quo libenter te remitto ne hic ea frigide videar repetere ut in laudes viri Illuſtriſſimi & Sapientiſſimi Montauzerii Ducis, SERENISSIMI DELPHINI Moderatoris, excurram, qui virtute ſua ſupra laudes omnes evectus eſt. Et ne etiam de Illuſtriſſimo & Reverendiſſimo viro Condomienſi Epiſcopo, SERENISSIMI DELPHINI Præceptori & fidei Romanæ ingenioſiſſimo vindice hic aliquid loquar, deque perilluſtri & admodum R^{do} D. Huetio Abbate Alnetenſi in earumdem curarum partem accito & religionis Chri-

ẽ

ſtianæ aſſertore acerrimo, quos omnes divinitus ſua manet laus. Sed illud tantum te volo, Lector, ut quæ in perlegendo opere, à me peccata deprehendes, ea ignoſcas, eoque lubentius quod nemo hic mihi facem alluxit, quæ prima hiſtoricum iſtum commentariis illuſtrare aggreſſa ſum. Vale.

DE ILII EXCIDIO

EX

IOSEPHO SCALIGERO,

DE EMENDATIONE TEMPORUM LIBRO QUINTO.

POSTREMOS annos mythici temporis veteres ſcriptores certatim definire voluerunt, quod ſint memoriæ ſcriptorum proximi, ut ſcribit Cenſorinus. Sed quare ipſe eos deducat ab Inachi regno ad primam Olympiadem, non autem à capto Ilio, ut reliqui, cauſſam non capio. Non poteſt dici quam variis judiciis lis ventilata ſit. Et quidem omnium ſententias in medium adferre ambitioſum eſt. Neque enim errores alienos triumphamus, ſed quantum poteſt fieri tollimus. Ea igitur eſt Tetraeteridis Græcæ commoditas, ut ex die menſis ſciatur quota ſit prytania, modo conſtet quotus ſit annus Tetraeteridis. Contra, datis diebus menſis & prytanias, deprehenditur, quotus ſit annus Tetraeteridis. Ut in Decreto Athenienſium in gratiam Zenonis. Ἐπ' Ἀῤῥενίδου ἄρχοντος, ἐπὶ τῆς Ἀκαμαντίδος πέμπτης πρυτανείας, Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ὑστέρα, τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ τῆς πρυτανείας. Ut viceſima menſis Mæmecterionis popularis ſit viceſima tertia Prytanias, hoc non

poteſt contingere niſi anno primo Tetraeteridis. Tunc enim XXVIII. Pyanepſionis eſt novilunium. Ideo XX. Mæmacterionis eſt XXIII. Prytanias, quare audacter poſſumus dicere, illud decretum datum fuiſſe anno primo Tetraeteridis Atticæ. Quod ſi quota eſſet Tetraeteris periodi Atticæ ſciremus, & diem verum in Kalendario Juliano dare poſſemus. Itaque videmus quæ ſit utilitas anni Attici & Olympici ad notationem temporum in rebus Græciæ. Quare ignoratio iſtius formæ non ſolum huic ſæculo, ſed & priſcis temporibus nocebat. Ex doctrina primi libri ſcimus neomenias anni Græci popularis pervagari menſem integrum in forma Juliana. Hecatombæon, verbi gratia, aliquando incidit in X. Julii, aliquando in VI. Auguſti. Igitur ſidus quod veſpere Neomeniæ Hecatombæonis oritur, in primo anno periodi Atticæ, non orietur in eadem Neomenia, quando Hecatombæon erit in VI. Auguſti. Propterea parapegmata ab artificibus propoſita erant, ne vulgus in eadem Neomenia ſemper idem ſidus oriri aut occidere putaret. Quod tamen vulgus negligebat adeo ut quidam dux apud Polybium, cum ad ortum, aut occaſum Pleiadum (non memini utrum fuerit) condixiſſet, non venit ad conſtitutum. Falſus nimirum deſultorio menſium ſitu; quem non conſideraverat. Duæ igitur de capto Ilio generaliter ſunt ſententiæ. Quidam enim multis annis ſupra quadringentos ante primam Olympiadem ponunt. Alii præter quadringintos, octo, ſeptem, ſex, & quinque tantum ponunt. Horum tantum nobis habenda ratio, & quidem inter eos eorum, qui Attica ſcripſerunt: quorum unus conſenſus eſt in menſe & die menſis. Omnes enim Θαργηλιῶνος ὀγδόῃ φθίνοντος hoc contigiſſe dicunt. In annis Tetraeteri-

dis variant. Vulgus ſolet dividere menſem lunarem in novilunium, ſeptimam lunam, plenilunium, & ſeptimam à fine: quas diviſiones quadrantes lunæ vocant: aliter vocant primam, ſeptimam, quintamdecimam, viceſimam ſecundam. Græci φεγγάειον, διχόμηνιν, πανσέληνον, διχόμηνιν, ὑστέραν. Hę quatuor lunaris menſis diviſiones ſunt in viceſima tertia, ſive ὀγδόῃ φθίνοντος Θαργηλιῶνος.

Primo quippe anno Tetraeteridos, viceſima tertia Thargelionos eſt prima luna, in ſecundo anno eſt ſeptima, in tertio eſt plenilunium, in quarto eſt viceſima ſecunda. Rurſus in viceſima tertia Thargelionos anni primi luna occidit ſtatim veſpere. In anno ſecundo occidit media nocte. In anno tertio per totam noctem lucet. In quarto oritur à media nocte. Qui igitur 408. annis ante primam Olympiadem captum Ilion volunt, neceſſario anno tertio Tetraeteridos hoc contigiſſe volunt. Nam 408. anni retro putati deſinunt in XLIX. annum periodi Olympicæ, ſiquidem fingimus retro ſemper eam periodum obtinuiſſe. Erat igitur XI annus deſinens periodi Atticæ. Semper enim deducendi ſunt 38. anni de periodo Olympica, ut habeas periodum Atticam: aut contra, adjiciendi. Non enim refert utro modo experiare. Ergo plenilunio hoc contigit. Et ſane quoſdam de vetuſtioribus idem ſenſiſſe ſcribit Clemens. Καί τινες τῶν τὰ Ἀττικὰ συγγεγραφαμένων, ὀγδόῃ φθίνοντος (Θαργηλιῶνος) βασιλεύοντος τὸ τελευταῖον ἔτος Μενεσθέως, πληθυούσης σελήνης. Qui annos 407. ponunt à capto Ilio, ad primam Olympiadem, hi omnino cenſent captum luna viceſima ſecunda. Auctor enim τῆς μικρᾶς Ἰλιάδος ita ſcribit: Νὺξ μὲν ἔην μεσάτη λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε σελάνα. Ex hoc verſiculo Clemens nititur confirmare eorum ſententiam qui volunt plenilunio τὴν ἅλωσιν Ἰλίου contigiſſe. Sed pace eru-

ditiſſimi ſcriptoris ἐπιτέλλει non ſignificat lucere, quod ipſe aliud agens putat, ſed oriri, & incipere apparere. In idiotiſmo Hiſpanico elegantiſſime dicitur Aſſomar. Latine exiſtere. Euripides Hecuba Μεσονύκτιος ὀλλύμαν Ibi Scholion vetus apud Fulvium urſinum: Καλλισθένης ἐν δευτέρῳ τῶν ἑλληνικῶν οὕτω γράφει. ἑάλω δὲ ἡ Τροία Θαργηλιῶνος μηνὸς, ὡς μέν τινες ἱστορικῶν ὀγδόῃ ἱσταμένου, ὡς δὲ ὁ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα, ὀγδόῃ φθίνοντος. Διορίζει γὰρ αὐτὸς τὴν ἅλωσιν φάσκων συμβῆναι τότε τὴν κατάληψιν, ἡνίκα νὺξ μὲν ἦν μεσάτη, λαμπρὰ δὲ ἐπέτελλε σελήνη. μεσονύκτιος δὲ μόνον τῇ ὀγδόῃ φθίνοντος ἀνατέλλει. ἄλλα δὲ οὐ συμπεφώνηκεν Εὐριπίδης, ὡς ὁμολογουμένης τῆς δόξης. Λυσίμαχος δέ φησιν Δημοφῶντος Ἀθήνησι βασιλεύοντος ἔτους πρώτου, Θαργηλιῶνος ἱσταμένου δωδεκάτῃ. Qui annos 406. ut apud Euſebium, aſſignant, ii primo anno ſequentis Tetraeteridis, hoc eſt, XIII. periodi, captum Ilion omnino volunt, hoc eſt, nocte illuni. Sed nemo veterum noctem illunam fuiſſe prodit. Itaque audiendi non ſunt. Poſtremo qui 405. annos putant, ii ſeptima luna accidiſſe volunt, anno Tetraeteridis ſequentis ſecundo, periodi XIV. Virgilius.

Et jam Argiva phalanx inſtructis navibus ibat,
A Tenedo, tacitæ per amica ſilentia lunæ.

Servius: *Septima luna capta eſt Troia, cuius ſimulachrum apud Argos conſtitutum. Hinc eſt quod dicit: Oblati per lunam.* Doctiſſimus Politianus hic hariolatur præter ſolitum de ſilentio lunæ. Conſtat igitur omnibus de tempore anni, non de anno. Nam fine veris Ilion captum volunt, paulo ante Solſtitium. Quod & Virgilius ſequutus eſt:

——— *Vix prima inceperat æstas,*
Et pater Æneas dare ventis vela iubebat.

De anno vero non convenit. Atqui doctissimi inter eos, qui hæc disquisiverunt, intervallum à capto Ilio, ad primam Olympiadem, definiunt annorum 407. præcise, Ephorus, Callisthenes, Damastes, Phylarchos, Canones Eratosthenis, quibus multum tribuit Dionysius Halicarnassensis. Quare Diodorus omnium accuratissimus ait annum primum Olympiadis xciiii. desinentem, hoc est, annum CCCLXXI.I. à primo Olympico ludicro, esse ὀγδοηκοστὸν πρὸς τοῖς ἑπτακοσίοις μετὰ τὴν Τροίας ἅλωσιν. Deductis igitur 373. de 780. Remanent anni 407. Intervallum à capto Ilio, ad 95. Olympiadem ineuntem. Contigit igitur casus anno tertio tertiæ Tetraeteridos Atticæ, hoc est, anno xi. periodi Atticæ, plenilunio. Neomenia Thargelionos xxxi. Mai. Vicesima tertia Thargelionos in xxii. Junii. Supererant ad caput anni sequentis, xxxvii. Dies. quorum xvi. ad τετρὰς φθιναὶ, id est viii. Julii exclusive. Et proinde xxi. erant περιτταὶ ἡμέραι, ad caput anni sequentis, ut habes libro prima, in Tabula Neomeniarum Atticarum. Sed Dionysius Halicarnassensis dicit fuisse vigenti tantum περιττὰς, xvii. autem ad τετράς. Intelligit ergo inclusive. Includit enim viii. Julii in illum numerum. Quod & Plutarchum facere animadvertimus, qui pro τεσσαράκοντα dicit τεσσαρακοστὸν, & contra εἰκοστὸν pro εἴκοσιν. Neque ille solum, sed & alii Græci. Incidit igitur ille annus in 3531. periodi Julianę. Annus autem primus Iphiti incidit in annum 3938. periodi Julianę. Differentia, anni 407. quod erat propositum. Notabis autem in tabula Neomeniarum Atticarum, libro primo, περιττὰς ἡμέρας pertinere non

ad eum annum, cui appositę sunt, sed ad sequentem. Exemplum in primo anno periodi annotatur περιττὴ nulla. Hoc significat, à fine anni antecedentis, qui erat ultimus periodi, ad initium primi anni, nullam esse περιττὴν ἡμέραν. Rursus secundo anno appositę sunt 27. περιτταὶ hoc est, à fine primi, ad initium secundi, sunt 27. περιτταί. Proinde anno XII. περιτταὶ 21. attributę significant, à fine anni XI. ad initium XII. fuisse περιττὰς ἡμέρας 21. quas tamen Dionysius XV. tantum censet, excludens nimirum VIII. Julii ab illis. Rursus cum dicimus plenilunium fuisse, intelligimus secundum usum periodi Atticę, &, ut Dionysius ait, ὥσπερ νῦν οἱ Ἀθηναῖοι διὰ χρόνου ἄγουσι. quod prudentissime ab eo dictum. Periodus enim Attica accommodabat novilunia Tetraeteridum sęculo Iphiti, facta erat lunę προλήψεως harum 32. A sæculo autem Iphiti, ad Dionysium Halicarnassensem, & Augustum, bidui solidi. Quare erraret qui ad lunę rationes hæc exigere vellet. Captum igitur est Ilion anno periodi Julianæ 3531. Junii XXII. Anno mundi 2767. Didymonos quarta decima. Character Zygonos 1. 9. 35. Octobr. V. Anno Judaïco 2578. Tamuz XIV. cujus character 3. 14. 910. atque hic est verus annus & dies capti Ilii. Nam ut diximus, XXIII. Thargelionis, in anno tertio Tetraeteridos habet plenilunium. In hoc anno Tamuz & Didymon concurrebant. Epocha igitur, quę annos 407. absolutos ponit ante primam Olympiadem, est ex sententia Eratosthenis. Vocetur Eratosthenea. Ea omnium est certissima. In libro primo cum ageremus de Periodo Attica, nos contulimus casum Ilii in 408. annum ante primam Olympiadem. Sed hęc opinio de 407. annis longe certior. Ex his eruditus Lector potest advertere

quanta

quanta utilitas ſit in anni Attici doctrina, & quam longe fallantur qui menſes Athenienſium populares ad lunę rationes revocant, & Neomeniam Hęcatombeonis in Junio ut plurimum ſtatuunt. De variis circa hunc caſum veterum ſententiis adducam verba Clementis Alexandrini. Κατὰ δὲ τὸ ὀκτωκαιδέκατον ἔτος τῆς Ἀγαμέμνονος βασιλείας Ἴλιον ἑάλω, Δημοφῶντος τοῦ Θησέως βασιλεύοντος Ἀθήνῃσι τῷ πρώτῳ ἔτει, Θαργηλιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ ἐπὶ δέκα, ὥς φησι Διονύσιος ὁ Ἀργεῖος. Αἰγίας δὲ καὶ Δηρκύλος ἐν τῇ τρίτῃ, μηνὸς Πανέμου ὀγδόῃ φθίνοντος, Ἑλλάνικος δὲ δωδεκάτῃ Θαργηλιῶνος μηνὸς, &c. Nos Atticos veriora protuliſſe putamus, Θαργηλιῶνος τῇ ὀγδόῃ φθίνοντος.

I

DE DICTY GRÆCO EX JOANNE VOSSIO DE HISTORICIS GRÆCIS.

QUatuor isti ad Trojana tempora referuntur, Sisyphus Cons, Corinnus, Dares Phrygius, & Dictys Cretensis. Sisyphus Cons, ut aiunt, Teucri scriba fuit, ac res ad Ilium gestas primus litteris consignavit: ex eo autem & Dicty Cretensi, Homerus hausit quæ cecinit; si credimus Joanni Meleli Chronographo; ex quo id refert Joa. Tzetzes Chil. 5. Hist. 29.

Ab aliis autem primus dicitur Corinnus, Palamedis discipulus, durante etiamnum bello Trojano, Iliadem carmine modulatus, atque id litteris Doricis à Palamede inventis. Dardani quoque pugnam adversus Paphlagonas exposuerit; omneque poëseos suæ argumentum ex eo hauserit Homerus, ut aiunt. Auctor Suidas in Κόριννος.

Dares Phrygius, sacerdos Trojanus, ab Homero celebratur Il. E. Ejus Phrygiam Iliadem sua etiamnum ætate extitisse, ait Ælianus lib. 11. Var. Hist. cap. 11. De eodem sic Photius Patriarcha in Biblioth. Cod. cxx. Ubi excerpta adfert & Ptolemæi Hephestionis nova ad variam eruditionem historia:

Ἀντίπατρος δὲ φησιν ὁ Ἀκάνθιος, Δάρητα πρὸ Ὁμήρου γράψαντα τὴν Ἰλιάδα, μνήμονα γενέσθαι Ἕκτορος, ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀνελεῖν ἑταῖρον Ἀχιλλέως. *Antipater Acanthius refert, Daretem qui ante Homerum Iliadem conscripsit, monitorem fuisse Hectoris, Auctoremque ne Achillis socium interimeret.*

Etiam Dictys Cretensis bello Trojano Idomenea sequebatur, ac præter Italica, Suida teste, libris novem consignavit bellum Trojanum: Homerus autem eum in poëmate suo est secutus: ut quidem auctor est Tzetzes Chil. 5. Hist. 30.

Porro ex Dictye, & Darete depromptum esse censet Scaliger, quod, contra Homeri, & aliorum auctoritatem, perscriptum est in Chronico Eusebii ad an. ɪↃCCCLXII. Hectoris filios Ilium recepisse, expulsis Antenoris posteris, Helena subsidium ferente. Quin hodieque extant anonymi duo de bello Trojano, qui consignarunt libros, unum sub nomine Dictys Cretensis, alterum vero Daretis Phrygii. Quod commentum ut colore ali-

quo melius falleret, finxit prior quemdam Q. Septimium Romanum, qui per litteras significatet Q. Arcadio, ut in Creta insula, cum vi tempestatis terra desedisset, in hiatu illo apparuerit Dictys sepulchrum, atque in eo à pastoribus inventa sit arcula plumbea, librum Dictys continens de bello Trojano, qui litteris scriptus esset Phœniceis. De Darete autem Phrygio tale auctori placuit figmentum. Cornelium Nepotem inducit scribentem ad Crispum Sallustium, ut Athenis esset repertus αὐτόγραφος, Ipsius auctoris manuscriptus, liber Daretis, quem dixi: atque ut hunc Latinâ togâ donarit, ut amicitiæ hoc monumentum muneris loco Sallustio mittat. Sed extat genuini Cornelii Nepotis liber de Attici vita; item, quem scripsit de Imperatoribus externis. Quid his libris purius, elegantiusque? Quid ad ista tralatio Daretis? Nempe, ut dici solet, aliter catuli olent, aliter sues. Recte igitur sensit Ludovicus Vives in quinto de tradendis disciplinis; cum ait, & Daretem, & Dictyn istum (quorum tamen hic aliquanto est cultior, & elegantior,) esse *figmenta eorum qui de bello famosissimo voluerunt ludere*.

DE DICTY LATINO EX EODEM VOSSIO DE HISTORICIS LATINIS.

Q. Septimius Romanus Latine creditur vertisse Dictyn Cretensem de bello Trojano: eamque translationem dicasse Q. Arcadio Rufino, qui sub Constantino Imp. consulatum gessit anno urbis CIƆLXVIII. Sed quisquis auctor est ejus operis, Latine, non Græce scripsit: Græcos tamen auctores cum judicio legit atque ex iis excerpsit, quæ veritati consentanea viderentur. Nec tamen Constantini ævo, sed seculis aliquot post vixisse censeo: etsi ea sit dictionis elegantia, ut non indignus omnino Constantini quidem seculo videatur. Quod imprimis patet ex editione nupera juxta MSS. Cod. emendata quæ Lutetiæ prodiit apud Rob. Stephanum.

CENSURA DE HUJUS HISTORIÆ AUCTORE, EX JOZIA MERCERO.

COnſilium hujus auctoris fuit hiſtoriam belli Trojani ab ipſo initio uſque ad Græcorum ducum reditum ſcribere, omiſſis & reſecatis iis quæ de Deorum pugnis fabuloſe vulgabantur, & quæ alia τερθρεύματα poëtæ addiderant, quæ fidem elevabant antiquiſſimæ & maxime memorandæ Græcorum expeditionis, quam recte Plutarchus vocat κάλλιστον καὶ μέγιστον τῆς Ἑλλάδος ἔργον. Quod ſane hic ſcriptor quiſquis ille fuit, magna eruditione, ingenio, ac judicio præſtitit; nam quæcumque ab antiquis hiſtoricis ac poëtis ἐν τῇ τραγικῇ ὑποθέσει & ἐν τοῖς νόστοις celebrata ſunt, ea ſingula diligenter exſecutus eſt, ita ut fieri potuerunt ſine miraculo: in præcipuis Homerum ſecutus, ut nominatim in recenſione navium quæ Græcos duces vexerunt, & copiarum quæ Trojanis ſubſidio venere: in iis quæ Homero prætermiſſa, aliis auctoribus inſiſtens, ita tamen ut in diverſis ſententiis conſenſum fere majoris partis referat. Conciones addit illuſtres, & alia ornamenta hiſtoriæ lucidiſſima: elocutionem vero, ut ejus ſæculi quo ſcripſit trahentem quaſdam ſordes, ita diſtinctam elegantiſſimis floribus ex optimis & antiquiſſimis ſcriptoribus. De auctore ipſo nihil certi dici poteſt: quiſquis is fuit, aſcivit faciendæ fidei nomen illuſtre Dictys Cretici Idomenei comitis, ut & alter libellus qui ſub nomine Daretis Phrygii & Cornelii Nepotis interpretis circumfertur, quem ego longe inferiorem cenſeo judicio, eruditione, & ipſo eloquio. Idem nomen Dictys ementitus fuerat alius ſcriptor qui Græce eandem hiſtoriam texuerat, cujus mentio apud Suidam & Joannem Tzetzem: ſed is, credo, alius à noſtro: nam apud illum Oenone audita morte Paridis ſuſpendio ſeipſam tollit, quæ apud noſtrum per mœrorem deficiente animo concidit. Et multa indicia ſunt Latine ſcribſiſſe noſtrum, non ex Græco vertiſſe, & habere à Græcis τὰ ἄλλα à Latinis multas dictiones expreſſas, præcipue à Salluſtio. Septimii nomen præfert epiſtola Arcadio ſcripta: ſed eam non inveni in manuſcriptis, nec videtur antiqua. Tempus quod ſcripſit crediderim fuiſſe poſt Conſtantinum, ex illa narratiuncula quæ libro præfixa codicem in ſepulchro repertum Rutilio Rufo Cretæ Conſulari oblatum refert: ita enim recte in utroque manuſcripto. At conſulares quamvis quidam ab Adriano, tamen plerique à Conſtantino inſtituti, quum tranſlata ſede Imperii, provinciarum omnium adminiſtrationis & juriſdictionis ordinem mutavit, & in Occidente viginti provincias magiſtratibus Conſularium nomine parere juſſit; in Oriente quindecim, in iis Cretam: quod ignoratum officinarum correctoribus eos impulerat ut pro Conſulari ſubſtituerent Præſidem: ſicut iidem maximam partem elegantiſſimarum locutionem, & antiquarum dictionum mira inſcitia corruperant; quas nos reſtituimus ope duorum manuſcriptorum codicum, eorumque non ſane antiquorum, ſed tamen

ſcriptorum ante vulgatam artem typographicam. Unus fuit optimi & antiquitatis curioſiſſimi Petri Danielis, quem nos anno CIↃ. IↃ. LXXXIII. contulimus: alter C. V. Pauli Petavii Curiæ Pariſienſis conſiliarii, quo uſi ſumus anno CIↃ. IↃ. LXXXV. ſed eo longe deteriori. Horum ope freti infinitas mendas ex eleganti ſcriptore deterſimus, quarum omnium non ſumus rationem redditum in his notis, ne opus in immenſum creſcat; ſatis erit in præſentiarum inſigniora quædam notare, dum aliud tempus detur quo de judicio adhibito à noſtro auctore in explicanda tota hac hiſtoria ſigillatim dicamus; & nunc ſemel monere lectorem, cetera quæ in hac editione mutavimus auctoribus iis libris eſſe mutata.

PRÆFATIO.

[1] DIctys, genere Cretenſis de civitate Gnoſo, iiſdem temporibus quibus & Atrides fuit, [2] peritus vocis ac litterarum Phœnicum, quæ à Cadmo [3] in Achajam fuerant delatæ. Hic fuit ſocius Idomenei, [4] Deucalionis filii, & Merionis, ex Molo, qui duces cum exercitu contra Ilium venerant, à quibus ordinatus eſt, ut annales belli Trojani conſcriberet. Igitur de toto hoc bello, [5] ſex volumina [6] in tilias di-

NOTÆ.

1. *Dictys genere Cretenſis de civitate Gnoſo.*] Hæc veluti præfatio in libris noſtris erat, ſine ulla inſcriptione, at ſequens epiſtola quæ vulgata ſub nomine Q. Septimii Romani nulla eſt in antiquis exemplaribus. Itaque non dubitamus quin hæc ſit ab ipſo ſcriptore operis, qui appoſite finxit hæc de punicis litteris, de arcula ſtannea, de ſepulchro terræ motu patefacto, de Eupraxide, Rutilio Cretæ Conſulari, & Nerone cujus juſſu liber in Græcum ſit converſus.

2. *Peritus vocis ac literarum Phœnicum.*] Vulgata eſt veterum fere omnium ſententia Cadmum in Græciam litteras Phœnicias intuliſſe circa annum mundi 2660. quo tempore Iſraëlitæ Madianitis ſerviebant, unde eos liberavit Gedeon. Et re vera Ionum antiquæ litteræ eædem quæ Phœniciæ, & Samaritanæ. Ut abunde probavit Ioſephus Scaliger in erudita illa diſſertatione de litteris Ionum, & poſt eum Ludovicus Capel, & Bochartus qui in ſuo Phaleg. p. 490. *Si figuram ſpectes*, inquit, *Græcæ litteræ, maxime antiquiores illæ, quarum exempla in Euſebianis præfert doctiſſimus Scaliger, vetuſtis Phœnicum litteris, quibus hodie utuntur Samaritani in pleriſque tam ſunt ſimiles, ut nemini non pateat illas ex his eſſe expreſſas.* Samaritanas autem litteras ſive Phœnicias eaſdem & Chananæas fuiſſe validiſſime probavit nobiliſſimus Huetius in aureo illo & nunquam ſatis pro dignitate laudando opere Evangelicæ demonſtrationis.

3. *In Achajam.*] Quo nomine dicta quæ olim Græcia, poſt victos Achæos, & manſit id nomen Achaiæ provinciæ ſub Imperatoribus Romanis, & in nova diviſione Conſtantini. *Ioz. Mercer.*

4. *Deucalionis filii & Merionis ex Molo.*] Vide infra initium lib. 1.

5. *Sex volumina.*] Ait ſex volumina tantum ſcripta fuiſſe, ſed in ſpuria illa Septimii Epiſtola ineptus ſcriptor ait ſe priorum quinque voluminum, quæ bello contracta geſtaque ſunt eundem numerum ſervaſſe. Et reſidua quatuor de reditu Græcorum in unum redegiſſe. Ubi vide quæ dicta ſunt.

6. *In tilias digeſſit*] Antiqui ex arboribus, præſertim è tilia arbore tabellas con-

greſſit Phœniceis litteris : quæ jam reverſus ſenior in Cretam, præcepit moriens ut ſecum ſepelirentur. Itaque ut ille juſſerat, memoratas tilias in ſtannea arcula repoſitas, ejus tumulo condiderunt. Verum ſecutis temporibus, tertiodecimo anno Neronis imperii, in Gnoſo civitate terræmotus facti, cum multa, tum etiam ſepulchrum Dictys ita patefecerunt, ut à tranſeuntibus arcula viſeretur. Paſtores itaque prætereuntes quum hanc vidiſſent, theſaurum rati, ſepulchro abſtulerunt : & aperta ea invenerunt tilias incognitis ſibi litteris conſcriptas : contiuuoque ad ſuum dominum Eupraxidem quemdam nomine pertulerunt : qui agnitas quænam eſſent, litteras, [1] Rutilio Rufo illius inſulæ tunc Conſulari obtulit. Ille cum Eupraxide ad Neronem oblata ſibi tranſmiſit, exiſtimans in his quædam ſecretiora contineri. Hæc autem quum Nero accepiſſet, advertiſſetque Punicas eſſe litteras, harum peritos ad ſe vocavit : qui quum veniſſent, interpretati ſunt omnia. Quumque Nero cognoviſſet, antiqui viri, qui apud Ilium fuerat, hæc eſſe monumenta, [2] juſſit in Græcum ſermonem iſta transferri : è quibus Trojani belli verior textus innotuit. Tunc Eupraxidem muneribus & Romana civitate donatum ad propria remiſit. Annales vero nomine Dictys inſcriptos, in Græ-

Notæ.

ficiebant, quibus ceta ſupetinductis ita ſtilo acuto ſeribebant. Et quod hic tilias vocat auctor, infra Septimius Romanus in epiſtola vocat phyliras, quia tilia in tenuiſſimas philyras àcu ſeparabatut, ut de papyro ſeribit Plin. *Præparantur ex eo charta diviſo in prætenues ſed quam latiſſimas philyras.* Inde in Gloſſ. *tilia* φίλυρα Et vetus Hotatii interpres, *philyra eſt cortex tiliæ arboris.*

1. *Rutilio Rufo illius inſulæ tunc Conſulari.*] Ita libri ſcripti non *præſidi* quod imperiti correctores vulgaverant. Conſulares volunt in quibuſdam provinciis inſtitutos ab Adriano Imperatore; hoc certũ plures magiſtratus hoc nomine præfectos à Conſtantino parvis & pacaris provinciis; in iis Creta: notitia imperii. Ioz. Merc. Neq; verum eſt ab Adriano tantum & à Conſtantino inſtitutos fuiſſe conſulares, qui eo nomine provincias regerent, quippe hæc diviſio provinciarum in Conſulares & Proconſulares, ante Conſtantinum fuit in uſu, & ab ipſo Auguſto inſtituta, qui in provincias ſuas quas ipſe ſibi retinebat conſulares mittebat, qui proprie legati conſulares dicebantur. Neque tamen conſulares illi dicti quod conſules fuiſſent, ut vulgo perſuaſum eſt, nam ſæpe invenias conſulares provinciarum qui poſt adminiſtratas provincias tum primum Conſules fiebant. Sed quod cum conſularibus ornamentis Imperium adminiſtrarent. Vide quæ notavit Salmaſ. in hiſtor. Auguſt.

2. *Juſſit in Græcum ſermonem iſta transferri.*] Ergo non ſolum litteris punicis ſcripſerat Dictys, ſed etiam punico ſermone. Ipſe tamen Dictys extremo libro quinto innuit ſe Græco ſermone ſcripſiſſe, quamvis Phœniciis litteris. Ejus verba ſunt. *Hæc ego Gnoſſius Dictys, comes Idomenei conſcripſi oratione ea quam maxime inter tam diverſa loquendi genere conſequi ac comprehendere potui, litteris punicis ab Cadmo Danaoque traditis. Neque ſit mirum cuiquam, ſi quamvis Græci omnes, diverſo tamen inter ſe ſermone agunt, quum ne nos quidem, unius ejuſdem inſulæ, ſimili lingua, ſed varia permixtaque utamur.*

Et ipſe Septimius in Epiſtola ait Eupraxidem *commutatos tantum litteris Atticis, nam oratio Græca fuerat, Neroni libros obtuliſſe.*

cam bibliothecam recepit. [9] Quorum seriem, qui sequitur textus, ostendit.

NOTÆ.

9. *Quorum seriem.*] Et hæc indicant sequentem Epistolam Septimii nomine editam esse á mala manu, quæ nec extat in libris MSS. & seriem hanc turbat, neque quicquam novi nos docet, sed interpolat tantum quæ in superiori, & quinto Arcadio inscripta in Rufinum desinit, & Ephemeridem nominat hunc librum minus proprie, & ut semel dicam, omnino est nuperi & imperiti Grammaticuli scriptum. Addebant superiores editiones appendicem quemdam genealogicam imperitius etiam scriptam, quam jure merito expunximus. Ioz. Mercer.

Q. SEPTIMIUS ROMANUS
[1] Q. ARCADIO S. D.

[2] Ephemeridem belli Trojani, Dictys Cretensis, qui in ea militia cum Idomeneo meruit, conscripsit [3] litteris Punicis, [4] quæ tum Cadmo & Agenore auctoribus per Græciàm frequentabantur. Dein post multa sęcula collapso per vetustatem apud Gnoson, [5] olim Cretensis regni sedem, sepulchro ejus, pastores quum eo devenissent, forte inter ceteram ruinam loculum stanno affabre clausum, offendere: ac thesaurum rati, mox dissolvunt, non aurum, nec aliud quicquam prędę, [6] sed libros ex philyra in lucem producturi. At ubi spes frustrata est, [7] ad Praxim dominum loci eos deferunt. [8] Qui commutatos litteris atticis, nam oratio Gręca fuerat, Neroni Romano Cęsari obtulit, pro quo plurimis ab eo donatus est. Nobis quum in manus forte libelli venissent, avidis veræ historię, cupido incessit, ea uti erant, Latine disserere: non magis confisi ingenio, quam ut ociosi animi desidiam discuteremus, Itaque priorum quinque voluminuum, quæ bello contracta gestaque sunt, eundem numerum servavimus. [9] Residua quidem de reditu Græcorum in unum redegimus, atque ad te misimus. [10] Tu Rufine mi, ut par est, fave cœptis.

NOTÆ.

1. *Quinto Arcadio.*] Qui sub Constantiuo Imp. Consulatum gessit anno urbis CIↃLXVIII. Unde, si genuina esset Epistola, sequeretur hunc auctorem scripsisse ipsius Constantini ætate.

2. *Ephemeridem.*] Minus proprie hanc historiam vocant Ephemeridem, neque enim actus diurnos continet.

3. *Literis punicis.*] Vide quæ in notis ad præfationem.

4. *Quæ tum Cadmo & Agenore.*] Cadmo Danaoque, scribit lib. 5. in fine.

5. *Olim Cretensis regni sedem.*] Ibi enim Minos regiam habuerat.

7. *Sed libros ex philyra.*] Vide notas ad præfationem *sex volumina in tilias digessit.* Et optime ait libros ex philyra. quia *liber* proprie est cortex interior qui in philyras acu distinguitur Isidor. *Liber est interior tunica corticis, quæ ligno cohæret, in qua antiqui scribebant.* Isque proprie Græce *βίβλος* dicitur.

8. *Ad praxim.*] Hic *praxim* vocat quem auctor præfationis *Eupraxidem.*

9. *Qui commutatos litteris atticis.*] Ait Eupraxidem litteras punicas voluminum illorum in atticas commutasse, quo facto Græcus textus & sermo apparuit. Supra tamen auctor præfationis scribit Neronem jussisse ut ea in Græcum sermonem transferretur. Locum adi.

10. *Residua quidem de reditu Græcorum.*] Ait se reditum Græcorum in unum librum contraxisse, quia apud Suidam legerat Dictym scripsisse libros novem Sed is fuit Dictys Græcus alius à nostro, & nostrum sex libris absolutum ipsa Præfatio retulit. Jos. Mercer.

10. *Tu Rufine mi.*] Nempe Arcadius vocabatur, *Q. Arcadius Rufinus.*

DICTYS

[1]DICTYS CRETENSIS DE BELLO TROIANO.

LIBER PRIMUS.

Q. Septimio Romano interprete.

CUNCTI reges, qui Minois Jove geniti [2] pronepotes [3] Græciæ imperitabant, ad dividendas inter se [4] Cretei opes, [5] Cretam convenêre. [6] Creteus namque ex Minoë postrema sua ordinans, quicquid auri atque argenti, [7] pecorum etiam fuit, ne-

NOTÆ.

1. *Dictys Cretensis.*] Jam de eo pluta in præfatione dicta sunt: illud tantum adjiciam subdititium hunc Dictyn alium esse ab illo quem Græci habuere qui & ipse suppostititius fuit. Nam magna semper hujus generis scriptorum seges fuit. Dictys Græci fragmenta quædam apud Cedrenum leguntur, quæ cum Latino Dicty frustra conferas.

2. *Pronepotes.*] Minois pronepotes quia ex Cretei filiabus nati; qui Creteus Minois filius fuit.

3. *Græciæ imperitabant.*] sic infra dixit *reges græciæ* & tres tantum commemoravit Palamedem Ocacum & Menelaum.

4. *Cretei opes.*] In vett. impressis *Atrei* & mox *Atreus namque* mendo insigni unde & vulgatus error Grammaticorum de duobus Atreis. *Cretei* vera lectio sive Cratei Dorica dialecto. Nam Creteus Minois filius natu maximus, & regni successor, & cave hunc Creteum confundas cum Cretheo qui Æoli filius fuit.

5. *Cretam convenêre.*] Nam ibi regnabat Creteus quod hic ait Dictys reges Græciæ Cretam convenisse ut Cretei avi sui successionem dividerent, Idem innuit Ouid. in Epist. Paridis Helenæ ubi de Menelao loquens Paris ait:

Non habuit tempus quo Cressia regna videret,
Aptius, ô mira calliditate virum!

Et in Epistola Helenæ Paridi ubi Helena de Menelao.

Vela quidem Creten ventis dedit ille secundis.

Item.

Ille quidem procul est ita re cogente profectus,
Magna fuit subita justaque caussa via.

6. *Creteus namque ex Minoë.*] Supple *genitus.*

7. *Pecorum.*] Nam antiquis illis tem-

potibus, quos filiæ genuerant, ex æquo dividendum reliquerat, excepto [1] civitatum terrarumque imperio. [2] Hæc quippe Idomeneus cum Merione [3] Deucalionis Idomeneus alter Moli, [4] jussu ejus seorsum habuere. Convenere autem [5] Clymenæ & Nauplii Palamedes, & Oeax, [6] Dictys ex Cretæ Ida: Item Menelaus Æropa & Plisthene genitus, à quo [7] Anaxibia soror (quæ eo tempore Nestori denupta erat) & Agamem-

NOTÆ.

poribus regum & aliorum divitiæ pecoribus præcipue constabant unde & Homero *Polumeloi* & *Eumeloi* dicti sunt.

1 *Civitatum terrarumque.*] *Cretensium* scilicet.

2. *Hæc quippe Idomeneus cum Merione jussu ejus S. H.*] Nullibi reperio Merionem Imperii Cretensis cum Idomeneo participem fuisse, neque video unde illud expiscari potuit Dictys, nisi ita esse crediderit quod apud Homerum legisset Merionem cum patruo Idomeneo Cretensium ducem fuisse.

3. *Deucalionis Idomeneus.*] Creteus & Deucalion fratres fuere, Minois scilicet filii, Deucalion filios habuit Idomeneum, Creteo, Nothum, & Molum. Apollod. lib. 3. Bibliothec. *Δευκαλίωνι δὲ ἐγένοντο Ἰδομενεύς τε καὶ Κρήτη καὶ Νόθος, καὶ Μῶλος.* Qui locus Apollodori mihi nondi suspectus est, neque enim legas alibi Nothum ullum nomine Deucalionis filium fuisse. legendum, ut & alii monuêre, *καὶ νόθος Μῶλος.* Ut Molum non gennuinum sed Nothum esse significet. Unde etiam colligere est Merionem nothi filium Idomeneo legitimo Deucalionis filio minime regni participem fuisse.

4. *Jussu ejus.*] Cretei scilicet. Creteus quidem marem filium habebat nomine Althemenen qui regnum occuparet, verum Althemenes veritus ne patri Creteo mortem inferret quem oracula monuerant fore ut ab uno è filiis interficeretur, relicta Creta appulit Rhodum. Illuc postea contendit Creteus senio confectus, Althemeni suo regnum tradere cupiens, isque cum è navi cum principibus sociis in desertum quendam insulæ locum descendisset, à bubulcis Prædones ingruisse putantibus ejicitur, interim dum Creteus se Althemenis patrem esse clamat neque à bubulcis propter canum latratum & pugnæ tumultum exauditur, supervenit Althemenes qui telo contorto Creteum patrem minime agnitum interfecit, postea que re cognita Deos comprecatus terræ hiatu absorptus est. Apollod. lib. 3. de cujus locum pessime accepit interpres ubi scribit Apollodor. *Καὶ μὴ δυναμένων ἀκοῦσαι λέγοντος αὐτοῦ ἀλήθειαν, διὰ τὴν κραυγὴν τῶν κυνῶν, ἀλλὰ βαλλόντων καὶ κτεινόντων, παραγενόμενος Ἀλθαιμένης,* &c. Vertit interpres. *Quippe vera dicens, cum ob canum latratum quod ab Insulanis percuteretur, exaudiri non posset Althemenes superveniens,* &c. Quid absurdius? vertere debuerat. *Et cum eum vera dicentem non modo non exaudirent bubulci ob canum latratum, sed etiam ultro percuterent, pellerent,* &c. Id quidem amantissimum patrem meum fugit, fateor, dum majora sectatur, sed quod miror, eum etiam latuit qui post patrem meum Apollodorum percurrit, quamvis ut aliquid diceret vel minima rimari necesse habuerit. Sed de eo alibi.

5. *Climena & Nauplii Palamedes & Oeax*] Nauplius Neptuni ex Amymone filius Clymenam Cretei filiam duxit uxorem, & ex ea suscepit Palamedem & Oeacem, quem male quidam *Oeacum* appellant.

6. *Dictys ex Creta Ida*] in MSS. *Dictus ex Creteida*, vel *Dictys ex Crete Ida.* Sed quæ hic Dicty pars est in hac divisione? an huc libri titulus irrepsit qui ita scriptus fuerit, *Dictys ex Creta Ida.* More Græcorum ut subintelligatur *oriundus γενόμενος.* Vir doctus rescripsit *Dicti Creteida* quippe cum mox Agamemnonem & Menelaum referat dictos Atridas, qui erant Plysthenis ad tegendam obscuritatem paterni nominis. verisimile est eadem ratione addidisse Palamedem & Oeacem Nauplii, dictos Creteidas ab avo materno Creteo, cum origo paterna esset multo ignobilior, Nauplius enim mercaturæ laude potius cluebat quam ulla alia arte. Ut ex Apollodoro certum e.

7. *Anaxibia soror.*] Fuit quidem Anaxi-

non major frater, [1] ut vice sua in divisione uteretur, petiverant. [2] Sed hi [3] non Plisthenis, ut erant, magis quàm Atrei dicebantur: ob eam causam, [4] quod quum Plisthenes admodum parvus, ipse agens in primis annis vita functus, nihil dignum ad memoriam nominis reliquisset, Atreus miseratione ætatis fetum eos habuerat, neque minus quam regios educaverat. In qua divisione [8] singuli pro nominis celebritate inter se quisque magnifice transegêre. Ad eos re cognita [9] omnes ex origine Europæ,

Notæ.

xibia Menelai & Agamemnonis soror, Plysthenis filia. Sed quæ Strophio, non Nestori, ut hic habet Dictys nupta fuit, & Pyladem peperit. Pausan. in Corinthiacis: Κρίσου δ' ἦν Στρόφιος τρίτος Πυλάδης, Στροφίῳ τε ἐκ τοῦ Κρίσου καὶ Αναξιβίας ἀδελφῆς Αγαμέμνονος. *Crisi autem erat tertius nepos Pylades ab Strophio Crisi filio & Anaxibia genitus Agamemnonis sorore.* Hanc Anaxibiam Cyndragoram vocat Scholiastes Euripid. in Orest. υ' Στροφίῳ συνῳκημένα καὶ Πυλάδης ἐκ Κυνδραγόρας τῆς ἀδελφῆς Αγαμέμνονος. Et si idem alibi non semel eandem cum Pausania *Anaxibiam* vocat & Cyndragoram Atrei filiam. παρῆν, inquit, ὁ Στρόφιος Αναξιβίαν ἔγημε τὴν Αγαμέμνονος ἀδελφὴν, ἐξ ἧς ἐγένετο Πυλάδης ὡς φησὶ Κράτης, ἢ ὅτι ὁ Στροφίου πατὴρ Κρίσος Ατρέως θυγατέρα ἐγάμει τὴν Κυνδραγόραν. *Vel quia Strophius Anaxibiam sororem Agamemnonis uxorem duxit ex qua natus Pylades, ut ait Crates, vel quoniam Strophii pater Crisus Cyndageram Atrei filiam duxit.* Tandem Hyginus ab aliis discedit & hanc Agamemnonis sororem vocat *Astyochen*. Fab. 117. Anaxibia verò quæ Nestori nupsit Cratiei filia fuit. Vel potius ut habet Eustathius *Atrei* unde & eam idem Eustathius Agamemnonis sororem dixit quippe qui Homerum secutus Agamemnonem & Menelaum Atrei, non Plisthenis, filios facit. Sed hic aliter Dictys qui sic minime excusari potest.

1. *Ut vice sua in divisione uteretur.*] Hoc est, ut suas partes ageret. ait Dictys Anaxibiam & Agamemnonem, quorum altera propter sexum, alter propter regni sui custodiam, Cretæ cum aliis adesse non poterant, à Menelao petiisse ut pro ambobus faceret in divisione Cretei, & colligeret amborum sortem.

2. *Sed hi.*] Respondet superioribus. *Æropa & Plisthene genitus.*

3. *Non Plisthenis, ut erant, sed Atrei.*] Plisthenis etiam filios facit Apollodorus, & multi alii. Hesiod. Æschyl. Porphyrius. Servius lib. 1. Æneid *Atridas*, inquit, *usurpatum est*; nam Plisteois filii fuerunt Agamemnon & Menelaus. Tamen major numerus eorum qui Atrei filios dicunt. in iis constanter Homerus lib. 2. Iliad. & lib 4. Odyss.

4. *Quod cum Plisthenes.*] Eusthath. 2. Il. ὅτι μὲν υἱοὶ κατὰ μέν τι συνήθης Αἰερόπης καὶ Ατρέως παῖδες τῦ Πέλοπος· τῷ δὲ ἀληθείᾳ Πλεισθένους, ὡς φασὶν ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ Πορφύριος ἐν τοῖς ζητήμασι. ἀλλ' ἐπειδὴ Πλεισθένης νέος τελευτᾷ, μηδὲν μνήμης ἄξιον, νέοι πάνυ ἀνατραφέντες ὑπ' Ατρέως, αὐτοῦ παῖδες ἐκλήθησαν. *Illi quidem communiter Æropes & Atrei existimabantur, sed re vera erant Plisthenis si ii, ut cum multi alii, tum Porphyrius scribit in suis quæstionibus. Sed quoniam Plisthenes juvenis adhuc mortuus est nihil memoria dignum post se relinquens, parvuli ab Atreo ave educati; ejus etiam filii dicti sunt*, Schol. Euripid. in Orest. Ατρεὺς μὲν τὴν Κλεόλαν τὴν Δίαντος ἀγαγόμενος ἔσχε Πλεισθένη τι σῶμα ἀσθενῆ, ὃς Ἐριφύλην γήμας ἔσχεν Αγαμέμνονα καὶ Μενέλαον καὶ Αναξιβίαν. νέος δὲ τελευτῶν ὁ Πλεισθένης καταλείπει τοὺς παῖδας τῷ πατρί. I. *Atreus ducta uxore Cleola Diantis filia Plisthenem genuit corpore infirmum qui ex Eriphyle Agamemnonem & Menelaum & Anaxibiam liberos suscepit. Eosque Atreo patri sue juvenis adhuc moriens reliquit.* Tamen nescio unde Cleolam Atreo, & Eryphilem Plistheni nuptas dicit.

8. *Singuli pro nominis celebritate.*] Pro cujus nominis celebritate, an cujus opes dividebantur, an singulorum qui eas inter se dividebant? ita ut dicat Dictys singulos pro sui nominis celebritate magnifice pro se transegisse rem pepigisse. Gall. *avoit fait son parti*. Nihil aliud video.

5. *Omnes ex origine Europæ.*] Vellem sa-

[1] quæ in ea insula summa religione [2] colitur, confluunt, benigneque salutatos in templum deducunt. Ibi multarum hostiarum more patrio immolatione celebrata, exhibitisque epulis, large magnificeque eos habuere. Itemque insecutis diebus reges Græciæ, & si ea quæ exhibebantur magnificè cum lætitia suscipiebant, tamen multo magis [3] templi ejus magnifica pulchritudine, pretiosaque extructione [4] operum afficiebantur, inspicientes repetentesque memoria, singula [5] quæ ex Sidone à Phœnice patre ejus, atque nobilibus matronis transmissa magno tum decori erant. Per idem tempus Alexander Phrygius, Priami filius, [6] cum Ænea aliisque ex consanguinitate comitibus, Spartæ in domum Menelai hospitio receptus, indignissimum facinus perpetraverat. Is namque ubi animadvertit regem abesse, quod erat Helena [7] præter cæteras Græciæ fœ-

NOTÆ.

ne commemorasset aliquos ex iis quos ex origine Europæ Cretam ait inhabitasse. Europa enim ex Joue Minoem, Sarpedonem & Rhadamanthum genuit. Nullosque ex Astero sive Asterione Cretensium rege, qui eam uxorem duxerat, liberos suscepit.

1. *Quæ in ea insula S. R. C.*] Non memini me legisse Europam Cretæ cultam fuisse. Scio quidem eam in Deorum numerum relatam & apud Phœnices habuisse templa & altaria.

2. *Colitur.*] Ait sua ætate cultam ut melius lectoribus imponat tutiusque verum Dictyn mentiatur.

3. *Templi ejus.*] Europæ scilicet.

4. *Operum. Ædificiorum.*] Virgil. *Pendent opera interrupta.*

5. *Quæ ex Sidone.*] Vetus liber. *Quæ ex Sidone Phœnicia, patria ejus.* Inepte nam vel ea quæ sequuntur *atque nobilibus matronis*, satis ostendunt legendum *à Phœnice patre ejus.* Et Europæ patrem Phœnicem vocat ut Homerus, Moschus & alii multi, tamen potior pars Agenore natam Europam dicit. Utramque opinionem retulit Apollodorus lib. 3. τινὲς δὲ Εὐρώπην οὐκ Ἀγήνορος ἀλλὰ Φοίνικος λέγουσιν. *Quidam vero Europam non Agenoris sed Phœnicis filiam dicunt.*

6. *Cum Ænea aliisque*] Isthæc *cum Ænea* absunt à MSS. & sane non convenit cum historia sequenti hic Æneæ comitatus, quem Dares & alii auctores minus verisimiliter commenti sunt. Et non alius infra nominatur quam Glaucus Antenoris, qui expeditionis pœnas morte luit. Erat autem Glaucus ex consanguineis Alexandri. Nepos scilicet Æsietæ & Cleomestræ quæ amita Laomedontis.

7. *Præter cæteras fœminas mira specie.*] Helenam suæ ætatis pulcherrimam fuisse omnes scriptores tradunt, sed illam nobis fere depingit Dares Phrygius, *Helenam similem illis Dioscuris, formosam, animo simplici, blandam, cruribus optimis, notam inter duo supercilia habentem, ore pusillo.*

Cedrenus: ἦν γὰρ εὔσταλος, εὔμαστος, λευκὴ ὑπὲρ χιόνα, εὔοφρυς, εὔρινος, οὐλόθριξ, ὑπόξανθος, ὀφθαλμοὺς ἔχουσα μεγάλους. Id est ut ego interpretor: *Erat enim longa, mammosa, nive candidior, pulchris superciliis ornata, naso formoso, crispis capillis, subflava, magnis oculis.* Cedreni τὸ εὔσταλος. Non intellexerunt viri docti, inter quos Doctissimus Meziriacus (is mihi in hisce commentariis instar omnium fuit) qui vertit, *elle estoit propre en habits*, quasi illud inter egregiæ formæ dotes debeat censeri; sed & falsum est etiam Helenam cultu nitidam & ornatam fuisse antequam Paridem sequuta fuisset. Nam Paris apud Ovidium in Epist. parcam Spartam repræsentat & ipsam Helenam Spartanasque sordide ornatas.

Parca sed est Sparta, tu cultu divite digna,
Ad talem formam non facit iste locus.
Hanc faciem largis sine fine paratibus uti,
Deliciisque decet luxuriare novis.
Cum videas cultum nostra de gente virorum,
Qualem Dardanias credis habere nurus.

Igitur εὔσταλος est Homero & Pindaro βαθυζώνους ut & notavit Eustath. nam nisi

minas miranda specie, amore ejus captus, ipsam [1] multasque opes domo ejus aufert, [2] Æthram quoque & Clymenam Menelai [3] affines, quæ

NOTÆ.

βαθύζωνον longam, *de belle taille*, interpreteris, non video quomodo possit intelligi.

Sed de Helenæ pulchritudine omnium optime Constantinus Manasses, nisi in eo tautologiam reprehendas. Ejus verba sunt. ἦν ἡ γυνὴ περικαλλὴς, εὔοφρυς, εὐχροωτάτη, εὐπάρειος, εὐπρόσωπος, βοῶπις, χιονόχρους, ἑλικοβλέφαρος, ἁβρὰ, χαρίτων γέμον ἄλσος, λευκοβραχίων, τρυφερὰ, κάλλος ἄντικρυς ἔμπνουν. τὸ πρόσωπον κατάλευκον, ἡ παρειὰ ῥοδόχρους. τὸ πρόσωπον ἐπίχαρι, τὸ βλέφαρον ὡραῖον, κάλλος ἀνεπιτήδευτον, ἀβάπτιστον, αὐτόχροον. ἔβαπτε τὴν λευκότητα ῥοδόχροια πυρίνη, ὡς εἴ τις τὸν ἐλέφαντα βάψει λαμπρᾷ πορφύρᾳ, δειρὴ μακρὰ, κατάλευκος ὅθεν ἐμυθουργήθη κυκνογενῆ τὴν εὔοπτον Ἑλένην χρηματίζειν. id est: *Erat enim mulier formosissima, pulchris superciliis, corpulenta, pulchris genis, vultu honesto, magnis oculis, nive candidior, superciliis incurvis, delicata, gratiarum sylva, albis brachiis, voluptatibus dedita, pulchritudo spirans, candida grataque facie, genis roseis, sine fuco, albitudinem ejus distinguebat rubor roseus veluti si quis ebori misceret splendidam purpuram, collo longo percandido. unde & cygno genita Helena dicta est.* Illa χαρίτων γέμον ἄλσος nove & duriter dicta sunt nullumque ejus locutionis exemplum reperias, neque enim *sylvam* illi hoc sensu dicunt, quod sciam nec *montem*, nam Callimachus poëtam nescio quem irridens quod gratiarum montem dixerit, ait montem illum nihil aliud esse quam siccum & aridum gratiarum collem, ejus verba sunt.

Ἠνίς αὔσταλον χαρίτων λόφον.

Quam aridum gratiarum collem.

Eleganter sane, ut quidem ego hunc locum interpretor, qui hucusque interpretum diligentiam fugit, neque ego etiam montes illos & sylvas ferre possim, est enim illud non delphinum sylvis, ut ait poëta Venusinus, sed sylvas & montes hominibus appingere. Quanto melius Anacreon qui amicæ suæ non sylvam gratiarum imponit, sed eas omnes ejus cervici involitantes describit.

Περὶ λυγδίνῳ τραχήλῳ
Χάριτες πέτοιντο πᾶσαι.

Circa collum marmoreum,
Gratiæ involitent omnes.

At illa quæ leguntur versu quarto κάλλος ἄντικρυς ἔμπνουν satis diu me suspensam habuere. Nam & fuit etiam cum putarem κάλλος esse quarti casus & ἔμπνουν jungi debere cum πρόσωπον versus sequentis ut esset πρόσωπον ἔμπνουν κάλλος. *Vultus pulcritudinem spirans.* Qualia multa apud veteres leguntur, sic βλέπειν ἄρεα. Videre, aspicere martem. *Avoir le regard martial.* Sed tandem me verum hujus loci sensum assequutam existimo.

1. *Et multas opes.*] Unde infra Helenam & quæ cum ea abrepta fuerant per legatos repetit Menelaus. Idem Herodot. in Euterpe & Homer.

Ἀμφ' Ἑλένῃ καὶ κτήμασι πᾶσι μάχεσθαι.

Id est, *Pro Helena & opibus ejus pugnare.*

2. *Æthram etiam & Clymenam.*] Earum meminit Ovid. in Epist. Paridis Helenæ.

Et comitum primas Clymenem Æthramque tuarum,
Ausus cum blandis nuper adire senis.

Rursus in Epistola Helenæ Paridi.

Cætera per socias & Clymenen Æthramque sequamur,
Quæ mihi sunt comites consiliumque duæ.

Earum meminit & Homerus Il. γ.

— Ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο.
Αἴθρη Πιτθῆος θυγάτηρ Κλυμένη τε βοῶπις.

Et illam una famulæ duæ sequebantur.
Æthra Pitthei filia Clymeneque pulchra.

Hyginus Thisadien quandam Æthræ conjungit: Fab. 92. *Alexander*, inquit, *Veneris impulsu Helenam à Lacedemone ab hospite Menelao Trojam abduxit, eamque in conjugio habuit cum ancillis duabus Æthra & Thisadie, quas Castor & Pollux captivas ei assignarant, aliquando reginas.*

Eam Phisadiem vocavit, Fab. 29. *Castor & Pollux belligerarunt & Æthram Thesei matrem & Phisadiem Perithoi sororem ceperunt, & in servitutem sorori dederunt.* Ita & forsan ista non alia sit quam Clymene Hygini, Ovidii & Homeri.

3. *Affines*] Affinem hic cognatam dicit & de Æthra quidem certum est, quæ filia fuit Pithei, Pitheus autem Pelopis

[1] ob necessitudinem cum Helena degebant. Postquam Cretam nuncius venit, & cuncta ei quæ ab Alexandro adversus domum Menelaï commissa erant, aperuit: per omnem insulam, sicut in tali re [2] fieri amat, fama in majus divulgatur. Expugnatam quippe domum regis, eversumque regnum, & alia in talem modum singuli disserebant. Quibus cognitis Menelaus, etsi abstractio conjugis animum permoverat, multò amplius tamen ob injuriam affinium, quas suprà memoravimus, consternabatur. At ubi animadvertit Palamedes, regem ira atque indignatione stupefactum, consilio excidisse: ipse naves parat, atque omni instrumento compositas terræ applicat. Dein pro tempore regem breviter consolatus, [3] positis etiam ex divisione, quibus in tali negotio patiebantur, navem ascendere facit: atque ita ventis ex sententia flantibus, paucis diebus Spartam pervenêre. Eò jam Agamemnon & Nestor [4] omnesque qui ex origine Pelopis in Græcia regnabant, cognitis rebus confluxerant. Igitur postquam Menelaum advenisse sciunt, omnes in unum coëunt. Et quanquam atrocitas facti ad indignationem, [5] ultumque injurias rapiebat, tamen ex consilii sententia [6] leguntur prius ad Troiam Palamedes, Ulysses,

NOTÆ.

filius, Atrei frater. Pitheus genuit Æthram, Atreus Plisthenem. Sic Æthra & Plisthenes erant consobrini, *cousins germains*. At Menelaus Plisthenis filius fuit, fuit igitur Æthræ cognatus. Climene autem ignota est. Si sit eadem quæ Thisadie sive Phisadie Hygini, soror Pirithoi certum est eam ad Menelaum pertinere etsi gradu remotiori: nam Menelaus & Ixion, Thisadiæ pater, erant quod vulgò dicimus, *cousins au quatriéme degré*. Id quod clarius patebit ex hoc diagrammate.

Iupiter genuit

Apollinem &	Tantalum.
Apollo	Tantalus.
	Pelopem. Pel.
Lapithen. Lapith.	Atreum. Atr.
Periphan. Periph.	Plisthenem. Plis.
Anthonem. Anth.	Menelaum.
Ixionem. Ixi.	
Pirithoum & Phisadiem.	

1. *Ob necessitudinem cum Hel.*] Supra ex Hygino vidimus eas Helenæ in servitutem à Castore & Polluce datas fuisse. Idem Apollodorus de Æthra.

2. *Fieri amat.*] Ita in MSS. Male correctores ediderunt *Solet. amat.* eleganter dicitur, sic Græcis φιλει.

3. *Positis etiam ex divisione.*] Positis, in naves scilicet. *Ayant chargé sur les Vaisseaux.*

4. *Omnesque qui.*] De regibus Achivorum qui Agamemnonem sequuti sunt vide Hygin.

5. *Vltumque injurias.*] Phrasin mutavit, rapiebat ad indignationem & rapiebat ultum injurias: sed melius dixisset, ad indignationem & ultionem injuriarum rapiebat. Tamen ejusmodi exempla reperias apud bonos auctores, sed quæ nolim sæpius imitari.

6. *Legantur prius ad Troiam.*] Certum est & Palamedem, Ulissem & Menelaum ad Troiam legatos, sed hic Dictys videtur innuere Ulyssem cum aliis Spartam convenisse, quod falsum est, nam Homerus & alii auctores tradunt Agamemnonem & Menelaum in insulam Ithacam ad Ulyssem venisse ut eum sibi militiæ suæ socium asciscerent. Id cum recusaret Ulysses insaniam simulans salemque

& Menelaus. Iisque mandatur, ut conquesti injurias, [1] Helenam, & quæ cum ea abrepta erant, repeterent. [2] paucis diebus ad Troiam veniunt, neque tamen Alexandrum in loco offendère. Tum namque properatione navigii [3] inconsulte usi ventis, ad Cyprum appulere. Unde sumptis aliquot navibus Alexander Phœnicem delapsus, Sydoniorum Regem qui eum amicè susceperat, noctu insidiis necat: eademque qua apud Lacedæmoniam cupiditate, universam domum ejus [1] in scelus proprium convertit. Ita

NOTÆ.

ferens equo & boue ad aratrum junctis, Palamedes ei Telemachum filium aratro subjecit, quo viso Ulysses aratra suspendit, seque ita prodidit & ad bellum iuit.

1. *Helenam & quæ*, &c.] Solennes legationum formulæ sic apud Plaut.

Continuo Amphitrio delegit viros primorum principes.
Eos legat, Teleboïs iubet sententiam ut dicant suam.
Si sine vi & sine bello velint rapta & raptores tradere,
Si quæ asportassent redderent, se exercitum extemplo domum
Reducturum, &c.

2. *Paucis diebus* Triduo iter illud confici potuit, si auctori carminum Cypriorum creditur, sane Homerus alicubi dicit Nestorem & Diomedem ex Ilio domum suam quarto die devenisse

3. *Inconsulte usi ventis.*] certe hìc aliquid turbatum est. Legendum puto: *Neque tum Alexandrum in loco offendere tum namque properatione navigii inconsulte usus ventis adCyprum appulerat, unde &* Alexandrum ait post Helenæ raptum inconsulte usum ventis Cyprum devenisse, deinde Phœnicen. Verum Homeri interpretes scribunt eum consulte eandem viam qua Spartam pervenerat, non iterasse, ne scilicet à Menelao retraheretur. Rursus hic quædam prætermisit Dictys dum innuit Paridem Cyprum delatum, Deinde Phœnicen, ex Phœnice Troiam devenisse Nam ex aliis scriptoribus docemur eum etiam ad Ægyptum ad Proteum penetrasse, qui Proteus audito Paridis scelere, eum quidem incolumem dimisit, sed Helenam opesque omnes quæ cum ea raptæ fuerant apud se retinuit & Menelao reservavit. Vide Herodot. in Euterp. Homerus quidem Paridem Helenam abducentem tum alibi errabundum describit, tum etiam Sidonem Phœniciæ applicuisse significat, dum ait:

Ευθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν,
Σιδονίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
Ηγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλὼς εὐρέα πόντον,
Τὴν ὁδὸν, ἣν Ἑλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν.

Vbi erant pepli vario picti opera mulierum Sidoniarum quas ipse Paris Deo similis adduxit & Sidone navigans per latum pontum, ea via qua Helenam abduxit nobilem.

Idem ejus in Ægyptum adventum non obscure innuit dum ait Helenam Pharmaca quædam habuisse quæ illam Polydamna uxor Thonis docuerat. Ejus verba sunt Odyss. δ,

Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιόεντα,
Ἐσθλὰ, τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις,
Αἰγυπτίη.

Id est, *talia Iovis filia* (Helena) *habebat pharmaca utilia, bona quæ ipsi Polydamna dedit Thonis uxor Ægyptia.* Niliaci ostii præfectus erat is Thon sive Thonis ex Herodoto. Tandem ab aliis omnibus dissentit auctor Carminum Cypriorum qui ait Paridem ex Sparta triduo Ilium pervenisse Eustath. Ο δὲ τοῖς Κυπρίοις ποιήμασι λέγει ὡς τριταῖος ἐκ Σπάρτης Ἀλέξανδρος ἀφίκετο εἰς τὸ Ἴλιον ἄγων Ἑλένην, οὐρίῳ τε πνεύματι χρησάμενος καὶ θαλάττῃ λείᾳ. Id est, *Qui Cypria carmina scripsit dicit quod tertio die ex Sparta Alexander Ilium pervenit, secundo vento usus & mari tranquillo.* Postrema οὐρίῳ τε πνεύματι χρ. κ. λ. Mihi videntur esse ipsamet verba auctoris Cypriorum. Nam & eadem sic attulit Herodot. Deinde mere poëtica sunt.

1. *In scelus proprium convertit.*] Hæc duriora sunt quam ut recte possint explicari. Facile tamen sentiuntur. Ait Paridem compilatam domum Sidonii regis per scelus sibi propriam fecisse.

omnia quæ ad ostentationem regiæ magnificentiæ fuere [1] indignè rapta, ad naves differre jubet. Sed ubi lamentationem eorum qui casum domini deflentes, reliquæ prædæ aufugerant, tumultus ortus est, populus omnis ad regiam concurrit. Inde quod jam Alexander abreptis, quæ cupierat, abscessionem properabat, parvo tempore armati ad naves veniunt, ortoque inter eos acri prælio, cadunt utrinque plurimi, quum obstinate hi regis necem defenderent, hi ne amitterent partam prædam summis opibus anniterentur. Incensis dein duabus navibus, Troiani reliquas strenue defensas liberant, atque ita fatigatis jam prælio hostibus, evadunt. Interim apud Troiam legatorum Palamedes ([2] cujus maximè in ea tempestate domi bellique consilium valuit) Priamum adiit [3] conductoque concilio, primùm de Alexandri injuria conqueritur, exponens communis hospitii evetsionem. Dein monet, quantas ea res inter duo regna simultates concitatura esset, interjaciens memoriam [4] discordiarum Ili & Pelopis, [5] aliorumque qui ex causis similibus ad internetionem usque gentium pervenissent. Ad postremum belli difficultates, contráque pacis commoda astruens, non se ignorare ait, [6] quantis mortalibus tam atrox facinus indignationem incuteret: [7] ex quo auctores injuriæ ab omnibus derelictos, impietatis supplicia subituros. Et quum plurima dicere cuperet, Priamus medium ejus interrumpens sermonem: Parcius, quæso, Palamedes, inquit, iniquum etenim videtur, insimulare eum qui absit: maxime quum fieri possit, ut si quæ criminose objecta sint, præsenti refutatione diluantur. Hæc atque alia ejusmodi Priamus inferens, differri quærelas ad adventum Alexandri ju-

NOTÆ.

1. *Indigne rapta.*] Homeri Interpres ad locum supra laudatum ubi de peplo & mulieribus Sidoniis, quas secum Alexander duxerat, scribit. Παρελθὼν ὁ διὰ τῆς Σιδῶνος, καὶ εὑρὼν γυναῖκας ἔξω τοῦ ἄστεος ἀθρόας ἔλαβε τρόπῳ ληστρικῷ. i. *Per Sidonem præteriens Paris, extra urbem inventas mulieres rapuit more latronum.* Ubi ut vides diversus abit à nostro ut & Eustathius ipse, qui ἃς γυναῖκας εἴληφε, inquit, τυχὸν μὲν ὠνησάμενος, ἴσως δὲ καὶ ληισάμενος. i. *Mulieres cepit, forte an emptas, forte etiam & raptas.*

2. *Cujus maxime ea tempestate domi bellique.*] Neque immerito domi militiæque cluebat Palamedes, qui & multas litteras Græcas invenerat, & scientiam numerorum, ponderum & mensuræ. Præterea ne exercitus otio corrumperetur invenit & ludum tesserarum, & πεττεία, laterculorum ludum, neque enim est, *le jeu du tricquetrac*, ut quidam putant, verum, *les eschecs* Quod facile ostendi posset. Sed illud præcipue Palamedem commendavit, quod tacticam docuit, artem scilicet ordinandi milites, rationem etiam excubiarum disponendorum invenit, primus dedit tesseram, *donna le premier le mot.*

3. *Conductoque consilio.*] Gallice, *ayant assemblé le Conseil*, sic infra, *senes conducit.*

4. *Discordiarum Ili & Pelopis.*] Quæ scilicet à raptu Ganymedis ortæ quem Tantalus Pelopis pater rapuerat, vel ut Suidas & Cedrenus tradunt, apud se à Troe missum, quasi speculatorem retinuerat, donec apud eum vita decessit.

5. *Aliorumque.*] Ut Centaurorum & Lapitharum propter raptas uxores. Idæ & Lyncei qui ob raptum Phœbes & Ilairæ adversus Pollucem & Castorem pugnaverunt.

6. *Quantis mortalibus.*] Legendum omnino: *Quantam mortalibus tam atrox facinus indignationem incuteret.*

7. *Ex quo*] Nemo certe ita locutus est, quod sciam, id voluit quod Gallice diceres, *d'où il arriveroit que*, & certe Dictys nostri oratio, etsi alicubi limpida, sæpius tamen cœnosa fluit & lutulenta.

bet

bet. Videbat enim, ut ſinguli, qui in eo conſilio aderant, Palamedis oratione moverentur, ut taciti vultu tantum admiſſum facinus condemnarent, quum ſingula miro genere orationis exponerentur: atque in ſermone [1] Græci regis ineſſet quædam permixta miſerationis vis. Atque ita eo die conſilium dimittitur. [2] Sed legatos Antenor, vir hoſpitalis, & præter cæteros boni honeſtique ſectator, domum ad ſe volentes deducit. Interim paucis poſt diebus, Alexander cum ſupradictis comitibus revertitur, Helenam ſecum habens. Cujus adventum tota civitas quum partim [3] exemplo facinoris execraretur, alii injurias in Menelaum admiſſas dolerent, nullo omnium approbante, poſtremo cunctis indignantibus, tumultus ortus eſt. Quibus rebus anxius Priamus, filios convocat, eoſque quid ſuper tali negotio agendum videretur, conſulit: qui una voce [4] minime reddendam Helenam, reſpondent. Videbant quippe quantæ opes cum ea adductæ eſſent: quæ univerſa, ſi Helena traderetur, neceſſario amittebant. Præterea permoti forma mulierum, quæ cum Helena venerant, nuptias ſibi ſingularum jam animo deſtinaverant: quippe qui lingua moribuſque barbari [5] nihil penſi aut conſulti facientes, præda atque libidine [6] tranſverſi agebantur. Igitur Priamus relictis his, ſenes conducit, ſententiam filiorum aperit. Deinde cunctos quid agendum eſſet, conſulit. Sed priuſquam ex more, ſententiæ dicerentur, [7] reguli conſilium repente irrumpunt, atque inconditis moribus malum ſingulis minitantur, ſi aliter, quam ipſis videretur, decernerent. Interim omnis populus indigne admiſſam injuriam, atque in hunc modum multa alia, cum execratione [8] reclamabat. Ob quæ Alexander cupidine animi præceps, veritus ne quid adverſum ſe à popularibus oriretur, ſtipatus armatis fratribus impetum in multitudinem facit, multoſque obtruncat. Reliqui interventu procerum, qui in conſilio fuerant, duce liberantur Antenore. Ita infectis rebus, po-

Notæ.

1. *Græci legis.*] Palamedis.

2. *Sed legatos Antenor.*] Ipſe Antenor apud Hom. Il. γ.

Ἤδη γὰρ καὶ δεῦρό ποτ' ἤλυθε δῖος Ὀδυσσεὺς,
Σεῦ ἕνεκ' ἀγγελίης, σὺν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ,
Τὺς δ' ἐγὼ ἐξείνισσα, καὶ ἐν μεγάροισι φίλησα.

Iam enim & huc venit divinus Vlyſſes, tui cauſa legatus, cum Menelao bellicoſo, hos ego hoſpitio excepi & in meis ædibus amice tractavi. In cujus facti gratiam Agamemnon Ilio capto Antenoris domum ſervavit, pantheræ pelle ibi appenſa quæ milites admonebat ut eam præterirent. Euſtath. 1616.

3. *Exemplo facinoris.* Gall. *pour l'exemple d'une ſi vilaine action.*

4. *Minime reddendam Helenam reſpondent.*] Tamen omnes excepto uno Deiphobo reddendam Helenam cenſebant.

5. *Nihil penſi.*] Pro *facientes* melius *habentes* ut quidam legunt. Sic Salluſt. in Catil. *Nihil penſi neque moderati habere.* Et in Iugurth. *Nihil penſi neque ſancti habere*

6 *Tranſverſi agebantur*] Imitatur Salluſtium qui *tranſverſos agere* dixit pro *à recte deducere, pouſſer hors du ſens, hors du bon chemin.*

7. *Reguli.*] Filii Priami. Putabam legendum *regis*, ut ſubintelligeretur *pueri*. Sed ita loqui amat Dictys. Sic infra. *Et reliqui reguli* de iiſdem.

8. *Reclamabat.* Reclamare proprie eſt contradicere, recuſare, refragari. Verum hic uſurpavit pro *ſæpius clamare*. Cujus ſignificationis exemplum fruſtra alibi quæras.

pulus contemptui habitus, [1] non ſine pernicie ſua, domum diſceſſit. Deinde ſecuta die rex hortatu Hecubæ Helenam adiit, eamque benigne ſalutans, bonum animum uti gereret hortatur, [2] quæ, cujuſque eſſet, requirit. Tum illa, Alexandri ſe affinem reſpondit, magiſque ad Priamum & Hecubam, quam ad Pliſthenis filios genere pertinere, repetens originem omnem majorum: [3] Danaum enim atque Agenorem, & ſui & Priami generis autores eſſe. Namque ex Pleiona Danai filia, & Atlante, Electram natam, quam ex Iove gravidam Dardanum genuiſſe. [4] Ex quo Tros, & dein-

NOTÆ.

1. *Non ſine pernicie ſua.*] Quia multi cæſi.

2. *Quæ cujuſque eſſet*] Hoc agebat Priamus ut à ſe invidiam amoveret. Erat autem ille ſolennis mos in fidem recipientium, ſic apud Virgil, de Sinone.

——*Hortamur fari quo ſanguine Cretus,*
Quidve ferat, memoret, quæ ſit fiducia capto.

Quod ſi illud non peterent, dicebant, *quiſquis es,* idem ibid.

Quiſquis es amiſſos hinc jam obliviſcere Graios,
Noſter eris.

Idem & Livius.

3. *Danaum enim atque Agenorem.*] Antequam ad Danai & Agenoris poſteros deveniret, ipſius Danai & Agenoris cognatio ante oculos ponenda fuit, quæ talis eſt; Neptunus ex Lybia gennit Belum & Agenorem, Belus Danaum, ſic Agenor Danai fuit avunculus, eorum autem poſteros ſic perſequitur Dictys.

Belus genuit	*Agenor genuit.*
1. Danaum, qui	1. Taigetam, quæ
2. Pleionam, quæ	2. Lacedæmonem, qui
3. Electram, quæ	3. Amiclam, qui
4. Dardanum, qui	4. Argalum, qui
5. Ericthonium, qui	5. Oebalum, qui
6. Troem, qui	6. Tindarum, qui
7. Ilum, qui Laomedontem, qui Priamum, qui Paridem.	7. Helenam.

Quare, ut vides, remotiſſima erat Paridis & Helenæ cognatio. Sed & multa etiam in hac ſerie contra omnium autorum ſententiam, nam ibi Pleiona Danai filia, quam alibi Oceani, & Taigeta Agenoris, quam alii Atlantis, & Oebalus Argali filius, quem alii Perieris filium dicunt. Ita ut Argalus Perieris avunculus fuerit. Simplicius fuiſſet dicere, Electram & Taigetam ſorores Pleionæ, & Atlantis filias fuiſſe.

Ex Electra.	*Ex Taigeta.*
1. Danaus, qui	1. Lacedæmonem, qui
2. Ericthonium, qui	2. Amiclam, qui
3. Troem, qui	3. Argalum, qui
4. Ilum, qui	4. Cynortam, qui
5. Laomedontem, qui	5. Perierem, qui
6. Priamum, qui	6. Oebalum, qui
7. Paridem.	7. Tyndarum, qui
	8. Helenam.

4. *Ex quo Tros,*]. Ericthonium prætcrit ut ex ſuperioribus patet.

ceps insecuti reges Ilii. Agenoris porro Taigetam, eamque ex Iove habuisse Lacedæmonem, ex quo Amiclam natum, & ex eo Argalum patrem Oebali, quem Tyndari (ex quo ipsa genita videretur) patrem constaret. Repetebat etiam cum Hecuba materni generis affinitatem. [1] Agenoris quippe filium Phœnicem, & deinde Hecubæ & Ledæ consanguinitatis originem divisisse. Quæ postquam memoriter [2] cuncta retexuit, ad postremum flens, [3] orare, ne se, quæ in fidem semel illorum recepta esset, proderidam putarent. Ea secum de domo Menelai apportata, quæ propria fuissent, nihil præterea ablatum. Sed utrum immodico amore Alexandri, [4] an pœnarum metu, quas ob desertam domum à conjuge metuebat, ita sibi consulere maluerit; parum constabat. Igitur Hecuba cognita voluntate, simul ob generis conjunctionem complexa Helenam, ne proderetur, summis opibus annitebatur: quum jam Priamus & [5] reliqui reguli non amplius differendos legatos dicerent, nec resistendum [6] popularium voluntati; solo omnium Deiphobo Hecubæ assenso [7] quem

NOTÆ.

1. *Agenoris quippe filium Phœnicem.*] Legebam, *Agenoris quippe filium Phœnicem. & Deinde Hecubam & Ledam consanguinitatis originem divisisse.* Neque tamen mihi sic satisfaciebam in MSS. *Et Dime patris Hecubæ & Ledæ.* Item *de D me* unde vir doctus legebat, *Agenoris quippe Phineum & Phœnicem, & inde patres Hecubæ & Ledæ consanguinitatis originem divisisse.* Sed neque sic etiam video quomodo Hecubæ & Ledæ consanguinitatis ratio constabit. Ex iisdem MSS. forte melius legatur, *Agenoris quippe filium Phœnicem & Dymam patrem Hecubæ, & Tyndarum Ledæ, consanguinitatis originem divisisse.* Ita ut innuat ex Agenoris posteris patres Hecubæ & Ledæ originem duxisse. Nimirum ex posteris Phœnicis Dymantem patrem Hecubæ, sed illud plane incertum est, nam omnino ignoratur genus Dymantis & quis & à quo satus fuerit, solus Cedrenus, quod sciam, illum ex Danai posteris ortum dicit, & ita si illum sequaris eadem erit Hecubæ & Helenæ affinitatis maternæ ratio quæ supra paternæ fuit.

2. *Cuncta retexuit.*] Retexere proprie est quod jam textum est solvere, disjungere. Unde per metaphoram *detexere* de verbis usurpavit, pro ea quæ intus quasi texta sunt, ordine effutire, foras ejicere. Quo sensu non memini me alibi observasse. Non male etiam retexere accipias pro simplici *texere* sic infra de Menelao.

3. *Orare.*] Subauditur *cœpit.*

4. *An pœnarum.*] Ita in MSS. ita ut vox *amore* utrique conveniat, & *Alexandri* & *pœnarum* & sane ejusmodi exempla in veteribus scriptoribus leguntur, ut diversis enuntiationibus unica particula aptetur, quamvis alteri minus proprie congruat, sic Divus Paulus Epist. 1. ad Tim. cap. 4. *Κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων,* &c. *Vetantibus uxores ducere, abstinere cibis,* &c. Ubi necesse est intelligere verbum aliquod contrariæ significationis verbo *vetantibus* quod præponatur verbo *abstinere*, nempe jubentibus Sic Phædrus Fabula 17. libro 4.

Non veto dimitti, verum cruciari fame.

Pro *verum jubeo cruciari fame.* Et apud Tacitum in vita Agricolæ: *Nec pœna semper, sed sæpius pœnitentia contentus esse.* Ubi manifestum est *contentus esse* cum *pœna* & *pœnitentia* non posse ex æquo convenire. Tale est & apud Terentium in Andria Act, 3. Se. 5.

Namque hoc tempus præcavere mihi me non te ulcisci sinit.

Ubi pro *sinit* debet subintelligi cogit in priori membro sententiæ. Sed illud potius & vitiosum notari debet, cum ob alia, tum maxime quod perspicuitatem tollat. Et hic etiam magis probo *an pœnarum metu.*

5. *Reliqui reguli.*] Filios Priami intelligit, sic supra.

6. *Popularium voluntate.*] Qui reddi Helenam petebant.

7. *Quem non aliter.*] Unde etiam mor-

non aliter atque Alexandrum, Helenæ desiderium, [1] à recto consilio præpediebat. Itaque quum obstinate Hecuba nunc Priamum, modò filios deprecaretur: nec à complexu ejus ullo modo, ulla ratione divelli posset, omnes quæ aderant [2] in voluntate ejus traduxit. Ita ad postremum [3] bonum publicum materna gratia est corruptum. Dein postero die Menelaus cum suis in concionem venit, conjugem, & quæ cum ea abrepta essent, repetens. Tunc Priamus inter regulos medius astans, facto silentio, optionem Helenæ, quæ ob id in conspectum popularium venerat, offert, si ei videretur, domum ad suos regredi. Quam ferunt dixisse, neque se in patriam regredi velle, neque sibi cum Menelai matrimonio convenire. Itaque reguli habentes Helenam, non sine exultatione è concione discedunt. His actis, Ulysses [4] contestandi magis gratia, quam aliquid ex oratione promoturus, cuncta quæ ab Alexandro contra Græciam indigne commissa essent [5] retexuit. Ob quæ ultionem brevi testatus est. Deinde Menelaus ita percitus, atroci vultu exitium minatus, consilium dimittit. Quæ ubi ad Priamidas perlata sunt, confirmant inter se clam, ut per dolos legatos circonveniant. Credebant quippe, quod non frustra eos consilium habuit, si legati imperfecto negotio revertissent, fore uti adversum se grande prælium concitaretur. Igitur Antenor, cujus de sanctitate morum supra memoravimus, Priamum convenit, conjurationemque factam conqueritur: filios quippe ejus non legatis, [6] sed adversum se insidias parare, neque id se passurum. Dein non multo post legatis rem aperit, Ita exploratis omnibus, adhibito præsidio, quum primum opportunum visum est, inviolatos eos dimittit. Dum hæc apud Troiam aguntur, disseminata jam per universam Græciam fama [7] omnes Pelopidæ in unum conveniunt, [8] atque interposita jurisjurandi religione, ni Helena cum abreptis redderetur, bellum se Priamo illaturos confirmant. Legati Lacedæmona redeunt, de Helena ejusque voluntate narrant. Dein Priami filiorumque ejus adversum se dicta gestaque grande, præconium fidei erga

NOTÆ.

tuo Alexandro uxorem duxit; quare à Menelao postea crudeliter occisus,

1. *A recto consilio præp.*] Hic explicat quod supra dixerat de filiis Priami, *transversi agebantur.*

2. *In voluntate ejus*] Melius dixisset, opinor, *in voluntatem suam traduxit.*

3. *Bonum publicum.*] Ex Salust. Ingurth. *Ita bonum publicum, ut in plerisque negotiis solet, privata gratia devictum.* Et ita in vett. edit.

4. *Contestandi magis gratia.*] Contestari est testes complorare, obtestari.

5. *retexuit.*] Vide supra.

6. *Sed adversus se.*] Quippe qui legatos hospitio excepisset. Non tam legatis injuriam quam sibi fieri arbitrabatur. Similia in hospites pietatis exempla in veteribus passim invenias, præcipue in sacris litteris vett. Testamenti

7. *Omnes Pelopidæ.*] Quos mox commemorabit.

8. *Interposita jurisjurandi religione.*] Dictys videtur innuere semel duces conjurasse domo Menelai antequam Argos convenirent, & iterum antequam ad parandas opes militiæ in sua regna discederent. Verum istud à se Dictys protulit contra veterum auctoritatem, apud quos bis tantum Græcorum duces conjurasse reperias, semel antequam Helena Menelao collocaretur, cujus jurisjurandi Ulysses auctor dicitur. Apollod. lib. 3. Hygin. Fab. 78. Et iterum postquam Argos

legatos [1] Antenoris præferentes. Quæ ubi accepere, decernitur uti singuli in suis locis atque imperiis opes belli parent. Igitur ex consilii sententia, opportunus locus ad conveniendum, & in quo de apparatu belli ageretur, [2] Argi Diomedis regnum deligitur. Ita ubi tempus visum est, primus omnium [3] ingenti nomine virtutis atque corporis Aiax Telamonius advenit, & cum eo [4] Teucer frater. Dein haud multo post Idomeneus & Meriones, summa inter se juncti concordia. [5] Eorum ego secutus comitatum, ea quidem [6] quæ antea apud Troiam gesta sunt ab Ulysse cognita quam diligentissime retuli. Et reliqua quæ deinceps insecuta sunt, quoniam ipse interfui, quam verissime potero exponam. Igitur post eos quos supra memoravimus, Nestor cum Antilocho & Thrasymede (quos ex Anaxibia susceperat) supervenit. Eos [7] Peneleus insecutus, [8] cum Clonio & Archesilao [9] consanguineis. Dein [10] Prothenor & Leitus, [11] Bœotiæ principes. Itemque [12] Schedius & Epistrophus, Phocenses [13] Ascalaphus, & Jalmenus, Orchomenii. Tum [14] Diores & Meges, ex Phyleo ge-

NOTÆ.

convenissent, cum se, non ante domum suam reversuros quam Troiam subvertissent, jurati sunt. De quo Horat. lib. 1. Od. 15

Quam multo repetet Græcia milite
Conjurata tuas rumpere nuptias
Et regnum Priami vetus.

1. *Antenoris.*] Fidei Antenoris.

2. *Argi Diomedis r.*] *Argi* pro *Argivi*. Per Diomedis autem regnum Argos Peloponesi urbem intellige ad Inachum fluvium, ubi Diomedes pro Agamemnone, scilicet, imperitabat.

3. *Ingenti nomine virtutis atque corp.*] Nam & post Achillem fortissimus existimabatur, Hom. Iliad. 2.

Ἀνδρῶν δ' αὖ μέγ' ἄριστος ἔην Τελαμώνιος Αἴας,
ὄφρ' Ἀχιλεὺς μήνιεν, ὁ γὰρ πολὺ φέρτατος ἦεν.

4. *Virorum autem longè præstantissimus erat Telamonius Aiax, dum Achilles iratus erat, nam hic multo præstan. ?imus erat.*

5. *Teucer frater.*] Ex patre tantum nam Aiax ex Peribœa, at Teucer ex Hesiona natus est.

6. *Eorum ego.*] Hoc falsum esse jam multis antea probatum.

7. *Quæ antea apud Troiam.*] In legatione, scilicet Ulyssis & Menelai.

8. *Peneleus.*] Hippalci & Asteropes filius. Alii patrem vocant *Hippalmum*, alii *Hippaleimum*,

9. *Cum Clonio & Archesilao.*] Clonius Laereti & Cleobules filius, Archesilaus Lyci & Theobulæ. Hunc Lycum Archilicum vocat Diodor. lib. 4. Homerus Arcilycon. Iliad. ζ.

10. *Consanguineis*] An paterna vel materna origine? nondum potui comperire.

11. *Prothenor & Leitus.*] Prothenor Arcesilai fratrem facit Hyginus. Leitus Alectrionis & Cleobules filius.

12. *Bœotiæ Principes.*] Ab Homero discedit ut auctorem suum dissimulet, Homerus enim non solum Prothenorem & Leitum sed etiam Arcesilaum, Clonium, & Peneleum Bœotiorum principes facit.

Βοιωτῶν μὲν Πηνέλεως καὶ Λήϊτος ἦρχον,
Ἀρκεσίλαός τε, Προθοήνωρ τε Κλονίος τε.
Bœotis quidem Peneleus & Leitus imperabant,
Arcesilausque, Prothenorque, Cloniusque.

8. *Schedius & Epistrophus.*] Iphiti Naubolidæ & Hippolites filii.

Αὐτὰρ Φωκήων Σχεδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
Υἱέες Ἰφίτου μεγαθύμου Ναυβολίδαο.
Verum Phocensium Schediusque & Epistrophus duces,
Filii erant Iphiti magnanimi Naubolidæ.

Et nescio quos auctores sequutus Hyginus eos Argis venisse dixerit, Fab. 97.

13. *Ascalaphus & Ialmenus.*] Filii Martis & Astyoches. De iis vide infra in Catalogo.

14. *Diores.*] Amarunceι filius.

nitus. Thoas ex Andræmone, [1] Eurypilus Evemonis, Ormenius, & [2] Leontheus. Post quos Achilles Pelei & Thetidis, quæ [3] ex Chirone dicebatur. Hic in primis adolescentiæ annis procerus, decora facie, studio rerum bellicarum omnes jam tum virtute & gloria superabat. [4] Neque tamen aberat ab eo vis quædam inconsulta, & fera morum impatientia. Cum eo [5] Patroclus & [6] Phœnix, [7] alter propter conjunctionem amicitiæ, [8] alter custos atque rector ejus. [9] Tlepolemus, dein Eutraphates. Insecuti sunt [10] Phidippus & Antiphus, insignes armorum specie, avo Hercule. Post hos [11] Protesilaus Iphicli, cum Podarce fratre. Affuit & Eumelus [12] Pheræus, [13] cujus pater Admetus quondam vicaria morte conjugis fata propria pertulerat. Podalyrius & Machaon, [14] Tricenses, Æsculapio geniti, acciti ad id bellum [15] ob solertiam medicæ artis. Deinde [16] Pæantis Philocteta, qui comes Herculis post discessum

NOTÆ.

1. *Eurypylus, Evemenis Ormenius.*] Scribe *Euramonis.*

Εὐρύπυλος Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός

Eurypilus, Evamonis inclytus filius.

Ormenius autem ab Ormenio urbe Thessaliæ de qua infra. Sed obiter corrigendus Hyginus Fab. 97. Ubi *Eurypylus Evamonis & opis filius Orchomene navibus X L.* Scribe *ex Ormenio.* Nihil certius.

2. *Leonteus.*] Filius Coroni qui Coronus Cænei filius fuit. Hom.

—— *Ἅμα τῷ γε Λεοντεὺς ὄζος Ἄρηος*
Υἱὸς ὑπερθύμοιο Κορώνου Καινεΐδαο.

Et cum illo (Polypate filio Perithoi) ibat Leonteus,
Ramus Martis, filius Magnanimi Coroni Canida.

3. *Qua ex Chirone dicebatur.*] Sic & libro VI. Thetidem Chironis filiam dicit. Idem scholiast. Apollonii lib. 1. Argon illum vide. Verum alii Achillis matrem non Thetidem, sed Philomelam Actoris filiam dicunt. In iis scholiastes Apollonii & apud eum Deimachus, Eustathius & schol. Aristophanis in nubib.

4. *Neque tamen aberat.*] Optime ex Homero & aliis. Sic Horat. in arte.

——*Honoratum si forte reponis Achillem,*
Impiger, Iracundus, inexorabilis, acer:
Iura neget sibi nata, nihil non arroget armis.

5. *Patroclus.*] Menœtii & Philomelæ, sive potius Sthenelæ filius.

6. *Phœnix.*] Amyntoris filius.

7. *Alter propter conjunctionem.*] Patroclus scilicet, qui & Achillis genere proximus fuit. Nam Actor Menœtium suscepit ex Ægina, quæ antea ex Ione Æacum pepererat. At ex Æaco Peleus Achillis pater. Æacus igitur & Menœtius ex Matre fratres erant, Peleus & Patroclus Consobrini. Alii hanc proximitatem aliter texunt, & Peleum & Menœtium fratres faciunt adeoque Patroclum Achillis consobrinum.

8.].

9. *Tlepolemus.*] Herculis & Astyoches filius. Homer.

Ὃν τέκεν Ἀστυόχεια βίῃ Ἡρακληείῃ,
Quem peperit Astyocha virtuti Herculea.

10. *Phidippus & Antiphus.*] Ex Thessalo & Chalciope nati, qui Thessalus Herculis filius fuit.

11. *Protesilaus Iphicli.*] Ejus mater Eustathio, & Hygino *Diomedea* Apollodoro dicitur Automedusa. Hic prius *Iolaus* dicebatur, sed postquam Troiam venit primusque ex navibus exiliit Protesilai nomen invenit, quod πρῶτος τοῦ λαοῦ κατήλατο τῆς νεώς, καὶ πρῶτος τοῦ λαοῦ πέπτωκε.

12. *Pheræus.*] A Pheris urbe Thessaliæ de qua infra.

13. *Cujus pater Admetus.*] Euripid. in Alcestide. Apollodor. lib. 1. Hygin. fab. 51. Tzetzes in Chiliad. hist. 53.

14. *Tricenses.*] Ex Trica urbe Thessaliæ iuxta Peneum de qua infra.

15. *Ob scientiam Medicina artis.* [Homer.

Ἰητῆρ' ἀγαθὼ Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων.
Medici boni Podalirius & Machaon.

16. *Paantis Philocteta.*] Philoctetæ matrem *Demonassam* vocat Hyginus.

ejus [1] à Diis sagittas divinas industriæ præmium consecutus est. [2] Nireus pulcher ex Syme. Ex Athenis [3] Mnestheus, & Aiax Oilei ex Locride. Ex Argis [4] Amphilochus Amphiarai, & [5] Sthenelus Capanei, & cum his [6] Eurialus Mecistei. Deinde ex Ætolia [7] Thesandrus Polynicis. Postremo omnium [8] Demophoon, atque Achamas fuere, [9] cuncti ex origine Pelopis. Sed eos quos supra memoravimus, plures alii ex suis quisque regionibus, partim ex regum comitibus, alii ipsius regni participes insecuti sunt: quorum nomina sigillatim exponere haud necessarium visum est. Igitur ubi Argos omnes venere, Diomedes hospitio cunctos recipit, necessariaque præbet. Deinde Agamemnon grande auri pondus Mycenis apportatum per singulos dispartiens, promptiores animos omnium ad bellum quod parabatur, facit. Tum communi consilio super [10]. conditione prælii, jusjurandum interponi hoc modo placuit: [11] Chalcas filius Testoris, præscius futurorum, [12] porcum marem in medium forum afferri jubet, [13] quem in duas partes exsectum, orienti occidentique dividit, atque ita singulos nudatis gladiis per medium transire jubet. Deinde mucronibus sanguine ejus oblitis, adhibitis etiam aliis ad eam rem ne-

Notæ.

1. *A Diis sagittas divinas ob industria.*] Non à Diis sed ab Hercule, neque ob industriam etsi Homero τόξων εὖ εἰδώς. Sed quod Herculi pyram struxisset.

2. *Nireus pulcher.*] Aglaïes & Charopi filius.

Νιρεὺς Ἀγλαΐης τε υἱὸς, Χαρόποιό τ' ἄνακτος,
Νιρεὺς ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε,
Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλεΐωνα.

1. Nireus Aglaies filius & Charopi regis
Nireus qui pulcerrimus vir ad Ilium venit
Aliorum Danaum, post inculpabilem Achillem.

3. *Mnestheus.*] Homero Menesteus filius Peiei.

4. *Amphilochus Amphiarai.*] Amphilochus quidem Amphtarai filius fuit sed nemo eum inter græciæ duces præter Dictym retulit, & Homerus ne ejus meminit quidem.

5. *Stenelus.*] Capanei & Evadnes filius.

6. *Et cum his Eurialus.*] Ex Homero

Τοῖς δ' ἅμ' Εὐρύαλος τρίτατος κίεν ἰσόθεος φώς,
Μηκιστέος υἱὸς Ταλαϊονίδαο ἄνακτος.

1. Et cum his Euryalus tertius ibat Deo similis vir,
Mecistei filius Talaionida regis.

Verum hic Dyctis Enryalum Amphilochi & Steneli socium facit, quem Homerus Diomedis & Steneli.

7. *Thessandrus.*] Non meminit Homerus at cum Hyginus inter eos qni in eqno Troiano sederunt commemorat.

8. *Demophoon atque Acamas*] Thesei & Phædræ, eorum quidem non meminit Homerus. Verum Plutarchns in vita Thesei. Pansanias, Euripid. Scholiastes, Quintus Calaber, Tryphiodorus & alii eos affirmant bello Troiano interfuisse.

9. *Cuncti ex origine Pelopis.*] Nescio quos auctores sequutus hic noster ait eos omnes, Duces ex origine Pelopis fuisse; nam id omnino falsum est, lege modo Apollod. Hygin. &c.

10. *Conditione prælii.*] Prælinm & *bellum* confundit noster & utroqne promiscue utitnr.

11. *Calchas Testoris.*] Κάλχας Θεστορίδης. Hom.

12. *Porcum marem.*] Recte. Sic antiquis dicebatur *bos mas, bos fœmina. Agnus fœmina.*

13. *Quem in duas partes exsectum, &c.*] Qui mos in fœderibus sanciendis primis illis temporibus solemnis fuit. Genes. cap. xv. vers. 9. *Et respondit Dominus, sume inquit, mihi vaccam triennem, & capram trimam & arietem annorum trium, turturem quoque & columbam. p. 10. qui tollens universa hæc divisit ea per medium & utrasque partes contra se altrinsecus posuit, aves autem non divisit,* &c. *v.* 17. *& ap-*

cessariis, inimicitias sibi cum Priamo per religionem confirmant, [1] neque prius se bellum deserturos, [2] quàm Ilium atque omne regnum eruissent. Queis perfectis pure lauti, Martem atque [3] Concordiam multis immolationibus sibi [4] ad hospitavere. Dein in templo Junonis Argivæ rectorem omnium declarari placuit. Igitur singuli in tabellis, quas ad deligendum belli principem, [5] quem cuique videretur, acceperant, [6] Punicis litteris nomen Agamemnonis designant. Ita consensu omnium secundo rumore, summam belli atque exercitus in se suscipit: quod [7] & propter germanum, cujus gratia id parabatur bellum, & propter magnam opum vim, quibus præter cæteros Græciæ reges magnus atque clarus habebatur [8] merito acciderat. Dein duces præfectosque navium Ac[illegible] [9] Aiacem, Phœnicemque destinant. Præponitur etiam campestri [illegible]citui Palamedes cum Diomede & Ulysse, ita ut inter se [10] diurnas, vigiliarumque vices dispartiant. His peractis, ad parandas opes atque instrumenta militiæ, singulis in sua regna discedunt. Interim belli studio ardebat omnis Græcia: arma, tela, equi, naves, atque hæc omnia [11] toto biennio præparantur: quum juventus partim sua sponte, alii æqualium ad

NOTÆ.

paruit Clibanus fumans, & lampas ignis transiens inter divisiones illas.

Inter divisinnes illas transibant etiam qui feriebant fœdera, Jerem. cap. 34. ỷ. 18.

Et dabo viros qui prævaricati sunt fœdus meum, & non observaverunt verba fæderu quibus assensi sunt in conspectu meo vitulum quem ociderunt in duas partes, & transierunt inter divisiones ejus. vers. 19. Principes Iuda & principes Ierusalem Eunuchi & Sacerdotes & omnis populus terræ, qui transierunt inter divisiones vituli. Eo autem significabant ita se in duas partes dividi & scindi velle si scientes fallerent.

1. *Neque prius se bellum deserturos.*] Repete verbum *confirmant à communi* (ut Græcis dicunt) itaque sic vox confirmant duplicem habet significationem. Quod ego vitiosum puto nam obscuritatem affert, & contra judicium est. Sed vide notata pagina 11.

2. *Quam Ilium atque omne reg. er.*] Pausanias ἐνταῦθα παραμενεῖν πολεμοῦντας ἔς ἂν ἢ τὸ Ἴλιον ἕλωσιν, ἢ μαχομένους τελευτὴ σφᾶς ἐπιλάβῃ,

1. *Ibi permansuros donec vel Ilium ceperint vel pugnantes eos mors occuparit.*

4. *Adhospitavere*] Sibi amicos faventes & propitios reddidere. Nemo quod sciam hac voce usus est. *Hospitare* etiam activa quod alii passiva terminatione *hospitari*.

5. *Quem cuique videretur.*] Subaudi *deligere*.

6. *Punicis litteris.*] Punicæ litteræ Græcis ignotæ esse non poterant, nam à Phœnicibus ad eos cum litteris scientiæ venerunt. Sed unde noster istud hauserit incertum est. Puto eum de suo addidisse ut sibi majorem fidem conciliaret.

7. *Et propter Germanum.*] Hanc opinionem secutus Euripid. in Iphigenia in Aulid.

Κἀμὲ στρατηγεῖν κᾆτα Μενέλεω χάριν.
Εἵλοντο, σύγγονόν γε.

1. *Et me ducem exercitus in Menelai gratiâ elegerunt, ejus fratrem.*

Sed eam refutàt Eustath. & alteram amplectitur namque Agamemnonem ducem omnium factum quod cæteros divitiis superaret, quippe qui præter Peloponesum plures insulas sub ditione teneret, ut Rhodum, Æginam, &c.

8. *Merito acciderat.*] Certe rescribendum *accidit*. Nisi dicas hic noster male tempora mutasse.

9. *Aiacem.*] Telamonium scilicet qui Achilli consobrinus.

10. *Diurnas.*] Repete *vices*.

11. *Toto biennio.*] Vid. loc. insig. Eustrah.

gloriam æmulatione ad munia militiæ festinarent. Sed inter hæc summa cura, vis magna navium præcipue fabricatur, scilicet he multa milia exercituum [1] undique versum in unum collecta, [2] incuria navigandi tardarentur. Igitur peracto biennio ad [3] Aulida Boeotiæ (nam is locus delectus fuerat) singuli reges pro facultate opum, regnique instructas classes præmittunt. Ex queis primus Agamemnon ex Mycenis [4] naves centum, [5] aliasque sexaginta, quas ex diversis civitatibus, quæ sub eo erant, contraxerat, Agapenorem præfecit. Nestor nonaginta navium instructam classem. Menelaus ex omni Lacedæmone naves sexaginta. Mnestheus ex Athenis quinquaginta. [6] Elephenor ex Euboea triginta. Ajax Telamonius ex Salamina XII. [7] Diomedes ex argis LXXX. navium classem. Ascalaphus & Jalmenus [8] Orchomenii, naves XXX. Oileus Aiax XL. Item ex omni Boeotia Archesilaus, Prothenor, Peneleus, Leitus, Clonius, naves L. Ex Phocide Schedius & Epistrophus, XL. Dein Thalpius & Diores

NOTÆ.

stath. circ. finem Iliad.

1. *Vndique versum.*] Unica voce legendum *undiqueversum.* Sic Solin. cap. 53. *undiqueversum quousquam gentium fini ad regiam Memnonis convenere.*

2. *Incuria navigandi.*] Pro *incuria eorum quæ ad navigandum necessaria erant.*

3. *Aulida.*] Juxta Euripum Euboeæ.

4. *Naves centum.*] Supple, præmisit, adduxit, &c. Et Homerum præcipue hic sequitur Dyctis etsi ab eo aliquando diversus abit, quod ego indicasse contenta, reliqua præteribo ubi cum illo congruit.

5. *Aliasque sexaginta.*] Nemo non videt legendum esse: *aliisque sexaginta,* &c. *Agapenorem præfecit.* Sexaginta illas naves Arcadiis dederat Agamemnon, qui quod Mediterranei essent fabricandis navibus parum idonei videbantur. Homer.

Τῶν ἦρχ' Ἀγκαίοιο πάϊς κρείων Ἀγαπήνωρ,
Ἑξήκοντα νεῶν. πολέες δ' ἐν νηῒ ἑκάστῃ,
Ἀρκάδες ἄνδρες ἔβαινον ἐπιστάμενοι πολεμίζειν.
Αὐτὸς γάρ σφιν δῶκεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Νῆας ἐϋσσέλμους περάαν ἐπὶ οἴνοπα πόντον,
Ἀτρεΐδης, ἐπεὶ οὔ σφι θαλάσσια ἔργα μεμήλει.

I. His imperabat Ancæi filius Rex Agapenor.
Cum sexaginta navibus, multi autem in singulam navem.
Arcades viri ascenderunt, bello instructi
Ipse enim eis dedit rex virorum Agamemnon.
*Naves bene transtratas ad transfretandum magnum * pontum.*
Atrides, quoniam non ipsis marina opera curæ erant.

6. *Elephenor ex Euboea triginta.*] At illi Homer. quadraginta naves tribuit.

Τῶν δ' αὖθ' ἡγεμόνευ' Ἐλεφήνωρ ὄζος Ἄρηος,
Χαλκωδοντιάδης μεγαθύμων ἀρχὸς Ἀβάντων.
Τῷ δ' ἅμ' Ἄβαντες ἕποντο θοοὶ ὄπιθεν κομόωντες, &c.
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.

I. Horum autem dux erat Elephenor ramus Martis
Chalcedontis filius, magnanimorum princeps Abantum.
Hunc simul Abantes sequebantur veloces à tergo comati, &c.
Hunc simul quadraginta nigra naves sequebantur.

Sed hic noster Hyginum sequutus est.

7. *Diomedes.*] Cum Stenelo & Euryalo. Verum Diomedis tantum meminit Dictys, quia.

Συμπάντων δ' ἡγεῖτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης.

Omnibus præerat fortis Diomedes.

Euryali non meminit Hygin. qui Diomedi naves triginta tribuit, Stenelo viginti quinque.

8. *Orchomenii.*] Ex Orchomeno urbe Boeotiæ supra Copaidem lacum ad Cephissum fluvium.

Alia est Orchomenus in Arcadia intra Parthenium montem & Stymphalum fluvium, hujus vestigia sua ætate vix appa-

cum Amphimacho & Polyxeno ex [1] Elide, aliisque civitatibus regionis ejus, naves XL. Thoas ex [2] Ætolia XL. Meges [3] ex Dulichio & ex insulis Echinadibus, XL. Idomeneus cum Merione ex omni Creta classem navium LXXX. [4] Ex Ithaca Ulysses XII. [5] Protous, Magnes XL. Tlepolemus ex [6] Rhodo, aliisque insulis quæ circa eam erant, [7] octo. Eumelus XI. [8] Pheris. [9] Achilles ex Pelasgico quinquaginta. Nireus ex [10] Syme tres, Po-

NOTÆ.

ruisse scribit Strabo.

1. *Elide aliisque civitatibus.*] Ut Buprasio, Hymine, Myrsino. De quibus vide Srab. lib. 8. Elis autem regio Peloponesi ad litius occiduum.

2. *Ætolia.*] Inter Acarnaniam & Corynthiacum sinum.

3. *Ex Dulichio & insulis Echinadibus.*] At de Echinadibus insulis una est ipsum Dulichium. Nimirum Homerum imitatus est qui figura uti amat qua pars ponitur cum toto.

Οἱ δ' ἐκ Δουλιχίοιο Ἐχινάων θ' ἱεράων.

Quique ex Dulichio sacrisque Echinadibus.

Et

Οἱ δ' Εὔβοιαν ἔχον ... χαλκίδα τ' Εἰρέτριάν τε.

Quique Eubœam habitabant, & Chalcida & Eiretriam.

Cum sint in Eubœa Chalcis & Eiretria. Eadem figura usi sunt. Hipponax, Alcman & Æschylus. Echioades Insulæ in mari Jonio juxta Peloponesum nunc *Cozulari*.

4. *Ex Ithaca*] Ionii maris Insula supra Cephaleniam hodie *valle di compaze. Phiaci* Turcis dicitur. Neque ex Ithaca tantum naves suas instruxerat Ulysses sed ex Cephaleoia Leucade, Zacyntho, Samo insulis, & ex Epiro. Homer.

5. *Prothous Magnes.*] E Magnesia Thessaliæ regione intra Peneum fluvium & Pelium montem. Verum com circa Peneum & Pelium habitarent etiam alii quos Homerus commemoravit, ut Gortyoii, Pheræi qui Eumelum secuti suot. Et alii plures, quæritur qui fuerint illi Magoetes Prothoo subditi, neque enim ullum eorum locum signavit Homerus, sed obscure designavit inquiens eos circa Peneum habitare. Respondet Strabo ob contineutes migrationes, mutationes permixtionesque communitatum, etiam nomioa gentesque confusas esse, unde factum est ot nostris hominibus oonnunquam offeratur perplexitas.

6. *Rhodo aliisque circa eam insulis.*] Scripserat Homerus.

Οἱ Ῥόδον ἀμφενέμοντο διὰ τρίχα κοσμηθέντες.
Λίνδον, Ἰηλυσόν τε καὶ ἀργινόεντα Κάμειρον.
Τῶν μὲν Τληπόλεμος δουρικλυτὸς ἡγεμόνευε.

Qui Rhodum habitabant, trifariam distincti.
Lindum, Ialyssumque & argillosam Camirum.
His quidem imperabat Tlepolemus hasta inclytus.

Noster putavit *Lindum*, *Ialyssum* & *Camirum* esse Insolas Rhodo adjacentes qnæ revera sunt ipsius Rhodi urbes. vid Strab. lib. 14.

7. *Octo.*] Homerus novem naves dat ut Hygin. & Dares.

8. *Pheris.*] Hyginum corrigendum puto qui scribit Eumelum ex Perrhebia. Sane Homer. Pheras, lacum Boebeidem, Boeben, Glapburas & Jolcum nomiuat cum Eumelo subditos recenset. Pheræ termini sunt Pelasgici campi ad Magnesiam, qui ad Pelium usque montem porrigitur stadiis CLX. Boebeispalus Pheris vicina est & contigua extremitatibus Pelii atque Magnesiæ. Boebe opidulum est paludi imminens. Glaphyrarum non meminit Strabo. Stephanus Thessaloniæ urbem dicit. Eustathius à Glaphyro quodam dictas scribit, cujus locum obiter emendabis: κληθεῖσας ἀπὸ τοῦ μ... γλαφύρου. Rescribe Γλαφύρου *à supra memorato Glaphyro.* Joleos ad littus maris sinos Pelasgici. Hinc Argonautæ navem solverunt. Jaolcon vocat Homer.

9. *Ex Pelasgico.*] *Pelasgicum* hîc dicit quod Homerus *Pelasgicum Arges* nimirum Thessaliam illam quæ est inter ostia Penei & Thermopylas usque ad montem Pindum. Quod ea loca Pelasgi, vaga gens, quondam obtinuerint.

10. *Syme.*] Insula maris Carpathii in-

darces & Protesilaus [1] ex Phylaca, aliisque quibus præerant locis, naves XL. [2] Podalyrius & Machaon XXX. Philoctetes ex [3] Methone aliisque civitatibus, naves septem. Eurypylus [4] Ormenius, XL. Guneus, XXII. [5] Peræbis Leonteus & Polypœtes [6] ex suis regionibus XL. [7] Ex insulis Nisyro, Carpatho, Co, Caso & Calydnis XXX. [8] Thesandus Polinicis quem supra memoravimus, ex Thebis naves quinquaginta. Calchas ex [9] Arcanania viginti. [10] Mopsus ex Colophona XX.

NOTÆ.

ter Rhodum & Gnidum olim *Metapontis* dicta est *Ægle*.

1. *Ex Phylaca aliisque*, &c.] Ut Pyrrhasum, fanum Cereris, Itona, Antrona & Ptelcum. Quæ sub Protesilao fuerunt, & sitæ etant in ora matitima Phiiotidis secundum Achillis ditionem usque ad Antronem. Et Phylace Thebis Phthioticis ptopinqua, quæ & ipsæ suberant Protesilao, ut Alos quoque & Larissa, Cremaste Et Demetrium versus ortum à monte Othri Demeter Græcis est Ceres. Itaque Demetrinm Ceteris fanum. Et Homerus vocavit Pyrasum. Fuit Pytasus utbs commodo portu prædita à duobus stadiis habens lncum Cereti sacrum ejusdem templum. Infra Thebas viginti stadiis jacebat Pyrasus. Prope Amphrisium amnem Iton. Ubi Itoniæ templum Minervæ· Supra Antronem est Ptelcum, supra Preleum Theba, supra Thebas Alos. Strab. lib. 9.

2. *Podalirius & Machaon*.] Ex Tricea, Methone, & Oechalia. Homet. Tricca quidem & Methone utbes Æstiæotidis Thessaliæ regionis, supra Peneum fluvium. Sed de Oechalia qnam Euristi urbem Homerus vocat, ambigitur ubi locorum sita fuerit, nam eam in Æstiæotide ponunt & in Eubœa, & in Arcadia.

3 *Methona aliisque civitatibus*.] Thanmacia, Melibœa & Olizone. Quæ omnes in Magnesia ad ipsum maris littus. Nam Magnesiæ Philoctetæ ditionem veteres adscripserunt.

4. *Ormenius*.] Ex Ormenio civitate Magnesiæ in littore sinus Pelasgici sub Pelio monte. Homerus addit fontem Hypeream & urbem Asterium. Hypeream in media Pheræorum utbe ponit Strabo, & non procul inde Asterinm.

5. *Perhabis*.] Perrhæbi primo eam Thessaliæ partem tenuerunt quæ est supra Peneum ad Olympum montem, sed posteà à Lapithis superati, montana Pindi occupavere juxta Athamanas & de his loquitur Dictys. Nam inde erat Gounens. Ibidem etiam *Enienes* populos fuisse existimo & utbem Cyphum de quibus Homerus.

6. *Ex suis regionibus*.] Ex Argissa, Gyrtone, Orthe, Elone, Oloossone urbibus Perrhæbiæ superioris, ejns scilicet quæ ad Olympum moutem. vid. Strab. lib. 9.

7. *Ex Insulis*.] De his insulis, quæ sunt in mari Carpathio, vide Strabonem in fine lib. X.

8. *Thessandrus Polynicis*.] Deest in Catalogo Homeri. Noster quia auctore suo deficitur, sibi non constat, nam hic ait Thebis venisse cum supra memotatis, hoc est, Bæotis Atcesilao, Prothenore, Peneleo, Leito, Clonio, & paulò ante dixit venisse ex Ætolia Quod nulla ratione fulciri potest. Quum Thessandtns per Epigonos restiiutus sit in Thebarum regnnm ante expeditionem Troianam. At in Hometo nulla ejus mentio quia occisus ante iram Achillis. Addit etiam noster Calchantem, Mopsum, Epeum, quorum nulla mentio in Homeri Catalogo. Nec vetisimile Calchantem & Epeum tot naves instruxisse. Mopsi in Troiana expeditione non memini fieri alibi mentionem; contra omuis antiquitas consentit in reditu Calchantem quum aliis comitatus appulisset Colophona, ubi tegnabat Mopsus Mantus filius, insignis vaticinandi peritia, victum à Mopso atguente ejus inscitiam, pudore an dolore confusum interiisse. *Iosias Mercerus*.

9. *Acarnania*.] Sub sinu Ambracio. At Mycenis Calchantem venisse scribit Hygin. Porro hic ei naves dat noster illo Homeri deceptus Iliad. *α*.

Καὶ νήεσσ' ἡγήσατ' Ἴλιον εἴσω.

I. Et navibus dux fuit Achivorum intra Ilium

10. *Mopsus*.] Duo fuere Mopsi, ambo

[1] Epeus ex insulis Cycladibus [2] triginta. Easque magna vi frumenti, [3] aliis quoque necessariorum cibi replent. Quippe ita ab Agamemnone mandatum acceperant, scilicet ne [4] Tanta vis militum, necessariorum penuria fatigaretur. Igitur inter tantum classium apparatum, [5] equi atque currus bellici, ob locorum conditionē multi, sed pedestres milites pars maxima. Ob eam causam, quia [6] per omnem Græciam multo majore egestate pabuli, equitatus usus prohibetur. Præterea fuere multi, qui ob artis peritiam necessarii nautico apparatui credebantur. Per idem tempus Lycius Sarpedon, neque pretio neque gratia [7] Phalidis Sidoniorum regis allici potuit, ut societatem militiæ nostræ adversus Troianos sequeretur. Quippe quem jam Priamus donis amplioribus, iisque postea duplicatis, fidissimum sibi retinuerat. Omnium autem classium numerus, quem ex diversis Græciæ regnis contractum supra exposuimus, toto quinquennio instructus, præparatusque est. Ita quum nulla jam res profectionem nisi absentia militis retardaret, cuncti duces veluti signo

NOTÆ.

divinandi scieutia illustres. Prior Ampyei & Chloridis filius, qui Argonautas sequutus morsu serpentis interiit. Alter Mantus filius, quæ Manto ex Tiresia nata fuit. De posteriori loquitur Dictys etsi eum Dares inter Priami duces recenset.

1. *Epeus.*] Hic est qui equum Troianum fabricavit.

2. *Triginta.*] Itaque ex Dicty navium Græcarum numerus fuit 1251. at ex Homero 1186. Scholiastes Euripidis in Oreste fuisse dicit 1155. Dares tantum 1140. Cedrenus 1148. Thucidides & Chrysostomus 1200.

3. *Aliis quoque necessariorum cibi.*] *Necessaria cibi*, ut in fine hujus libri: *Frumenta. vinum aliaque cibi necessaria Anius ejusque filia prebuerunt.* Et *aliis necessariorum*, τοῖς ἄλλοις τῶν ἐπιτηδείων. Sic supra: *Interea Legatorum Palamedes.* Sic lib. 4. *aurum atque reliqua præda.* Ios Mercer.

4. *Tanta vis militum.*] Eustathius tradit Græcorum exercitum fuisse 120000. militum Et apud eum Aristarchus 142320. alii numerant 315000. verum Thucidides regulam dat qua vere numerus militum Græcorum dignosci possit. Nam cum Homerus Boeotiorum naves singulas centenûm ac vicenûm hominum fuisse dixerit, Philoctetæ vero singulas hominum quinquagenûm, inde colligere licet maximas minimas naves fuisse tantum hominum 85. at ex Homero naves erant 1186. quibus per 85. multiplicaris numerus militum erit 100810. quod si alium navigiorum numerum cum aliis sequaris, eodem per 85. multiplicato, quot milites fuerint facillime invenies.

5. *Equi atque currus bellici.*] Euripid. in Ephig. in Aulid.

Τοσαῦτ᾽ ἤκουσ᾽ ἐν Ἑλλάνων ἐγχωρίοις δοκεῖ,
Τάχα λαβόντες στενοπορ᾽ Αὐλίδος βάθρα
Ἥκουσι τῆσδε, ναῦσιν ἀσπίσιν θ᾽ ὁμοῦ,
Ἵπποις, τε, πολλοῖς τ᾽ ἁρμάτοις γ᾽ ἠσκημένοι.

I. Hinc Græci ruentes ad bellum,
Armis correptis in angustas Aulidis sedes
Veniunt hujus. navibus & Clypeis simul
Ac equis & multis curribus instructi

6. *Omnem Græciam.*] Homerus tamen ubique Argos dicit ἱππόβοτον, εὔπωλον.. Unde Horat. *aptum dicit equis Argos.*

7. *Phalidis Sidoniorum regis.*] Lectio hæc a correctoribus est qui legerant infra lib. 4. *Phalam Sidonium*, sed is Sidonius quidem, at non rex Sidonis, sed Classis rector Memnonis ut videtur Mercenarius. Et alioqui à *Phala* non fit *Lhalidis* librorum unus *frigio*, alter *frigie* ut videatur fuisse *Phrygis*. Hæc Josias Mercerus. Sed profecto aliud latet. Nam cum Memnon Troianorum partes sequutus sit, non video qui Sarpedonem per mercenarios suos sollicitare potuerit ut Græcis opem ferret, quare omnino adducor ut credam hic desiderari nomen regis Sidoniorum, cujus sive patrem sive fratrem ab Alexandro interfectum supra refert Dictys. Sed verum ejus nomen invenire hoc opus hic labor est.

dato, una atque eodem tempore Aulidam confluunt. Interim in ipſa navigandi feſtinatione Agamemnon, quem à cunctis regem omnium declaratum ſupra docuimus, longius, paulo ab exercitu progreſſus, forte conſpicit [1] circa lucum Dianæ paſcentem capream: imprudenſque religionis, quæ in eo loco erat, [2] Jaculo transfigit. Neque multo poſt [3] irane Cœleſti an ob mutationem aëris corporibus [4] pertentatis, [5] lues invadit: atque interim in dies magis magiſque ſæviens, multa milia fatigare, & [6] promiſce [7] per pecora atque exercitum graſſari. Prorſus nullus funeri modus, neque requies: uti quidque malo obvium fuerat, vaſtabatur. Quibus rebus ſolicitis ducibus [8] mulier quædam deo plena Dianæ iram fatur. Eam namque ob necem capreæ, qua maxime lætabatur [9] ſacrilegii pœnas ab exercitu expetere: nec leniri, priuſquam auctor tanti ſceleris filiam natû maximam, [10] vicariam victimam immolaſſet. Quæ vox ut ad exercitum venit, omnes duces Agamemnonem adeunt. Eum quippe primo orare, recuſantemque ad poſtremum cogere, uti malo obviam properaret. Sed ubi obſtinate renuere vident, nec ulla vi queunt flectere, plurimis [11] convitiis inſecuti, ad poſtremum [12] regio honore ſpoliavere: ac ne

N o t æ.

1. *Circa lucum Dianæ*] Quæ religioſe colebatur in Aulide, de hoc luco Dianæ intelligenda ſunt iſta Euripidis in Iphigen. Aulid.

Πολύδενδροι δὲ δι' ἄλσεος Ἀρτέμιδος ἤλυθον, &c.

I. Ad multorum ſacrificiorum lucum Dianæ veni.

Quem locum male cepit interpres qui vertit *per nemus*. Atqui ſi id voluiſſet Euripid. ſane ſcripſiſſet *δι' ἄλσευς*. Nimirum non vidit *τὸ διὰ* referri debere ad *ἤλυθον. διήλυθον. perveni.*

2. *Iaculo transfigit.*] Addit Hyginus eum etiam ſuperbe in Dianam locutum. Illum vide fab. 98.

3. *Irane Cæleſti an.*] Innuit veram cauſſam fuiſſe mutationem aëris, crediram vulgo iram Cœleſtem. Sic lib. ij. *tadione an recordatione ſuorum domuitionem cupiebant.*

4. *Pertentatis.*] Optime ſane. Id eſt, *uſque ad intima tentatis.* Sic apud virgil.

Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus.

5. *Lues.*] Peſtis, a Luendo, quia luit, ſoluit corpora. Sed hic ab aliis omnibus noſter diſſentit qui ſcribunt non luem ſed maris tranquillitatem, & ἄπλοιαν a Diana Græcis immiſſam. Quare ei Clavum navis ſuæ Agamemnonem conſecraſſe dicit Callimach. ut eo quaſi redimeret ἀπλοΐαν.

——— *Σοὶ δὲ Ἀγαμέμνων,*
Πηδάλιον νηὸς σῆς ἐνεκάτθετο νηῷ,
Μείλιον ἀπλοΐης, ὅτ' ἐνηνέμους ἀνέμους.

tibi etiam Agamemnon
Clavum navis ſua dedicavit in templo Aulidis
Munus contra navigandi difficultatem quando ipſi detinebas ventos.

6. *Et promiſce.*] *Promiſce* pro *promiſcue* Antiquis

7. *Per pecora atque exercitum.*] Homericis iſtis forte alludit.

Οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο καὶ κύνας ἀργούς,
Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς
Βάλλ', αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί.

I. Mulos quidem primum invaſit, & canes veloces,
Sed poſtea in ipſos ſagittam mortiferam immittens,
Iecit: ſemper autem pyra mortuorum incendebantur frequentes.

8. *Mulier quædam.*] Vero ſimilius iſtud Calchanti tribuit Hyginus.

9. *Sacrilegii.*] Proprie.

10. *Vicariam victimam.*] Quæ ſcilicet ei eſſet vice capræ, quam Agamemnon occiderat.

11. *Conviciis.*] Convicium proprie quaſi *convocium* Gallice dicimus *vacarme.* Sed hic intelligit Dictys quod nos dicimus *des injures.* Crimina, neque enim eorum parci erant veteres illi heroes, ira dura erant & contumaci indole.

12. *Regio honore ſpoliavere.*] Neſcio vr-

tanta vis exercitus ſine rectore profuſius, ac ſine more militiæ vagaretur, præficiunt ante omnes Palamedem. Dein Diomedem, & Aiacem Telamonium. Quartum, Idomeneum. Ita per æquationem numeri atque partium, quadripartitur exercitus. Neque interim ullus finis [1] vaſtitatis. Tum Ulyſſes ſimulata [2] ex pervicacia Agamemnonis iracundia, ob id domuitionem [3] confirmans, magnum atque inſperabile cunctis remedium excogitavit. Profectus namque Mycenas, nullo conſilii participe, [4] falſas litteras tanquam ab Agamemnone ad Clytemneſtram perfert, [5] quarum ſententia hæc erat. Iphigeniam, nam ea major natu erat, deſponſam Achilli, eumque non prius ad Troiam profecturum, quam promiſſi fides impleretur, ob quæ feſtinaret, eamque [6] & quæ nuptiis uſui eſſent, mature mitteret. Præterea multa pro negotio [7] locutus ementito argumento [8] fidem fecerat. Quæ ubi accepit Clytemneſtra [9] tum propter gratiam Helenæ, tum maxime quod tam celeberrimi nominis viro filia

NOTÆ.

de hoc Dictys. Nam & Euripides ſcribit Agamemnonem cum filiam ſuam occidi pati non poſſet juſſiſſe exercitum dimitti. Ejus verba,

Κλύων δ' ἐγὼ ταῦτ' ὀρθίῳ κηρύγματι
Ταλθύβιον εἶπον πάντ' ἀφιέναι στρατόν,
Ὡς οὔποτ' ἂν τλὰς θυγατέρα κτανεῖν ἐμήν.

I.[1] *Hæc autem audiens ego, claro præconio juſſi Talthybium dimittere totum exercitum, ut numquam paſſurus meam filium occidi.*

1. *Vaſtitatis.*] Proprie. Sic vaſtitatem cum peſtilentia conjungit Cicero de Offic. lib. 2. *Qui collectis cæteris cauſſis eluvionis, peſtilentiæ, vaſtitatis.*

2. *Ex pervicatia Agamem.*] l. Propter pervicaciam Agamem. pervicacia, eſt pertinacia, *opinaſtreté*. Pervicaciam bonam, pertinaciam malam eſſe contendunt Grammatici. Sed ſæpiſſime confunduntur.

3. *Domuitionem.*] Sic infra lib. 2. *Domuitionem cupiebant.* Sic Pacuvius in Hermiona:

Nam ſolus Danais hic domuitionem dedit.

Et Lucil. lib. 26.

Domuitionis cupidi imperium regis pene imminuimus

Inde in Gloſſ. Philoxeni. *Domuitionem*, ἐπάνοδον.

4. *Falſas litteras tanquam ab Agamem.*] In tota hac hiſtoria ab Euripide diverſus abit, qui ſcripſit ipſum Agamemnonem ad uxorem Clytemneſtram litteras miſiſſe ut Iphigeniam adduceret, Calchante, Ulyſſe & Menelao conſciis. Verum id ſciens & ſolens fecit Dictys. Ut auctores ſuos celet.

5. *Quarum ſententia hæc erat:*] Ex Euripide:

——— *Κἀν δέλτου πτυχαῖς*
Γράψας, ἔπεμψα πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμὴν,
Πέμπειν Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ὡς γαμουμένην.
Τό τ' ἀξίωμα τ' ἀνδρὸς ἐκγαυρούμενος,
Συμπλεῖν τ' Ἀχαιοῖς οὕνεκ' οὐ θέλοι, λέγων,
Εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἶσιν εἰς Φθίαν λέχος.

Id eſt,

——— *Et in epiſtola Plicis*
Scribens miſi ad meam uxorem,
Mitteret filiam tanquam Achilli nupturam,
Et viri dignitatem extollens,
Dixi eum negare Græcos ad Troiam ſequi,
Niſi à nobis veniat connubium in Phthiam.

6. *Et quæ nuptiis uſui eſſent*] Nimirum munera dotalia Eurip.

——— *Ἀλλ' ὀχημάτων*
Ἔξω πορεύεσθ' ἃς φέρω φερνὰς κόρῃ,
Καὶ πέμπετ' εἰς μέλαθρον εὐλαβούμενοι.

Id eſt:

——— *Verum è curribus,*
Efferte munera dotalia, quæ puellæ fero,
Et mitte in aulam diligenter.

7. *Ementito.*] Paſſive ſumit pro falſo, ſuppoſito.

8. *Fidem fecerat.*] Ulyſſes ſcilicet quem dicit litteras ad Clytemneſtram curaſſe.

9. *Tum propter gratiam Helenæ.*] Propter gratiam Helenæ, nempe ut ea citius a Troianis abduci & retrahi poſſet, quod fieri nequibat niſi Achilles ad Troiam pergeret.

traderetur, læta Iphigeniam [1] Ulyssi committit. Isque confecto negotio paucis diebus ad exercitum revertitur, atque ex improviso in luco Dianæ cum virgine conspicitur. Quis cognitis, Agamemnon affectione [2] paternæ pietatis motus ne tam illicito immolationis sceleri interesset, fugam parat. Eumque re cognita Nestor, longam exorsus orationem, ad postremum [3] persuadendi genere [4] in quo præter cæteros Græciæ viros jucundus acceptusque erat, à proposito cohibuit. Interim virginem Ulysses & Menelaus cum Calchante (quibus id negotium datum erat) remotis procul omnibus, sacrificio adornant. Quum [5] ecce dies [6] fœdari & cœlum [7] nubilo tegi cœpit. Dein repente tonitrua, [8] corusca fulmina, & præterea terræ marisque ingens motus, atque ad postremum [9] confusione aëris ereptum lumen. Neque multo post imbrium atque grandinis vis magna [10] præcipitata: inter quæ tam tetra, nulla requie tempestatis, Menelaus cum his qui sacrificium curabant, metu atque hæsitatione in diversa agebatur. Terreri quippe primo subita cœli permutatione, idque signum divinum credere. [11] Dein ne

Notæ.

1. *Vlyssi committit.*] Euripides ait ipsam Clytemnestram filiam suam duxisse.

2. *Paterna pietatis.*] Proprie. Nam pietas est vel filiorum in parentes, vel parentum in filios. Unde apud Virgil.

Subeat paterna pietatis imago.

3. *Persuadendi genere,* &c.] Numquam puto invenies ita loquentes bonos auctores. *Cum Nestor à proposito prohibuit persuadendi genere in quo,* &c. Qui Latine sciunt id certe sentiunt.

4. *In quo præter cæteros.*] Nam & de Nestore sic Homer.

——————— Τοῖσι δὲ Νέστωρ,
Ἡδυεπὴς ἀνόρουσε, λιγὺς Πυλίων ἀγορητής,
Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.

——————— *His autem Nestor,*
Suaviloquus surrexit, argutus Pyliorum orator,
Cujus lingua melle dulcior fluebat oratio.

5. *Ecce.*] Fere semper apud idoneos auctores de re fœda, terribili & horrenda, Virg. 2. Æneid.

Ecce autem gemini à Tenedo tranquilla per alta,
Horresco referens, immensis orbibus angues
Incumbunt pelago, &c.

Ubi Servius: *Cum ex improviso vult aliquid ostendere; ecce ponit. ut: Ecce autem telis Panthus. Sicut Cicero: ecce autem repente ebrio Cleomene esurientibus cæteris.* Et Donatus: *Ecce semper ponitur ubi res horrenda & repentina significatur.*

6. *Fœdari.*] Optime. Sic *fœda tempestas,* Virgil. *Et fœdam glomerant tempestatem imbribus atris,* sic alicubi idem *atra tempestas.* Sic infra noster *inter tam tetra,* &c.

7. *Nubilo tegi*] *Nubilum* substantive, id est *nubes.*

8 *Corusca fulmina*] Forrasse hæc sic distinguenda sunt: tonitrua, corusca, fulmina. Tonitru, ipsa nubium collisio, fragor: corusca, ignis & coruscatio: fulmen, telum ipsum. Corusca ἀστραπαί, tonitrua, βρονταί fulmina κεραυνοί. Verum nihil mutandum censeo: nam sic & Virgil. corusca dixit fulmina lib. 1. Georg.

Ipse pater media nimborum in nocte, corusca
Fulmina molitur dextra

Nisi *corusca* conjungas cum *dextra* quod mihi etiam magis placet quomodo & Horatius dixit *rubentem dexteram.* Od. 2. l. 1.

——————— *Et rubente,*
Dextera sacras jaculatus arces
——————— *Terruit urbem.*

9. *Confusione aëris.* [Eleganter sane etsi satis nove ut puto. Confusus aër, . Turbatus & opponitur puro & liquido.

10. *Præcipitata*] Eleganter Virgil. 10.

Ac velut effusa si quando grandine nimbi
Præcipitant.

11. *Dein ne incœptum omitteret, detrimento militum.*] Id est detrimento militum tangi

in cœptum omitteret, detrimento militum commoveri. Igitur inter tantam animi dubitationem, vox quædam luco emissa. Aspernari numen sacrificii genus, & ob id abstinendum à corpore virginis: misereri namque ejus deam. Cæterum [1] pro tanto facinore [2] satis pœnarum Agamemnoni à conjuge ejus post Troianam victoriam comparatum: itaque curarent id, quod in vicem virginis oblatum animadverterent, immolare. Deinde cœpere venti atque fulmina, aliaque quæ in magno cœli motu oriri solent, [3] consenescere. Sed quum hæc in luco aguntur, [4] Achilles litteras seorsum missas sibi à Cytemnestra, cum auri magno pondere accipit, in quibus ei filiam atque omnem domum suam commendaverat. Quas postquam perlegerat, & Ulyssis consilium patefactum est, omissis omnibus, propere ad lucum pergit Achilles, magna voce Menelaum, & qui cum eo erant, inclamans, [5] ab inquietudine Iphigeniæ cohiberent sese, comminatus perniciem omnibus, nisi paruissent. Mox attonitis his atque stupefactus, ipse supervenit, [6] reformatoque jam die [7] virginem abstrahit. Interim [8] deliberantibus cunctis, quidnam, & ubi esset, quod immolari juberetur, [9] cerva forma corporis admiranda, ante ipsam aram intrepida consistit. Eam prædictam hostiam rati, oblatamque divinitus, comprehendere, moxque immolant. Quibus peractis, sedata lues, instarque æstivi temporis cœlum [10] reseratum est. Cæterum virginem Achilles, aque hi qui sacrificio præfuere, clam omnibus [11] regi Scytharum, qui eo tempore aderat, commendavere. At ubi duces sedatam vim mali animadvertunt, ventorumque flatus [12] navigandi prosperos, atque æstivam maris faciem, om-

Notæ.

crepit & labefactari ne incepto desisteret. Dettimento autem militum, quia eos ibi misere petitutos putabat, ni Iphigenia immolaretur, quæ morte sua [illegible], navigandi facultatem erat datura.

1. *Pro tanto facinore.*] Scilicet cum interfecit cervam Dianæ.

2. *Satis pœnarum Agamemnoni à conjuge ejus*] Nam Clytemnestra reducem eum occidit. Vetum imprudentissimus fuit Agamemnon qui post tam apertam imminentis mali significationem sibi non cavit, sibique quoquomodo consuluit. Certe hic nobis verba daret Pseudodictys.

3. *Consenescere.*] Id est: imminui, debilitari, frangi: nove dictum de tempestate.

4. *Achilles litteras seorsum missas.*] Hæc aliter disposuit Euripides quem certe nuster ob oculos habuit, sed noluit sequi, ut nova diceret & sic iis faceret fidem.

5. *Ab inquietudine Iphigenia cohiberent se*] Id est: ne Iphigeniam inquietarent. Sed barbare loquitur.

6. *Reformatoque jam die*] In melius restituto, *purgato, sereno*, sed hujus locutionis exemplum frustra quæras.

7. *Virginem abstrahit.*] At alii omnes ajunt Dianam eam eripuisse & in Tauricam regionem vexisse.

8. *Deliberantibus.*] Improprie dicit *deliberantibus pro quærentibus, sciscitantibus*, &c.

9. *Cerva forma c. ad.*] Nicander ait juveneam substitutam Phænodemus ursam. Alii dicunt Iphigeniam in anum edentulam mutatam fuisse Hesiodus vero eam à Diana Hecaten factam scripsit.

10. *Reseratum est cœlum.*] Eleganter. Sic clausum mare dicitur cum hyemat, & idem apertum & reseratum cum tranquillum est.

11. *Regi Scytharum*] Quis hic fuerit mihi ignotum est, nisi Thoantem Tauricæ regem intelligat.

12. *Navigandi prosperos.*] Elegantissime

nes

nes læti Agamemnonem adeunt. Eumque [1] interitu filiæ permœstum consolati [2] honorem regni rursum concelebrant. Quæ res pergrata atque accepta per exercitum fuit. Eum quippe [3] optimum consultorem suum, non secus quam parentem miles omnis percolebat. Sed Agamemnon sive eorum quæ præcesserant satis prudens, sive humanarum rerum necessitatem animo reputans, & ob id adversus infortunia firmissimus, dissimulato quod ei acciderat, honorem suscipit, atque eo die duces omnes in convivium ad se deducit. Dein haud multis post diebus, exercitus ordinatus per duces, quum opportunum jam tempus navigandi ingrueret, ascendit naves repletas multis preciosissimis rebus, quæ ab incolis regionis ejus offerebantur. Cæterum [4] frumenta, vinum, alia-

NOTÆ.

sed tamen audaci modo usus est. Horatium sequutus qui scripsit lib. 4. Od. 6.

Rite crescentem face nocti lucam,
Prosperam frugum celeremque pronos,
Volvere menses.

Ubi Interpres Cruquius, *adjectivum verbale, agendi vim habens cum gignendi casu.* Sed non vidit Cruquius hic esse ellipsim: *Prosperam frugum*, pro *prosperam proventui frugum*. Et apud nostrum *flatus prosperos navigandi*. pro *prosperos tempori navigandi*, vel quid simile.

1. *Interitu filiæ.*] Neque enim adhuc resciverat quæ facta erant.

2. *Honorem regni rursus concelebrant.*] Certe hic hæreo, neque possum ista recte interpretari. Ait Græcos duces regni honorem quem antea Agamemnoni abstulerant, in eundem rursus transtulisse & magna lætitia celebrasse.

3. *Optimum consultorem suum, quem non secus.*] Homerus ubique fortissimum & prudentissimum Agamemnonem inducit. Et si virtutes ejus omnes uno tantum versu complexus est alicubi.

Ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής.

Utrumque, & rex bonus, & fortis bellator.

4. *Frumenta, vinum, aliaque cibi necessaria Anius & ejus filiæ præbuere.*] Fabulam de Anio Deli rege & Sacerdote, & ejus filiabus quæ vinum, oleum & omne tritici genus ultro funderent habes apud veteres Grammaticos, è quibus enarrator Lycophronis: Ἄνιον Ἀπόλλων ἤνεγκεν εἰς Δῆλον, ὃς Δωρίππην γήμας ἔσχεν ἐξ αὐτῆς Οἰνοτρόπους, Οἰνώ, Σπερμώ, Ἐλαΐδα· αἷς ὁ Διόνυσος ἐχαρίσατο ὅ τι ἂν βούλοιντο οἶνον, σπέρματα καὶ ἔλαιον λαμβάνειν κατὰ τὰς τῶν ὀνομάτων θέσεις. Φερεκύδης δέ φησιν ὅτι Ἄνιος ἔπεισε τοὺς Ἕλληνας παραγενομένους πρὸς αὐτὸν, αὐτοῦ μένειν τὰ ἐννέα ἔτη, δεδόσθαι δ' αὐτοῖς τῷ δεκάτῳ ἔτει αὐτολῆσαι ἐπὶ τὸν Ἴλιον καὶ πορθῆσαι αὐτήν, χρησμὸς γὰρ τοῖς Ἕλλησιν ἐδόθη Τροίας κρατῆσαι τῷ δεκάτῳ χρόνῳ, ὑπέσχετο δ' αὐτοῖς καὶ ὑπὸ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ τραφῆναι, quæ postrema verba corrupta sunt. Lego θυγατέρων Ἀνίου. Reddit rationem cur eos Anius per novem annos detinuerit, & decimo tantum emiserit. Χρησμὸς γὰρ, *oraculum enim*: nihil certius: totum autem locum sic verbo. *Apollo Anium in Delum tulit qui ducta uxore Dorippa genuit Oinotropas, Oino, Spermo, & Elaida, quibus Bacchus dedit ut quodcumque vellent in vinum, fruges & oleum commutarent secundum nominum suorum positiones. Pherecydes autem dicit quod Anius Græcos Delum delatos persuaserat ut ibi manerent novem annos. Eisque dedit decimo demum anno navigare ad Troiam & eam vastare. Nam oraculum Græcis datum fuit fore ut decimo anno Troiam caperent. Promisitque eis fore ut à filiis Anii alerentur.* De Anio Virgil. 3. Æneid.

—— Egressi veneramur Apollinis urbem,
Rex Anius, Rex idem hominum Phœbique Sacerdos,
Vittis & sacra redimitus tempora lauro,
Occurrit, veterem Anchisen agnovit amicum.

Ubi Servius *Anius autem Rex Deli, Apollinis Sacerdos cum trium filiarum esset parens ne unius tantum Dei esset tutus auxilio,* (ita legit Jozias Mercerus) *filias numini liberi patris devovit, qui parem ei gratiam red-*

D

que cibi necessaria Anius & ejus filiæ præbuere, quæ [1] Oenotropæ & divinæ religionis antistites memorabantur. Hoc modo ex Aulide navigatum est.

NOTÆ.

dens effecit ut quidquid una attigisset, verteretur in fruges, altera in vinum, tertia in oleum. Id cum comperisset Agamemnon dux Argivorum, cum mille navibus oppugnaturus iret Troiam, misit qui eas accerserent ut posset alere Græcia exercitum. Quæ cum vinctæ tenerentur, invocaverunt liberum patrem, quas ille in columbas vertit, & ita vincula fecit effugere. Unde hodieque Deli columbas violare nefas est. Hunc tamen Anium Palæphatus etiam propinquum tradit *Anchisæ.* Verisimile est ut notat Jnz. Mercet, Delum electam à Græcis ducibus quo annonam ex omni Græcia comportarent ad necessarios usus exercitus transvehendam ejusque curam datam Anio, qui singulis filiarum eam custodiam distribuerat.

1. *Oinotropæ*] Ab οἶνον vinum & τρέπω vertn. Atqui erat una tantum quæ vinum faceret, sed una reliquis nomen dabat.

DICTYS CRETENSIS
DE BELLO TROIANO.

LIBER SECUNDUS.

POSTQUAM [1] ad Mœsiorum regionem universas classes venti appulere, propere omnes signo dato, naves littori admoverunt. Dein egredi cupientibus, à custodibus loci ejus obviam itum est. Eos namque Telephus, qui tum Mœsiæ imperator erat, quo omnis regio ab incursione maritimorum hostium defensaretur, littori præfecerat. Igitur ubi descendere prohibentur, neque prius permittitur terram attingere [2] quàm regi quinam essent, nunciaretur, nostri primo quæ dicebantur negligere, & singuli navibus egredi. Dein post-

NOTÆ.

1. *Ad Mœsiorum regionem.*] Perperam Mœsiam & Mysiam distingunt viri docti ita ut illa Europæa hæc Asiatica sit. Nam utraque vere *Mysia* dicta Μυσία, postea Mœsia & ipsa Mysia Asiatica ab altera Europæa sive Thracia dicta est. De Mysia autem Asiatica hic loquitur Dictys quæ circa Caicum & Pergamum, ubi Teuthrania, nam Teuthras Mysiæ rex Telephum Herculis & Auges filium adoptavit, eique regnum reliquit. Cæterum hunc Argivorum in Mysiam appulsum ibique debellatam pugnam cum Telepho fuse describunt Tzetzes in Lycophronem & Eustath. lib. 1. Iliad.

2. *Quam regi, quinam essent nunciare-*

quam à custodibus nihil remittebatur, & summa vi resisti ac prohiberi cœptum est, duces omnes manu injuriam vindicandam rati, arreptis armis evolant navibus, incensique ira custodes cædere, neque versis his in fugam parcere, sed uti quisque fugientem comprehenderat, obtruncare. Interim ad Telephum, qui primi fuga Græcos evaserant, veniunt, irruisse multa hostium milia, eosque cæsis custodibus littora occupasse. Multa præterea pro metu suo adjicientes, nunciant. Dein re cognita, Telephus cum his quos circum se habebat, aliisque qui in ea festinatione in unum conduci potuere, propere Græcis obviam venit, ac statim condensatis utrinque frontibus ui magna concurritur. Dein uti quisque in manus venerat, interficitur: quum interim [2] his aut illis ex casu suorum perculsis, vehementius invicem instaretur. Sed in ea pugna [3] Thesandrus, quem Polinicis supra memoravimus, congressus cum Telepho, istusque ab eo cadit, multis tamen hostium ante interfectis. In quibus Telephi comitem, quem rex ob industriam virium atque ingenii inter duces habebat, strenue dimicantem obtruncarat. Atque ita paulatim elatus secundo belli eventu, & ob id majora viribus aggressus, interficitur. Atque ejus cruentum corpus Diomedes, quod ei jam tum [4] à parentibus cœptum cum eo societatis jus perseverabat, humeris extulit: idque igni crematum, quod superfuerat, more patrio sepelivit. At ubi animadvertere Achilles, & Aiax Telamonius, magno suorum detrimento eventum belli [5] trahi, exercitum in duas partes dispartiunt. Ac pro tempore cohortati suos, tanquam restauratis viribus acrius hostes incurrunt: ipsi duces [6] principesque certaminis, quum modo insequerentur fugientes, modo ingruentibus semet [7] instar muri opponerent. Atque ita omnino primi, aut inter primos bellantes, præclaram jam tum virtutis suæ famam apud hostes atque inter suos effecere. Interim [8] Teutranius, ex Teutranio & Auge genitus, frater Telephi uterinus, ubi animadvertit Aiacem tanta adversum suos cum

NOTÆ.

tur.] De more scilicet, sic apud Virgil. Pallas Æneam littori suo appulsum alloquitur.

Qui genus; unde domo? pacemne huc fertis an arma?

Hunc rursus Æneas.

Evandrum petimus ferte hæc & dicite lectos,
Dardannia venisse dutes, socia arma rogantes.

1. *Atque in fuga.*] Subauditur particip. *existentibus* i. in fugam versis.

2. *His aut illis.*] Lego: *his & illis.* Ait enim Græcos & Mysios suorum casu percussos commotos vehementius & majore impetu instasse.

3. *Thessandrus.*] Male igitur hunc Thessandrum inter eos, qui in equo Troiano latuere, intelligunt. Inter eos servius ad illud 2. Æneid.

Thessandrus, Sthenelusque duces & dirus Vlysses.

4. *A parentibus*] Polynice & Tydeo qui Adrasti filias duas uxores duxere. Apollodor. lib. 3.

5. *Trahi.*] *Differi, produci*

6. *Principes certaminis.*] Primos in certamine, nam hic *principes*, infra primos dicit.

7. *Instar muri.*] Sic Homerus ubique *πύργος* vocat viros fortes ut Achillem *πύργος Ἀχαιῶν. Murum Græcorum.*

8. *Teutranius.*] Hujus Teutranii nemo quod sciam meminit, neque verisimile est Teuthrantem Telepho regnum reli-

gloria dimicantem, propere [1] ad eum convertit, ibique pugnando ictus telo ejus occubuit. Ejus casu Telephus non mediocriter perculsus ultionemque fraternæ mortis expetens, infestus aciem invadit, atque fugatis [2] quos adversum ierat, quum obstinate Ulyssem [3] inter vineas, quæ loco adjunctæ erant, insequeretur, [4] præpeditus trunco vitis ruit. Id ubi Achilles procul animadvertit, telo jaculatus femur sinistrum regi transfigit. At Telephus impigre resurgens, ferrumque ex corpore trahit, & protectus concursu suorum, ab instanti periculo liberatus est. Jamque diei plurimum processerat, [5] quum utraque acie intenta prælio sine ulla requie, ac jugi certamine strenuis adversum se ducibus fatigaretur. Namque nostros multorum dierum navigatione [6] in aliquantum exhaustos maxime præsentia Telephi exanimaverat. Is namque Hercule genitus, procerus corpore, ac pollens viribus divinis patris virtutibus propriam gloiam æquiparaverat. Igitur adventante nocte cunctis cupientibus requies belli facta est. Ac [7] Mœsii ad domum, nostri ad naves digrediuntur. Cæterum in ea pugna multi mortalium interfecti utriusque exercitus, ac vulnerati pars maxima Prorsus nulli, aut perpauci cladis belli expertes. Dein insecuta die, legati invicem de sepeliendis qui in bello ceciderant, mittuntur. Atque ita induciis interpositis collecta corpora, atque igni cremata sepeliuntur. Interim Tlepolemus, & cum fratre Antipho Phidippus [8] quos Thessalo genitos, nepotes Herculi supra memoravimus, cognito Telephum in his locis imperitare [9] fiducia cognationis ad eum veniunt, eique quinam essent, & quibus cum navigassent, aperuere. Deinde multa invicem consumpta oratione, ad postremum nostri acrius incusare, quod tam hostiliter adversum suos versaretur. Agamemnonem namque & Menelaum Pelopidas, [10] non alienos generis sui, eum exercitum contraxisse. Dein quæ circa domum

NOTÆ.

ucturum fuisse, si ex Auge liberos tulisset.

1. *Ad eum convertit.*] *Convertit* pro *convertitur*, ut apud virgil. *pracipitat* pro *pracipitatur* & notant Grammatici sed non viderunt hic esse Ellipsin & subintelligi *se convertit se pracipitat. Venti posuere* apud virgil. *posuere se* vel *iram*. &c.

2. *Quos adversum ierat.*] Salustiana phrasis, sic enim ille in Ingurth. *Profligatis iis quos adversum ierat, rediens à latere Mauros incurrit.*

3. *Inter vineas.*] Verum Tzetzes scribit truncum hunc vitis à Baccho subito emissum.

4. *Prapeditus trunco vitis.*] Ita Tzetzes. Sed Eustathius non ipsum Telephum præpeditum scribit sed ejus equum.

5. *Quum utraque acie.*] Certe ex hac periodo vix me satis possum expedire. Tamen ut aliquid tentem legendum puto: *Quum utraque acies intenta pralio sine ulla requie*, &c. hoc sensu: *Quum uterque exercitus sine ulla requie attentus pugna fatigabatur longo, perpetuo certamine, & ducibus strenue adversum se*, supple. *pugnantibus.* Jam si quis vulgatam lectionem malit, is mihi dicat velim an illud sit latine scribere. *Pralium fatigatur jugi certamine & ducibus adversum se pugnantibus.*

6. *In aliquantum.*] Nostro scriptori hæc est familiaris locutio.

7. *Ad se domum.*] Ita recte libri: Catullus.

Ad se quisque vago passim pede discedebant.

8. *Quos Thessalo genitos*] Phidippum, scilicet, & Antiphum. Nam Tlepolemus ipsius Herculis filius fuit.

9. *Fiducia cognationis*] Nam Telephus eorum erat avunculus, nempe frater Thessali eorum patris.

1. *Non alienos generis.*] Nam Tantalus

Menelai ab Alexandro commissa essent, raptumque Helenæ docent: atque decere eum, cùm propter consanguinitatem, tum præcipuè ob scelus violati communis hospitii, Græcis ultro adferre auxilium, [1] in quorum gratiam ipsius etiam Herculis, plurima laborum monumenta, per totam Græciam existere. Ad ea Telephus, & si dolore vulneris immodicè affli&abatur, benigne tamen respondens, ipsorum potius ait culpa factum, quod amicissimos & junctos sibi generis affinitate, regno suo appulsos ignoraverit: præmittendos etenim fuisse, per quos cognito eorum adventu obviam ire gratulantem oportuerit: atque amice hospitio receptos, [2] donatosque muneribus, quum commodum ipsis videretur, remittere. Cæterum militiam [3] priamum adversum recusare [4] Astiochem enim Priami filiam sibi matrimonio junctam, ex qua Eurypilus genitus, arctissimum affinitatis pignus intercederet. Deinde propere popularibus uti ab incepto desisterent, nunciari jubet: atque ita nostris liberam egrediendi navibus potestatem permittit. Tumque Tlepolemus, & qui cum eo venerant, [5] Eurypilo traduntur: hique peractis quæ cupierant, ad naves pergunt, nunciantque Agamemnoni ac reliquis regibus pacem, concordiamque cum Telepho. Quæ ubi accepere, apparatum belli læti omittunt. Dein ex consilii sententia Achilles cum Aiace ad Telephum perveniunt, eumque jactatum magnis doloribus consolati, ut viriliter incommodum ferret, [6] deprecabantur. At Telephus ubi aliquantum requies doloris intercessit, Græcos incusare, quod ne nuncium quidem adventus sui præmisissent. Dein percontatur quinam, & quanti Pelopidæ in ea militia essent: [7] doctusque multis precibus orat, ut ad se omnes veniant. Tum nostri, facturos se quæcumque vellet polliciti, desiderium regis reliquis nunciavere. Igitur omnes Pelopidæ, præter Agamemnonem & Menelaum, in unum congregati, ad Telephum veniunt, multumque gratulationis & lætitiæ præsentia sua regi obtulere. Ac deinde muneribus largiter donati, hospitio recipiuntur. Neque tamen miles reliquus qui apud naves erat, munificentiæ regis expers fuit. Namque [8] ex

NOTÆ.

Pelopis parens Jovis filius fuit & ita frater Herculis qui Telephum suscepit. Igitur Pelops & Telephus consobrini: Agamemnon vero & Menelaus Plisthenis filii, Plisthenes Atrei, Atreus Pelopis.

1. *In quorum gratiam.*] Ait plurimos labores in gratiam Græcorum ab Hercule exantlatos, ut ab exemplo patris eum in militiæ societatem pertraheret. Sed cur non potius ista, scilicet Herculem olim Ilium obsedisse, Laomedontem interfecisse? &c.

2. *Donatosque muneribus.*] Quæ ideo *Xenia* dicebantur quod darentur Hospitibus qui Græcis *Xenoi*.

3. *Priamum adversum.*] pro *adversum Priamum* sic supra *quos adversum*, pro *adversum quos*.

4. *Astyochen enim Priami.*] filiam scilicet. At Telephi quidem uxorem *Astyochen* vocat Eustath. in Odyss λ. Sed eam Priami sororem non filiam dicit. Alii veriùs eam Laodicen vocant quam Priami filiam fuisse omnes consentiunt.

5. *Eurypilo traduntur.*] Ut ejus ductu à pastoribus & Telephi militibus tuti ad naves pervenirent.

6. *Deprecabantur.*] Idest, vehementer, obnixe precabantur nam *de* est intensivum ut in *de amaro*, &c.

7. *Doctusque.*] Edoctus.

8. *Ex numero navium.*] Id est: pro nu-

numero navium frumentum, aliaque necessaria affatim portabantur. Cæterum rex ubi Agamemnonem, fratremque ejus abesse animadvertit, multis precibus Ulyssem deprecatur, uti ad eos acciendos pergeret. Hique ita ad Telephum veniunt, ac more regio invicem acceptis datisque donis, Machaonem & Padalirium Æsculapii filios venire, ac vulneri mederi jubent: qui [1] inspecta cura, propere apta dolori medicamina imponunt. Sed ubi tritis aliquot diebus, tempus navigandi remorari, ac ventis adversantibus mare in dies magis magisque [2] sævire occipit, Telephum adeunt, eumque de opportunitate temporis consulunt: atque ab eo docti, [3] initio veris ex his locis ad Troiam navigandi tempus esse, reliqua adversa, cunctis volentibus [4] Bœotiam revertuntur. Ibique subductis navibus, singuli in regna sua hyematum discedunt. Interim in eo otio regi Agamemnoni cum Menelao fratre [5] exercere discordias vacuum fuit, ob proditam Iphigeniam. [6] Is namque autor, & veluti causa tanti luctus ejus credebatur. Per idem tempus, ubi de conjuratione universæ Græciæ apud Troiam compertum est, [7] autoribus nuntiis scythis Barbaris, qui mercandi gratia, per omnem Hellespontum [8] commutare res cum accolis sueti, ultro citroque vagabantur, metus atque mœror universos invasere, quum singuli, quibus ab initio Alexandri facinus displicuerat, male actum adversus Græciam, & ob id paucorum pravitate in communem perniciem præcipitatum iri testarentur. Inter quæ tam solicita, magna cura plurimi ex omni ordine lecti, ad contrahenda ex finitimis regionibus auxilia, ab Alexandro, aliisque pessimis consultoribus dimittuntur: eisque mandatur, uti quam primum expedito negotio remearent, quod ea gratiâ maxime à Priamidis festinabatur, uti propere instructo exercitu, tempus profectionis ante caperent, atque omne qood parabatur bellum, in regiones Græciæ transportaretut. Dum hæc apud Troiam geruntur, Diomedes incepti eorum certior factus, magna celeritate per omnem Græciam pervagatus, universos duces convenit. Eisque consilium Troianorum aperiens, monet atque hortatur, uti quam primum instructi rebus bello necessariis, ad navigandum festinarent. Neque multo post recogni-

NOTÆ.

mero navium secundum numerum navium, Sic loqui amat.

1. *Inspecta cura.*] Id est: *curatione*. Et curam hoc sensu posuir alicubi Cicero. Inde nostrum *cure*.

2. *Savire.*] Sic Lucilius dixit *tempestates sævas. Sævas procellas.* Luetet. & Cicero *ventum sævum & turbines sævos*.

3. *Initio veris ex his locis ad Troiam navigandi.*] Hæc vero magna Geographiæ ignoratio, Mysia enim in qua regnabat Telephus, proxima Troadi ut diximus supra, & inde ur ad Troiam navigarent ora rantum legenda. Sed hæc ita finxit, ut novennium expeditionis impleret: & decennium vulgatum belli Troiani ad novem annos ipsius apparatûs redactum in decimum ipsius belli contraheret.

4. *Bœotiam revertuntur.*] De dupliee Græcorum expeditione in Troiam egit Eustath. in Iliad. A. Vide Pausan. 4.

5. *Exercere discordias vacuum fuit.*] Ex salustii Catilin. *Postquam remoto metu punico simultates exercere vacuum fuit.*

6. *Is namque.*] Menelaus scilicet.

7. *Auctoribus nuncis ejus scythis barbaris.*] Scythæ enim jam rum nautiea & meteaturaelari. Unde mox eos duces nanigationis ad sumunt Græci.

8. *Commutare res.*] Hæc enim fuit em-

ta, Argos ab omnibus convenitur. Ibi Achilles regi indignatus, [1] quod propter filiam renueret profectionem, ab Ulysse in gratiam reductus est. Is namque diu [2] mœsto ac luctu obsito Agamemnoni insinuans, quæ circa filiam ejus evenissent, animum atque ornatum magis [3] reformavit. Igitur cunctis præsentibus, quanquam à nullo officia militiæ negligebantur, præcipue tamen Aiax Telamonius, & Achilles cum Diomede curam maximam, studiumque importandi belli susceperant. Hisque placet, uti præter contractam plassem, naves quibus [4] loca hostilia incursarent, præparentur. Ita diebus paucis, quinquaginta navium classem instructam omni genere compingunt. Cæterum ab incepto militiæ ejus, [5] octavo jam anno ad hoc usque tempus consumpto, initium noni occeperat. At ubi instructæ omnino classes & [6] mare navigii patiens, neque ulla res impedimento erat, Scythas, qui forte mercandi gratia eo appulerant, conductos mercede, duces profectionis ejus delegere. Per idem tempus Telephus dolore vulneris ejus, quod in prælio adversum Græcos acceperat, diu afflictatus, quum nullo remedio mederi posset, ad postremum Apollinis oraculo monitus, [7] uti Achillem atque Æsculapii filios adhiberet, propere Argos navigat. Deinde cunctis ducibus causam adventus ejus admirantibus, oraculum refert: atque ita orat, ne sibi prædictum remedium ab amicis negaretur. Quæ ubi accepere, Achilles cum Machaone & Podalyrio [8] adhibentes curam vulneri, brevi fidem oraculi firmavere. Cæterum Græci multis immolationibus, Deos adjutores incepto invocantes, Aulida cum prædictis

NOTÆ.

ptio primis temporibus usitata, res suas cum rebus alterius commutare quem morem & adhuc populi quidam obtinent.

1. *Quod propter filiam*] Iphigeniam. Agamemnon enim quod de vicaria cerva dictum fuerat aspernabàtur quasi illud confictum esset ut luctus & mœroris desineret.

2. *Mœsto luctu* [Ex Euripid. πένθει ϛ λυγρῷ. *Luctus Moesti*.

3. *Reformavit*.] Restituit. Sic supra *reformatoque* jam die.

4. *Loca hostilia*] De quibus infra

5 *Octavo jam anno ad hoc usque tempus*] Ad institutum suum pergit ut scilicet ad nonum annum expeditionem Græcorum trahat & nono tantum eos applicet oræ Troianæ.

6. *Mare navigii patiens*.] Sic *terra patiens aratri*.

7. *Uti Achillem atque Æsculapii filios*] De Achille tautum loquutum est oraculum ut refert Hygin. fab. 101. *Responsum est ei neminem mederi posse nisi eandem hastam quâ vulneratus erat.*

7. *Adhibentes curam vulneri*.] Quidam scribunt Achillem iterum hasta sua vulnerasse Telephum, & ita eum sanasse, sed verum hujus curationis modum nos docet Hygin. fab. 101. *Cum Græci ab Achille peterent ut Telephum sanaret, Achilles respondit se artem medicam non posse*, lego: (se arte medica non posse) *Tunc Ulysses ait: non te dicit Apollo sed autorem vulneris hastam nominat, quam cum rasissent remediatus est.* Sic ramentis hastæ sanatum Telephum scripsit Euripid.

Ῥινοῖσι λόγχης θέλγεται ῥινήμασιν.

Abrasis hasta mulcetur ramentis.

Alii herba quadam usum Achillem dicunt, alii ipsa hastæ ærugine. Plin lib. 25. cap. 5 *Invenit & Achilles discipulus Chironis qua vulneribus mederetur quæ ob id Achilleos vocatur Hac sanasse Telephum dicitur Alii primum æruginem invenisse utilissimam emplastris, ideoque pingitur ex cuspide decutiens eam gladio in vulnus Telephi. Alii utroque usum medicamento volunt.* Et lib. 34. cap. 15. *Est & rubigo ipsa in remediis, & sic Telephum proditur sanasse Achil-*

navibus veniunt. Atque inde propere navigare incipientes [1] dux Telephus ob acceptam gratiam factus, ita ascensis navibus, ventos nacti ex sententia, paucis diebus ad Troiam pervenere. Per idem tempus Sarpedon Lycius [2] Xanthi, & Laodamiæ filius, frequentibus nuntiis à Priamo accitus, cum magna armatorum manu adventabat. Is ubi animaduertit procul magnam vim classium admotam littori, ratus ut negotium erat, propere suos instruit, Græcosque egredi incipientes invadit. Neque multo post Priamidæ re cognita, arreptis armis accurrunt: quum interim Græci infestis hostibus, & omni modo instantibus, neque egredi sine pernicie, [3] neque arma capere turbatis omnibus, & ob id cuncta impedientibus possent. Ad postremum tamen, hi quibus in ea festinatione armandi semet potestas fuit, confirmati inter se invicem, acriter hostes incurrunt. Sed in ea pugna Protesilaus, cujus navis prima omnium terræ admota erat, inter primos bellando, ad postremum [4] telo Æneæ ictus ruit. Occidere etiam [5] duo Priami filii, neque reliqua multitudo utraque ex parte cladis ejus expers fuit. Cæterum [6] Achilles & Aiax Telamonius, quorum virtute Græci sustentabantur, magna gloria dimicantes, metum hostibus, & fiduciam suis effecere. Neque amplius resisti adversum eos poterat, quin paulatim decedentibus his quos adversum ierant, ad postremum cuncti fuga-

NOTÆ.

es, sive id area sive ferrea cuspide fecit. Ita certe pingitur eam decutiens gladio.

1. *Dux Telephus.*] Verum alii omnes consentiunt Telephum societatem militiæ recusasse, quod esset gener Priami. Hygin. fab. 101. *A quo cum peterent ut secum ad Troiam expugnandam iret, non impetrarunt, quod is Laodicem Priami filiam uxorem haberet, sed ob beneficium quod eum sanarunt, eos deduxit, loces autem & itinera demonstravit.*

2. *Xanthi, & Laodamia.*] Male quidam: *Anthi & Laodamea.* Hujus Xanthi meminit D. Augustin. lib 18. cap. 12. de Civitate Dei. Per eos annos à rege Xantho Cretensium, cujus apud alios *aliud nomen invenimus* (Asterii scilicet) *rapta perhibetur Europa & inde geniti Radamanthus sarpedon & Minos, quos magis ex eadem muliere filios Iovis esse vulgatum est.* Ubi, ut vides eorum opinionem tangit qui sarpedonem Jovis & Europæ filium dicunt. Inter quos Apollodor Herodot. Strab. Hesiod. Bacchilides & alii. Verum Homerus illum Jovis & Laodamiæ filium dicit, ipsamque Laodamiam filiam Bellerophontis. Fuit & alius sarpedon Neptuni filius quem Hercules interfecit.

3. *Neque arma capere.*] Rideo certe & scriptoris hujus judicium dimiror, jam Græci cum sarpedone Lycio manus conserverant at ii adventantibus Troianis mirum in modum trepidant, pavent, ita ut vix arma capere turbatis omnibus possint. Nimium hujus pugnæ meminisse ita horrebat Dictys, ut cum hæc scriberet ibi adhuc præ timore cum membris mens etiam solveretur.

4. *Telo Ænea.*] Palæphatus etiam scripsit Protesilaum ab Ænea occisum fuisse. Alii vero ab Achate Æneæ socio; sed potior pars ab Hectore. Homerus autem nomen reticuit cum scripsit:

——Τὸν δ' ἔκτανε Δάρδανος ἀνήρ

Nisi ibi *Dardanus* viri proprium esse putes, ut quidam faciunt, quod mihi non placet. Imo miror non vidisse viros doctos Homerum scientem & volentem, ut aiunt, Protesilai interfectorem celasse, ut verisimilitudinem & decorum servaret scilicet, nam cum Protesilaus primus è navibus exiliret, adeoque ab omnium telis peteretur, ridicule fecisset pœta certum aliquem Protesilai Interfectorem dicere. Atque hæc in gratiam Homeri dicta sint, quem ego præ reliquis amo, demiror, & manibus fero.

5. *Duo priami filii*] Vid.

6. *Achillem & Ajacem Telamonium.*]

rentur.

rentur. Ita libero ab hostibus tempore, Græci subductas naves, atque in ordinem positas tuto collocant. Dein ex omnibus Achillem atque Aiacem Telamonium, quorum virtute maxime fidebant, custodes deligunt: eisque tutelam classium atque exercitus [1] per latera atque cornua distribuentes, tradunt. Igitur ordinatis dispositisque omnibus, Telephus, cujus ductu ad Troiam navigatum est, magna sui apud exercitum gratia domum discedit. Neque multo post circa Protesilai sepulturam nostris occupatis, nihilque tali tempore hostile metuentibus, [2] Cygnus, [3] cujus haud procul à Troia regnum erat, cognito adventu nostro, clam atque ex insidiis Græcos invadit: eosque ancipiti malo territos, sine ullo ordine ac disciplina militari fugere coëgit. Dein propere reliqui, quibus non [4] ea humatio mandata erat, re cognita armati contra eunt. In quibus Achilles congressus cum rege, [5] eumque & magnam vim hostium interfecit, [6] conversis in fugam hoc modo liberatis. Cæterum solicitis ducibus, & multorum clade ob crebras hostium incursiones anxiis, decernitur, ut primum finitimas Troiæ civitates cum parte exercitus adeant, easque omni modo incursent. Ita omnium primam Cygni regionem invadunt, vastantque circum omnia. Sed ubi [7] Mentorensium civitatem, quæ regni caput, filiorumque Cygni altrix memorabatur, nullo resistente invasere, atque ignem subjicere cœperunt, cives ejus multis pre-

NOTÆ.

Ajax in fronte navium collocatus, Achilles in tergo Homer. Iliad.

Στῆ δ᾽ ἐπ᾽ ὀδυσσῆος μεγακήτεϊ νηῒ μελαίνῃ,
Ἥ ῥ᾽ ἐν μεσσάτῳ ἔσκε, γεγωνέμεν ἀμφοτέρωσε,
Ἠμὲν ἐπ᾽ Αἴαντος κλισίας Τελαμωνιάδαο,
Ἠδ᾽ ἐπ᾽ Ἀχιλλῆος, τοί ῥ᾽ ἔσχατα νῆας ἐίσας
Εἴρυσαν, ἠνορέῃ πίσυνοι καὶ κάρτεϊ χειρῶν.

Id est:

Stetit autem in Vlyssis ceti instar magna navi nigra
Quæ in medio erat, ad clamandum in utrumque latus.
Tum ad Ajacis tentoria Telamonii.
Tum ad Achillis qui in extremas partes naves æquales
Subduxerant fortitudine freti & robore manuum.

1. *Per latera atque cornua*] Fateor me nescire quid sit distribuere naues per latera, nisi velit dicere naues conjunctis lateribus collocatas, ordinatas fuisse, & in cornua distributas, quo facilius assultus hostium propulsarent.

2. *Cygnus.*] Neptuni filius ex Calyce Hecatonis filia. Fuere & alii quatuor viri illustres eodem nomine insigniti. Primus Cygnus Stenceli regis Liguriæ: de quo Ovid. 2. Metam. Secundus Cygnus Apollinis & Hyriæ filius de quo Ovid. 7. Metam & Antonius liberalis. Tertius martis & Pyrenæ filius Apollodor. Hygin. Quartus Martis & Pelopiæ filius ab Hercule occisus alium etiam memorat Hygin. fab. 97. Ociti & Autophiles filium.

3. *Cujus regnum procul à Troia.*] Insula Tenedos scilicet, quæ in conspectu Troiæ Virgil.

Est in conspectu Tenedos notissima fama insula.

4. *Ea humatio.*] Protesilai.

5. *Eumque interfecit.*] Achillis pugnam cum Cygno fuse & eleganter describit Ovid. xij. Metam. hic Cygnus nullo telo vulnerari poterat sed Achilles humi affixo, galeæ loro fauces pressit, & ita eliso gutture interemit. Ita Aristoteles libro 2. Rhetor. cap. 22. veterum Lycophronis scholiastes scribit eum capite tantum lædi potuisse: ibique ab Achille lapide percussum occidisse.

6. *Conversis in fugam hoc modo liberatis.*] Id est: hoc modo liberatis Græcis qui in fugam à Cygno conversi fuerant.

7. *Mentorensium civitatem.*] Nondum

E

cibus, lachrymisque orare, ut ab incœpto desisterent : per omnia humana atque divina nixi genibus deprecantes], ne [1] delicta pessimi ducis civitatem innoxiam, ac paulo post fidam sibi luere paterentur. Hoc modo per miserationem servata civitas. Cæterum regios pueros [2] Cobim & Corianum, eorumque sororem Glaucen, expetentibus Græcis tradidere. Quam nostri Aiaci, ob fortia facta ejus, exceptam reliquæ prædæ, habendam concedunt. Neque multo post Mentorenses supplices, & [3] cum pace ad Græcos perveniunt : amicitiam, & [4] omnia quæ imperassent facturos polliciti. Quis perfectis, Græci [5] Cillam aggressi expugnavere. Neque tamen [6] Cotonen quæ haud procul aberat, contingunt, in gratiam Mæandriorum, qui domini civitatis ejus, fideles atque amicissimi nobis ad hoc tempus permanserant. Eadem tempestate [7] oraculum Pythii Græcis perfertur, concedendum ab omnibus, uti per Palamedem [8] Apollini Smynthio sacrificium exhiberetur. Quæ res multis grata ob industriam & amorem viri, quem circa omnem exercitum exhibebat, nonnullis ducum dolori fuit. Cæterum immolatio centum victimarum,

NOTÆ.

comperire potui quænam hæc fuerit Mentorensium civitas.

1. *Delicta pessimi ducis luere pat.*] Horat. *Delicta majorum immeritus lues.*

2. *Cobin & Corianum eorumque sororem Glaucen.*] Horum apud alios autores nullamentio, qui *Tenen* tantum Cygni filium memorant à quo dicta *Tenedos* insula quæ antea *Leucophryt* dicebatur. Tenedos quasi Τένν ἕδος. *Tenis solum.* Aristotel. Heraclid. Strab. Diodor. Pausan. Plutarch. &c. Quam fabulam ex ultima vetustatis memoria peritam non esse ex eo colligit doctissimus Bochartus quod de hoc Tene nil quidquam apud pœtas vetustiores reperiatur, ut neque apud Apollodorum, Hyginum, Palæphatum, aliosque Mythologorum neque etiam à τένν & ἕδος diceretur *Tenedos* sed *Tenonedos*. Quare optime docuit Phœnices Tenedum dixisse quasi insulam *Tin---edom*. Id est : *luti rubri*. Cujus multus usus in figulinis quibus Tenedus abundavit, unde *Tenedia vasa* in magno pretio apud veteres. Porro Cygni filiam Glaucen nullam inveni sed aliam dictam *Hemithean*. Quam male servius *Hemithean*. Leucothean vocat Homeri scholiastes.

3. *Cum pace.*] Cum pacis insignibus scilicet, ut mos erat, præferebant autem ramum olivæ vitta comptum Virgil. *v.* Æneid.

Optime Grajugenum, cui me fortuna precari,
Et vitta comptos voluit prætendere ramos.

Unde Dyctis *supplices & cum pace* dixit.

4. *Omnia quæ imperassent fact.*] Ex formula : *imperata faciam, imperata feci.*

5. *Cillam.*] Urbem Troadis, Apollini sacram. Unde Homer. Κίλλαν τε ζαθέην. *Cillam divinam* eam in Adramyttena regione ponit Strabo.

6. *Coronen*] Puto hîc Cotonen esse quam *Colonas* vocat Strabo non procul à *Larissa* & Achæo è regione Tenedi. Etsi non video unde rescire potuit Dictys eam sub ditione Mæandriorum fuisse.

7. *Oraculum Pythii.*] Apollinis scilicet. Et oraculum illud fuisse suspicor quo Græcis edicebatur eos Ilium non antea eversuros quam supra Chrysæ aram sacrificassent. Quod ex ipsius Philoctetæ verbis facile colliges apud Dionem Chrysostomum qui ex Euripidis Philoctetæ fabola quæ hodie non extat, Philoctetam cum Ulysse absente colloquentem inducit. Ὥσπερ ἀμέλει κἀμὲ ἐξέθηκας, ὃς τῆς κοινῆς σωτηρίας τε καὶ νίκης ἕνεκα περιέπεσον τῇδε τῇ συμφορᾷ, δεικνὺς τὸν τῆς Χρύσης βωμόν, οὗ θύσαντες κρατήσειν ἔμελλον τῶν πολεμίων, εἰ δὲ μή, μάτην ἐγίγνετο ἡ στρατεία. Id est : *Quippe certe & me exposuisti qui pro communi salute & victoria huic calamitati incideram, cum ostenderem aram Chrysæ, ubi cum sacrificassent Græci futurum erat ut hostium potirentur, sin vero, frustra coactus exercitus.*

8. *Apollini Sminthio.*] Sic dicto à muribus qui Cretensibus dicti σμίνθοι. Hujus

ficut prædictum erat, pro cuncto exercitu exhibebatur, præeunte [1] Chryse [2] loci ejus sacerdote. Interim re cognita Alexander congregata armatorum manu, ad prohibendum venit. Quem quidem Aiaces duo, priusquam ad templum appropinquaret, interfectis plurimis fugavere. Sed Chryses, quem Sacerdotem Smynthii Apollinis supra diximus, [3] utriusque exercitus offensam metuens, quisquis partium ad eum venerat, cum his se adjunctum esse simulabat. Interim in eo sacrificio Philocteta [4] haud procul ab ara templi ejus astans, morsu serpentis forte contingitur. Dein ab omnibus qui animadverterant, clamore sublato, Ulysses accurrens serpentem interficit. Neque multo post Philocteta cum paucis, uti curaretur, in Lemnum insulam mittitur. Namque in ea sacri Vulcani antistites inhabitare ab accolis dicebantur [5] soliti mederi adversum venena hujusmodi. Per idem tempus Diomedes & Ulysses consilium de interficiendo Palamede ineunt, more ingenii humani, quod [6] imbellum adversum dolores animi, & invidiæ plenum, anteiri se à meliore haud facile patitur. [7] Igitur simulato

NOTÆ.

cognominis rationem vide apud Strab. lib 13.& Eustath. Il. a templū Apollinis Sminthii fuit in Chrysa Troadis urbe, & in Tenedo. De priori loquitur Dictys.

1. *Chryse.*] De quo Homer Il. a.

2. *Loci ejus.*] Chrysæ urbis.

3. *Vtriusque exercitus offensam.*] Id est: offensam quam inferre poterat uterque exercitus. Ita apud Horat. vulnus Achillei. Pro *vulnus ab Achille inlatum* Vel potius utrumque exercitū offendere metuens.

4. *Haud procul ab ara templi astans, morsu serp.*] Ait Philoctetam morsum fuisse juxta aram Chrysæ Troadis. Verum alii hanc Chrysam in Lemno ponunt. Ut interpres Homeri. Alii prope Lemnum scholiastes Sophoclis: *ἔστι δὲ καὶ πόλις Χρύση πλησίον Λήμνου, ἔνθα ὑπὸ τοῦ ὄφεως ἐδήχθη, τὸν βωμὸν ζητῶν, ἐν ᾧ ἔθυσεν Ἡρακλῆς ἡνίκα κατὰ Τροίας ἐστράτευεν. I. Est urbs Chrysa prope Lemnum ubi à serpente morsus est Philocteta, aram quærens, ubi sacrificaverat Hercules cum iret adversus Troiam* Philostratus in imaginibus scribit juxta Chrysæ aram in Lemno vulneratum Philoctetam, sed eam aram non ab Hercule sed à Jasone excitatam dici cum Colchos pergeret. Alii in Næa insula inter Hellespontum & Lemnum hoc factum narrant, Stephanus, Suidas Alii alibi: ut neque à serpente morsum omnes scribunt. Sunt enim qui narrant cum Sagittæ unius casu vulneratum, vide serv. 3. Æneid. solus, quod sciam, Theocritus scribit morsum à serpente Philoctetam cum contemplaretur sepulchrum Troili ab Achille occisi, quod erat in Templo Apollinis Thymbræi.

5. *Soliti mederi adversus venena hujusmodi.*] Eustath. Iliad. β. *ἤδεσαν γὰρ τοῦ Ἡφαίστου ἱερεῖς θεραπεύειν τοὺς ὀφιοδήκτους. Noverant enim vulcani Antistites sanare morsus serpentum.* Sed istæc sunt fabulæ. Verum est eo delatum Philoctetam propter terram Lemniam cujus astrictoria vi labra vulnerum obducuntur & coalescunt maxime in venenoso morsu. Galenus cum in Lemnum ideo navigasset ut hujus terræ vires penitus cognosceret quemdam refert se convenisse qui *ἐπὶ παλαιῶν καὶ πάλιν καὶ δυσεπουλώτων, ἐχιοδήκτων τε καὶ ὅλως θηριοδήκτων, ἐπί τε τῶν θανασίμων φαρμάκων, οὐ προδιδοὺς μόνον, ἀλλά τε καὶ ἐπιδιδοὺς ἐχρῆτο τῇ σφραγῖδι. I. Ad vulnera cum vetera, tum vix Cicatricem obducentia, & ad morsus vipera, adeoque omnes venenosos morsus & lethalia venena, non solum pro antidoto, sed & post venenum sumptum, sigillo utebatur.* Id est: terra sigillata sive Lemnia. Unde etiam insulæ nomen ductum docuit doctissimus Bochartus. Nempe à Phœnicio *Lam—nasis.* Id est *pharmacum vulnus obducens.* Nisi potius dicta fuerit à Phœnicio *libno*, vel *lebuo* id est *alba* quod in insulæ ejus parte quadam terra alba eruatur, effodiatur.

6. *Imbellum.*] *Imbellis & Imbellus*, ut *gracilis & gracilus*, Lucil. *quod gracila est.* *Sublimis* & sublimus. Lucret,. Terent,

7. *Igitur simulato quod.*] Mortem Pa-

quod thesaurum repertum in puteo cum eo partiri vellent, remotis procul omnibus, persuadent, ut ipse potius descenderet. Eumque nihil insidiose metuentem, adminiculo funis usum deponunt: ac propere arreptis saxis, quæ circum erant, desuper obruunt. Ita vir optimus acceptusque in exercitu, cujus neque consilium unquam, neque virtus frustra fuit, circumventus à quibus minime debuerat, indigno modo interiit. Sed fuere, qui ejus consilii haud expertem Agamemnonem dicerent, ob amorem ducis in exercitum; Et quia pars maxima regi ab eo cupiens [1] tradendum ei imperium palam loquebantur. Igitur à cunctis Græcis: veluti publicum funus ejus crematum igni, aureo vasculo sepultum est. Interim Achilles ministras, & veluti officinam belli proximas Troiæ civitates ratus, sumptis aliquot navibus, [2] Lesbum aggreditur, ac sine ulla difficultate eam capit. Et Phorbantem loci ejus regem, multa adversus Græcos hostiliter molitum, interfecit. Atque inde [3] Diomedeam filiam regis cum magna præda abducit. Dein [4] Phyrum & [5] Hierapolim urbes refertas divitiis, cunctis suorum poscentibus, vi magna aggressus, paucis diebus sine ulla difficultate excindit. Cæterum qua pergebat, agri referti jugi pace, [6] deprædati,

NOTÆ.

lamedis diverse narrant auctores, tamen major pars uno ore consentit Ulyssem, frumentatum Thraciam missum, cum inde nihil adduxisset à Palamede vehementer increpatum fuisse & quum diceret Ulysses adeo non esse negligentiam suam, ut ne ipse quidem Palamedes si pergeret quidquam posset advehere, profectus Palemedes infinita frumenta devexit, qua invidia Ulysses auctis inimicitiis, fictam Epistolam Priami nomine, ad Palamedem, per quam agebat gratias proditionis, & commemorabat secretum auri pondus esse transmissum, dedit captivo, & eum in itinere jussit occidi: hæc inventa more militiæ regi oblata est, & lecta principibus convocatis. Tunc Ulysses cum se Palamedi adesse simularet, ait, si verum esse creditis in tentorio ejus aurum quæratur. Quo facto, invento auro, quod Ulysses per noctem corruptis servis absconderat, Palamedes lapidibus interemptus est Serv. ij. Æneid. cum Ulysse Diomedem conspirasse hic scribit Dictys, idem Pausan. in Phocicis. Addit etiam Agamemnonem exquorumdam opinione, cui consentit Tzetzes & scholiastes Euripidis.

1. *Tradendum ei Imperium palam loq.*] Etiam causam narrant Philostrat. in Palamede & Canstantinus Manasses. Scribunt enim Achillem & Palamedem amicissimos fuisse unaque finitimas Troiæ civitates vastatum ivisse cum Ulysses Palamedem criminatus est apud Agamemnonem quasi factionibus suis Achillem exercitus ducem eligendum curaret, quare revocatus Palamedes ab exercitu lapidibus est interemptus.

2. *Lesbum.*] Insulam maris Ægei è regione Troadis. Prius dicebatur *Issa.*

3. *Diomedeam filiam.*] Diomeden vocat Homer.

Τὴν Λεσβόθεν ἦγε,
Φόρβαντος θυγάτηρ Διομήδη καλλιπάρηος.
Quam e Lesbo duxit
Phorbantis filia Diomede formosa.

4. *Phyrum.*] Rescribendum *Scyrum.* Scyrus insula e regione Eubœæ. Quam tamen hic non intelligit Dictys sed Phrygiæ oppidum, πτολίεθρον vocat Homer. Iliad. ι.

Σκῦρον ἑλὼν αἰπεῖαν Ἐνυῆος πτολίεθρον.
Scyrum cum cepit altam Enyei opidum.
Hunc Enyeum Dionysi filium dicit scholiastes.

5. *Hierapolin.*] Urbem Phrygiæ de qua vitru. lib. 7. cap. 3. *Hierapoli Phrygia effervet aqua calida multitudo, ex qua circum hortos & vineas fossis ductis immittitur. Hæc autem efficitur post annum crusta lapidea, & ita quotannis dextra ac sinistra margines ex terra faciendo inducunt eam, & efficiunt his crustis in agris septa* Vide Strabon. lib. 13. in fine.

6. *Deprædati omnibusque vexati.*] Con-

omnibusque vexati : neque quicquam quod amicum Troianis crederetur, non eversum atque vastatum relinqui. Quibus cognitis finitimi populi ultro ad eum cum pace accurrere : ac ne vastarentur agri, dimidium fructuum pacti, dant fidem pacis, atque ab eo accipiunt. His actis, Achilles ad exercitum regreditur, magnam vim gloriæ atque prædæ apportans. Eodem tempore [1] rex Scytharum cognito adventu nostrorum, cum multis donis adventabat. Cæterum Achilles haud contentus eorum, quæ gesserat, [2] Cylicas aggreditur : ibique Lyrnesum paucis diebus pugnando, cepit. Interfecto dein [3] Eetione, qui his locis imperitabat, magnis opibus naves replet, abducens [4] Astynomen [5] Chrysi filiam, quæ eo tempore regi denupta erat. Propere inde [6] Pedasum expugnare cœpit Le-

Notæ.

cionior erit lectio, *depradari omnibusque vexari*. Propter τὸ *relinqui* quod sequitur.

1. *Rex scytharum.*] Nescio certe de quo rege loquatur hic Dictys. An Thoantem intelligit ?

2. *Cilicas aggreditur*] Cilicas hic proprie intellige qui littus tenebant quod postea Adramitteni, Atarnæi, Piranæi, usque ad Caici ostia. Hi divisi fuerunt in duas provincias quarum una Eetioni, altera Myneti parebat. Lyrnessus Myneti, Theba vero Eetioni. Sed omnia hæc noster invertit.

3. *Eetione qui his locis imper*] Falsum est imperasse Lyrnesso Eetionem. Sed Thebæ. Homer. Iliad ζ.

> Ἀνδρομάχη θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος,
> Ἠετίων ὃς ἔναιεν ὑπὸ Πλάκῳ ὑληέσσῃ,
> Θήβῃ Ὑποπλακίῃ, Κιλίκεσσ' ἄνδρεσσιν ἀνάσσων.

> *I. Andromacha filia magnanimi Eetionis,*
> *Eetion qui habitabat in hypoplaco sylvosa*
> *Theba Hypoplacia, Cilicibus viris imperans.*

Et mox :

> Ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλίκων εὖ ναιετάουσαν
> Θήβην ὑψίπυλον· κατὰ δ' ἔκτανεν Ἠετίωνα.

> *Atque urbem vastavit Cilicum, bene habitantium*
> *Thibam altam, & interfecit Eetionem.*

4. *Abducens Astynomen Chrysi filiam.*] Hic etiam falsus est Dictys, neque enim Astyoomen ex Lyrnesso abduxit Achilles sed ex Theba Homer.

> Ὠχόμεθ' ἐς Θήβην ἱερὴν πόλιν Ἠετίωνος,
> Τὴν δὲ διεπράθομέν τε, καὶ ἤγομεν ἐνθάδε πάντα,
> Καὶ τὰ μὲν εὖ δάσσαντο μετὰ σφίσιν υἷες Ἀχαιῶν
> Ἐκ δ' ἕλον Ἀτρεΐδῃ Χρυσηΐδα καλλιπάρῃον.

> *I. Ivimus ad Thebam sacram urbem Eetionis,*
> *Quam vastavimusque adduximusque huc omnia*
> *Et ea quidem bene diviserunt inter se filii Achivorum,*
> *Exemerunt autem Atridi Chryseida formosam.*

Quam enim Chryseida dixit Homer. eam vero nomine Astynomeo vocat Dictys. Ita Eustath. & alter Homeri scholiastes. Doceorque *Chryseis* esse patronymicum à patre *Chryse* ut *Briseis* à patre *Brise*. Quæ *Briseis* vere dicta *Hippodamia*.

5. *Chrysi.*] Legendum *Chryses*, vel *Chrysis*, vel *Chrysa*. Iis dico qui Græce sciunt.

6. *Pedasum expugnare cœpit-lelegum urbem.*] Leleges populi juxta Cilicas qui ab Achille evastati in Cariam transierunt & sedes elegerunt circa Halicarnassum. Urbs vero Pedasus ab iis relicta non extabat ætate Strabonis. Ea fuit circa sinum Adramyttenum ad ripam fluvii Satnioentis. Homer. Iliad. φ.

> Ἄλτεω ὃς Λελέγεσσι φιλοπτολέμοισιν ἀνάσσει,
> Πήδασον αἰπήεσσαν ἔχων ἐπὶ Σατνιόεντι.

> *I. Alta qui lelegibus bellicosis imperabat*
> *Pedasum altam habens ad Satnioentem.*

Ita enim apud Homerum legendum docuit Strabo cum male alii ὑπὸ Σατνιόεντι, *Sub Satnioente* quasi mons fuerit *Satnioens* cum nullus ibi mons eo nomine extiterit, sed fluvius ad quem urbs condita. Et

legum urbem. Sed [1] eorum rex Brises ubi animadvertit in obsidendo ſævire noſtros, ratus nulla vi prohiberi hoſtes, aut ſuos ſatis defendi poſſe deſperatione effugii ſalutiſque attentis cæteris adverſum hoſtes domum regreſſus, laqueo interiit. Neque multo poſt capta civitas, atque [2] interfecti multi mortales, & abducta filia regis [3] Hippodamia. Per idem tempus Aiax Telamonius [4] Thracum Cherroneſum omni modo infeſtabat. Sed ubi rex eorum [5] Polymneſtor, virtutem atque gloriam viri cognovit, diffidens rebus ſuis, deditionem occœpit. Tumque [6] Polydorus Priami filius, quem rex recens natum clam omnibus alendum ei tranſmiſerat, merces cis ab eo traditur. Aurum etiam, [7] aliaque cujuſquemodi dona ad conciliandos hoſtium animos, affatim præbebantur. Dein frumentum per omnem exercitum totius anni pollicitus, naves oneratias, quas ob id Aiax ſecum habuerat, replet: multiſque exectationibus amicitiam Priami adverſum Græcos tenens, in pacem fidemque receptus. His actis Aiax iter ad Phrygas convertit: ingreſſuſque eorum regionem, [8] Teuthtantem dominum locorum [9] ſolitario certamine interfecit. Ac poſt paucos dies expugnata at-

NOTÆ.

fluvium vocat ipſe poëta Il. ξ. ---- παρ' ὄχθας Σατνιόεντος. *Ad ripas Satnioentis.* Et Iliad. ζ. de *Elato.*

Ναῖε δὲ Σατνιόεντος ἐϋῤῥείταο παρ' ὄχθας
Πήδασον αἰπεινήν.

I. *Habitabat autem Satnioentis pulchrifluí ad ripas*
Pedaſum excelſam.

Ætate Strabonis hujus Pedaſi locus urbe vacuus oſtendebatur. Fuit & alia *Pedaſus* circa Halicarnaſſum quam Leleges à priori Pedaſo ejecti ibi condiderunt.

1. *Eorum rex Briſes.*] Pedaſi regem Briſen dicit qui revera Lyrneſſi Sacerdos fuit, Altes vero Rex Pedaſi ſupra ex Homer. Et à Pedaſo Hippodamian abductam dicit quæ ex Lyrneſſo Homer. Iliad. β.

Τὴν ἐκ Λυρνησσοῦ ἐξείλετο πολλὰ μογήσας,
Λυρνησσὸν διαπορθήσας καὶ τείχεα Θήβης.

I. *Quam Lyrneſſo cepit multa paſſus.*
Lyrneſſum cum vaſtaſſet & mœnia Thebæ.

Inde Briſeis apud Ovid.

Diruta marte tuo Lyrneſſia mœnia vidi.

2. *Interfecti multi mortales.*] Inter eos Mynes & Epiſtrophus Eveni regis filii.

3. *Hypodamia.*] Quæ à Patre dicta Briſeis. Ita Euſtath. Tzetzes & alii.

4. *Thracum Cherroneſum.*] E regione Helleſponti.

5. *Polymeſtor.*] Qui Ilionam Priami filiam duxerat uxorem.

6. *Polydorus Priami filius traditur.*] Ab aliis diſſentit qui ſcribunt Polydorum à Polymeſtore obtruncatum. Virg. 3. Æneid.

Hunc Polydorum auri quondam cum pondere magno
Infœlix Priamus furtim mandarat alendum
Threicio regi, cum jam diffideret armis.
Dardaniæ, cingique urbem obſidione videret.
Ille ut opes fractæ Teucrum & fortuna receſſit,
Res Agamemnonias, victriciaque arma ſecutus
Fas omne abrumpit, Polydorum obtruncat & auro
Vi potitur.

Vide Euripid. in Hecub.

7. *Aliaque dona cujuſque modi.*] Male alii hujuſce modi: cujuſque modi vox proba & antiqua, ſed fere ubique corrupta Lucret. lib. vi.

In terra cujuſque modi rerum eſſe figuras.

Cicer. 1. de Offic. *admittenda hominum cujuſquemodi multitudo.* Et 2. de Orat. *Vt ad cujuſquemodi genus ridiculi vultus etiam accommodetur.* Saluſt. in Iugurt. *Eo imponit vaſa cujuſquemodi.* Sæpe in libris ſequentibus, ſed ubique in mendo. Joz. Mercer.

6 *Teuthrantem Dominum locorum.*] Libri ſcripti *Theutandrum.* Sophocli in Ajace *Teleutas* dicitur. Phrygium fuiſſe ex eodem liquet.

7. *Solitario certamine interficit.*] Verum

que incensa civitate, magnam vim prædæ abstrahit, abducens[1] Tecmessam filiam regis. Igitur[2] ambo duces multis vastatis atque expugnatis regionibus, ipsi clari atque magnifici ingenti nomine[3] per diversa loca, atque quasi de industria, eodem tempore ad exercitum remeavere. Deinde per præcones conductis in unum cunctis militibus, ducibusque, progressi in medium, singuli laborum suorum, atque[4] industriæ documenta in conspectu omnium exposuere. Quæ ubi Græci animadvertere, favore ingenti ac laudibus eos prosecuti, mediosque statuentes ramis oleæ coronavere. Dein consilium de dividenda præda cœptum: Nestore & Idomeneo in decernendo optimis autoribus. Itaque cunctorum sententia, ex omni præda, quam Achilles apportaverat, excepta[5] Eetionis conjuge Astynome, quam Chrysi filiam supra docuimus, ob honorem regium[6] Agamemnoni obtulere. Ipse etiam Achilles præter Brisei filiam Hippodomiam, Diomedeam quoque sibi retinuit,[7] quod ejusdem ætatis atque alimoniæ non sine magno dolore divelli poterat: ob id jam antea genibus Achillis obvolutæ, ne separarentur magnis precibus oraverant. Cæterum reliqua præda viritim ob singulorum merita distributa est. Dein quæ Ajax apportaverat Ulysses & Diomedes rogatu ejus in medios intulere. Ex quibus auri atque argenti quantum satis videbatur, Agamemnoni regi datur. Ac deinde Aiaci ob egregia laborum facinora Theutrantis filiam Tecmessam concedunt. Ita divisis in singulos quæ superfuerant, frumentum per exercitum dispartiunt. His actis, fidem pacti quod cum Plymnestore intercesserat, traditumque Polydorum[8] refert. Ob quæ à cunctis decernitur, ut Ulysses cum Diomede profecti ad Priamum, Helenam cum abreptis reciperent, atque Polydorum regi traderent. Igitur his pergentibus, Menelaus, in cujus gratiam id negotium gerebatur, legationis officium pariter cum supradictis capit. Itaque habentes Polydorum ad Troianos veniunt.[9] Sed ubi animadvertere populares electos, ac magni nominis viros adventasse, propere senes omnes, quorum consilium ha-

NOTÆ.

Tecmessa apud Sophoclem ait patrem suum propria morte ad inferos abiisse.

——— Σὺ γὰρ ἐμὴν πατρίδ' ἤστωσας δορί,
Καὶ μητέρ', ἄλλη μοῖρα τὸν φύσαντά τε
Καθεῖλεν Ἅιδου θανασίμους οἰκήτορας.
Tu enim mihi patriam vastasti bello.
Et matrem, at mors patrem meum
Abripit ad manes inferorum.

1. *Tecmessam.*] Horat. od. 4. lib. 2.
Movit Ajacem Telamone natum
Forma captiva dominum Tecmessa.

2. *Ambo duces.*] Achilles & Ajax

3. *Per diversa loca quasi de industria,*] Ne alter scilicet gloriæ alterius officeret.

4. *Industria.*] Proprie nam *industrius* is est quem nos dicimus *agissans*.

5. *Excepta Eetionis conjuge*] Scio quidem illud tolerari posse, *excepta ex omni præda Astynome Agamemnoni obtulere* Supple *eam*. Sed scio etiam aliter scribere qui perspicuitatem sequuntur.

6. *Agamemnoni obtulere.*] Homer.
Ἐκ δ' ἕλον Ἀτρεΐδῃ Χρυσηΐδα καλλιπάρῃον.
Exemerunt autem Atridæ Chryseida formosam.

7. *Quod ejusdem ætatis atque alimoniæ*] Quo modo fieri potest ut una aliæ & educatæ fuerint Diomede & Hippodamia, cum illa ex Lesbo, hæc ex Lyrnesso abductæ fuerint?

8. *Refert.*] Ajax scilicet.

9. *Ubi animadvertere populares electos &c.*]

beri folitum erat, in unum ducunt, [1] Priamo à filiis domi recento. Igitur [2] reliquis præfentibus Græcorum, Menelaus verba facit: Secundo jam fe ob eandem caufam veniffe, cum multa alia adverfum fe domumque fuam admiffa, tum magno cum gemitu [3] filiæ orbitatem per abfentiam [4] conjugis quæri. Quæ cuncta ab amico quondam, & hofpite, non fecundum meritum, fuum eveniffe. Eam feniores lamentationem immodicam cum lacrymis accipientes, ad omnia quæ ab eo dicebantur, tanquam injuriæ ejus patientes, [5] annuere. Poft quæ [6] Ulyffes medius aftans, hujufcemodi orationem habuit. Credo ego vos Trojani principes fatis compertum habere, nihil temere Græcos, nihil inconfultum incipere folere: ac femper iis jam tum à majoribus provifum atque elaboratum, uti facta geftaque eorum laus potius, quam culpa fequeretur. Et ut [7] præterita bene confulta omittam, jam hoc licet recognofcere: injuriis contumeliifque Alexandri paulo ante læfa Græcia, non ad vim neque ad arma decurfum eft, quod iracundiæ refugium effe folet. Nam de confilii fententia, legati ad recipiendam Helenam, ut meminiftis, cum Menelao venimus. [8] Qui-

Notæ.

Ubi populares 1. Trojani animadvertere electos & magni nominis, &c.

1. *Priame à filiis domi retento.*] Ne confilio intereffet reddique Helenam vellet.

2. *Reliquis præfentibus Græcorum Menelaus*] Mutanda diftinctio fic: *reliquis præfentibus, Græcorum Menelaus*, &c. τῶν Ἑλλήνων ὁ Μενέλαος ut fupra *Legatorum Palamedes*

3. *Filiæ orbitatem.*] Hermionæ fcilicet quam ex Helena fufceperat Menelaus.

4. *Conjugis.*] Helenæ.

5. *Annuere.*]Subauditur *Cœperunt.* Tamen impenfius placet ut annuêre penultima longa pronuntietur ut fit temporis præteriti: lege modo & aures confule.

6. *Vlyffes medius aftans.*] Certe in hac oratione quæ elegans eft & plena virium, Ulyffis Caracter fervavit Dictys quam maxime potuit, cujus vim & dicendi modum ita defcribit. Homerus Iliad. γ.

Ἀλλ' ὅτε δὴ πολύμητις ἀναΐξειεν Ὀδυσσεύς,
Στάσκεν, ὑπαὶ δ' ἴδεσκε, κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας.
Σκῆπτρον δ' οὔτ' ὀπίσω οὔτε προπρηνὲς ἐνώμα,
Ἀλλ' ἀστεμφὲς ἔχεσκεν, ἀΐδρεϊ φωτὶ ἐοικώς.
Φαίης κε ζάκοτόν τινα ἔμμεναι, ἄφρονά τ' αὔτως.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ὄπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος εἵη,
Καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν,
Οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆΐ γ' ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος.

1. *Verum quando vir multi confilii furgeret Vlyffes,*
Stabat, fubufque cernebat, humi oculos defigens.
Sceptrum autem neque retrorfum, neque in anteriorem partem movebat,
Sed immobile tenebat imperito viro fimilis.
Dixiffes utique iracundum aliquem effe & dementem temere.
At quando tandem vocem magnam ex pectore emittebat,
Et verba nivibus fimilia Hybernis,
Non deinde cum Vlyffe contendiffet homo alius.

Quem locum ideo totum defcripfi quia eo nobis Homerus elegantem oratorum fui temporis ideam repræfentat.

7. *Præterita ante confulta*] Satis fuiffet dixiffe, *ante confulta omittam.* Vel *præterita omittam* Sed utrumque dixit *præterita ante confulta.* Sic *minutos pifciculos* dixit Terent. Sic alia alii. Ita infra nofte, *priora malecenfulta.*

8. *Quibus præter fuperbas,&c. Remiffum eft.*] Quibus i. Quibus legatis. *Remiffum eft.* i. Refponfum eft. Neque aliter hic locus poteft intelligi. Sed male & improprie loquitur Dictys. Scripfiffe debuerat. *In quos à fuperbis verborum minis & infidiis occultis, nihil Priamo neque ejus regulis re-*

bus

bus præter superbas verborum minas & insidias occultas, nihil à [1] Priamo atque ab ejus regulis remissum. Imperfecta igitur re, ut opinor, consequens fuit arma capere: iisque per vim extorquere, quod amice impetrare [2] nequitum est. Itaque peracto exercitu totius Græciæ, ac tot egregiis atque inclytis ducibus, ne sic quidem prælium adversum vos inire consilium fuit: sed imitati morem, modestiamque solitam, [3] iterato ad vos ob eandem causam oratum venimus. Cætera in manu vestra sita sunt, Troiani. Neque nos pigebit consuluisse vobis, si modo sana mens est, decretis salubribus priora male consulta corrigere. Per deos immortales reputate animis vestris [4] quanta clades, & veluti [5] contagio hujusce exempli orbem terrarum occupatura sit. Quis enim posthac [6] cui virile negotium est, recordatus Alexandri facinus, non omnia suspecta & insidiosa ab amico metuere cogetur? Aut quis frater fratri aditum patefaciet? Quis hospitem aut cognatum non tanquam hostem cavebit? Denique si hoc, quod haud spero, probaveritis, omnia fœderis jura ac pietatis [7] Apud Barbaros Græcosque clausa erunt. Quo circa, Troiani principes, bonum atque utile est, Græcos receptis universis, quæ per vim extorta sunt, amice, atque uti par est domum mitti, neque opperiri ut duo regna inter se amicissima, manus conserant. Quæ cum considero, dolendam mehercule vicem vestram puto, qui innoxii & culpæ ejus vacui, [8] nati paucorum libidini paulo post alieni sceleris pœnas subire cogemini. An vos soli ignoratis, ut affectæ sint [9] amicæ atque vicinæ vobis civitates, vel quæ residuis indies præparentur? Nam captum Polydorum, atque apud Græcos retineri, cognitum vobis est: qui, si Helena cum abreptis nunc saltem revocetur, inviolatus Priamo restitui poterit. Alioquin bellum differri non potest: neque finis bellandi fiet, quin aut omnes Græ-

NOTÆ.

missum est. Id est. Priamus atque ejus reguli nihil remiserunt à superbis minis & insidiis occultis contra legatos.

1. *Priamo neque ab ejus regulis.*] De regulis quidem Priamidis verum est. Sed de Priamo falsum ut patet ex initio lib. 1. Sed eum in crimen vocat Ulysses ut faveat causæ suæ.

2. *Nequitum est*] Pacuvius: *Sed quum contendi nequitum vi, clam intendenda est plaga.*

3. *Iterato ad vos.*] Tamen post primam legationem pugnatum fuit, in exscensione navium scilicet, adi locum.

4. *Quanta clades & veluti contagio.*] Profecto vel expungendum illud & vel addendum *quæ quanta clades & quæ veluti contagio.* Nihil certius.

5. *Contagio.*] Proprie cõtagio sive *contagiũ* est conjunctio, sed ad venena & morbos & alia translatum quæ serpendo contactu suo inficiunt. Vide doctissimi Dacerii notas in Fest.

6. *Cui virile negotium est.*] Ita libri. Hoc est, *cui domi uxor. virile ingenium.* rescripserant quasi haberet à Salustio apud quem in Catil. *Quis mortalium, cui virile ingenium est, tolerare potest illis divitias superare?* At hic *virile ingenium* minus quadrat, quum formido & suspicio sit potius mulierum quam virorum. Quamvis & virorum, non certe τῶ ἀνδρῶν.

7. *Apud Barbaros & Græcos.*] Græci populos omnes qui Græci non essent vocabant Barbaros, Troianos intellige & Asiaticos omnes.

8. *Nati paucorum libidini.*] Ita libri veteres. Elegantissime. Id est: *Expositi, obnoxii, libidini paucorum,*

9. *Vicina atque amica vobis civitates.*]

ciæ duces qui singuli ad eruendam civitatem vestram satis idonei sunt, mortem obierint: aut quod magis spero confore, capto Ilio, crematoque [1] igni, [2] posteris etiam impietatis vestræ exemplum relinquatur. Qua propter dum adhuc res integra vobis in manibus est, etiam atque etiam providete. Postquam finem dicendi fecit, magno silentio cunctis, uti in tali negotio fieri solet, alienam sententiam expectantibus, [3] quum se quisque minus idoneum auctorem crederet, [4] Panthus apud eos clara voce ait: Ulysse [5] verba facis, quibus præter voluntatem mederi rebus potestas nulla est. Dein post eum Antenor: Omnia quæ memorata à vobis suant, scientes prudentesque patiemur: neque voluntas bene consulendi abest, si potestas concederetur. Sed ut videtis, [6] summæ rei potiuntur illi, quibus cupidita utilitate potior est. Quæ ubi disseruit mox per ordinem omnes qui ob amicitiam Priami, quique mercede conducti auxiliarem exercitum duxerant, introduci jubet. Quis ingressis, Ulysses secundam orationem exorsus, iniquissimos appellare universos, neque [7] dispares Alexandri: quippe qui à bono honestoque elapsi, autorem pessimi sceleris sequerentur. Neque ignorare quenquam, quin si tam atrox injuria probanda sit, fore uti malo exemplo disseminato per mortales [8] ipsos etiam qui haud longe ab essent, similia aut graviora hisce sequerentur. Ea ut erant atrocia, cuncti taciti reputare inter se animo: atque ira exemplum hujuscemodi abhorrentes, indignatione rerum permoveri. Dein solito more perrogatis seniorum sententiis, pari consensu omnium, Menelaum indigne passum injuriam decernitur, solo omnium Antimacho in gratiam Alexandri, adversum cunctos reclamante. Ac statim, qui de

NOTÆ.

Quas Achiles & Aiax devastaverunt scilicet.

1. *Igni.*] Antique pro *igne*. Ita *colli* pro *collo*. Lucret. *parti* pro parte Cicer.

2. *Posteris etiam.* [Etiam jungi debet cum posteris. *Etiam posteris.*

3. *Cum se quisque minus idoneum auct.*] Hoc ita intellige cum se quisque minus idoneum crederet qui hujus vel illius rei auctor esset. Gall. *Chacun ne se croyant pas capable de donner son avis, de donner du Conseil.*

4. *Panthus.*] Filius Euphorbi ait Dares. De quo ipse videris. Nam eum virgil. Othriadem dicit. Hic Apollinis Delphici sacerdos fuit, sed illum filius Antenoris rapuit à Priamo Delphos missus, & ad Ilium perduxit, ubi etiam Apollinis sacerdos fuit ductaque uxore Pronome Clytii filia *Polydamantem* suscepit cujus prudentiam & futurorum scientiam sæpe laudat Homerus. Eustath. Serv.

5. *Verba facis, quibus.*] Id est, verba facis apud eos quibus nulla potestas est rebus mederi, præter solam voluntatem. Quod mox Antenor: *Neque voluntas consulendi abest si potestas concederetur.*

6. *Summa res alii potiuntur.*] Optime: Sic *potiri hostium* dixit Plaut. *Potiri Asdrubalis* Salust. *Galliæ potiri* Cæsar. sed illud utrque per Ellipsim. subintelligitur enim ablativus, *imperio*, *regno*, vel similis.

7. *Dispares Alexandri.*] Hic etiam est Ellipsis. Subauditur enim, indoli, *ingenio*, &c.

9. *Ipsos etiam qui haud longe abessent.*] Ait si Alexandri facinus approbetur fore ut olim ipsi etiam qui adessent, similia, vel etiam graviora perferant Non amo illud *sequerentur* bis positum in fine periodi. *Auctorem pessimi facinoris sequerentur*, *graviora hisce sequerentur.*

9. *Solo omnium Antimacho.*] Falsum est solum fuisse Antimachum. Nam He-

omnibus nunciatum ad Priamum mitterentur, electi duo hique inter cætera quæ mandata erant, etiam de Polydoro docent. Ea ubi rex accepit, maxime consternatus filii nuncio, ante ora omnium corruit. Deinde à circunstantibus refectus paulisper, erigitur: atque ire in consilium cupiens, à regulis cohibitus est. Ipsi nanque relicto patre [1] conventum irrumpunt, [2] ad id tempus quo [3] Antimachus multis in contumeliam Græcorum præjactis probris, tum demum dimitti Menelaum ajebat, si Polydorus redderetur. Postremo, eundem casum atque exitum utriusque [4] custodiendum. Adversum quæ cunctis silentibus, Antenor resistere, ac ne quid hujusmodi decerneretur, magna vi repugnare. Sed postquam invicem multa consumpta oratione, certamen eorum ad manus processerat, omnes qui aderant, inquietum ac seditiosum Antimachum pronunciantes, è curia projecere. Sed ubi Priamidæ egressi sunt, Panthus Hectorem obsecrans ([5] nam is inter regulos cum virtute [6] tum consilio bonus credebatur) hortari, uti nunc Helena potissimum, quum Græci supplices ob eam causam venissent, cum amicitia redderetur. [7] Neque parum Alexandro ad explendum amorem, si quem circa Helenam habuerat, transactum. Quo circa versari ante omnium oculos oportere præsentiam regum Grajorum, eorumque fortia facta, ac recens partam gloriam erutis amicissimis Troiæ civitatibus. Ob eam causam Polymnestorem [8] exempli admissi abhorrentem, ultro Græcis Polydorum tradidisse. Ex quo etiam verendum [9] ne quid tale commentæ finitimæ regiones, perniciosa consilia adversum Troiam molirentur. [10] Neque si dum: contra insidiosa cuncta, atque adversa in obsidione fore. Quæ si omnes ita uti res est, animo reputarent, neque ulterius differendos legatos paterentur: & Helena cum gratia remissa, majus atque arc-

NOTÆ.

lenus, Deiphobus, Polydamas & alii etiam reddendam Helenam censebant. Sed nescio quis fuerit iste Antimachus cujus nemo meminit præter Dictym. Forsan rescribendum *Archemachus* qui unus Priami filiorum fuit.

1. *Conventum irrumpunt*] Sic *irrumpere portas, limina.* Virgil.

2. *Ad id tempus.*] Gall. *Sur le moment que.*

3 *Antimachus.*] *Archemachus.* Vide Supra.

4. *Custodiendum*] Servandum: ait cavendum ut Polydori & Menelai similis sit casus & exitus.

5. *Nam is.*] Hector.

6. *Tum consilio bonus credebatur.*] Sed virtute melior, quam consilio. Homer. de Hectore & Polydamante Panthi filio.

Ἀλλ' ὁ μὲν ἂρ μύθοισιν, ὁ δ' ἔγχεϊ πολλὸν ἐνίκα.

Verum Polydamas melior consilio Hector vero hasta.

7. *Neque parum.*] Temporis scilicet.

8. *Exempli admissi abhorrentem*] Subauditur, *crimine, facinore*, vel quid simile. Neque enim hic est genitivus pro ablativo ut volunt grammatici.

9. *Nequid tale commenta.*] Ita est in Petaviano. At in altero: *Nequid tale confinitima regiones*; scilicet scriptum, fuit *ne item alia confinitima regiones perniciosa adversum Troiam molirentur.* Joz. Mercer. vulgata lectio mihi non displicet.

10. *Neque fidum, contra.*] Edebatur vulgo: *Nihil exploratum neque fidum esse, insidiosa cuncta,* &c. Duæ primæ voces *nihil exploratum* aberant ab utroque Manuscripto, in altero: *Neque fidum, contra insidiosa cuncta.* At in Petaviano: *Namque fidei jus, contra insidiosa,* &c Omnino scri-

tius amicitiæ pignus inter duo regna [1] coalesceret. Quæ ubi accepit Hector, recordatione fraterni facinoris tristior aliquantum, suffusisque cum mœrore lacrymis [2] Helenam tamen prodendam minime rebatur : quippe supplicem domus, & ob id fide interposita tuendam. Si qua autem cum ea abrepta docerentur, restituenda cuncta. Namque pro Helena Cassandram, vel Polyxenam, [3] quam legatis videretur, nuptum cum præclaris donis Menelao tradendam. Ad ea Menelaus iracunde atrox : [4] Egregie Hercule nobis actum est, si quidem proprio spoliatus, commutare matrimonium pro arbitrio meorum hostium cogor [5] Adversum quem Æneas : Ac ne hæ quidem concedentur, contradicente ac resistente me, reliquisque qui [6] affines amicique Alexandro in rem ejus consulimus. Sunt enim, atque erunt semper, qui domum regnumque Priami tueantur : neque amisso Polydoro, orbitas Priamum insequetur, tot talibusque filiis superstitibus. [7] An solis qui e Græcia sunt raptus hujusmodi concedentur ? [8] Quippe Cretæ Europam à Sydone, [9] Ganymedem ex hisce finibus atque imperio rapere licuerit ? [10] Quid Medeam ? ignoratisne à [11] Colchis in [12] Jolchorum fines transvectam ? Et ne primum illud rapiendi ini-

NOTÆ.

bèndum : *Neque fidelius, contra insidiosa cuncta atque adversa in obsidione fore.* Joz. Mercer. Neque fidelius. Id est : neque fidelius quidquam, contra omnia infida & adversa futura in obsidione

1. *Coalesceret.*] Id est ; Cresceret.

2. *Helenam tamen prodendam minime.*] Contra reddendam semper censuit. Inde Oenone Paridi apud Ovid

Quæ si sit Danais reddenda vel Hectora fratrem'
Vel cum Deiphobo Polydamanta roga.
Quid gravis Antenor, Priamus quid suadeat ipse,
Consu'e, queis ætas longa Magistra fuit.

Etsi de Deiphobo frustra est Oenone, is enim Paridis partes tutabatur ut supra vidimus ; sed ita Ovidium excusant viri docti, quasi id de industria fecerit, quippe qui mulierem inducat quam exacte ea quæ gerebantur edoctam fuisse verisimile non est.

3. *Quam legatis videretur.*] Subauditur, *eligere.* Sic locutus est lib. 1.

4. *Egregie hercle actum nobis est.*] Nescio an recte dici possit *egregie actum mihi est*, dubito & libenter legerem *nobiscum* est.

5. *Adversum quem Æneas.*] Verum Æneam reddendæ Helenæ Troianis semper autorem fuisse narrat Livius lib. 1. *Iam primum omnium*, inquit, *satis constat Troia capta in ceteros sævitum esse Troianos, duobus Ænea Antenoreque, & vetusti jure hospitii, & quia pacis reddendaque Helenæ, semper auctores fuerant, omne jus belli Achivos abstinuisse.*

6. *Affines.*] Æneas enim & Paris consobrini, siquidem ex Troe Ilus & Assaracus. Ilus genuit Laomedonta avum Paridis, Assaracus Capyn avum Æneæ.

7. *An solis qui e Græcia sunt.*] Ab exemplo Græcorum Alexandri facinus elevare contendit

8. *Quippe Cretæ Europam quidem à S. G. &c.*] Hic contra historiam peccat Dictys, nam verum quidem est Cretenses Europam à Sydone rapuisse. Sed falsum est eos etiam abduxisse Ganymedem à finibus Troianis. Verum hoc sciens peccat Dictys ex persona Troianorum scilicet ut caussam suam approbarent.

9. *Ganymedem.*] Hunc non Cretenses sed Lydii rapuere, Tantalus scilicet, de eo jam supra.

10. *Quid Medeam.*] Quæ à Jasone Colchis abducta. Vide Herodot. Ovid. & al.

11. *Colchis.*] Ad Phasim fluvium in littore eoo Euxini.

12. *Iolcorum.*] In Messenia ad sinum Pelasgicum.

tium prætermittam, [1] Io ex Cydoniorum regione abducta, Argos meavit. Hactenus vobiscum verbis actum. Ac nisi mox cum omni classe ex hisce locis aufugeritis, jamiam Troianam virtutem experiemini. Deorum quippe ope atque auxilio, juventus perita belli abunde nobis est, atque indies auxiliorum crescit numerus. Postquam finem loquendi fecit, Ulysses placida oratione: Et, hercule ulterius, ait, differre inimicitias haud integrum vobis est. [2] Date igitur belli signum, atque ut in inferendis injuriis, ita in & inchoando prælio fite autores: nos sequemur lacessiti. Talibus invicem consumptis verbis, legati consilio abeunt. Ac mox per populum disseminatis, quæ adversus legatos Æneas dixerat, tumultus oritur, scilicet per eum universam Priami domum odio regni ejus, [3] pessimo intercedendi exemplo eversum iri. Igitur ubi legati ad exercitum revenere, cunctis ducibus dicta gestaque Troianorum adversum se exponunt. Itaque decernitur, [4] uti Polydorum in conspectu omnium, atque ante ipsos muros necarent. Neque ulterius dilatum facinus: quippe productus in medium, [5] visentibus ex muris plerisque hostium, lapidibus ictus, fraternæ impietatis pœnas luit. Ac mox unus ex præconibus nunciatum Iliensibus mittitur, uti Polydorum sepeliendum peterent. Missusque ad eam rem Idæus, cum servis regis, fœdatum ac dilaniatum lapidibus Polydorum matri ejus Hecubæ refert. Interim Aiax Telamonius, ne quid quietum finitimis Troiæ regionibus, atque amicis relinqueretur, hostiliter eas aggressus [6] Botyram, [7] Cyllamque civitates divitiis nobiles,

NOTÆ.

1. *Io ex Sidoniorum regione abducta Argos meavit*] Contra est, nam Io Argis evecta à Phœnicibus. Sed noster cum hæc invenisset apud Herodotum, putavit ex persona Troianorum mutanda, ut causam suam approbarent, quam omnes Asiatici deffendebant eodem modo, quasi Græci priores læsissent. Itaque & qui Daretis nomine Troianum bellum scripsit, ab Argonautica expeditione injuriarum initium repetit, dein ab insequuta Hesionæ servitute. Joz. Mercer.

2. *Date igitur belli signum.*] De more. Nam qui bellum commissuri erant, vel eorum milites convocabant, vel signa, vexilla ab arcibus proferebant, vel alio quocumque modo se ad bellum accingi significabant. Inde Virgil. 8. Æneid.

Vt belli signum Laurenti Turnus ab arce.
Extulit, & rauco strepuerunt cornua cantu.

3. *Pessimo intercedendi exemplo.*] Intercedere dicuntur qui se medios disputantibus interponunt, sive ad pacem, sive ad bellum. Et hic Æneam dicit pessimo exemplo intercessisse quia ad bellum animos irritavit.

4. *Vti Polydorum*] Certe hic modestiæ & moderationis Græcorum quam modo laudavit, non satis meminit Dictys, qui tam fœde Polydorum à Græcis lapidibus obrui faciat. Sed hic etiam contra Historiam peccat. Polydorus enim à Polymestore obtruncatus, ut supra retuli. Solus Homerus, quod sciam eum ab Achille occisum dicit Iliad. V.

5. *Visentibus ex muris.*] Troianis scilicet. Sed cur ii egredi non tentaverunt, sin ut facinus impedirent, saltem ut vindicarent?

6. *Botyram,*] De hac civitate nihil inveni. Forsan scripserat Dictys Asdyram, quæ urbs inter Lampsacum & Abydum item & non longe ab Antandro.

7. *Cillam.*] Non longe à Theba. In Troade. Jam supra.

capit. Neque contentus his [1] Gargarum, [2] Arisbam, [3] Gergetham, [4] Scepsim, [5] Larissam, miranda celeritate depopulatur. Dein doctus ab incolis, multa [6] cujuscemodi pecora [7] in Idæo monte stabulari, exposcentibus qui cum eo erant cunctis, cito agmine montem ingressus, interfectis gregum custodibus, magnam vim pecorum abducit. Deinde nullo omnium adversante, cunctis qua pergebat in fugam versis, ubi tempus visum est, cum magna præda ad suos [8] convertit. [9] Per idem tempus Chryses, quem sacerdotem Smynthii Apollinis supra docuimus, cognito filiam suam Astynomen cum Agamemnone degere, fretus religione tanti numinis, ad naves venit, [10] præferens Dei vultus, & [11] quædam ornamentorum templi ejus, quo facilius recordatione præsentis numinis veneratio sui regibus incuteretur. Dein [12] oblatis auri atque argenti donis plurimis, redemptionem filiæ deprecatur: obsecrans [13] uti magnificarent præsentiam Dei, qui secum oratum eos ob sacerdotem proprium venisset. Præterea commemorat, quæ indies adversum se ab Alexandro, ejusque consanguineis [14] ob exhibitam à se paulo ante immolationem, inimica hostiliaque paratentur. Quæ ubi accepere [15] reddendam filiam sacerdoti, neque ob id accipiendum præmium, universis placet. Quippe cum per se amicus, fidelisque nobis, tum præcipue ob religionem Apollinis nihil non mereri, cre-

NOTÆ.

1. *Gargarum.* In summitate montis Idæ. Vide Macrob. lib. 5: c. 20. Ibi ætate Strabonis fuere *Gargara* urbs Æoliæ Illum vide lib. 13.

2. *Arisbam.*] Urbs Troiæ circa Abydum ad fluvium Sellentem Homer. Strab.

3. *Gergetham.*] In agro Lampsaceno fuit urbs Gergetha à Gergethis in agro Cumano, ubi fuit urbs plurali numero ac fœminino genere dicta Gergethes, patria Cephalonis Gergethii. Atque etiamnum in Cumano solo monstratur Gergethium ad Larissam. Strab. lib. 13. fuit & pagus Gergetha circa fontes Caici sic dictus à Gergethiis Troadis quos illuc traduxit Attalus.

4. *Scepsin.*] Palæscepsis, sive antiqua scepsis urbs fuit supra Cebrenem sita juxta excelsissimam Idæ partem ad Polychnam Deinde ea ad LX Stadia deorsum translata est in eam quæ nunc est scepsis, à Scamandrio Hectoris, & Ascanio Æneæ filio

5. *Larissam*] Prope *Sigeum.* E regione Tenedi.

6. *Cujusce modi.*] Scribendum *cujusquemodi*. Ut supra. *Aliaque dona cujusquemodi.*

7. *In Idæo monte.*] Nam Idam montem pabulis lætum describunt poëtæ.

8 *Convertit.*] Subauditur *se convertit se.*

9. *Per idem tempus Chryses.*] Hæc lib. 1. Iliad.

10. *Præferens Dei vultus.*] Simulacrum quoddam Appollinis Chryses præferebat. Ita enim hunc locum accipiendum esse suadent quæ sequuntur.

11. *Quædam ornamentorum templi ejus.*] Sceptrum & lauream. Ex Homer.

Στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος,
Χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ.

I. *Coronam habens in manibus longe jaculantis Apollinis,*
Aureo cum sceptro.

12. *Oblatis auri atque argenti donis plurimis.*] Ex Homer.

Λυσόμενός τε θύγατρα, φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα.

Liberaturusque filiam, portansque infinita redemptionis pretia.

13. *Uti magnificarent.*] Id est. *Magni facerent.* Quod notandum.

14. *Ob exhibitam per se.*] Immolationem centum victimarum per Palamedem Apollini Sminthio exhibitam, præeunte Chryse Sacerdote.

15. *Reddendam filiam. Sacerdoti, neque ob*

deretur. Namque jam [1] multis documentis ac fama incolarum, obsequi numini ejus per omnia destinaverant. Quæ postquam Agamemnon accepit, obviam cunctorum sententiis ire pergit. [2] Itaque atroci vultu exitium sacerdoti comminatus, ni recederet, perterritum senem atque extrema metuentem, imperfecto negotio ab exercitu dimittit. Tali modo conventu dissoluto, singuli reges [3] ad Agamemnonem adeunt, eumque multis probris insectantur: quippe qui ob amorem captivæ mulieris, seque & , quod indignissimum videretur, tanti numinis deum contemptui habuisset, ac mox universi execrati [4] deseruere. Ob id & memores Palamedis, quem gratum acceptumque in exercitu haud sine consilio ejus, Diomedes atque Ulysses dolo circumventum, necavissent. Cæterum Achilles in ore omnium [5] ipsumque & Menelaum contumeliis lacerabat. Igitur Chryses ubi injuriam perpessus ab Agamemnone, discessit domũ: neque multi fluxere dies, incertum alione casu, an uti omnibus videbatur, ira Apollinis, morbus gravissimus exercitum invasit. [6] Principio grassandi facto à pecoribus: deinde malo paulatim magis magisque ingravescente, per homines dispergitur. Tum vero vis magna mortalium corporibus fatigatis pestifera ægritudine, infando ad postremum exitio interibant. [7] Sed regum omnino nullus, neque mortuus hoc morbo, neque tentatus est. Cæterum

NOTÆ.

id accip. pra.] Ab Homero diversus abit. Apud quem Græci non solum reverendum Sacerdotem consentiunt, sed & prætia esse accipenda.

Ἔνθ᾽ ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ
Αἰδεῖσθαί θ᾽ ἱερῆα, καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα.

1 *Tunc alii quidem omnes faverunt linguis Achivi, reverendum esse Sacerdotem, & splendida accipienda esse pretia liberationis.*

1. *Multis jam documentis ac fama incol.*] Id est: Ob multa documenta quæ jam acceperant de divinitate Appollinis Sminthii, tum ob famam incolarum, qui de eo ingentia & mira prædicabant.

2. *Itaque atroci vultu exitum Sacerdoti com*] Ex Homero.

Ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ᾽ ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
Μή σε γέρον, κοίλῃσιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω.
Μή νύ τοι οὐ χραίσμῃ σκῆπτρον, καὶ στέμμα θεοῖο,
Ἀλλ᾽ ἴθι, μή μ᾽ ἐρέθιζε, σαώτερος ὥς κε νέηαι.

1. *Sed eum acerbe dimisit, gravemque sermonem dixit,*
Ne te senex concavas ego ad naves offendam,
Vel nunc tardantem, vel post denuo venientem,
Ne tibi postea non prosit sceptrum & corona Dei,
Sed abi, ne me irrites, salvus ut redeas.

3. *Ad Agamemnonem adeunt.*] Adire ad aliquem eleganter dicitur pro *adire aliquem*. Terent. And. 2. 1. *Quid tibi videtur, adeon ad eam?*

4. *Deseruere.*] Hoc ex se dicit Dictys & contra Homerum

5. *Ipsumque.*] Agamemnonem.

6. *Principio grassandi facto à pecoribus*] Ex Homero:

Οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο, καὶ κύνας ἀργούς.
Αὐτὰρ ἔπειτ᾽ αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς,
Βάλλ᾽ αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί.

1. *Mulos quidem primum invasit, & canes veloces,*
Sed postea in ipsos homines sagittam mortiferam immittens jaculatus est.
Semper autem pyræ mortuarum incedebantur frequenter.

7. *Sed regum omnino nullus.*] In populum tantum pestem sævüsse ait Dictys. Et verum est ductorem nullum ea inte-

postquam nullus morbi modus, & [1] indies plures intereunt, cuncti duces converso jam in se quisque timore, in unum coëunt. Ac dein flagitare Calchanta, quem futurorum præscium memoravimus, uti causam tanti mali edisseret. [2] Ille enim perspicere se originem hujusce morbi, sed haud liberum esse quicquam eloqui: ex quo accideret, ut potentissimi regis contraheret offensam. Post quæ Achilles reges singulos adigit, uti interposita jurisjurandi religione confirmarent [3] nequaquam se ob ea offendi. Hoc modo Calchas, ubi cunctorum animos in se conciliavit, Apollinis iram pronunciat. Eum namque ob injuriam sacerdotis infestum Græcis, pœnas ab exercitu expetere. Dein perquirente Achille mali remedium, [4] restitutionem virginis pronunciat. Tum Agamemnon conjectans quod mox accidit, concilio tacitus egressus, cunctos quos secum habuit in armis esse jubet. Id ubi Achilles animadvertit, commotus rei indignatione, simul pernicie defessi exercitus anxius, defunctorum corpora miserandum in modum confecta, undique in unum colligi jubet atque in conventu ante ora omnium projici. Quo spectaculo adeo commoti reges gentesque omnes, uti adversus Agamemnonem à cunctis pergeretur, duce atque autore Achille: [5] & si perstaret suadente, exitio vindicandum. Quæ ubi regi nunciata sunt, pertinacia animi, an ob amore captivæ, cuncta extrema ratus experiri, nihil de sententia remittendum [6] distinaverat. Ea postquam Troiani cognovere simul ex muris conflagrationem corporum assiduam, crebrasque sepulturas animadvertentes: doctique, etiam reliquos incommodo cladis ejus debiles agere, cohortati inter se arma capiunt, ac propere [7] cum manu auxiliari effusi portis, pergunt

NOTÆ

riisse. Homerus tamen scribit eam Heroas multos orco dimisisse.

Πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν Ἡρώων.

1. *Multas autem fortes animas Plutoni dimisit Heroum.*

Sed mortuos illos Homerus Heroas dicit ut eo ostendat Achillis iram Græcis exitiosiorem fuisse per quam, tot viris fortissimis orbati sunt. Hic locus Homeri vulgo male acceptus est. Neque etiam placet quod habet Eustath. Scilicet Homerum Heroas illos dixisse quod pro patria occubuerint.

1. *In dies plures.*] Per novem dies pestem grassatam scribit Homer.

2. *Ille enim perspicere se.*] *Ajebat* scilicet.

3. *Nequaquam se ob ea offendi.*] Ob ea quæ dicturus erat Calchas alii *ab eo* id est: *à Calchante* Lege modo. Sed hic Homerum non sequitur qui scribit Calchantem ab Achille solo petiisse ut juraret illum sibi & verbis & manibus auxiliaturum. Quod cum fecisset Achilles, tum demum vatem eloquutum.

4. *Restitutionem virginis.*] Homer.

Οὐδ' ὅγε πρὶν λοιμοῖο βαρείας χεῖρας ἀφέξει,

Πρίν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην,

Ἀπριάτην, ἀνάποινον, ἄγειν θ' ἱερὴν ἑκατόμβην Ἐς Χρύσην.

Id. *Neque hic prius à peste graves manus continebit quam patri dilecto reddatur formosa puella inempta, sine redemptionis pretio & ducatur sacra Hecatomba ad Chrysam*

5. *Et si perstaret, suadente, &c.*] Series est: Achille duce & auctore, & suadente exitio vindicandum esse, si Agamemnon perstaret, persisteret.

6. *Destinaverat.*] Fortiter decreverat.

7. *Cum manu auxiliari.*] Cum copiis auxiliaribus.

adver-

adversum. Ac dein per campos exercitu bipartito, Troianis Hector, Sarpedon auxiliaribus duces facti. Tum nostri, visis contra hostibus, armati atque instructi [1] pro negotio [2] simplicis formæ aciem composuere, circa cornua divisis ducibus. Dextrum Achilles cum Antilocho, [3] alterum Aiax Telamonius cum Diomede curabant: Medios accepere Aiax Oileus, & [4] Idomeneus dux noster. Hoc modo exercitu utrinque composito, pergunt obviam. At ubi in manus ventum est, cohortari suos quisque, acie conflixere. Tum vero [5] in aliquantum tracto certamine, plurimi utriusque partis cadunt, præcellentibus in ea pugna Barbarorum Hectore & Sarpedone, Græcorum Diomede cum Menelao. Dein nox communis amborum requies, diremit prælium. Igitur reducto exercitu, corpora suorum cremata igni, sepeliunt. Quis perfectis, Græci statuunt inter se, Achillem, cujus in adversis Græcorum casibus [6] solicitudo præcipua videbatur, regem omnium confirmare. Sed Agamemnon anxius ne decus regium amitteret, in concilio verba facit: Sibi maxime cordi esse exercitus incolumitatem: neque ulterius d fferre, quin Astynome parenti remitteretur, maxime si restitutione ejus instantem perniciem subterfugerent. Nec quicquam deprecari amplius, modo in locum ejus Hippodamiam, quæ cum Achille degeret, vicarium munus amissi honoris acciperet. Quæ res, quanquam atrox omnibus & indigna videretur, tamen [7] connivente Achille, cui id præmium pro multis atque egregiis facinoribus fuerat, effectum habuit. Tantus amor erga exercitum, curaque, animo egregii adolescentis insederat. Igitur adversa cunctorum voluntate, neque tamen quoquam palam recusante, Agamemnon tanquam ab omnibus concessa res videretur, [8] lictoribus uti Hippodamia ab Achille abstraheretur imperat: hique brevi jussa efficiunt. Interim Astynomen

NOTÆ.

1. *Pro negotio.*] Ut negotium patiebatur.

2. *Simplicie formæ aciem.*] Simplicis formæ aciem dicit quæ fronte tantum valeret, nullis auxiliaribus post tergum copiis, instructis, vel, quod verius puto, aciem simplicis formæ, quæ simpliciter ordinata & instructa, non exacte, non pro more militiæ.

3. *Ajax alter.*] Oileus.

4. *Idomeneus dux noster.*] Quia Cretenses ducebat Idomeneus & ipse Dictys cujus nomen mentitur noster, ex Creta erat.

5. *In aliquantum.*] Ita libri, & sic sæpe noster. A cujus sæculo non est exigenda Latini sermonis puritas. *Ioz. Mercer.*

6. *Solicitudo.*] Infra *curam* dixit. Curaque in animo egregii adolescentis insederat.

7. *Connivente Achille.*] Imo non connivente sed contra indignante, ita ut tentorio suo sedens & concilio abstineret & bello.

8. *Lictoribus.*] Taltybio & Eurybati. Homer.

Ἀλλ' ὅγε Ταλθύβιόν τε καὶ Εὐρυβάτην προσέειπε,
Τώ οἱ ἔσαν κήρυκε καὶ ὀτρηρὼ θεράποντε,
Ἔρχεσθον κλισίην Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,
Χειρὸς ἑλόντ' ἀγέμεν Βρισηΐδα καλλιπάρῃον.
Εἰ δέ κε μὴ δώῃσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι,
Ἐλθὼν σὺν πλεόνεσσι, τό οἱ καὶ ῥίγιον ἔσται.

Sed hic Talthybiumque & Eurybatem affatus est,
Hi illi erant præcones & seduli ministri,
Abite ad tentorium Pelidæ Achillis,
Manu accipientes adducite Briseida pulcrigenam,

Græci [1] per Diomedem atque Ulyssem cum [2] magna copia victimarum ad phanum Apollinis transmisere. Dein perfecto sacrificio, vis mali leniri paulatim visa, neque amplius attentari corpora [3] & eorum qui ante fatigabantur [4] tanquam sperato divinitus levamine, relaxari. Ita brevi per universum exercitum salubritas vigorque solitus renovatus est. Mittitur etiam Philoctetæ Lemnon, portio ejus prædæ, quam Græci per Ajacem, atque Achillem advectam, inter se viritim distribuerant. Cæterum Achilles memor injuriæ supradictæ, [5] abstinendum publico concilio decreverat, odio maxime Agamemnonis. Abolitoque amore quem circa Græcos habuerat, scilicet quod [6] eorum patientia post tot bellorum victorias, ac facta fortia, Hippodamia, concessum pro laboribus præmiū, per injuriam abducta esset. Dein venientes ad se duces, aditu prohibere: neque cuiquam amicorum ignoscere, qui se adversus Agamemnonis contumelias, quum defendere liceret, deseruissent. Intus igitur manens, Patroclum & Phœnicem, hunc morum magistrum, [7] alterum obsequiis amicitiæ clarum, & aurigam suum [8] Automedontem secum retinebat. Per idem tempus apud Trojam exercitus sociorum, quique mercede conducti auxiliares copias adduxerant, tempore multo frustra trito, [9] tædione, an recordatione suorum, domuitionem cupiebant. Quod ubi animadvertit Hector, coactus necessitate, militibus ut apud arma essent jubet; ac mox ubi signum daret, sequerentur sese. Igitur postquam tempus visum est, & omnes in armis nunciabantur, jubet egredi, ipse dux atque imperator militiæ. Res postulare videtur, eorum reges qui socii atque amici Trojæ, quique ob mercedem auxiliares ex diversis regionibus con-

NOTÆ.

Si autem non dederit, ego ipse auferam,
Veniens cum pluribus, quod illi etiam durius erit.

1. *Per Diomedem atque Ulyssem.*] Ulyssem tantum nominat Homer.

Ἐς δ᾽ ἀρχὸς ἔβη πολύμητις Ὀδυσσεύς.
Eamque navim ductor conscendit prudens Ulysses.

2. *Magna copia victimarum.*] Id est, Hecatomba.

3. *Et eorum.*] Supple corpora.

4. *Tanquam sperato d. l.*] Innuit id potius casu evenisse quam ob pacatam iram Apollinis.

5. *Abstinendum publico consilio decreverat.*] Homer.

Οὔτέ ποτ᾽ εἰς ἀγορὴν πωλέσκετο κυδιάνειραν,
Οὔτε ποτ᾽ ἐς πόλεμόν γε.

Neque unquam ad concionem ibat gloriosam,
Neque unquam in bellum.

6. *Eorum patientia*] Per eorum patientiam. Quod passi essent eam abstrahi, abduci. Cave tamen hoc imiteris.

7. *Alterum obsequiis amicitiæ.*] Non solum propter obsequia amicitiæ, sed etiam propter consanguinitatem. Sed de eo supra.

8. *Automedontem*] Dioris filium.

9. *Tædione an recordatione suorum.*] Totus hic locus misere turbatus erat tam in vulgatis quam in scriptis libris; in illis edebatur *tempore frustrato, seditione odio an recordatione suorum bellum non accipiebant.* In libro Danielis: *Tempore multo frustra trito seditione an recordatione suorum domi seditionem accipiebant.* E quibus concinnavi lectionem quam editio hæc repræsentat. Corrumpendo loco duo fuerunt: primum quod non capiebant elegantiam hujus sermonis, *tædione an recordatione* quam ubique mali editores corruperant, ut *domuitionem* quam & supra

tracti Priamidarum imperium sequebantur, [1] adicere. Primus igitur portis erumpit [2] Pandarus Lycaone genitus, ex Lycia: dein [3] Hippothous Pylei, [4] ex Larissa Pelasgidarum: [5] Acamas ameriplem Piros, ex Thra-

Notæ.

explicavimus. Non dubium est quin hæc sit genuina auctoris scriptura. *Ioz. Mercer.*

1. *Adicere.*] Ita liber Danielis. Antiqua scriptio pro *adjicere* quam in omnibus optimæ notæ libris inventam viri docti testantur. Poterat tamen ferri cum vulgatis & altero manuscripto *edicere*.

3. *Pandarus Lycaone genitus ex Lycia.*] In hoc catalogo etiam sequitur Homerum qui scribit.

Οἳ δὲ Ζέλειαν ἔναιον ὑπαὶ πόδα νείατον Ἴδης,
Ἀφνειοὶ, πίνοντες ὕδωρ μέλαν Αἰσήποιο,
Τρῶες τῶν αὖτ' ἦρχε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς
Πάνδαρος.

1. *Qui vero Zeleiam habitabant sub pede imo Ida,*
Aphneii, bibentes aquam nigram Æsepi,
Troes his rursus praerat Lycaonis clarus filius, Pandarus.

Zeleia enim urbs & Aphneii populi in Lycia Troadis. Scilicet duplex Lycia Homero, altera proxima Cariæ in qua Xanthus fluvius, e qua Sarpedonem & Glaucum emittit, altera in Troade sub Ida monte. Nam & Homerus de Pandaro Iliad. ε.

——— Λυκίηθεν,
οὐδέ τις ἐν Λυκίῃ σέο γ' εὔχεται εἶναι ἀμείνων.

———*Ruente ex Lycia.*
Neque quis in Lycia gloriatur te esse fortior.

Ideo cum Lyciam Sarpedonis nominat, addit τηλόθεν ἐκ Λυκίης. *Longe à Lycia.* Quia ea remotior.

3. *Hippothous Pylei:*] Ita libri. Et hic erravit Dictys quod male legerat locum Homeri.

Τῶν οἳ Λάρισαν ἐριβώλακα ναιετάασκον,
Τῶν ἦρχ' Ἱππόθοός τε, Πύλαιός τε ὄζος Ἄρηος,
Υἷε δύω Λήθοιο Πελασγοῦ Τευταμίδαο.

1. *Eorum qui Larissam glebosam incolebant,*
His praerat Hyppothous & Pylaus ramus martis,
Filii duo Lithi Pelasgi Teutamida.

4. *Ex Larissa Pelasgidarum.*] Tres fuere Larissæ in Asia: Prima juxta Hamaxitum in conspectu Ilii: Secunda juxta Cumam, non longe ab Smyrna. Tertia juxta Ephesum in Campo Caystrico. Sed primam hic non esse intelligendam, probat quod ait Homerus de eodem Hippothoo in certamine de cadavere Patrocli interempto.

Τῆλ' ἀπὸ Λαρίσης
Longe à Larissa.

Nam cum hæc esset in conspectu Ilii, intra ducentesimum fere stadium, non potuisset dicere Homerus Hippothorum longe à Larissa cecidisse. Neque tertiam hic intelligendam fidem facit quod cum ea remotior sit, nempe ad 180. stadia distans à Cuma, Meonibus potius quam Pelasgis ascribi debet. Accedit etiam quod nullum extat certum argumentum hanc tempore belli Troiani jam fuisse, cum ne de Epheso quidem ullum extet. Restat igitur ut secundam intelligas Cumæ vicinam, cujus testimonium fert omnis Æolica historia, paulo post Troiæ excidium gesta. Strab. lib. 13.

5. *Acamas ameriptem Piros, ex Thracia.*] Hæc est omnium librorum scriptura, cui mederi non possum. Hic Acamas Eussori filius fuit; diversus ab Acamante Antenoris filio, & altero Acamante Afii. Piros, Πείροος Imbrasi filius. Uterque Thracas duxere. Homer.

Αὐτὰρ Θρήϊκας ἦγ' Ἀκάμας καὶ Πείροος ἥρως,
Ὅσσους Ἑλλήσποντος ἀγάρροος ἐντὸς ἐέργει.

I. *Verum Thracas ducebat Acamas & Piros Heros*
Quotquot Hellespontus æstuosus intus continet.

Joz Mercerus suspicabatur Dictyn scripsisse *Acamas Antenoris, & Pyros ex Thracia.* Confusis imperite Acamante Eussori & Acamante Antenoris.

cia : [1] Euphemus Trœzenius [2] Ciconis imperitans : [3] Pylæmenes Paphlagonius, patre Melio gloriosus : [4] Odius & Epistrophus filii Minoi Azanorum regis : [5] Sarpedon Xantho genitus rector Lyciorum, [6] ex Solemo : [7] Nastes & Amphimachus de Caria : [8] Antiphus & Mesthles ge-

NOTÆ.

1. *Euphemus Trœzenius.*] Trœzeni filius Homer.

Εὔφημος δ' ἀρχὸς Κικόνων ἦν αἰχμητάων,
Υἱὸς Τροιζήνοιο διοτρεφέος, Κεάδαο,

1 *Euphemus autem dux Ciconum erat hasta pugnantium,*
Filius Troezeni nobilis, Ceo prognati.

2. *Ciconis.*] Thraciæ populis quos alii ad Hebrum fluvium, alii ad Ismarum ponunt.

3. *Pylamenes Paphlagonius*] Homer.

Παφλαγόνων δ' ἡγεῖτο Πυλαιμένεος λάσιον κῆρ,
Ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων,
Οἵ ῥα Κύτωρον ἔχον, καὶ Σήσαμον ἀμφενέμοντο,
Ἀμφί τε Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ' ἔναιον,
Κρῶμνάν τ' Αἰγιαλόν τε καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυθίνους.

1. *Paphlagonum dux erat Pylæmenis audax cor.*
Ex Henetis, ubi mularum generatio agrestium,
Qui Cytorum tenebant, & Sesamum incolebant,
Circaque Parthenium fluvium inclutas ædes possidebant,
Cromnamque ægialumque & excelsos Erythinos.

Paphlagonia Asiæ regio ad Pontum Euxinum juxta halym fluvium. Et in ea Henetos ponit Homer. Quia Heneti Paphlagonum primaria gens fuerunt, iique post Troiæ excidium amisso duce per Thraciam vagati cum Antenore, in Venetiam pervenere. In Paphlagonia Parthenius fluvius ad quem Heraclea urbs. Post eum fluvium fuere pagi, Cytorus, Sesamus, & Cromna. E quibus Amastris uxor Dionysii Heracleæ Tyranni: Amastrim urbem composuit, & Cytorus Emporium fuit Sinopensium. Sesamus Arx Amastris. Post Amastrim in littore fuit pagus à situ dictus Ægialus. Post Ægialum erant duo scopuli Erythini, qui postea à rubeo colore Erythrini dicti sunt.

4. *Odius & Epistrophus fil, min Azan. regis.*] Lege : *Odius & Epistrophus filii Minoi Halizonum regis* Homer.

Αὐτὰρ Ἁλιζώνων Ὀδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
Τηλόθεν ἐξ Ἀλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.

1 *Sed Halizonibus Odius & Epistrophus imperabant,*
Procul ex Alyba, unde argenti est origo.

Verum de Halizonum situ inter veteres non convenit, nam alii Scythiæ Europææ eas adscribunt, alii in Mysia alicubi. Strabo affirmat eos esse qui olim Chalybes dicebantur, & post Paphlagoniam ponit ultra Irim fluvium, ubi Pharnacia est. Adi illum lib. 12. & Eustath.

5. *Sarpedon Xanso genitus.*] Homer.

Σαρπηδὼν δ' ἦρχεν Λυκίων, καὶ Γλαῦκος ἀμύμων,
Τηλόθεν ἐκ Λυκίης, Ξάνθου ἄπο δινήεντος.

1. *Sarpedo denique præerat Lyciis & Glaucus integerrimus,*
Procul ex Lycia, Xantho à verticoso.

6. *Ex Solemo.*] Scriberem ex *Solymo* nam Solymi populi in Lycia Homero. Et *Solyma* urbs & *Solymus* tumulus.

7. *Nastes & Amphimachus de Caria.*] Homer.

1. *Nastes autem Carum dux erat Barbarorum,*
Νάστης αὖ Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων, &c.
Νάστης Ἀμφίμαχός τε, Νομίονος ἀγλαὰ τέκνα.
Nastes Amphimachusque Nomionis clari filii.

Caria autem juxta Mæandrum fluvium.

8. *Antiphus & Mesthles.*] Homer.

Μῄοσιν αὖ Μέσθλης τε καὶ Ἄντιφος ἡγησάσθην,
Υἷε Πυλαιμένεος, τὼ Γυγαίη τέκε λίμνη,
Οἳ καὶ Μῄονας ἦγον ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας.

1. *Meonibus Mesthles & Antiphus præerant,*
Filii Pylæmenis quos Gygæa peperit palus.

nitore Pylæmene, Meonii : [1] Glaucus Hippolochi Lycius ; quem sibi Sarpedon, quod præter ceteros regionis ejus consilio atque armis pollebat, participem bellicarum rerum adsciverat : [2] Phorcys & Ascanius Phryges: [3] Chromis Midonis, ex Mœsia : [4] Pyræchmes Axii Pæonius : [5] Amphius & Adrastus Merope geniti, ex Adrestina : [6] Asius Hyrtaci Sesto : dein

NOTÆ.

Qui etiam Meonas ducebant sub Tmolo natos.

Quos autem hic Meonas vocat Homerus, ii Lydi postea dicti sunt. Vide Strab. Eustath &c.

1. *Glaucus Hyppolochi.* [Iam supra ubi de Sarpedone. Quod hic ait Dictys Glaucum a Sarpedone ascitum quasi inferiorem cave credas : nam Glaucus Hippolochi filius Bellerophontis nepos, amitinus Sarpedonis cui mater Laodamia soror Hippolochi. Homer. Iliad. ζ. *Ioc. Mercerus.*

2. *Phorcys & Ascanius Phryges.*] Homer.

Φόρκυς αὖ Φρύγας ἦγε, καὶ Ἀσκάνιος θεοειδὴς,
Τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης.

1. *Phorcys deinceps Phryges ducebat & Ascanius divinus,*
Procul ex Ascania.

Phrygiam autem minorem intellige Quæ longius abest a Troia. Ibi Ascania Palus & regio. Vide Strab. & Eustath.

3. *Chromis Midonis ex Mœsia.*] Homer

Μυσῶν δὲ Χρόμις ἦρχε, καὶ Ἔννομος οἰωνιστὴς.

1. *Mysis autem Chromis praerat & Ennomus augur.*

Mysiam autem hic Asiaticam intellige quæ inter Bithyniam & Æsepi ostia.

4. *Pyrachmes Axii Paeonius.*] Axii filium dicit Pyræchmem quia male interpretatus est locum Homeri.

Αὐτὰρ Πυραίχμης ἄγε Παίονας ἀγκυλοτόξους,
Τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος, ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρὺ ῥέοντος,
Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν.

1. *Sed Pyrachmes ducebat Paeonas curvis arcubus utentes,*
Procul ex Amydone, ab Axio late fluente,
Axio, cujus pulcerrima aqua diffunditur super terram.

Hi Pæones sub Strymone fluvio ad Axium fluvium qui Bottiæam & Amphaxit in terram dividit, & assumpto Erigone fluvio, inter Chalestram & Thermen fluit. Iuxta illum sita urbs Amydon. Vide Epitom. Strab. & Eustath. Hunc locum respiciens. Hesychius scripsit Ἄξιος ποταμὸς Παιονίας Axius fluvius Pæoniæ.

5. *Amphius & Adrastus Merope geniti ex Adrestina.*] Ex *Adrestea* Homer.

Οἳ δ' Ἀδρήστειάν τ' εἶχον καὶ δῆμον Ἀπαισοῦ,
Καὶ Πιτύειαν ἔχον, καὶ Τηρείης ὄρος αἰπύ,
Τῶν ἦρχ' Ἄδρηστός τε καὶ Ἄμφιος λινοθώρηξ,
Υἷε δύω Μέροπος Περκωσίου

1. *Qui Adresteiam tenebant & pagum Apesi.*
Et Pityeiam habitabant & Tereia altum montem,
His imperabat Adrastus & Amphius lineum thoracem habens.
Filii duo Meropis Percosii.

Adrastea autem sive Adrasteæ campus post Æsepum ad Granicum amnem. Pityeia urbs in Pario agro, mons Tereia non longe à Cyzico. alii XL. stadiis à Lampsaco collem illum ostendunt. Ego puto Strabonem versum Homeri aliter legisse, nempe

———Καὶ δὴ Ῥείης ὄρος αἰπύ
——— *Et Rhea montem altum.*

Quod ibi fuerit templum Rheæ. Adi illum lib. 13.

6. *Asius Hyrtaci Sesto.*] Homer.

Οἳ δ' ἄρα Περκώτην καὶ Πράκτιον ἀμφενέμοντο,
Καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον ἔχον καὶ δῖαν Ἀρίσβην,
Τῶν αὖθ' Ὑρτακίδης ἦρχ' Ἄσιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν.

1. *Qui item Percoten & Prallium incolebant,*
Et Sestum & Abydum tenebant & divinam Arisbam,
His quoque praefectus erat Hyrtaci filius Asius princeps virorum.

alius [1] Asius Dymante genitus, Hecubæ frater, ex Phrygia. Hos omnes quos memoravimus, secuti multi mortales [2] inconditis moribus, ac dispari sono vocis, sine ullo ordine, aut modo prælia inire soliti. Quod ubi nostri animadvertere, in campum progressi, more militiæ aciem ordinant, magistro ac præceptore componendi Mnestheo Atheniensi: ordinant autem per gentes atque regiones singulas, seorsum manente Achille cum Myrmidonum exercitu. Is namque quamquam ob illatam ab Agamemnone injuriam, & abductam Hippodamiam, nihil animi remiserat; [3] tamen maxime indignatus quod reliquis ducibus ad cœnam deductis, solus contemtui habitus intermittereretur. Ceterum ordinato exercitu, ac tunc primum [4] omnibus copiis adversum se instructis hostibus, ubi neutra pars [5] committere audet, paulisper [6] in loco retentis militibus, tanquam de industria utrinque receptui canitur. Jamque Græci regressi ad naves, arma deponere, ac singuli per loca solita corpus cibo curare occœperant; quum Achilles ultum ire cupiens injurias, ignaros consilii sui nostros, & ob id otiose agentes, clam invadere tentat. At ubi Ulysses [4] à custodibus, qui eruptionem ejus præsenserant, rem comperit, propere duces circumcursans magna voce monet, atque hortatur uti armis arreptis tuerentur sese: dein consilium, incœptumque Achillis singulis aperit: quo cognito, cla-

NOTÆ.

Percote nomen regionis circa Abydum ibi Practius fluvius inter abydum fluens & Lampsacum, neque enim urbs eo nomine invenitur, quod falso quidam putarunt De Arisba, quæ ad fluvium Selleentem, jam supra dictum est. Sestus & Abydus urbes quas Hellespontus interfluit, Herûs & Leandri amoribus claræ. Hic autem sub eodem duce ponuntur ob vicinitatem, cum ea ætate continentis partes & provinciæ non essent destinctæ.

1. *Asius Dimante genitus.*] Hujus meminit Homer. Iliad. π.

Ἀσίος, ὃς μήτρως ἦν Ἕκτορος ἱπποδάμοιο,
Αὐτοκασίγνητος Ἑκάβης, υἱὸς δὲ Δύμαντος.
Ὃς Φρυγίῃ ναίεσκε ῥοῇς ἔπι Σαγγαρίοιο.

1. *Asius qui Avunculus erat Hectoris equum domitoris.*
Frater Hecubæ, filius Dumantis,
Qui Phrygiam habitabat ad fluenta Sangarii.

2. *Inconditis moribus ac dispari sono vocis*] Ex Homero videtur.

Πολλοὶ γὰρ κατ' ἄστυ Πριάμου ἐπίκουροι,
Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα πολυσπερέων ἀνθρώπων.

1. *Multi enim in urbe magna Priami auxiliatores,*
Alia autem aliorum lingua late dispersorum hominum.

3. *Tamen maxime indignatus.*] Supple erat. Sed ego hic Dictin demiror qui Achillem non tam ob abductam Hippodamiam indignatum describit, quam quod ad cœnam cum aliis non fuerit vocatus. Meminerat scilicet noster Dictys Deos etiam olim ob simile commissum clades populis immisisse, ut ab iis pœnas repeterent. Hoc autem immutasse videtur Dictys ex Aristotele lib. 2. Rhetoric. cap. 24. ubi n'est πς φαίη, τὸ ἐπὶ δεῖπνον κληθῆναι τιμιώτατον, διὰ γὰρ τὸ μὴ κληθῆναι ὁ Ἀχιλλεὺς ἐμήνισε τοῖς Ἀχαιοῖς ἐν Τενέδῳ. Ὁ δ' ὡς ἀτιμαζόμενος ἐμήνισεν, συνέβη δὲ τοῦτο ἐπὶ τοῦ μὴ κληθῆναι. 1. *Aut si quis dicat, ad cœnam vocari, honorificentissimũ, nam quia non vocatus fuit Achilles, succensuit Achivis in Tenedo. Ille autem quia non æstimatus fuerat, succensuit. acceditque id ex eo quod non vocatus fuit.*

4. *Omnibus copiis.*] *Instructis hostibus adversum se omnibus copiis.* Subintelligitur præpositio *cum omnibus copiis.*

5. *Committere.*] Proprie id est, incipere, nos dicimus *donner.*

6. *In loco.*] Græcum αὐτόθι.

4. *A Custodibus.*] *Des Sentinelles.*

mor ingens oritur, festinantibus ad arma cunctis ac seorsum sibi singulis consulentibus. Ita Achilles [1] præverso de se nuncio, ubi omnes in armis sunt, neque conata procedere queunt, intentato negotio ad tentoria regreditur. Ac mox duces nostri rati repentino suorum clamore moveri Ilienses, & ob id novi quid negotii incœpturos, augendæ custodiæ causa, mittunt duos Ajaces, Diomedem atque Ulyssem: hique inter se regionem, qua hostibus aditus erat, dispertiunt. Quæ res non frustra eos habuit. Namque apud Trojam Hector causam tumultus eorum cupidus perscisсere [2] filium Eumedis Dolonem [3] multis præmiis promissisque illectum, ad postremum uti exploratum res Græcorum egrederetur, mittit: isque non longe à navibus [4] avidus ignara noscendi, dum cupit suscepti negotii fidem complere, in manus Diomedis [5] qui eum locum cum Ulysse custodiebat, devenit: ac mox ab his comprehensus refert cuncta, atque occiditur. Dein diebus aliquot in otio tritis, productio utriusque exercitus præparatur: divisoque inter se [6] campo, qui medius inter Trojam & naves interjacet, ubi tempus bellandi videbatur, magna cura universus miles instructus armis, utrinque procedere. Dein signo dato, densatis frontibus, conflixere acies compositæ, Græcis ac singulis [7] per distributionem imperia ducum exsequentibus; contra, sine modo atque ordine [8] Barbaris ruentibus. Ceterum in ea pugna interfecti utriusque partis multi mortales; quum neque instantibus cederetur, & exemplo strenuissimi cujusque qui juxta steterat, [9] æquipatare gloriam festinaret. Interim vulnerati graviter ex ducibus, bello decedere coacti sunt: Barbarorum, Æneas, Sarpedon, Glaucus, Helenus, Euphorbus, Polydamas; nostrorum, Ulysses, Meriones, Eumelus. Ceterum Menelaus forte con-

NOTÆ.

1. *Præverso de se nuntio.*] J. præocupato. Virg.

——--*Volucremque fuga prævertitur Hebrum.*

2. *Filium Eumedis Dolonem.*] Homer. Iliad. K.

Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δόλων Εὐμήδεος υἱὸς,
Κήρυκος θείοιο, πολύχρυσος, πολύχαλκος.

Erat autem quidam inter Troianos Dolon Eumedis filius
Præconis divini, dives auri, dives æris.

3. *Multis præmiis promissisque illectum.*] At apud Homerum hic Dolon se ultro obtulit, petiitque tantum equos & currus Achillis, verum ipse Dolon postea ab Ulysse & Diomede interceptus mentitur Æneam illum multis pollicitis induxisse.

4. *Avidus ignara noscendi.*] Ignara. Ib est, ignota ignorata. Ita salust. Jugurth. *More humanæ cupidinis ignara visendi.* Item: *Mare magnum & ignara lingua commercium prohibebant.* Item: *plerosque velocitas & regio hostibus ignara tuta sunt.* Et Virgil. X. Æneid.

——*Ignarum Laurens habet ora Mimanta. Ioz. Mercer.*

5. *Qui eum locum cum Vlysse custodiebat.*] Ab Homero hic etiam diversus abit, scribit enim Homerus Ulyssem & Diomedem euntes ut castra hostium specularentur obviam factos Doloni qui ad Græcorum castra speculator tendebat.

6. *Campo qui medius inter Troiam & naves.*] De campo qui à Troia usque ad stationem navium fuit fuse Strab. lib. 13. qui ex Homero docet antiquum Ilium triginta stadiis supra illud Ilium fuisse quod sua ætate ostendebatur.

7. *Per distributionem.*] Pro ut sub suo quique duce fuerant distributi.

8. *Barbaris.*] Troianis.

9. *Æquiparare gloriam festinaret.*] Unusquisque scilicet. Malim tamen *festinarent.*

ſpicatus Alexandrum, magno impetu ruit: quem evitans, neque diutius ſuſtinere auſus Alexander, fugam capit. At ubi procul animadvertit Hector, concurrens cum Deiphobo, [1] comprehendere fratrem, eumque verbis [2] maledictis acrioribus inſecuti, ad poſtremum cogunt, ut progreſſus in medias acies, eundem Menelaum conquieſcentibus reliquis, ſolitario certamine laceſſeret. Igitur reducto ad bellum Alexandro, [3] progreſſoque ante aciem, quod ſignum laceſſentis videbatur, poſtquam procul animadvertit Menelaus, nunc demum occaſionem invadendi inimiciſſimi ſibi maxime oblatam ratus, [4] & jam confidens omnium injuriarum pœnas lui ſanguine ejus, omnibus animis adverſum pergit. Sed ubi eos contra ſe tendere [5] paratos armis atque animis uterque exercitus animadvertit, ſigno dato recedunt cuncti. Jamque uterque pleno gradu adverſum cedens intra jactum teli pervenerant, quum Alexander [6] prævenire cupiens, ſimulque ratus primo jaculi eventu locum vulneri inventurum, præmittit haſtam, [7] eaque illiſa clypeo facile decuſſa eſt. Dein Menelaus magno impetu jaculatur, haud ſane diſſimili caſu: namque parato jam ad caven-

NOTÆ.

1. *Comprehendere.*] Hector ſcilicet & Deiphobus. De Hectore tantum narrat Homerus, ex ſe Deiphobum noſter addidit.

2. *Maledictis acrioribus.*] Homer.

Τὸν δ' Ἕκτωρ νείκεσσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσι,
Δύσπαρι, εἶδος ἄριστε, γυναιμανές, ἠπεροπευτά.

Hunc Hector conſpicatus objurgavit probroſis verbis
Sceleſte Pari, forma præſtantiſſime mulieroſe, impoſtor.

3. *Progreſſoque ante aciem, quod ſignum &c.*] Ait noſter Parin eo tantum Menelao ſignificaſſe ſe cum eo velle congredi quod in medium progreſſus eſſet. Verum Homerus ſcribit Græcos & Troianos fœdus feriiſſe ut uter vinceret, is Helenam & quæ cum ea abrepta fuerant obtineret.

4. *Et jam confidens omnium, &c.*] Ex Homero.

Ὣς ἐχάρη Μενέλαος, Ἀλέξανδρον θεοειδέα,
Ὀφθαλμοῖσιν ἰδών. φάτο γὰρ τίσεσθαι ἀλείτην.

Sic gaviſus eſt Menelaus Alexandrum Deo ſimilem
Oculis conſpicatus, ſperabat enim ſe ulturum inimicum.

Verum hoc Homerus de priori congreſſu, ſed noſter immutavit.

5. *Paratos armis atque animis.*] Vox *animis* deeſt in Manuſcriptis & ſane non iidem animi Paridi qui coactus à fratribus redibat ad pugnam pudore potius quam ferocia. Scribe *paratos armis æque.* Hoc eſt, paribus armis inſtructos, quod ſane juſto duello neceſſarium.

6. *Prævenire cupiens, ſimulque ratus, &c.*] At Homer. Scribit id ſorte Paridi contigiſſe ut prior haſtam emitteret.

Κλήρους ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον, ἑλόντε
Ὁππότερος δὴ πρόσθεν ἀφείη χάλκεον ἔγχος,
&c.
Πάριος δὲ θοῶς ἐκ κλῆρος ὄρουσε.

Sortes in galea ærea concuſſerunt, ducturi
Uter prior emitteret æream haſtam
&c.
Paridis autem ſors cito exiit.

7. *Eaque illiſa Clypeo facile decuſſa eſt.*] Ex Homero.

Καὶ βάλεν Ἀτρεΐδαο κατ' ἀσπίδα πάντοσ' ἐΐσην,
Οὐδ' ἔρρηξεν χαλκός, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμὴ,
Ἀσπίδ' ἐν κρατερῇ.

Et feriit Atridæ ſcutum undique æquale
Neque perrupit æs, ſed reflexa eſt illi cuſpis
In robuſto ſcuto.

dum,

dum, ictumque declinante hoste, [1] telum humi figitur. At ubi [2] novis jaculis manus utriusque redarmatæ sunt, pergunt: tum demum Alexander [3] ictus femur, cadit: ac ne mox hosti ultionem cum summa gloria concederet, pessimo exemplo intercessum est. Nam quum ad interficiendum eum educto gladio prorueret Menelaus, ex occulto [4] sagitta Pandari vulneratus, in ipso impetu repressus est. Igitur ab nostris clamore orto, simulque cum ira indignantibus, [5] quod duobus seorsum adversum se, hisque maxime quorum gratia bellum conflatum esset, decernentibus, repente à Trojanis pessimo more intercederetur, rursus globus Barbarorum ingruens, Alexandrum è medio rapit. Interim in ea permixtione, dum nostri hesitant, Pandarus procul astans, multos Græcorum sagittis configit. Neque prius finis factus, quam Diomedes atrocitate rei motus, progressusque [6] cominus telo hostem presterneret. Hoc modo Pandarus certaminis fœdere violato, atque interemtis multis, ad postremum pœnas [7] sceleratissimæ militiæ luit. Ceterum corpus ejus [8] liberatum ex acie, Priamidæ igni cremant: reliquiasque socii traditas sibi Lyciam in solum patrium pertulere. Interim uterque exercitus signo dato manus conserunt: pugnantesque vi summa atque ancipiti fortuna [9] bellum ad occasum solis producunt. Sed ubi nox adventabat, utrinque reges subducta haut longe acie, custodibus idoneis exercitus communiere. Ita per aliquot dies tempus bellandi opperientes, militem [10] frequentem in arma frustra habuere. Namque ubi hiems adventare, & imbribus crebris compleri cœpere campi, Barbati intra muros abeunt. At nostri [11] nullo palam hoste digressi ad naves, munia hiemis disponunt: moxque bipartito campo qui reliquus non pugnæ opportunus erat, [12] utraque pars aratui insistere, fru-

NOTÆ.

1. *Telum humi figitur.*] At Homer. Scribit lanceam scutum penetrasse, tunicam discidisse & Parin declinantem mortem evitasse.

2. *Novis jaculis.*] Sed falsum est eos novas hastas sumsisse nam ensibus impetum fecere.

3. *Ictus femur, cadit.*] Ex Homero tamen Alexander vulneratus non fuit sed eum Menelaus galeâ corripuit & præfocabat ipsum ad se ducens, cum venus rupto loro eum abripuit. Sed noster quædam immutavit, aliaque præteriit quæ ferri non posse putavit.

4. *Sagitta Pandari vulneratus.*] Ex Homero hoc quoque sed immutatum, scribit enim Homerus post pugnam Menelai & Paridis cum ex fœdere Græci Helenam repeterent, Pandarum Lycaonis filium ut violaret fidem fœderis in Menelaum hastam emisisse, quæ, balteo thorace, cingulo penetratis ejus tantum summam aurem perstrinxit. Illum vide Iliad. Δ.

5. *Quod duobus.*] Alexandro & Menelao.

6 *Cominus telo hostem prosternit.*] Homer. Iliad. ε.

7. *Sceleratissima militia.*] Sceleratissimam dicit quia fœdera violaverat, Menelaum vulnerando.

8. *Liberatum ex acie*] Per Æneam, quem ibi etiam Diomedes lapide percussit.

9. *Bellum.*] *Bellum* dicit pro *pugna*. De ea vide Homer Iliad. ε.

10., *Frequentem in arma f. h.*] Malim. *In armis frustra habuere.* Militem frequentem habuere in armis quod latinissimum est. Potest tamen ferri *miles frequens in arma*, apud nostrum præcipue à quo non est exigenda latini sermonis puritas.

11. *Nullo palam hoste.*] Existente scilicet.

12. *Vtraque pars.*] An Trojani & Græ-

menta, aliaque quæ [1] tempus anni patiebatur, parare. Interim Ajax Telamonius instructo milite quem secum adduxerat, habens etiam nonnullos de exercitu Achillis, [2] ingressus Phrygiæ regionem, multa hostiliter vastat, capit civitates, ac post paucos dies præda auctus, ad exercitum victor revenit. Hisdem fere diebus Barbari nostris per conditionem hiemis quietis, nihilque hostile suspicantibus, paravere eruptionem: queis Hector dux [3] atque audendi auctor factus: is namque omnes copias instructas armis cum luce simul porta educit, ac protinus cursu pleno ad naves tendere atque invadere hostes jubet. At Graii infrequentes, incuriosique [4] ab armis turbati, simul à fugientibus, quos primus hostis incesserat, quo minus arma caperent impediti, tum cæsi multi mortales: jamque fusis qui in medio fuerant, [5] Hector ad naves progressus, ignem in proras jacere, ac sævire incendiis cœperat, [6] nullo nostrorum auso resistere: qui territi atque improviso tumultu exsangues, [7] genibus Achillis, auxilium renuentis, tamen obvolvebantur: tanta repente mutatio animorum nostros atque hostes incesserat. Interea Ajax Telamonius adveniens, cognito apud naves Hectore, [8] magna armorum specie ibidem apparuit, ac dein molestia urgens hostem, multo sudore ad postremum [9] à navibus extra vallum detrudit. Tum jam cedentibus acrior insistens, Hectorem qui adversus eum promptius steterat, [10] ictum immani saxo, ac mox consternatum dejicit. Sed eum concurrentes undique plurimi multitudine sua tectum, bello atque Ajacis manibus eripiunt, semineceemque

NOTÆ.

ei? Ut dicat Dictys per Hyemem Græcos & Trojanos campum qui reliquus rat ab imbribus, divisisse, partemque suam arasse singulos, & ad messem præparasse. Quasi scilicet ita opportuni & æqui Græci fuerint ut hostibus suis faverent ultro, eosque bello frangere, non fame domare experirentur. Illud certe ridiculum Quare *utraque pars* hic de Græcis tantum dicitur qui campum divisere, &c.

1. *Tempus anni.*) Eleganter & eodem modo dictum quo *tempestas anni* alicubi. *Tempus hora & tempora anni* Lucret. Tempus anni etiam dixit Pollio ad Ciceronem. Anni autem *tempus libertatem majorem mihi dat.*

2. *Ingressus Phrygia regionem.*] Sed jam antea idem Ajax Phrygum regionem intraverat.

3. *Atque audendi auctor factus.*] Virgil. xij. *auctor ego audendi.* Joz. Mercer.

4. *Ab armis.*] Id est, ab armatis militibus.

5. *Hector ad naves progressus, ignem.*] Hoc fuse Homer. Iliad O.

6 *Nullo nostrorum.*] Contra est, nam cum Trojani pugnabant maxime, tum Græci resistebant maxime. Homer. Ibidem.

7. *Genibus Achillis.*] Elegantissimam orationem quam ad Achillem habuit Patroclus vide apud Homer. Iliad. π.

8. *Magna armorum specie.*] Forte, respicit ad Clypeum Ajacis septemplicem σάκος ἑπταβόειον ταύρων ζαχρηῶν. *Scutum cui septem terga boum ingentium.*

9. *A navibus extra vallum depulit.*] Inde Ajax apud Ovid. 13. Metamorph de Ulysse.

At non Hectoreis dubitavit cedere flammis
Quas ego sustinui, quas hac à classe fugavi.

Verum Homerus scribit Ajacem Trojanos flammas inferentes sustinuisse. sed Patroclum cum Myrmidonibus eos fugavisse. Illum vide Iliad. O. & π.

10. *Ictum immani saxo.*] Hoc falsum est. Hector enim Patroclum interfecit

intra muros ferunt, [1] male prospera eruptione adversus hostes usum. Ceterum Ajax sævior ob ereptam è manibus gloriam assumtis jam Diomede, & cum Idomeneo Ajace altero, territos dispersosque sequi, ac fugientes nunc telo eminus presternere, modo apprehensos obterere armis, prorsus nullo qui in ea parte fuerat, intacto. Inter quæ [2] tam trepida [3] Glaucus Hippolochi, [4] Sarpedon atque [5] Asteropæus, ad morandum hostem paulisper ausi resistere, mox vulneribus gravari locum amisere: queis versis, nullam Barbari spem reliquam salutis rati sine rectoribus, neque usquam certo ordine palantes, effusique ruere ad portas; eoque arto & properantium multitudine impedito ingressu, quum super alium alius ruinæ modo præcipitarentur, supervenit cum supradictis ducibus Ajax. Tum magna vis Barbarorum trepida impeditaque inter se, cæsa extinctaque: in queis Priami filiorum [6] Antiphus & Polites, Pammon, Mestor, atqne Euphemus [7] Trœzenius dux egregius Ciconum. Ita Trojani paulo ante victores, ubi adventu Ajacis fortuna belli mutata est, versis ducibus pœnas luere militiæ inconsultæ: ac postquam adventante vespera, signum nostris receptui datum est, victores lætique ad naves regressi, mox ab Agamemnone cœnatum deducuntur. Ibi Ajax collaudatus à rege, donis egregiis honoratur: neque reliqui duces facta gestaque viri silentio admittunt: quippe singuli extollentes virtutem, memorare fortia facta eversas ab eo tot Phrygiæ civitates, abductasque prædas, & ad postremum in ipsis navibus adversum Hectorem egregiam pugnam, liberatasque igni classes. Neque cuiquam dubium, quin ea tempestate, tot egregiis ac pulcherrimis ejus facinoribus [8] spes omnes, atque opes militiæ in tali viro sisterentur. Ceterum proras [10] duarum navium, quibus illatus ignis eam partem tantummodo consumserat, [9] Epios brevi restituit. Tumque Græci rati post malam pugnam Trojanos ulterius nihil hostile ausuros, quieti ac sine terrore egere. [11] Per idem tempus Rhesus

NOTÆ.

in hac pugna. Qui tamen defatigato demum Ajace, ac jam telis omnium presso supervenit. Vide Homer. Iliad. π. Suspicor hîc Dictyn de Hectore dixisse quod de Ænea per Diomedem lapide percusso circa corpus Pandari Homerus retulit Iliad. ε.

1. *Male prospera.*] Id est infausta. Sic Horat. dixit digitum male pertinacem qui facile cedit Ita Ovid. Livius, &c.

2. *Tam trepida.*] Virgil. *dum trepidant alæ.*

3. *Glaucus Hippolochi.*] Ita recte libri, ut distinguat à Glauco Antenoris de quo infra.

4. *Sarpedon.*] A Patroclo interfectus in hac pugna, Homer. Iliad. π. Sed aliter paulo Dictys libro sequenti.

5. *Asteropæus.*] Lycius fuit, quem una cum Sarpedone & Glauco Homerus præfecit quintæ turmæ auxiliarium.

6. *Antiphus, Polites, Pammon, Mestor.*] Eos inter Priami filios numerat Homerus, ex eo Appollod. & alii

7. *Trœzenius.*] Trœzeni filius jam supra.

8. *Spes omnes.*] Spes pluraliter. Sic Horat. *Vitæ summa brevis spes nos vetat inchoare longas.*

9. *Duarum navium.*] Ajacis & Protesilai.

10. *Epios.*] Epius, Epeus, qui equum ligneum fabricavit.

11. *Per idem tempus.*] Historiam Rhesi post incensas naves narrat Dictys, Homerus vero & alii ante eas incensas & eadem nocte qua Dolon ab Ulysse & Dio-

[1] Ejone genitus, [2] haut alienus à Priami amicitia, [3] pacta mercede cum magnis Thracum copiis adventabat. Is incidente vespera paulisper moratus [4] apud peninsulam, quæ ante positam civitatem continenti ejus adjungitur, [5] secunda circiter vigilia ingressus Trojanos campos, explicitisque [6] tentoriis [7] ibidem opperiebatur. Quod ubi Diomedes cum Ulysse, vigilias in ea parte curantes procul animadvertere, [8] rati Trojanos à Priamo exploratum missos, arreptis armis, mox presso gradu circumspicientes omnia, pergunt ad eum locum. Tum fatigatis ex itinere custodibus, & ob id somno pressis, eosque & interius progressi, [9] in ipsis tentoriis regem interficiunt. Dein nihil ultra audendum rati, [10] cur-

NOTÆ.

mede interceptus occiditur. Homer Iliad. K. Euripid. in Rheso.

1 *Ejone genitus.*] Rhesum Ejonei filium facit Homerus Verum alii omnes eum Strymonis filium dicunt quod ut conciliet Conon ait Strymonem fluvium olim dictum *Ejoneum*. Rhesi matrem alii Euterpen alii Terpsichorem vocant.

2. *Haud alienus à Priami amicitia*] Cognatum eum vocat Hector apud Euripid. in Rheso.

Σὺ δ' ἐγγενὴς ὢν, βάρβαρός τε, βαρβάρους
Ἕλλησιν ἡμᾶς πρόϋπινες τὸ σὸν μέρος.

I. Tu vero cognatus existens, & barbarus barbaros
Græcis nos propinasti quantum in te fuit.

3. *Pacta Mercede.*] Unde hoc Dictys? Hector enim apud Euripidem dona tantum missa commemorat.

Πέμπων δὲ δώρων κόσμον οὐκ ἐπέμψαμεν.

I. Quorum vero donorum ornatum non misimus tibi.

4. *Apud Peninsulam.*] Non video quam peninsulam hic somniet Dictys, quæ nulla est. Rhesus navibus Bosporum trajecit, reliquumque itineris pedes confecit: Euripid in Rheso.

Ἥκω περάσας ναυσὶ Πόντιον στόμα,
Τὰ δ' ἄλλα μακρὸς γῆς περῶν ἐπόρευσα.

I. Venio trajiciens navibus Ponti fauces
Alios vero pedes terra trajiciens fines.

5. *Secunda circiter virgilia.*] Hoc est ante mediam noctem, quo tempore eum Trojanos campos ingressum omnes consentiunt, unde Pastor Hectori apud Euripidem nunciat Rhesum copias suas Idæ monti noctu applicuisse.

6. *Tentoriis.*] *Niveis tentoria velis.* Virgil. de Rheso.

7. *Ibidem opperiebatur.*] At ex aliis certum est Rhesum ibi pernoctasse ubi eum Hector statuit, seorsum ab aliis & aliorum extremum. Euripid.

Ὁ δ' ἐγγὺς ἧσται, κοὐ συνηρίθμηται στρατῷ.
Ἀλλ' ἐκτὸς αὐτὸν τάξεων κατηύνασεν,
Ἕκτωρ, ἕως ἂν νὺξ ἀμείψηται φάος.

Qui locus levi macula purgandus est, legendum enim ὧδ'. id est, hic, in proximo.

Hic prope sedet, neque conjunctus est cum exercitu
Sed illum extra ordines constituit.
Hector donec nox immutet lucem.

Et Homer.

Θρήϊκες οἵδ' ἀπάνευθε, νεήλυδες ἔσχατοι ἄλλων.

Threices hi seorsum novi advenæ, extremi aliorum.

Hoc est, *Græcis objecti.*

8. *Rati Trojanos.*] Ab aliis omnibus, ut supra monuimus, dissentit, qui scribunt Ulyssem & Diomedem speculatores missos à Dolone intercepto omnia didicisse.

9. *In ipsis tentoriis regem interf.*] Solus Pindarus scribit Rhesum per totum diem adversus Græcos pugnasse, multumque eos fatigasse & nocte sequenti Ulyssem & Diomedem monitu Junonis & Palladis castra Trojanorum ingressos Rhesum interfecisse.

10. *Currum ejus.*] Falsum est currum eos abduxisse Nam & Minerva apud Euripidem Diomedi dicit non esse apud eos ubi currum eum locent:

rum ejus, & [1] cum egregiis insignibus [2] equos ad naves ducunt. Ita reliquum noctis in suis quisque tabernaculis requiescentes transigunt. At lucis principio reliquos duces conveniunt, eos facinus ausum expletumque docent. Ac mox rati Barbaros incensos cæde regis affore, jubent omnes frequentes apud arma agere, opperirique hostem. Neque multo post Thraces ubi expergefacti è somno, regem interemtum, fœdam faciem intra tentoria animadvertere, & vestigia abducti currus manifesta sunt; raptim ac sine ullis ordinibus, ut quemque sors conglobaverat, ad naves evolant. Quibus procul visis, nostri conferti inter se, atque imperia servantes eunt obviam. Sed Ajaces duo in aliquantum progressi, primos Thracum invadunt atque opprimunt. Dein reliqui duces ut quisque locum ceperat, cædere singulos: & ubi steterant bini aut amplius congregari, impetu suo dissolvere: ac mox dispersos palantesque interficere, uti nullus reliquus cædis fieret. Ac statim Graii exstinctis qui adversum ierant, signo dato ad tentoria eorum pergunt. At illi qui custodes castris relicti soli superfuerant, visis contra hostibus, terrore ipso miserandum in modum effeminati, [3] omnibus amissis ad mœnia confugiunt. Tum undique versus nostri irruentes, arma, equos, regias opes, & ad postremum uti quidque sors dederat, præripiunt. Hoc modo victores Graii deletis cum Imperatore Thracibus, [4] onusti præda atque victoria, ad naves digrediuntur: quum interim Trojani ex muris respectantes nequicquam pro sociis, [5] intra mœnia tamen trepidarent. Igitur Barbari tot jam adversis rebus fracti, legatos inducias postulantes ad Græcos mittunt. Ac mox nostris conditionem approbantibus, interposito sacrificio fidem pacti firmavere. Eodem fere tempore Chryses, quem sacerdotem Sminthii Apollinis supra memoravimus, ad exercitum venit actum gratias super his quæ in se recepta filia benigne ab nostris gesta erant: ob quæ tam

NOTÆ.

——Οὐ γάρ ἐσθ' ὅπου,
Τοιόνδ' ὄχημα χθὼν κάτειδε πωλικόν.
——*Non enim est ubi,*
Talem currum terra custodias equestrem

1. *Cum egregiis insignibus.* Forsan insignia hæc simpliciter intelligenda sunt de spoliis hostium. Sed forsan etiam ad ornamenta equorum respexit Dictys. Quæ sic describit Euripid.

Χρυσῇ δὲ πλευρὰ αὐχένα ζυγηφόρων
Πώλων ἔκλῃε, χιόνος ἐξαυγεστέρων,

Et

——Γοργὼ δ' ὡς ἐπ' αἰγίδος θεᾶς,
Χαλκῆ μετώποις ἱππικοῖσι προσδέτη,
Πολλοῖσι σὺν κώδωσιν ἐκτύπει φόβον.
Aurea autem bulla collum jugalium,
Equorum claudebat, nive candidiorum:
——*Gorgo autem velut in Clypeo Palladis,*
Ferrea frontibus equorum alligata,
Cum multis tintinnabulis sonum terribilem edebat.

2. *Equos.*] Qui si Xantho bibissent & e Trojano campo pabulum gustassent: Troja futura erat inexpugnabilis, unde Virgil. 1. Æneid. de Diomede.

Ardentesque avertit equos in castra priusquam,
Pabula gustassent Trojæ Xanthumque bibissent.

3. *Omnibus amissis*] Pro relictis.

4. *Onusti præda atque victoria*] *Onustus præda* eleganter dicitur sed *onustus victoria* vix ferri posse puto, & vitiose dictum arbitror. Sed de hoc loquendi genere fuse dictum est supra.

5. *Intra mœnia tamen*] Nequicquam

magnifica, simul quod Astynomen [1] liberaliter habitam cognoverat, reductam secum Agamemnoni tradit. Neque multo post Philoctcta cum his [2] qui partem prædæ ad eum portaverant, [3] Lemno regreditur, invalidus etiam tum neque satis firmo gressu. Interea [4] consilium Græcis agentibus, [5] Ajax Telamonius in medium progressus, docet oportere mitti ad Achillem precatores, qui eum Imperatorum verbis atque exercitus peterent, remittere iras, ac repetere solitam cum suis gratiam: minime quippe aspernandum talem virum, nunc vel maxime, quum secundis rebus Græci, & paullo ante victores, non ob utilitatem, sed honoris merito, gratiam ejus peterent. Inter quæ [6] deprecari etiam Agamemnonem, daret operam simul, voluntatemque agendo negotio adhiberet: [7] Namque tali tempore in commune ab omnibus consulendum, præsertim procul ab domo, locis alienis atque hostilibus: neque se aliter inter tam gravia bella [8] undique versus inimicis regionibus, quam concordia tutos fore. At ubi finem fecit loquendi, cuncti duces collaudavere consilium viri, simulque prædicantes ad cœlum tollere, scilicet quod cum [9] virtute corporis, tum ingenio universos anteiret. Post quæ Agamemnon docere, se & ante ad reconciliandum Achillem multos misisse, & nunc nihil aliud cordi esse. Ac mox [10] Ulyssem atque ipsum Ajacem orare, susciperent negotium, atque ad eum nomine omnium irent; maxime quod [11] Ajax cognatione fretus, impetraturus veniam facilius credebatur. Igitur his operam suam pollicentibus, iturum se una Diomedes sponte ait.

NOTÆ.

pro sociis trepidarent & quamvis essent intra mœnia.

1. *Liberaliter habitam.*] Ut liberalem Nympham decebat non autem ut servam.

2. *Qui partem prædæ.*] Ejus prædæ quæ per Ajacem & Achillem adducta fuerat.

3. *Lemno regreditur.*] Ab aliis omnibus hic Dictys dissentit, omnes enim uno consensu tradunt ab Græcis Legatos Lemnum missos qui Philoctetam in Castra reducerent. Legatos eos Ulyssem & Diomedem vocat Hyginus. Ovid Ulyssem tantum ponit. Pausanias Diomedem tantum. Sophocles in Philoctete Pyrrhum cum Ulysse profectum dicit.

4. *Consilium agentibus.*] Consilium dicit quod *concilium est*, neque id exemplis caret. Sic Galli dicunt *conseil* de loco illo ubi consilium habetur

5. *Ajax Telamonius*] Apud Homerum Nestor verbo facit. Vide illum Hiliad. 1.

6. *Deprecari.*] Semper apud nostrum pro *obnixe precari*.

7. *Namque tali tempore in commune, &c.*] Qui obliquam istam orationem attente legerit, is sane in ea miram inconsequentiam deprehendet. Aiunt Græci se non ob utilitatem suam sed honoris merito, Achillis gratiam petere sed illum tamen obnixe rogant ut se etiam operi adjungat, tali præsertim tempore, cum longe à domo sua, in agro hostili & inter gravia bella, nisi per concordiam tuti esse non possunt. Certe vix risum teneo.

8. *Undique versus inimicis regionibus*] Existentibus scilicet.

9. *Virtute corporis,*] Hic virtus est robur. Sic Græcis aliquando ἀρετή.

10. *Ulyssem atque ipsum Ajacem.*] Ulyssem Ajacem & Diomedem ad Achillem iisse dicit at Homer. Phœnicem, Ulyssem & Ajacem, quos præcones Hodius & Eurybates sequebantur.

11. *Ajax cognatione fretus.*] Ajax enim & Achilles erant *cousins Germains* duorum fratrum filii, Pelei scilicet & Telamonis.

His actis, [6] Agamemnon afferre hostiam lictores jubet, ac mox [7] sublata super terram, quum duo quibus imperatum erat, suspensam retinerent, gladium vagina educit, eoque [8] bifariam excisam hostiam in conspectu uti diviserat, collocat: dein ferrum sanguine oblitum manu retinens, [9] in utramque sacri partem medius vadit. Interim Patroclus cognito quod parabatur], in consilium supervenit. At rex, sicut supra diximus, transgressus, ad postremum jurat, inviolatam à se in eum diem Hippodamiam mansisse: neque cupiditate ulla, aut desiderio [1] læsum, sed ira, qua plurima mala conficiuntur, eo usque processisse. His addit; cupere se præterea, si etiam ipsi videretur, [2] filiarum quæ ei cordi esset, in matrimonium dare: [3] decimamque regni omnis, [4] ac talenta quinquaginta doti adjungit. Quæ ubi accepere, qui in consilio erant, admirari magnificentiam regis, maximeque Patroclus, qui cum oblatione tantarum opum, tum præcipue lætus, quod intacta Hippodamia affirmaretur, ad Achillem venit, eique universa gesta atque acta refert. Dein ubi rex ea quæ audierat, volutare animo ac deliberare secum ipse occœpit, supervenit cum supradictis Ajax. Tum ingressos eos, ac jam [5] benigne salutatos sedere hortatur, juxtaque

NOTÆ.

6. *Agamemnon afferre hostiam lictores jubet.*] Sed cur hic istud sacrificii genus, quod in execrationibus tantum usurpari solitum est? certe male hoc ex ingenio suo immutavit Dictys qui apud Homerum legerat Agamemnonem jussisse ut aquam ferrent, qua allata postquam manus laverunt Iovem liberationibus venerati sunt.

7. *Sublata super terram.*] Ut eo ostenderetur eam Iovi immolari. Aliquando non totam hostiam super terram attollebant, sed caput tantum jugulumque ad Cœlum invertebant ut contra cum Plutoni vel Diis inferis faciebant, hostiæ caput terræ applicabant & invertebant.

8. *Bifariam excisam hostiam.*] De hoc jam supra.

9. *In utrâque sacri partem medius vadit*] Ferri potest: Malim tamen intercurrsmque & verum est. De hoc more inter victimas transeundi jam supra.

1. *Læsum.*] Achillem esse scilicet, ait Agamemnon se Achillem læsisse. Non quod ulla cupiditate & desiderio Hippodamiæ teneretur sed quod ira esset incensus.

2. *Filiarum quæ ei cordi esset.*] Homer. Iliad. ι.

Τρεῖς δέ μοι εἰσὶ θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
Χρυσόθεμις, καὶ Λαοδίκη, καὶ Ἰφιάνασσα.
Τάων ἥν κ' ἐθέλῃσι φίλην ἀνάεδνον ἀγέσθω,
Πρὸς οἶκον Πηλῆος· ἐγὼ δ' ἐπιμείλια δώσω,
Πολλὰ μάλ', ὅσσ' οὔπω τις ἑῇ ἐπέδωκε θυγατρί.

Tres autem mihi sunt filiæ in domo bene constructa,
Chrysothemis, & Laodice, &, Iphianassa.
Harum quam velit, suam sine munere abducat,
Ad Domum Pelei, ego vero dotem addam,
Ingentem valde, quantum nemo unquam suæ dedit filiæ.

3. *Decimamque regni omnis.*] Apud Homerum tamen Agamemnon septem tantum urbes commemorat.

4. *Ac talenta quinquaginta.*] Talentorum quæ in dotem data fuerant non meminit Homer. ait tantum Agamemnon se daturum viginti tripodas, decem talenta auri, lebetes viginti, equos duodecim, & cum iis septem mulieres Lesbias.

Benigne salutatos sedere hortatur.] Ex Homer.

Χαίρετον, ἦ φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον, ἦ τι μάλα χρεώ,
Οἵ μοι, σκυζομένῳ περ, Ἀχαιῶν φίλτατοί ἐστον,
Ὣς ἄρα φωνήσας, προτέρω ἄγε δῖος Ἀχιλλεύς,

ſe Ajacem. [10] Qui tempus loquendi nactus familiariter, & ob id liberius incuſare atque increpare, quod in magnis diſcriminibus ſuorum nihil iracundiæ remiſerit, potueritque cladem exercitus perpeti, quum eum multi amici, plurimi etiam affinium obvoluti genibus deprecarentur. Poſt quem Ulyſſes, [2] illa quidem Deorum eſſe ait: eorum autem quæ in conſilio acta eſſent, ordine expoſito: [3] quæ etiam Agamemnon pollicitus, quæque juraſſet, ad poſtremum orat, ne ſpreces omnium, neve oblatas nuptias aſpernaretur; moxque eorum omnium quæ una offerebantur, enumerationem facit. Tum Achilles [4] longam orationem exorſus, primum omnium acta geſtaque ſua exponere; ac dein admonere, [5] quantas ærumnas pro utilitate omnium pertulerit, quas civitates aggreſſus ceperit: cunctis interim requieſcentibus, ipſe anxius, ac dies noctesque bello intentus: & quum neque militibus ſuis, neque ſibi ipſe parceret, apportatas nihilominus prædas in commune ſolitum redigere: pro queis [6] ſolum omnium ſe electum, qui tam [7] inſigni injuria dehoneſtaretur: ſolum ita contemptum, à quo Hippodamia tot laborum pretium abſtraheretur: neque in ea culpa ſolum eſſe Agamemnonem, ſed maxime ceteros Græcos, qui immemores beneficiorum, contumeliam ſuam ſilentio præterierint.

NOTÆ.

Εἷσεν δ' ἐν κλισμοῖσι τάπησί τε πορφυρέοισιν.

1. *Salvete, certe grati viri veniſtis, certe quædam vos invaſit neceſſitas.*
Qui mihi, iratæ quamvis, Græcorum cariſſimi adeſtis,
Sic fatus eos porro deduxit divus Achilles,
Et ſedere fecit in lectulis, pulvinisque purpureis.

5. *Qui tempus loquendi nactus.*] Homerus vero non Ajacem ſed Ulyſſem loquentem inducit. Cujus elegantiſſimam orationem vide Iliad. 1.

6. *Illa quidem Deorum eſſe.*] Id eſt Deorum voluntate facta eſſe

7. *Quæ etiam Agamemnon pollicitus.*] Subintelligenda ſunt iſta *ex poſitis etiam iis quæ, &c.*

8. *Longam orationem exorſus*] Eam vide apud Homer. Iliad. 1. Nam præcipua tantum capita perſequitur Dictys.

9. *Quantas ærumnas pro utilitate omnium, &c.*] Ex illis Homeri.
Ὣς καὶ ἐγὼ πολλὰς μὲν ἀΰπνους νύκτας ἴαυον,
Ἤματα δ' αἱματόεντα διέπρησσον πολεμίζων,
Ἀνδράσι μαρνάμενος ὀάρων ἕνεκα σφετεράων.
Δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων.
Πεζὸς δ' ἕνδεκά, φημι, κατὰ Τροίην ἐρίβωλον.
Τάων ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
Ἐξελόμην, καὶ πάντα φέρων Ἀγαμέμνονι δόσκον,
Ἀτρεΐδῃ, &c.

1. *Sic & ego multas in ſomnes noctes traduxi*
Dieſque cruentos exegi bellum gerens,
Cum viris pugnans uxorum gratia ſuarum.
Duodecim navibus civitates vaſtavi hominum,
Pedeſter vero undecim, aio, circa Trojam gleboſam.
His ex omnibus res pretioſas multas & inſignes.
Abduxi, & omnia ferens Agamemnoni dedi,
Atridæ, &c.

1. *Solum omnium ſe electum.*] Homer.
—— Ἐμεῦ δ' ἀπὸ μούνου Ἀχαιῶν,
Εἵλετ'. ἔχει δ' ἄλοχον θυμαρέα.
—— *A me autem ſolo Græcorum,*
Abſtulit munus, habetque uxorem meam mihi gratam.

2. *Inſigni,*] Inſignis in bonam & in

Poſtquam

15. Poſtquam finem loquendi fecit, Diomedes, Præterita, ait, omittenda ſunt, neque oportet prudentem meminiſſe tranſactorum, quando ea, etſi maxime cupias, nequeas revocare. Interea Phœnix, & cum eo Patroclus, circunſtantes, genas atque omnem vultum juvenis, manus adoſculari, contingere genua, [1] rediret in gratiam, atque animos remitteret, cum propter præſentes qui eum oratum veniſſent, tum præcipue ob bene de ſe meritum reliquum exercitum. Igitur Achilles præſentia talium virorum, precibus familiarium, ac recordarione innoxii exercitus [2] tandem flexus, ad poſtremum facturum ſe quæ vellent reſpondit: dein hortatu Ajacis tum primum poſt [3] malam iracundiam Græcis mixtus, conſilium ingreditur, atque ab Agamemnone regio more ſalutatur. Interea reliquis ducibus [4] favorem attollentibus, gaudio lætitiaque cuncta completa ſunt. Igitur Agamemnon manum Achillis retentans, eumque & reliquos duces ad cœnam deducit: ac paullo poſt inter epulas quum læti inter ſe [5] invitarent, rex Patroclum [6] quæſiit ut Hippodamiam cum ornamentis quæ dederat, ad tentoria Achillis deduceret: iſque libens mandata efficit. Ceterum per id [7] tempus hyemis ſæpe Græci atque Trojani ſinguli, pluresve, ut ſors evenerat, inter ſe ſine ullo metu [8] in luco Tymbræi Apollinis miſcebantur.

NOTÆ.

malam partem dicitur. Ut hic in malam.

3. *Rediret in gratiam.*] Subintelligitur: *Precantes rogantes*, vel quid ſimile. Elegantiſſimo Ellipſeos genere in ſupplicationibus.

4. *Tandem flexus*] Ab Homero & aliis omnino diverſus abit, qui ſcribunt mortuo Patroclo tum demum Achillem arma ſumpſiſſe, ut mortem ejus ulciſceretur.

5. *Malam iracundiam.*] *Malam* hic interpretor *vehementem, pertinacem*.

6. *Favorem attollentibus.*] I. prædicantibus.

7. *Invitarent.*] Supple *ſe*.

8. *Quæſiit.*] Elegit. Eodem ſenſu Galli uſurpant verbum *chercher*. Verum noſter eo utitur pro rogavit, petiit ut pagina ſequenti: *ad poſtremum quæſiit* & id eſt *petiit*.

9. *Tempus hyemis.*] Iam ſupra.

1. *In luco Thymbræi Apollinis.*] Qui fuit in campo Thymbra quem perfluit amnis Thymbrius, juxta Scamandrum.

DICTYS CRETENSIS DE BELLO TROIANO.

LIBER TERTIUS.

INterim per totam hyemem dilato conditionibus in tempus bello, Græci cuncta quæ in tali otio militia exposcebat, intenti animo summis studiis [1] festinabant. Namque [2] pro vallo multitudo universa variis bellandi generibus [3] per duces populosque instructa, & ob id more optimo divisis ad officia sua quibusque, hinc jaculis hastarum vice fabricatis, neque pondere aut mensura inferioribus, & quibus ea non erant, præustis sudibus: illinc sagittis certantes inter se invicem, ad multum diem exercere: alii saxis utebantur. Sed inter sagittarios maxime anteibant, Ulysses, Teucer, Meriones, Epios, Menelaus. Neque dubium, quin inter hos jam præcelleret Philocteta; quippe Herculis sagittarum dominus, & destinata feriendi arte mirabilis. At Trojani cum auxiliaribus [4] laxiores militia. neque circa exercitum so liciti secordius agitare. Ac sæpe sine ullo insidiarum metu, hi aut illi multis immolationibus Thymbræo Apollini supplicabant. Hisdem fere diebus nuncius apportatur, universas prope Asiæ civitates descivisse à Priamo, atque ejus amicitiam exsecrari: [a] Namque [5] facinoris exemplo suspectis jam per universos populos, gentesque circa hospitium, omnibus præliis [6] Græcos victores cognitum, & eversio multarum in ea regione civitatum in animis hæserat: ad postremum, grave odium filiorum, regnique ejus incesse-

INTERPRETATIO.

a *Et enim cum* propter *exemplum* admissi *sceleris jam per cunctos populos nationesque suspecti essent super hospitio,notum* erat *Græcos omnibus certaminibus victores esse, tum dirutio multarum urbium in ea regione animos penetraverat, tandem accesserat sævum odium in natos & in dominationem ejus.*

NOTÆ.

1. *Festinabant.*] Gptime *festinare* activum posuit sic Ovid. dixit *festinare vestes.* Tacitus, *virgines festinantur.* Virg. festinare jussa.

2. *Pro vallo.*] Id est ante vallum.

3. *Per duces populosque.*] Secundum duces & populos. Id est, singuli populi seorsim sub ducibus suis.

4. *Hi aut illi*] Græci aut Trojani.

6. *Facinoris exemplo.*] Id est: Propter exemplum facinoris. Sic sæpe noster.

7. *Græcos victores cognitum.*] I. Græcos

rat. At apud Trojam forte quadam die Hecuba supplicante Apollini, [1] Achilles ausus visere cerimoniarum morem, cum paucis comitibus supervenit. Erant prӕterea cum Hecuba matronӕ plurimӕ, conjuges principalium filiorumque ejus, partim honorem atque obsequium reginӕ tribuentes, reliquӕ [2] tali obtentu pro se quӕque rogaturӕ supplicabant: etiam Hecubӕ filiӕ nondum nuptӕ, Polyxena, & Cassandra, Minervӕ atque Apollinis antistites, novo ac barbaro redimitӕ ornatu, effusis hinc atque inde crinibus precabantur, [3] suggerente sibi Polyxena apparatum sacri ejus. Ac tum forte Achilles versis in Polyxenam oculis, pulchritudine virginis capitur: auctoque in horas desiderio, ubi animus non lenitur, ad naves discedit. Sed ubi dies pauci fluxere, & amor magis ingravescit, accito Automedonte, aperit ardorem animi: ad postremum quæsiit, uti ad Hectorem virginis causa iret Hector vero daturum se in matrimonium sororem mandat, [4] si sibi universum exercitum proderet. Dein Achilles, soluturum se omne bellum Polyxena pollicetur. Tum Hector, aut proditionem ab eo confirmandam, aut filios Plisthenis atque Ajacem interficiendos: [5] Alias de tali negotio nihil se auditurum. Ea ubi Achilles accepit, ira concitus exclamat, se quum primum tempus bellandi foret, primo prælio interemturum. Dein animi jactatione saucius, huc atque illuc oberrans, interdum tamen quatenus præsenti negotio utendum esset, consultare. At ubi eum Automedon jactari animo, atque in dies magis magisque æstuare desiderio, ac pernoctare extra tentoria animadvertit, veritus ne quid adversum se, aut in supradictos reges moliretur, Patroclo atque Ajaci rem cunctam aperit. Hique dissimulato quod audierant [6] cum rege commorantur. Ac forte quodam tempore recordatus sui, convocatis Agamemnone & Menelao, negotium, ut gestum erat, desideriumque animi aperit: à queis omnibus, ut bono animo ageret, respondetur: brevi quippe [7] dominum eum fore ejus, quam deprecando non impetraverit: quæ res eo habere fidem videbatur, quoniam jam [8] summa rerum Trojanarum prope occasum erat. Omnes namque Asiæ civitates exsecratæ amicitiam Priamidarum, ultro nobis auxilium societatemque belli offerebant: queis ab ducibus nostris [9] Benigne respondebatur, satis sibi esse præsentium copiarum, [10] neque auxiliorum egere: amicitiam sane quam offerrent, ultro

Notæ.

victores esse cognitum erat. Sed vellem scripsisset Dictys *cognito*. Et ita sane scribendum fuerat.

1. *Achilles ausus visere.*] Vulgo *volens visere*. Manuscripti *adveniens visere* Omnino scribendum *avens visere*. Id est cupiens Ioz. Mercer.

2. *Tali obtentu.*] *Seu sub prætexto*, obsequii & honoris scilicet.

3 *Suggerente sibi Polyxena*] Ait Polyxenã auctorem & suasorem fuisse illius sacri.

4. *Si sibi universum exercitum proderet.*] Nescio unde hoc Dictys.

5. *Alias*] Nota pro *aliter*. *Alio modo*.

6. *Cum rege.*] Achille.

7. *Dominum eum fore ejus.*] Scripsisse debuit Dictys *Dominum eum vi fore ejus quam, &c.*

8. *Summa rerum Trojanorum.*] Deest *res*. *Summa res rerum*, Ejus ellipseos non meminerunt viri docti qui illud argumentum ex professo tractarunt. Sic Virgil. *Quo res summa loco Pathen?*

9. *Benigne.*] Recusantes dicebant *benigne* vel bene ut Græci Καλλιστα καλως, &c.

10. *Neque auxiliorum egere.*] Supple *ege-*

suscipere, voluntatemque eorum fore gratam omnibus: [1] scilicet quia fluxa fides, & animi parum spectari, neque tam subita mutatio sine dolo credebatur. Jamque exactis [2] hibernis ver cœperat, quum Graji edicto prius uti omnis miles in armis esset, mox signo belli edito, exercitum in campis productum ordinant: neque ea à Troianis segnius agebantur. Igitur ubi utrinque instructæ acies adversum processere, atque intra teli jactum ventum est, cohortati suos quisque manus conserunt, in medio locatis equitibus, & ob id primis congressis. Tumque primi nostrorum atque hostium, ascensis curribus bellum ineunt, ascito sibi quisque [3] auriga ad regendos equos. Sed primus omnium Diomedes invectus [4] Pyræchmen regem Pæonum hastæ ictu interficit. Dein ceteros, quos ob virtutem rex secum stipatores habuerat, conglobatos inter se atque ausos resistere, partim telo eminus fundit, alios curru per medios concito humi obterit. Dein Idomeneus adhibito equis Merione, [5] Acamanta Thracum regem dejicit, [6] ruentique telo occurrit, atque ita interficit. Sed ubi Hector situs in parte alia, medios suorum fundi accipit, dispositis satis strenuis ubi pugnabat, occurrit auxilio laborantibus, Glaucum & Deiphobum & Polydamanta secum habens. Nec dubium, quin deleta à prædictis regibus ea pars hostium [7] foret, ni adventu suo Hector nostrosque ulterius congredi, ac suos fugere cohibuisset. Ita Græci prohibiti cæde reliquorum, represso gradu adversum eos qui supervenerant constitere. Ac mox cognito per universum exercitum prælio in ea parte, reliqui duces confirmati, ubi quisque pugnaverat, undique eo confluunt. Densatur utrinque acies, & prælium renovatum est. Igitur Hector ubi plurimos suorum adesse, & satis tutum se intelligit, tollit animos. Dein clamore magno singulos suorum nomine appellans, confidentius in hostem pugnare hortatur: ac progressus

NOTÆ.

statem. Egeo enim actiuum est.

8. *Scilicet quia fluxa fides.*] Verba auctoris indicantis cur Græci Asiaticorum opes & auxilia recusarent. *Quia scilicet,* &c.

9. *Hybernis.*] Supple, tempestatibus, mensibus.

1. *Auriga*] Tunc temporis nobilissimum erat aurigarum officium, ut passim ex Homero certum est. Inde Horatius.

—— Et Sthenelus sciens,
Pugna: sive opus est imperitare equis non auriga piger.

2. *Pyrachmen.*] Sed eum à Patroclo occisum scribit Timolaus Macedo referente Eustathio in Odyss. λ. Nimirum ex Homero Iliad. π. V. 287. de Patroclo:

Καὶ βάλε Πυραίχμην, ὃς Παίονας ἱπποκορυστὰς
Ἤγαγεν.

I. Et percussit Pyrachmen qui Paonas equestres bellatores
Ducebat.

3. *Acamanta.*] Sed eum Homerus à Merione occisum dicit Iliad. π.

Μηριόνης δ' Ἀκάμαντα κιχεὶς ποσὶ καρπαλίμοισι,
Νύξ' ἵππων ἐπιβησόμενον κατὰ δεξιὸν ὦμον.

I. Meriones autem Acamanta assequutus pedibus velocibus
Percussit equos ascensurum in dextro humero.

6. *Ruentique,*] Acamanti.

7. *Foret.*] Eleganter pro *fuisset*.

intra aciem, [1] Diorem & Polyxenum [2] Alios ſatis impigre pugnantes vulnerat. At ubi eum Achilles ita in hoſtem promtum animadvertit, ſimul ſubvenire his quos adverſum bellabat cupiens, & [3] memor paullo ante repulſæ in Polyxena, contra tendit. Progeſſuſque in medio [4] Pylæmenem Paphlagonum regem impedimento ſibi oppoſitum cominus fundit, non alienum ſanguinis Priamidarum: prohibebatur quippe hic etiam ex his, [5] qui à Phineo Agenoris originem propriam memoria repetebant; à quo etiam Olizonem genitam, poſtquam adoleverit, deductam in matrimonium Dardani. Ceterum Hector poſtquam ad ſe agmine infeſto tendi videt, cauſas odii recordatus, non ulterius impetum viri experiri auſus, ex acie ſubterfugit: cumque Achilles inſecutus quantum acies hoſtium patiebatur, ad poſtremum jaculatus, [6] aurigam ejus interficit, poſtquam Hector per aliam partem relicto curru aufugerat. Dein ereptum ſibi è manibus inimiciſſimum omnium dolens, rurſus vehementius ſævire, extractoque ex corpore aurigæ jaculo fundere obvios, ac proſtratos, quum alios invaderet deſuper proculcans, ſubterere. Inter quæ tam trepida cunctis fugientibus, Helenus quæſitum ex occulto vulneri locum ubi nactus eſt, [7] manum Achillis procul atque improviſus ſagitta transfigit. Ita vir egregius bellandi, cujus adventu territus, fugatuſque Hector, multique mortales cum ducibus exſtincti, clam atque ex occulto vulneratus, eo die finem bellandi fecit. Interim Agamemnon, & cum eo Ajaces duo, inter ceteram ſtragem ignotorum, nacti plurimos Priami filiorum interficiunt: Agamemnon [8] Arſacum cum Deiopite,

N o t æ.

1. *Diorem & Polyxenum.*] Diorem à Pyro Imbraſide interfectum dicit Homer. Iliad. δ. Sed nihil ille de morte Polixeni. Dares autem utrumque & Diorem & Polyxenum ab Hectore interfectos narrat, ut quidem apud illum *Diorem* pro *Dorum* reſtitui.

2. *Alios.*] Id eſt *Elios.* Ita diſerte optimus Danielis codex: alter *& alios,* Vulgo *aliosque.* Utrumque male. *Alius* pro *Elius:* Dorice. Ut ſæpe in captivis Plauti, quod item antea corruptum reſtitutumque à viris doctis In libris Græcis ſæpe invenias πλείους. Corrupte pro Ἠλείους quod notarunt & emendarunt eruditi. Manſit adhud in Polybii lib. IV. ἔπεισαν δὲ καὶ τοὺς πλείους. Legendum Ἠλείους *perſuaſerunt Eleis, &c.* Joz. Mercer.

3. *Memor repulſa in Polyxena.*] Haud libenter ſcriberem *repulſam tuli in illa re.* Sed *illius rei repulſam tuli.*

4. *Pylamenem*] Homerus eum à Menelao occiſum dicit Iliad. ε.

5. *Qui à Phineo Agenoris.*] Neſcio quos auctores ſequatur hic Dictys. Phineum quidem Agenoris filium commemorat Apollodor. Sed qui Idæam Dardani filiam duxit uxorem nedum is filiam ſuam Olizonem Dardano in matrimonium collocarit. Forſan Phineum Agenoris dixit noſter pro Phineo Beli. Sed neque invenias hujus Phinei filiam Olizonem nomine in Dardani matrimonium convenisse, qui Batean Teucri filiam duxit.

6. *Aurigam ejus interficit.*] Cebriones Nothus Priami, Hectoris auriga, ſed eum Patroclus interfecit acuto lapide non telo. Homer. Iliad: π.

7. *Manum Achillis p. & ex o. ſ. tr.*] Hanc ſagittam ab Apolline acceperat Helenus, Ptolemæus Hephæſtion lib. 6. Ὡς Ἕλενος ὁ Πριάμου ἐρώμενος Ἀπόλλωνος γένοιτο, καὶ λάβοι παρ' αὐτοῦ δῶρον, τόξον ἐλεφάντινον, ᾧ Ἀχιλλέα τοξεύσειε κατὰ τῆς χειρός. *I. Ut Helenus Priami filius ab Apolline adamatus, ab eo donum accepit, arcum eburneum quo Achillem vulneraret ad manum.* Ejus vulneris non meminit Homerus

8. *Arſacum.*] Arſacum inter filios Pria-

[1] Archemacum, Laudacum, & Philenorem; Ajax Oilei & Telamonius [2] Mulium, Aſtymenem, Doriclum, Hippothoum, Hippodamanta. At in alia belli parte Patroclus & Lycius Sarpedon locati in cornibus, nullis propinquorum præſentibus, ſigno inter ſe dato ſolitarii certaminis, extra aciem proceſſere. Moxque telis adverſum jactis, [3] ubi uterque intactus eſt, curru deſiliunt, atque arreptis gladiis pergunt obviam. Jamque crebris adverſum ſe ictibus congreſſi, neque vulneratus quiſquam, multum diei conſumſerant; quum Patroclus amplius audendum ratus, [4] colligit ſeſe in arma, & cautius contectus, ingreſſuſque hoſtem complectitur, manu dextra poplitem ſuccidens: quo vulnere debilitatum, atque exſectis nervis invalidum [5] propulſat corpore, ruentemque interficit. Quod ubi animadvertere Trojani, qui juxta ſteterant, gemitu magno clamorem tollunt, relictiſque ordinibus ſigno dato, arma in Patroclum vertunt, ſcilicet Sarpedonis interitum publicam cladem rati. At Patroclus prævifo hoſtium agmine, telum poſitum humi propere rapit, [6] compoſituſque in armis audentius reſiſtit. Tunc ingruentem Deiphobum haſta cominus tibiam ferit, atque excedere ex acie cogit, interfecto prius [7] Gorgithione fratre ejus: neque multo poſt, adventu Ajacis fuſi reliqui. Quum interim Hector edoctus quæ acciderant, ſupervenit, ac mox converſam ſuorum aciem pro tempore reſtituit, increpatis ducibus, ac pleriſque ex fuga reductis. Ita præſentia ejus animi tolluntur, & prælium inceditur. Tum vero inclytis ex utraque parte ducibus confirmato exercitu confligunt acies, nunc hinc nunc inde cedentibus inſtantes, & ubi acies nutaverat, præſidiis accurrentibus. Interea utriuſque exer-

NOTÆ.

mi nunquam vidi, ſuſpicor ſcripſiſſe Dictyn *Arrbetum cum Deiopte*. Quorum meminit Apollodor. lib. 3. Deioptem ab Ulyſſe interfectum ſcribit Homer. Iliad. λ.

1. *Archemachum, Laudacum & Philenorem.*] Scribendum ex Apollodoro lib. 3. *Archemachum, Laodacum & Philamonem.* Neque enim Philenorem ullum Priami filium invenias. Philenorem tamen noſter nominat lib. IV. & ab Ajace interemptum dicit. Sui oblitus ſcilicet.

2. *Mulium Aſtymenem.*] Scribendum ex eodem Apollodoro. *Melium Aſtygonum.*

3. *Vbi uterque intactus eſt.*] Hanc Sarpedonis & Patrocli pugnam aliter deſcribit Homer Iliad. Π ait enim Patroclum primum haſta immiſſa Thraſymedem Sarpedonis aurigam occidiſſe, deinde Sarpedonem ſecundo ruentem haſta ſua Pedaſum funalem equum Patrocli interfeciſſe, quo cum jugales equi turbarentur, Antomedon Auriga Patrocli lorum ſine funem cui equus alligabatur abſcidit. Quare rurſus ii in ſe hebenas dirigentes Sarpedon rurſus aberravit haſta ſua. Sed cum Patroclus poſterior impetu facto vulneravit circa præcordia.

4. *Colligit ſe ſe in arma.*] Hoc eſt flexu corporis totum ſe armis tutatur. Sic virgil de Ænea.

Subſtitit Æneas & ſe collegit in arma
poplite ſubſidens.

Per arma autem proprie clypeum intelligé ut & in illo virgil.

At Lauſum ſocii exanimem ſuper arma ferebant.

Et alibi quoque.

5. *Propulſat corpore.*] Corpore ſuo eum propellit Patroclus.

6. *Compoſituſque in armis.*] Hic *componere ſe in armis* dicit quod ſupra *colligere ſe in arma*.

7. *Gorgithione.*] Scribe *Gorgythione.*

citus cadunt plurimi, neque fortuna belli mutatur. Sed postquam miles per multum diem bello intentus, magis magisque fatigabatur, & diei vesper erat, utrisque cupientibus, pugna decessum. Tum apud Trojam [1] circa Sarpedonis cadaver cunctis deflentibus, ac præcipue feminis, luctu atque gemitu omnia completa sunt [2] queis non alii casus acerbissimi de interitu Priamidarum præ desiderio ejus cordi insederant: [3] tantum in eo ulro præsidium,& interfecto spes ablata credebatur. At Græci in castra regressi, primum omnium Achillem revisunt: eumque [4] de vulnere percunctari, ubi sine dolore agere vident, læti ad postremum narrare occipiunt Patrocli fortia facta: dein reliquos qui vulnerati erant, per ordinem circumeunt: ita inspectatis omnibus ad tentoria sua quisque digreditur. Interim Achilles regressum Patroclum extollere laudibus, dein monere, uti reliquo quoque bello memor rerum quas gesserat, hostibus vehementius ingrueret. Hoc modo nox consumitur. At lucis principio corpora suorum quisque collecta igni cremant, dein sepeliunt. Sed postquam dies aliquot triti, & vulnerati convaluerant, arma expedire & producere militem placet. Sed Barbari [5] more pessimo, nec quicquam compositum, nihilque aliud quam turbata atque insidiosa cupientes, clam atque ante tempus egressi prælium prævertere: tuncque effusi ruinæ modo, clamorem inconditum, simul & tela in hostes conjiciunt, [6] semermos etiamtum atque incompositos. Cæsi ita nostrorum multi, in queis [7] Arcesilaus Boëotius, & [8] Schedius, Crissæorum uterque duces optimi: ceterum vulnerata pars maxima. Meges etiam & Agapenor; alter Echina-

NOTÆ

Γοργυθίων Homer. Iliad. θ. Apollodor. lib. 3. Sed cum Homerus in alia pugna à Teucro occisum dicit Iliad θ. v. 302.

1. *Circa Sarpedonis Cadaver*] Verum ex Homero Trojani Sarpedonis cadaver è campo non potuerunt retrahere, sed in potestate Græcorum permansit qui illud expoliarunt. Et Appollo postea unctum ambrosia & immortalibus vestibus indutum dedit Somno & Morti ad Lyciam perferendum ubi a suis sepultum est.

2. *Queis.*] Feminis scilicet, sive cunctis Trojanis. Ait Dictys, Acerbissimos casus, veluti Priamidarum interitum, non ita Trojanorum animo insedisse, ut insedit desiderium Sarpedonis. Sed vix ita scriberet Barbarus. *Quibus casus acerbissimi de interitu Priamidarum non animo insederant præ desiderio Sarpedonis.*

3. *Tantum in eo viro præsidium.*] non potuit Dictys non scripsisse: *tantum in eo vivo præsidium.* Id probat vox *interfecto*: nam opponit vivum interfecto. Andr. Dacerius.

4. *De vulnere.*] Quod ei ab Heleno inflictum supra retulit.

5. *More pessimo.*] Morem pessimum vocat in hostes incompositos & imparatos irruptionem facere Ridicule.

6. *Semermos.*] *Semermis*, & *Semermus*. Ut *Gracilis* & *Gracilus*. *Sublimis* & *Sublimus*, &c. Jam supra.

7. *Arcesilaus Boeotius.*] Arcesilaum ab Hectore occisum dicit Homerus Iliad. ο. eumque non cum Schedio sed cum Stichio Mnesthei socio conjungit.

Ἕκτωρ μὲν Στιχίον καὶ Ἀρκεσίλαον ἔπεφνε,
Τὸν μὲν Βοιωτῶν ἡγήτορα χαλκοχιτώνων,
Τὸν δὲ Μενεσθῆος μεγαθύμου πιστὸν ἑταῖρον.

I. Hector quidem Stichium & Arcesilaum occidit
Hunc quidem Bœotorum ducem loricatorum
Illum autem Mnestei fidum socium.

8. *Schedius Crissæorum.*] Phocenses ducebat Schedius, sed in eorum regione Crissa: Homer. Κρῖσάν τε ζαθέην. &c.

dibus Imperator, Agapenor Arcadiæ. Inter quæ [1] tam fœda, tanta inclinatione rerum, Patroclus fortunam belli vincere aggressus, dum hortatur suos simul atque instat hostibus, [2] promptior quam bellandi mos est, [3] telo Euphorbi ictus ruit: statimque Hector advolans eum opprimit, ac desuper vulneribus multis fodit: moxque enititur abstrahere prælio, scilicet insolentia gentis suæ [4] illudere cupiens per universa genera dehonestamenti. Quod ubi Ajaci cognitum ast, [5] relicto ubi pugnaverat, propere accurrit, jamque eripere cadaver occipientem proturbat hasta. Interim Euphorbus [6] à Menelao & Ajace altero studio circumventus, scilicet auctor interemti ducis, morte pœnas luit. Dein occipiente vespera, prælium dirimitur, male & cum dedecore plurimis nostrorum interfectis. Sed postquam reducta utrinque acies, & jam in tuto miles noster erat, cuncti reges Achillem conveniunt, [7] deformatum jam lachry-

NOTÆ.

Et hunc Schedium Homerus ab Hectore interfectum narrat circa cadaver Patrocli. Post *Crissaorum* ponenda distinctio. *Schedius Crissaorum, uterque duces optimi*, &c

1. *Tam fœda.*] Fœdare & Fœdum idest *cruentare* proprie de vulneribus & Strage Livius sæpe Sic virgil.

Impuleras ferro argolicas fœdare latebras.

Item.

Obscœnas pelagi ferro fœdare volucres.

Sic Ennius,

Ferro fœdati jacent.

Et Plautus,

Fœdant & proterunt hostium copias.

2. *Promptior quam bellandi mos est.*] Non video cur hoc Dictys, & hic ut alibi sæpe judicium desidero.

3 *Telo Euphorbi ictus.*] Homerum hic sequitur qui Iliad. π. Scribit Patroclum primo ab Euphorbo hasta inter humeros confixum, & secundum postea in eum Hectorem irruisse, eique hasta sua latus hausisse Quod addit Dictys de vulneribus, id vero ipse commentus est, ne Homerum sequutus videretur.

4. *Illudere cupiens per universa g. deh.*] Respexit locum Homer. Iliad. ρ.

Ἕκτωρ μὲν Πάτροκλον ἐπεὶ κλυτὰ τεύχε' ἀπηύρα,
Ἕλχ' ἵν' ἀπ' ὤμοιιν κεφαλὴν τάμοι ὀξέϊ χαλκῷ,
Τὸν δὲ νέκυν Τρῳῇσιν ἐρυσσάμενος κυσὶ δοίη.

I. Hector quidem Patroclum, postquam inclyta arma ademit,
Trahebat, ut ab humeris caput abscinderet acuto ære.
Et cadaver Trojanis trahens canibus daret.

5. *Relicto ubi pugnaverat.*] Relicto, loco scilicet. Homer. Iliad. ρ.

Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε φέρων σάκος ἠΰτε πύργον,
Ἕκτωρ δ' ἂψ ἐς ὅμιλον ἰὼν ἀνεχάζεθ' ἑταίρων.

I. Ajax vero prope venit gestans scutum veluti turrem
Hector vero retro in multitudinem iens recedebat sociorum.

6. *A Menelao & Ajace altero.*] Ajacem Oileum intelligit sed Homerus à solo Menelao Euphorbum occisum narrat initio Iliad. ρ.

7. *Deformatum jam lacrymis.*] Patrocli luctum sic nobis eleganter describit Homerus Iliad. Σ.

—— Τὸν δ' ἄχεος νεφέλη ἐκάλυψε μέλαινα,
Ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἑλὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν,
Χεύατο κὰκ κεφαλῆς, χαρίεν δ' ᾔσχυνε πρόσωπον.
Νεκταρέῳ δὲ χιτῶνι μέλαιν' ἀμφίζανε τέφρη,
Αὐτὸς δ' ἐν κονίῃσι μέγας μεγαλωστὶ τανυσθεὶς,
Κεῖτο, φίλῃσι δὲ χερσὶ κόμην ᾔσχυνε δαΐζων.

I. ——Hunc vero doloris nebula obtexit nigra,
Ambabus autem manibus capiens pulverem atrum

mis

mis [1] omni supplicio lamentandi: qui modo prostratus humi, [2] nunc cadaveri superjacens, adeo reliquorum animos pertentaverat, ut Ajax etiam qui solandi causa adstiterat, nihil luctui remitteret: nec Patrocli tantum mors gemitum illum cunctis incusserat, sed præcipue recordatio vulnerum per loca corporis pudibunda. Quod exemplum pessimum per mortales tum primum proditum est, nunquam antea à Græcis solitum. Igitur reges multis precibus, atque omni consolationis modo tandem Achillem flexum, humo erigunt. Dein Patrocli corpus elutum, mox veste circumtegitur, maxime ob tegenda vulnera, quæ multis modis impressa haut sine magno gemitu cernebantur. His actis, monet, uti custodes vigilias agere curarent, [3] neque hostes detentis circa funus nostris, more solito irruerent. Ita per distributionem officia sua quisque procurantes, [4] igni plurimo in armis pernoctant. At lucis principio placet, uti ex omni ducum numero [5] quinque in montem Idam vaderent sylvam cæsum, qua Patroclus crearetur: decretum quippe ab omnibus erat, fu-

NOTÆ.

Fudit super caput, gratiosamque turpavit faciem,
Divina autem tunica, niger circumhæsit cinis
Ipse vero in pulveribus magnus magne extensus
Iacebat, suisque manibus comam deturpabat evellens.

1. *Omni supplicio lamentandi.*] Quid sit *supplicium lamentandi* ignorare me fateor.

2. *Nunc cadaveri superjacens.*] Ex illis Homer. Iliad. τ.

Εὗρε δὲ Πατρόκλῳ περικείμενον ὃν φίλον υἱὸν
Κλαίοντα λιγέως, πολέες δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι Μύροντ'.

I. Invenit autem Patroclo circumjacentem suum carum filium
Flentem acriter, multi autem circa ipsum socii lugebant.

3. *Neque hostes.*] Hoc non procedit: certum est legi debere *neve hostes, &c.* Achilles monet ut custodes vigilias agerent neve hostes irruerent nostris detentis circa funus.

4. *Igni plurimo.*] Supple *eum* vel *igni plurimo accenso.*

5. *Quinque in montem idam vaderent, &c.*] Ex Homer. hoc quoque sed leviter immutatum: Homerus enim Memnonem tantum nominat. Iliad. ψ.

Μυρομένοισι δὲ τοῖσι φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠὼς
Ἀμφὶ νέκυν ἐλεεινόν. ἀτὰρ Κρείων Ἀγαμέμνων,
Οὐρῆάς τ' ὄτρυνε καὶ ἀνέρας ἀξέμεν ὕλην,
Πάντοθεν ἐκ κλισιῶν. ἐπὶ δ' ἀνὴρ ἐσθλὸς ὀρώρει,
Μηριόνης, θεράπων ἀγαπήνορος Ἰδομενῆος.
Οἱ δ' ἴσαν ὑλοτόμους πελέκεας ἐν χερσὶν ἔχοντες,
Σειράς τ' εὐπλέκτους. πρὸ δ' ἄρ' οὐρῆες κίον αὐτῶν,
Πολλὰ δ' ἄναντα, κάταντα, πάραντά τε δόχμιά τ' ἦλθον,
Ἀλλ' ὅτε δὴ κνημοὺς προσέβαν πολυπίδακος Ἴδης,
Αὐτίκ' ἄρα δρῦς ὑψικόμους ταναήκεϊ χαλκῷ
Τάμνον ἐπειγόμενοι.

I. Lugentibus autem ipsis apparuit rosea aurora
Circa cadaver miserabile. At rex Agamemnon
Mulosque excivit, & viros ad convehendam materiam
Vndique è tentoriis. Simulantem vir strenuus excitabatur.
Meriones minister fortis Diomedis.
Hi vero ibant lignisecas secures in manibus habentes
Funesque bene implexos. Ante ipsos ibant muli.
Multaque acclivia, declivia, præruptaque transversaque transierunt
At quum ad juga venerant fontosa Ida
Protinus quidem quercus alticomas lato ferro incidebant festinantes.

K

nus ejus [1] publice uti curaretur. Iere igitur Ialmenus, Ascalaphus, Epios, & cum Merione Ajax alter. Moxque Ulysses & Diomedes, busto locum dimetiuntur, [2] quinque hastarum longitudine, totidemque in transver. sum. Advecta deinde ligni copia bustum extruitur, impositumque desuper cadaver igni supposito cremant, exornatum jam decore omni preciosæ vestis, id namque Hippodamia & Diomedea curaverant, quarum Diomedea nimium juveni & omni affectu dilecta fuerat. Ceterum paucis post diebus, refectis ex labore vigiliarum ducibus, cum luce simul exercitus in campum productus per totum diem in armis agit, opperiens Barbarorum adventum. Qui muris despectantes, postquam nostros paratos prælio viderent, eo die certamen distulere. Ita occasu solis Græci ad naves regressi. At vix principio diei Trojani rati etim nunc incompositos Græcos, armati portis evolant temere & cum audacia, uti antea soliti: instantesque circa vallum, certatim tela jaciunt crebra magis quam cum effectu, nostris ad evitandos tantum ictus compositis. Igitur ubi ad multum diem Barbari intenti jaculis fessi jam, neque ita vehementes [3] animadvertunt, ex parte una nostri, erumpunt, incursantesque sinistrum latus, fundunt, fugantque, neque multo post [4] ex alio [5] abnuentibus jam Barbaris, ac sine ulla difficultate versis. Ita plurimi Barbarorum, ubi vertere terga fœde & [6] vice imbellium ab insequentibus proculcati, ad postremum dispereunt: in queis [7] Asius Hyrtaco genitus, [8] & cum Hippothoo [9] Pyleus, hi Larissæis, Asius Sesto regnantes. Eodem die [10] vivi à Diomede capiuntur duodecim, ab Ajace quadraginta. Capti etiam [11] Isus & Evander, Priamidæ. In ea pugna Græcorum

NOTÆ.

1. *Publice uti curaretur.*] Id est ut omnes huic funeri vacarent. Nam aliter funus publice curari & publice fieri dicitur quod fit publico sumptu.

2. *Quinque hastarum longitudine*] Hoc etiam ex Homero, sed immutatum; sic enim ille.

Ποίησαν δὲ πυρὴν ἑκατόμπεδον ἔνθα καὶ ἔνθα

Fecerunt autem pyram centum pedum ex omni parte.

3. *Animadvertunt.*] Omnino legendum est, *animadvertuntur*, vel si mavis; *Barbaros intentos jaculis, fessos jam, neque ita vehementes animadvertunt.* Ait Dictys tum demum Græcos irruisse quum Trojanos, qui jaculis ad multum diem intenti fuerant lassos jam & minus vehementes animadverterent. Aliter non procedit oratio.

4. *Ex alio.*] Latere.

6. *Abnuentibus.*] Pugnam scilicet. Verum suspicor hanc vocem usurpasse Dictyn pro eo quod nos dicimus *ployer.*

6. *Vice imbellium.*] Id est pro imbellibus, seu instar imbellium, quasi imbelles.

7. *Asius Hirtaco genitus.*] Quem Homerus ab Idomeneo occisum refert Iliad. ν.

8. *Et cum Hippothoo.*] Sed Hippothoum cum Patrocli cadaver ad Trojanos traheret ab Ajace Telamonio occisum narrat Homer. Iliad. ρ. Dares ab Achille.

9. *Pyleus.*] Scribendum *Pylaus.* Homero enim Πυλαῖος. Hunc Dares ab Achille interfectum dicit.

10. *Vivi à Diomede capiuntur duodecim.*] De Achille hoc narrat Homer. Iliad. φ.

Ζωοὺς ἐκ ποταμοῖο δυώδεκα λέξατο κούρους,
Ποινὴν Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο θανόντος.

I. Vivos è fluvio duodecim delegit juvenes. Inferias Patroclo Menœtiada mortuo.

11. *Isus & Evander Priamidæ.*] Evandrum inter Priami filios ponit Apollodor. lib.

[1] Guneus interfectus rex Cyphius. Vulneratus etiam Idomeneus dux noster. Ceterum ubi Trojani muros ingressi clausere portas, & finis instandi factus est, nostri spoliata armis hostilia cadevera, apportataque in flumine præcipitant, memores paullo ante in Patroclo insolentiæ Barbarorum: dein captivos omnes, uti quem ceperant in ordine Achilli offerunt: isque [2] vino sopita jam favilla, reliquias in urnam collegerat: decretum quippe animo gerebat secum, in patrium solum uti adveheret, vel si fortuna in se casum mutaret, una eademque sepultura cum charissimo sibi omnium contegi. [3] Itaque eos qui oblati erant, deduci ab bustum, una etiam Priami filios; ibique seorsum aliquantum à favilla jugulari jubet, scilicet inferias Patrocli manibus: ac mox [4] regulos canibus dilaniandos jacit, confirmatque se non prius desinere pernoctando humi, [5] quam in auctorem tanti luctus sui sanguine vindicasset. Sed nec multi transacti dies, quum repente nunciatur, Hectorem [6] obviam Penthesileæ cum paucis profectum: quæ regina Amazonum, incertum pretio an bellandi

NOTÆ.

3. Sed ejus non meminit Homer. Sed quod hic ait Dictys Ilum & Evandrum captos puto deceptum fuisse loco isto Homeri Iliad λ. ubi de Agamemnone:

Αὐτὰρ ὁ βῆ Ἶσόν τε καὶ Ἄντιφον ἐξεναρίξων,
Υἷε δύω Πριάμοιο, νόθον καὶ γνήσιον, ἄμφω,
Εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας. ὁ μὲν νόθος ἡνιόχευεν,
Ἄντιφος αὖ παρέβασκε, κλυτός, ὥ ποτ' Ἀχιλλεὺς
Ἴδης ἐν κνημοῖσι δίδη μόσχοισι λύγοισι,
Ποιμαίνοντ' ἐπ' ὄεσσι, καὶ ἔλυσεν ἀποίνων.

Ceterum hic perrexit, Isum & Antiphum occisurus
Filios duos Priami, nothum & legitimum, ambos
In uno curru exsistentes, nothus quidem aurigabatur
Antiphus autem pugnabat inclytus, quos olim Achilles
Idæ in jugis ligavit teneris viminibus,
Pascentes apud oves deprehendens & dimisit pro redemptione.

Vel si minus deceptus fuit Dictys, at certe locum illum ipsum ultro immutavit.

1. *Guneus interfectus rex Cyphius.*] Homer. Γουνεὺς δ' ἐκ Κύφου—*Guneus ex Cypho*. Qui cum interfectum fuisse non dicit.

2. *Vino sopita jam favilla.*] ex Homero Iliad. ψ.

Πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊὴν σβέσαν αἴθοπι οἴνῳ
Ὅσσον ἐπὶ φλὸξ ἦλθε, βαθεῖα δὲ κάππεσε τέφρη.
Κλαίοντες δ' ἑτάροιο ἐνηέος ὀστέα λευκὰ,
Ἄλλεγον ἐς χρυσέην φιάλην, καὶ δίπλακα δημόν.

Primum quidem rogum extinxerunt nigro vino
Quantum flamma penetravit, profundus autem decidit cinis
Flentes autem socii pii ossa alba
Collegerunt in auream phialam & duplicem adipem.

Inde Virgil. VI. Æneid.

Postquam collapsi cineres & flamma quievit
Reliquias vino & bibulam lavere favillam.

3. *Itaque eos qui oblati erant.*] Ab Homero dissentit qui scribit duodecim illos juvenes ab Achille jugulatos eadem pyra cum Patroclo combustos fuisse.

4. *Regulos.*] Priami filios.

6. *Quam in auctorem tanti luctus.*] Apud Homerum jam Achilles Hectorem occiderat cum Patroclo inferias facit.

6. *Obviam Penthesilea cum, &c.*] Amazones pro Trojanis stetisse alii etiam tradunt. Sed eas Homerus præteriit, quod poëmati suo indignum putaret fœminas immiscere. Et hæc sane fuisse videtur mens Servii alicubi. Certum est autem Amazones nunquam extitisse easque à Poëtis inventas & confictas fuisse. Fictio-

cupidine auxiliatum Priamo adventeverat. Gens bellatrix, & ob id [1] ad finitimos idomita, specie armorum inclyta per mortales. Igitur Achilles paucis fidis adjunctis secum, insidiatum propere pergit, atque hostem securum sui prævortit. Tum ingredi flumen occipientem, circumvenit: ita eumque & omnes qui comites regulo, dolum hujusmodi ignoraverant, [2] ex improviso interficit: at quendam filiorum Priami comprehensum, mox excisis manibus ad civitatem remittit, nunciatum quæ gesta erant. Ipse cum cæde inimicissimi, tum memoria doloris ferox, spoliatum armis hostem [3] mox constrictis in unum pedibus, vinculo currui postremo adnectit. Dein ubi ascendit ipse, Antemedonti imperat, daret lora equis. Ita curru concito per campum, [4] qua maxime visi poterat, pervolat, hostem mirandum in modum circumtrahens: [5] genus pœnæ novum, miserandumque. At apud Trojam ubi spolia Hectoris desuper è muris animadvertere, [6] quæ Græci præcepto regis, ante ora hostium prætulerant: & filius Priami præmissus ab Achille rem ut gesta erat, disservit; tantus undique versus per totam civitatem luctus atque clamor editus, [7] ut aves etiam consternatæ vocibus, alto decidisse crederentur, nostris cum insultatione reclamantibus: ac mox ex omni parte urbs clauditur, fœdatur regni habitus, atque in modum lugubrem, funestumque, obducta facies civitatis: quum sicut in tali nuncio assolet, repente cursus [8] trepidantium fieret in eundem locum, ac statim sine ulla certa ratione per diversum fuga, nunc planctus crebri, modo urbe tota [9] silen-

NOTÆ.

ni vero locum dedere populi quidam qui cum tunicas talares gestarent quales fœminæ Thraciæ, comasque alligarent mitris barbasque raderent, ab hostibus mulieres dicti sunt. Vide Palæphat.

1. *Ad finitimos indomita*] Id est, quantum ad finitimos, vel finitimis.

2. *Ex improviso interficit.*] ab Homero diversus abit qui scribit Trojanis ab Achille in fugam versis & intra urbem receptis solum Hectorem Achilli restitisse, ibique occisum fuisse. Eorum pugnam lege Iliad. χ.

3. *Mox constrictis in unum pedibus:*] Ex Homero Iliad. χ.

Ἀμφοτέρων μετόπισθε ποδῶν τέτρηνε τένοντε,
Ἐς σφυρὸν ἐκ πτέρνης, βοέους δ' ἐξῆπτεν ἱμάντας,
Ἐκ δίφροιο δ' ἔδησε. κάρη δ' ἕλκεσθαι ἔασεν.

Amborum pene pedum perforavit nervos
Ad talum usque à calcaneo bovinaque alligavit lora
Et ex curru ligavit, caputque trahi sivit.

4. *Qua maxime visi poterat.*] Recte, ita in Petaviano. In altero Danielis. *Vi.* Vulgo *Videri.* Visere antiqui idem *videre.* Lucret. *Visitque exortum lumina solis.* Et infra lib. 4. *Omnia circum Trojam & ultra, qua visi poterant.*

5 *Genus pœna novum.*] Notat Homeri Interpres ex Callimacho morem patrium Thessalis fuisse amicorum interfectores circa interfectorum sepulchrum trahere. Hujusque moris auctorem primum fuisse Simonem quendam Thessalum qui Eurydamantem Mydii filium currui alligavit circumque fratris sui Thrasuni, quem is occiderat, sepulchrum traxit.

6. *Quæ Græcis præcepto regis.*] Sed ea ex Homero Achilles secum in currum sustulerat.

Ἐς δίφρον δ' ἀναβὰς ἀνά τε κλυτὰ τεύχε' ἀείρας.

I. In currum autem ascendens, supraque inclyta arma elevans.

7. *Vt aves etiam const. v. a. d. c.*] Puto rescribendum, *alte decidisse viderentur.*

8. *Trepidantium.*] Id est *festinantium.* Ex Livio, Floro, virgilio etiam.

9. *Silentium ex incerto.*] Id est: cujus causa ignorabatur. Ut fit in luctu. Certe

lentium ex incerto. Inter quæ & spes extremas, multi credidere cum nocte simul Græcos mœnia invasuros, [1] excisurosque urbem, securos interitu tanti ducis: nonnulli etiam pro confirmato habere, Achillem exercitum eum, qui duce Penthesilea Priami rebus auxilio venerat, partibus suorum adjunxisse: postremo omnia adversa, hostilia, [2] fractas ablatasque opes, nullam salutis spem, interemto Hectore in animo habere: [3] quippe is solus omnium in ea civitate adversum tot milia, imperatoresque hostium, varia semper victoria certaverat: [a] cui fama bellandi inclyto per gentes, nunquam tamen vires consilio superfuerant. Interim apud Græcos, ubi Achilles ad naves rediit, & cadaver Hectoris in ore omnium est, dolor quem ob Patrocli interitum paullo ante perceperant, nece metuendi hostis, & ob id præcipua lætitia [4] circumscribitur. Ac tum universis placet, uti in honorem ejus, quoniam abesset hostilis metus, [5] certamen ludis solitum celebraretur. Neque minus tamen reliqui populi, qui non certaturi spectandi gratia convenerant, instructi armis, paratique adessent, ne qua scilicet hostis, quamvis fractis rebus, solito tamen insidiandi more irrueret. [6] Igitur Achilles victorum præmia quæ ei videbantur maxima, statui imperat. Et postquam nihil reliquum erat, reges omnes ad confidendum hortatur, ipse medius, atque inter eos excelsior. Tum primum [7] quadrijugis equis Eumelus ante omnes victor declaratur: bigarum præmia Diomedes meruit, secundo post eum Menelaus. Ceterum ad certandum, qui sagittarum arte maxime prævalebant, [8] Meriones atque Ulysses duos erexere malos, queis religatum li-

Interpretatio.

a *Cui belligerandi fama nobili numquam tamen vires sine consilio fuerant.*

Notæ.

hanc Dictys descriptionem lubenter lego: est enim elegans & affectuum plena

1. *Exscisurosque urbem.*] Virgil. 2. Æneid.

Nec posse Argolicis exscindi pergama telis.

2. *Fractas ablatasque opes.*] Opes hic intellige præsidia, tutamina, &c. Ut in illo Virgil. 2. Æneid.

Trojanas ut opes & lamentabile regnum
eruerint Danai. Ubi male Interpres.

3. *Quippe is solus omnium.*] Inde Horat.

—— Et ademptus Hector.
Tradidit fessis leviora tolli,
Pergama Graiis.

4. *Circumscribitur.*] Id est; *finitur.* Omne enim ab eo finitur & clauditur à quo est circumscriptum.

5. *Certamen ludis solitum.*] I. ut solitum certamen cum ludis celebraretur. Solitum autem vocat, quia is mos fuit ut circa mortuorum rogos, sepulchra, vel etiam in eorum memoriam ludi & certamina peragerentur.

6. *Igitur Achilles victorum præmia.*] Hæc omnia ex Homero, sed studiose quædam mutavit Dictys ut nobis auctorem suum celaret.

7. *Quadrijugis equis Eumelus,* &c.] At ex Homero falsum est Eumelum quadrijugos agitasse, Diomedem vero bigos. Nam bigis omnes insidebant. Erant autem quinque, Eumelus, Diomedes, Menelaus, Antilochus & Meriones. Vicit Diomedes, post eum Antilochus, tertius Menelaus, post eum Meriones, omnium ultimus Eumelus, qui tamen & primas tenuisset: nisi Minerva ei jugum fregisset.

8. *Meriones atque Ulysses duos erexere*

num tenuissimum, atque ex trausverso extentum, utriusque capiti adnectebatur; media columba parte dependebat, ejus contingendæ certamen maximum. Tum reliquis incassum rendentibus, Ulysses cum Merione [1] destinatum confixere. Quibus quum à reliquis favor attoleretur, Philoctata, non columbam se, verum id quo religata esset, sagitta excisurum promittit: admirantibus deinde difficultatem regibus, fidem promissi non felicius quam solertius confirmavit: ita dirupto vinculo, columba cum maxima populi acclamatione decidit. Præmia certaminis ejus Meriones atque Ulysses tulere. Achilles duplici extra ordinem munere Philoctetam donat. Cursu longo certantibus, [2] Oilei Ajax victor excipitur; post quem secundus, Polipœtes. [3] Duplici campo Machaon, singulari Eurypylus, saltu Tlepolemus, [4] disco Antilochus, victores abeunt. [5] Præmia luctandi intacta permansere: [6] quippe Ajax arripiens medium Ulyssem dejicit, qui ruens, pedibus ejus circumnectitur, atque ita præpedito obligatoque nexu, Ajax pene jam victor ad terram ruit. [7] Cestibus reliquoque manuum certamine idem Ajax Telamonius palmam refert. [8] Cursu in armis postremo Diomedes prævaluit. Dein ubi præmia certaminis persoluta sunt, Achilles primum omnium Agamemnoni donum quod ei honoratissi-

NOTÆ.

malos.] Scribit Homerus Achillem malum in arena statuisse cui colnmbam fune ligavit, quam jacularentur ut qni eam percuteret victor, qni vero funiculum tangeret, is inferior haberetut. Surrexit Teucer, surrexit item Meriones. Teucer primus ex sorte sagittam misit, & funem attigit juxta pedem quo avis alligabatur, quæ sic libera facta in anras se sustulit, at eam Meriones sub nubibus volantem speculatus, contorta sagitta sub ala mediam ferit, eaque rursus malo aliquantum insistens, tandem collum suspendit, pennas pandit & ab eo decidit. Et ex iis satis videre est quo studio auctor noster ea dissimulavit quæ ab Homero acceperat.

1. *Destinatum confixere.*] Lego, *destinatam confixere.* Nempe *columbam* alioqui de lino intelligi possit quod falsum est, id sequentia probant

2. *Oilei Ajax victor excipitur.*] Ille qnidem Ulyssem & Antilochum secum currentes præcedebat, sed cum jam ad metam perveniret, super fimum bubulnm lapsns est, quare eum Ulysses prævertens victoriæ præmium reportavit, Home. Ibid.

3. *Duplici campo Machaon.*] Quid per duplicem campum noster intelligat vix satis video, nisi per eum duplex stadium, vel simpliciter cursum & recursum velit significare. Et hoc de duplici campo & de simplici, ut de saltu, à se Dictys addidit.

4. *Disco Antilochus.*] Imo Polypœtes quem cursu longo secundum ab Ajace fuisse noster scribit, is disco vicit. Homer. Ibid.

5. *Præmia luctandi intacta permansere.*] Homerus ait ambos æqualia præmia reportasse.

6. *Quippe Ajax arripiens medium Ulyssem.*]. Horum luctam sic describit Homerus Cum Ajax & Ulysses, post mnltos conatus neqne se dejicere vel etiam dimovere possent, tandem Telamonius generose Ulysses, inquit, vel me sursum tolle, vel te mihi tollendum præbe, sic fatus ipse prior Ulyssem sustulit at Ulysses pone ei coxam ferit, sicque eum supiuum dejecit, ipse super eum incumbens: ambo postea erigunturr in pedes, Ulysses Ajacem medium arripit cumque vix eum terra elevaret, genibus eum implicavit, & ita ambo humi procubuere. Iamque tertiam vicem repetebant cum Achilles eos dirimit indicans amborum victoriam fore.

7. *Cestibus reliquoque.*] Homerus vero scribit Epeum pugilatu vicisse:

8. *Cursu in armis.*] Homerus scribit

mum videbatur, offert: secundo Nestori, Idomeneio tertio: post quos Podalirio & Machaoni, dein reliquis pro merito ducibus: ad postremum eorum sociis, qui in bello occiderant: hisque mandatum, uti quum tempus fuisset, donum ad necessarios eorum perferrent. Postquam certandi præmiorumque finis factus, & jam dici vesper erat, ad sua quisque tentoria discessere. [1] At lucis principio, Priamus lugubri veste miserabile tectus, cui dolor, non decus regium, non ullam tanti nominis atque famæ speciem reliquam fecerat, manibus vultuque supplici ad Achillem venit: [2] quo cum Andromacha, [3] non minor quam in Priamo miseratio: ea quippe deformata multiplici modo, Astyanacta, quem nonnulli Scamandrum appellant, & [4] Laodamanta, parvulos admodum filios præ se habens, regi adjumentum deprecandi addiderat, qui mœroribus senioque decrepitus filiæ Polyxenæ humeris innitebatur: sequebantur [5] vehicula plena auri atque argenti, præciosæqve vestis, quum super murum despectantes Trojani, comitatum regis oculis prosequerenrur: quo viso repente silentium ex admiratione oritur. Ac mox reges avidi noscere causas adventus ejus procedunt obviam. [6] Priamus ubi ad se tendi videt, protinus [7] in os ruit, pulverem reliquaque humi purgamenta capiti aspergens: dein orat, uti

NOTÆ.

Achillem jaculandi præmium proposuisse, & cum Agamemnon & Meriones jaculaturi surgerent, ei Achillem præmium detulisse, quippe qui consensu omnium & viribus & jaculandi peritia reliquos superaret.

1. *At lucis principio.*] Homerus scribit Priamum ivisse ad naves cum jam adesset vesper, nam & Achillem cœnanrem invenit. Servius ait etiam dormientem Achillem inventum fuisse; *Priamus*, inquit, *cum ad supplicandum tentorium Achillis fuisset ingressus dormientem Achillem excitavit, ut pro filii corpore rogaret eum, cum eum potuisset occidere, licet hoc Homerus propter Achillis turpitudinem supprimat.* Sed vellem scire unde hoc Servius.

2. *Quæ cum Andromacha.*] At ex Homero Priamus neminem sibi socium ascivit præter Idæum præconem qui currum regebat. Tertium addit Mercurium Homerus, ait que ab eo Priamum deductum, ita at vigiles latuerit, unde Horat. de Mercurio Od. X. l. 1.

Quin & Atridas duce te superbos,
Ilio dives Priamus relicto,
Thessalosque ignes & iniqua Trojæ,
Castra fefellit.

3. *Non minor quam in Priamo.*] Hæc

fordescunt.

4. *Laodamenta.*] Hectoris & Andromachæ filium Laodamenta nomine nullum inveni. Anaxicrates quidem 1. Argolicorum duos Hectoris & Andromachæ filios memorat, sed eos Amphineum & Scamandrum vocat. Sed ex Homero patet unicum filinm ex Andromacha Hectorem suscepisse Astyanacta qui & Scamander dictus est.

5. *Vehicula plena auri*] Dictys noster multo erat Homero binignior & magnificentior, qui vehicula multa plena auri & argenti ad Achillem traducat, cum Homerus scribat uno & eodem curru secum ad Achillem Priamum detulisse duodecim peplos eximios, duodecim Chlænas simplices, totidem tapetas, totidem perpulcra pallia, tunicas totidem, decem auri integra talenta, duos fulgentes tripodas, quatuorque lebetas, & poculum perpulcrum.

6. *Priamus ubi ad se tendi videt.*] Nihil horum apud Homerum, sed cum ille Mercurii fabulam immisceat noster hoc tacuit, & alia adjecit, quæ facilius fidem inveniant.

7. *In os ruit, pulverem.*] Hic salutandi mos populis orientalibus familiaris, pas-

miserati fortunas suas, precatores secum ad Achillem veniant. Ejus ætatem fortunamque recordatus Nestor, dolet: contra Ulysses maledictis insequi, & commemorare, quæ apud Trojam in consilio ante sumptum bellum [1] ipse adversum legatos dixerat. Ea postquam Achilli nunciata sunt, [2] per Antomedontem eum accersit, ipse retinens gremio urnam cum Patrocli ossibus. Igitur ingressis ducibus nostris cum Priamo, rex genua Achilli manibus complexus: [3] Non tu mihi, inquit, causa hujusce fortunæ, sed deorum quispiam, qui postremam ætatem meam quum miserari deberet, in hasce ærumnas deduxit, confectám jam, ac defatigatam tantis luctibus filiorum. Quippe hi sisi regno per juventutem, quum semper [4] cupiditates animi quoquó modo explere gestiunt, ultro sibi, mihique perniciem machinati sunt: neque dubium cuiquam, quin contemtui sit adolescentiæ senecta ætas. Quod si interitu meo [5] reliqui hujuscemodi facinoribus temperabunt, me quoque, si videtur, exhibeo pœnæ mortis, cui misero confectoque mœroribus, omnes ærumnas, quibus nunc depressus infelicissimum spectaculum mortalibus præbeo, cum hoc exiguo spiritu simul auferes. Adsum ultro, [6] nihil deprecor: vel si ita cordi est, habe in custodia captivitatis: neque enim mihi quidquam jam superioris fortunæ reliquum est: quippe interfecto Hectore, cuncta regni concidere. Sed si jam Græciæ universæ ob meorum male consulta, satis pœnarum est filiorum sanguine, ac meis ærumnis; at Deos recordatus, retorque animos ad pietatem: concede parvulis saltem [7] non animam parentis, sed cadaver deprecantibus. [8] Veniat in animum recordatio parentis tui, omnes curas, vigiliasque in te tuamque salutem impendentis. Sed illi quidem cuncta secundum sua vota proveniant, longeque aliter neque mei similem senectam degat. Interea dum hæc commemorat, paullatim animo deficere, ac dissolvi membris, dein obmutescere occipit; quod spectaculum longe miserrimum, omnibus qui tum aderant, dolori fuit. Deinde Andromacha parvulos filios Hectoris ante Achillem prosternit: ipsa fletu lamentabili orans, uti sibi cada-

Notæ.

sim in sacris literis.

1. *Ipse per legatos dixerat:*] Vide supra pag. 41.

2. *Per Antomedontem eum accersit ipse retinens.*] Hæc omnia à se Dictys adjecit.

3. *Non tu mihi, inquit, caussa hujusce.*] Ex Iliad. γ. Ubi Priamus ad Helenam.

Οὔτι μοι αἰτίη ἐσσὶ, θεοί νύ μοι αἴτιοι εἰσὶν,
Οἵ μοι ἐφώρμησαν πόλεμον πολύδακρυν Ἀχαιῶν.

I. Non tu mihi causa es, Dii certe causa sunt,
Qui mihi excitarunt bellum lacrimabile Graecorum.

4. *Cupiditates animi,*] Eo innuere vult Paridem sine sua conscientia Spartam navigasse juvenili quodam desiderio, & ut animi sui cupiditatem expleret.

5. *Reliqui.*] Qui mihi filii super sunt.

6. *Nihil deprecor.*] Id est, recuso. Sic Livius *nullam pœnam deprecor. Mortem deprecari.* Cesar.

7 *Non animam parentis sed cadaver deprecantibus.*] Deprecantibus id est *rogantibus prece petentibus.* Sed vix ferre possum illa: *Non deprecantibus animam parentis sed cadaver*

8. *Veniat in animum recordatio par.*] Ex Homer. Iliad. ω.

ver

ver conjugis intueri saltem concederetur. Inter hæc tam miseranda, Phœnix Priamum sustollere, atque uti animum reciperet, hortari. Tum rex ubi inaliquantum revolvit spiritum, nixus genibus, atque utraque manu caput dilanians: Ubi nunc illa est, ait, quæ apud Græcos præcipue erat justa misericordia? [1] An solum in Priamum circumscribitur? Jamque omnibus dolore permotis, [c] Achilles, decuisse, ait, filios eum suos initio ab eo quod admiserint facinore, cohibere: neque ipsum concedendo, tanti delicti participem fieri. Ceterum ante id decennium non ita defessum senecta fuisse, ut suis despectui esset: Sed obsedisse animos eorum desiderium rerum alienarum: neque ob mulierem solum unam, sed Atrei atque Pelopis divitiis inhiantes, [2] raptum res more incondito perrexisse: pro queis æquissimum ejusmodi pœnas, vel etiam graviores pendere. Namque ad id tempus Græcos secutos morem in bellis optimum, quoscumque hostium pugna conficeret, restituere sepulturæ solitos. Contra Hectorem supergressum humanitatis modum, Patroclum eripere prælio ausum, scilicet ad illudendum, ac fœdendum cadaver ejus: quod exemplum pœnis ac suppliciis eorum eluendum, ut Græci ac reliquæ posthac gentes memores ultionis ejus, [3] moremque humanæ conditionis tuerentur. [4] Non [d] enim Helenæ, neque Menelai gratia exercitum relictis sedibus, parvulisque procul ab domo cruentum suo, hostilique sanguine inter ipsa belli discrimina hujusmodi militiam tolerare; sed cupere dinoscere, Barbarine, Græcine summa rerum potirentur: quamquam justam causam fuisse inferendi belli, etiam pro muliere: namque uti ipsi raptu rerum alienarum lætarentur, ita maxime dolori esse his qui amiserint. Ad hæc multa infausta detestandaque Helenæ imprecari: confirmareque, se capto Ilio, ante omnes, tanti admissi pœnas sanguine ejus expetere: ob quam patria, parentibusque carens, Patroclum etiam,

INTERPRETATIO.

c Achilles ait oportuisse eum initio natos suos coercere à scelere quod perpetraverint ne que cum cadendo tanti facinoris cõnsciũ fieri.

d Neque enim propter Helenam sive Menelaum exercitum talem militiam perferre inter ipsa pugnarum pericula relicta patria, natisque, longe à domo, madentem suo & inimico sanguine.

NOTÆ.

Μνῆσαι πατρὸς σοῖο θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
Τηλίκου ὥσπερ ἐγὼν ὀλοῷ ἐπὶ γήραος οὐδῷ.

1. *Recordare Patris tui, ô Diis par Achilles, Ejusdem ætatis ut ego in gravi senectutis limine.*

1. *An solum in Priamum circumscribitur.*] Quod Terentius dixit claudi, illud Dictys circumscribi, id est finiri, ita enim intelligendus locus ille Eunuch. 1. 2.

——————— *Nunc ubi meam,*
———*Benignitatem sensisti in te claudier.*

Ubi male elegantissimus Muretus rescribebat *Calvier*

2. *Raptum res.*] Opes illas & divitias intellige quas cum Helena rapuit Paris.

3. *Moremque humanæ conditionis.*] Omnino legendum *modumque*, neque enim id mos humanæ conditionis dici potest, sed modus.

4. *Non enim Helenæ neque Menelai.*]

ſolitudinis ſuæ levamen maximum, amiſerit. Dein [1] conſiliatam cum ſupradictis ducibus ſurgit: queis omnibus una atque eadem ſententia eſt, ſcilicet uti acceptis quæ allata eſſent, corpus exanime concederet: quod ubi ſatis placuit, ſinguli ad ſua tentoria diſcedunt. Moxque Polyxena ingreſſo Achille obvoluta genibus ejus, ſponte ſervitium ſui pro abſolutione cadaveris pollicetur. Quo ſpectaculo adeo commotus juvenis, ut qui inimiciſſimus ob mortem Patrocli Priamo, ejuſque regno eſſet, tum [2] recordatione filii, ac parentis, ne lacrymis quidem temperaverit. Itaque manu oblata, Polyxenam erigit, prædicta prius, mandataque cura Phœnici ſuper Priamo, ut delectaretur. Sed rex nihil ſe luctus, neque præſentium miſeriarum remiſſurum ait: tum Achilles confirmare, non prius cupitis ejus ſatis futurum, quam mutato in melius habitu, cibum etiam ſecum ſumeret. Ita rex veritus, ne quæ conceſſa videbantur, ipſe recuſando impediret, omnia quæque imperarentur, facienda decrevit. Igitur ubi excuſſus comis pulvis, totuſque lotus eſt, mox à juvene ipſeque & qui cum eo venerant, cibo invitantur. [3] Dein ubi ſatietas omne tenuit, hoc Achilles diſſeruit. Refer jam nunc mihi Priame, quid tantum cauſæ fuerit, cur deficientibus quidem vobis in dies copiis militaribus, ingraveſcentibus autem calamitatibus atque ærumnis, Helenam tamen in hodiernum retinendam putetis? neque velut contagionem infauſti ominis propuleritis: quam prodidiſſe patriam, parenteſque, [4] Et quod indigniſſimum omnium eſt, [5] fratres ſanctiſſimos, cognoveritis? [6] Namque exſecrari facinus ejus, ne in militiam quidem nobiſcum conjuraverunt: ſci-

t.

NOTÆ.

Quæ ſequuntur uſque ad finem orationis ea mihi videntur inepta & futilia.

1. *Dein conſiliatum.*] Id eſt, conſultum. Non mihi fuit religio hanc vocem in utroque manuſcripto inventam, non magis quam viris doctis in Cæſare. 1. de bello Civili, *Multumque cum ſuis conſiliandi cauſſa ſecreto præter conſuetudinem colloqueretur.* Item *hoc conſiliantibus eis nunciatur æquatores ab equitatu premi noſtro.* Et inde ut olim à conſulendo *Conſul*, à conſiliando *Conſiliarius* quod verbum habes apud Suetonium & alios poſteriores. Item *Conſiliaris* apud Paulum I. C. lib. 5. de Offic. Adſeſſor. Ioz. Mercer.

2. *Recordatione filii ac parentis.*] Hectoris. Sed cur hic propter Polyxenam potius, Hectoris & Priami recordatur Achilles quam propter eundem Priamum? certe puto ſcripſiſſe Dictyn, *filiæ ac parentis.*

3. *Dein ubi ſatietas omnes tenuit.*] Ex vulgari illo Homeri.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο.

Deinde poſtquam potus & cibi deſiderium emiſerunt.

4. *Et quod indigniſſimum.*] Quaſi vero minus ſit patriam & parentes prodere quam fratres. Sed ita hic loquitur Dictys propter ſanctitatem Caſtoris & Pollucis, quippe qui Dei eſſent.

5. *Fratres ſanctiſſimos.*] Caſtorem & Pollucem.

6. *Namque execrari facinus ejus, ne in militiam.*] Expreſſum ex Iliad. γ. Ubi Helena ad Priamum.

Δοιὼ δ' οὐ δύναμαι ἰδέειν κοσμήτορε λαῶν,
Κάστορά θ' ἱππόδαμον, καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα,
Αὐτοκασιγνήτω, τώ μοι μία γείνατο μήτηρ.
Ἢ οὐχ ἑσπέσθην Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς.
Ἢ δεύρω μὲν ἕποντο νέεσσ' ἔνι ποντοπόροισι,
Νῦν δ' αὖτ' οὐκ ἐθέλουσι, μάχην καταδύμεναι ἀνδρῶν,
Αἴσχεα δειδιότες, καὶ ὀνείδεα πόλλ' ἅ μοι ἐστιν.

licet, ne quam audire incolumen nollent, ei per se reditum in patriam quærerent. Eam igitur quum cerneretis [1] malo omnium civitatem intravisse vestram, non ejecistis? non cum detestationibus extra muros prosecuti estis? Quid illi senes, quorum filios pugna in dies conficit: nonne adhuc præsenserunt, [2] eandem causam extitisse tantorum funerum? Itane ergo divinitus vobis eversa mens est, ut nullus in tanta civitate reperiri possit, qui fortunam labantis patriæ dolens, [3] de pernicie publica cum exitio ejus transfigat; Ego quidem ætatis tuæ contemplatione, atque harum precum, cadaver restituam, neque unquam commitam, ut quod in hostibus reprehenditur [4] crimen malitiæ ipse subeam. Ad ea Priamus, renovato fletu quam miserabili: Non sine decreto divum adversa hominibus irruere ait: [5] Deum quippe auctorem singulis mortalibus boni malique esse [6] neque quoad beatum esse licitum sit, cujusquam in eum vim inimicitiasque procedere: ceterum se diversi partus [7] quinquaginta filiorum patrem, beatissimum regum omnium habitum, [8] ad postremum Alexandri natalem diem, quem evitari, ne diis quidem præcinenaibus,

NOTÆ.

t. *Duos tantum non possum videre pastores populorum,*
Castorem equorum domitorem, & pugilatu strenuum Pollucem,
Germanos fratres quos mihi una genuit mater.
An non sequuti sunt ex Lacedemone amabili?
Vel huc quidem sequuti sunt in navibus pontigradis,
At nunc nolunt pugnam virorum iterum subire,
Dedecora timentes & probra multa quæ mihi sunt.

1. *Malo omnium.*] In omnium pestem & perniciem. Quare Nereus apud Horatium Paridi ait Helenam ducenti.
—— Mala ducis avi domum,
Quam multo repetet Græcia milite.
Ubi mala, est, infausta, exitiali, &c.

2. *Eandem.*] Refer ad Helenam.

3. *De pernicie publica*] Neminem puto istud posse intelligere, de pernicie publica transfigere eum alicujus exitio Forsan scripserat Dictys. *Perniciem publicam exitio ejus transfigat.* Id est, finiat, absolvat, conficiat. Optimo sensu. Et hæc erit mea sententia donec me aliquis meliora doceat.

4. *Crimen malitiæ.*] Proprie loquitur Dictys, malitiam enim vocat quam nos *dureté.*

5. *Deum quippe auctorem.*] Expressisse videtur Dictys ex Homer. Iliad. ω. Ubi Achilles ad Priamum.
Δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει,
Δώρων οἷα δίδωσι κακῶν, ἕτερος δὲ ἑάων,
Ὧι μὲν κ' ἀμμίξας δώῃ Ζεὺς τερπικέραυνος,
Ἄλλοτε μέν τε κακῷ ὅγε κύρεται ἄλλοτε δ' ἐσθλῷ,
Ὧι δέ κε τῶν δώῃ, λωβητὸν ἔθηκε.
t *Duo enim dolia jacent in Iovis limine,*
Donorum qualia dat malorum alterum, alterum bonorum,
Cui quidem miscens dederit Iupiter fulminator,
Interdum quidem malum ille consequitur, interdum bonum,
Cui autem ex tristibus dederit, eum infelicem reddit

6. *Neque quoad beatum esse.*] Ait quamdiu alicui beatum esse permittitur, eum nullius violentiæ inimicitiisque expositum esse.

7. *Quinquaginta filiorum.*] Virgil. *Quinquaginta illi thalami.*

8. *Ad postremum Alexandri natalem diem.*] Innuit Alexandrum filiorum Priami postremum fuisse. Hyginus tantum ait Alexandrum Priamo natum eum jam plures liberos haberet. Solus quod sciam Apollodor. Scribit post Hectorem secundo partu Paridem

potuisse. Namque Hecubam fœtu eo gravidam, [1] facem per quietem edidisse visam, cujus ignibus conflagravisse Idam, ac mox continuante flamma deorum delubra concremari, omnemque demum ad cineres collapsam civitatem, intactis, inviolatisque [2] Antenoris & Anchisæ domibus. Quæ dum denunciata ad perniciem publicam spectare [3] aruspices præcinerent, internecandum editum partum placuisse. Sed Hecubam more femineæ miserationis, clam alendum pastoribus in Idam tradidisse, [4] in id dextram dedisse: eum jam adultum cum res palam esset, [5] ne hostem quamvis sævissimum ut interficeret, pati potuisse: tantæ scilicet fuisse eum pulchritudinis atque formæ: quem conjugio deinde [6] Oenone junctum, cupidinem cepisse videndi regiones, atque regna procul posita. Eo itinere abductam Helenam, urgente ac instigante quodam numine, cunctorum civium animis, sibi etiam lætitiæ fuisse: [7] neque cuiquam, quum orbari se filio, aliove consanguineo cerneret, non acceptam tamen, solo omnium adversante Antenore: qui initio post Alexan-

Notæ.

Hecubam edidisse.

1. *Facem per quietem.*] Inde eleganter Virgil. x. Æneid.

—— Et face pragnans,
Cisseis regina Parin creat.

Vide Apollodor. Lycoph. Ovid. & alios. Solus Hyginius Fab. 91. ait. *Hecubam in quiete vidisse se facem ardentem parere ex qua serpentes plurimos exiisse.* Nisi ibi vox *serpentes* corrupta sit & in ejus locum substituenda sit hæc *torrentes* quæ de flamma proprie dicitur nam ea incendii magnitudinem indicabat Hyginus quo non civitas tantum, sed & Idæ arbores concrematæ, ut refert Scoliastes Hom. in Iliad. γ. & μ.

2. *Antenoris & Anchisæ domibus*] Quibus Græci pepercere quia Antenor & Æneas urbem prodiderant, ut aiunt.

3. *Aruspices.*] Æsaco Priami filio hoc tribuunt Lycophron, Apollodor. Servius, Apollini vero vetus poëta apud Cicer. 1. de Divinat.

Ibi ex oraculo voce divina edidit
Apollo, puerum primus Priamo qui foret
Post illa natus tempora, hunc si tolleret,
Eum esse exitium Trojæ, pestem Pergamo.

Pausanias Sibyllam Herophilam Hecubæ somnium interpretatam dicit. Cum Dicty faciunt Ovid. Hygin. & Homeri Scholiastes.

4 *In id dextram dedisse.*] Nescio quid hoc sit, nisi *in aliquid dextram dare*, dicat noster eodem sensu quo nos, *donner la main à quelque chose.*

5. *Ne hostem.*] Series est. *cum res palam esset non potuisse pati Hecubam, ut Priamus eum jam adultum interficeret, ne hostem quamvis sævissimum.*

6. *Oenone.*] Quæ Cebreni Phrygiæ fluvii filia fuit.

7. *Neque cuiquam cum orbari se filio.*] Hoc ex Homeri Iliad. γ. Expressit Dictys. Ibi enim senes Trojani cum in turri sederent & Helenam accedentem cernerent: pulchritudinem ejus admirati exclamant.

Οὐ νέμεσις Τρῶας καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς,
Τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν,
Αἰνῶς ἀθανάτῃσι θεῇς εἰς ὦπα ἔοικεν.

t. Non mirum est Trojanos & fortes Græcos,
Tali pro muliere multo tempore dolores pati,
Valde enim immortalibus Deabus vultu similis est.

Quum locum pessime reddit Interpres. Addunt tamen iidem senes.

Ἀλλὰ καὶ ὧς, τοίη περ ἐοῦσ', ἐν νηυσὶ νεέσθω,
Μηδ' ἡμῖν, τεκέεσσί τ' ὀπίσσω πῆμα λίποιτο.

dri reditum, [1] filium suum Glaucum, quod ejus comitatum sequutus erat, abdicandum à penatibus suis decreverit, vir domi belloque prudentissimus. Ceterum sibi, quoniam ita res ruerent, optatissimum appropinquare naturæ finem, omissis jam regni gubernaculis atque cura: tantum se in Hecubæ filiarumque recordatione cruciari, quas post excidium patriæ captivas, incertum cujus domini [4] fastus manerent. Dein omnia quæ ad redimendum filium advectaverat, ante conspectum juvenis exponi imperat: ex queis, quidquid auri atque argenti fuit, tolli Achilles jubet: vestis etiam, quod ei visum est: reliquis in unum collectis Polyxenam donat, & cadaver tradit. Quo recepto, rex in gratiamne impetrati funeris, an si quid Trojæ accideret, [5] securus jam filiæ, amplexus Achillis genua, orat uti Polyxenam suscipiat, sibique habeat: super quæ juvenis aliud tempus, atque alium locum, tractatumque fore respondit; interim cum eo [6] reverti jubet. Ita Priamus recepto Hectoris cadavere, ascensoque vehiculo, cum his qui se comitati erant, ad Trojam redit

Notæ.

1. *Sed & sic etiam, talis quamvis existens in navibus abeat*
Neque nobis filiisque, in posterum detrimentum relinquat.

1. *Eilium suum Glaucum.*] Nescio unde hoc Dictys.

1. *Fastus.*] Superbiam. Optime ex Virgil. 3. Æneid
Nos patria incensa diversa per æquora vecta
Stirpis Achilleæ fastus, juvenemque superbum
Servitio enixa tulimus.

2. *Securus jam filiæ.*] At nondum de Polyxena quidquam neque Priamus neque Achilles, ut ejus securus esse possit Priamus. Certe hic mendum est. Lego, *securus jam filii.* Ait Dictys Priamum genua Achillis amplexum fuisse, incertum an propter impetratum ejus funus, ei enim Achilles dies undecim Hectori sepeliendo concesserat, an propter redditum filii cadaver, quo recepto, ejus jam securus erat Priamus, quidquid Trojæ accideret.

3. *Reverti jubet.*] Polyxenam scilicet.

DICTYS CRETENSIS DE BELLO TROIANO.

LIBER QUARTUS

SED postquam Trojanis palam est, regem perfecto negotio inviolatum, atque integro comitatu regredi, admirati, laudantesque Græciæ pietatem ad cœlum ferunt: quippe queis animo ita hæserat, nulla spe impetrandi cadaveris, [1] ipsumque & qui cum eo fuissent, retineri à Græcis, maxime ob Helenæ quæ non remitteretur, recordationem. Ceterum viso Hectoris funere, cuncti cives sociique accurrentes fletum tollunt, divellentes comam: fœdantesque ora laniatibus, neque in tanta populi multitudine quisquam in se virtutis, aut spei bonæ fiduciam credere, illo interfecto qui inclyta per gentes fama rerum militarium, in pace etiam [2] præclara pudicitia, ex qua haut minorem quam reliquis artibus gloriam adeptus erat. Interea sepelivere eum haut longe [3] à tumulo Ili regis quondam. Dein exorto quam maximo ululatu [4] postrema funeri peragunt, hinc fœminis cum

NOTÆ.

1. *Ipsumque.*] Regem Priamum.

2. *Præclara pudicitia.*] Ita disertim uterque Manuscriptus. Opponit pudicitiam Hectoris libidini Alexandri, quæ ut in omnibus vitiis laudanda, ita in principibus maxime conspicua.

3. *A Tumulo Ili regis.*] Qui sub Troja fuit in planicie. Homer. Iliad. λ.

Οἱ δὲ παρ' Ἴλου σῆμα παλαιοῦ Δαρδανίδαο
Μέσσον κὰπ πεδίον παρ' ἐρινεὸν ἐσσεύοντο,
Ἱέμενοι πόλιος.

I. At hi juxta tumulum Ili veteris Dardanidæ
Medium per campum ad caprificum ruebant cupidi civitatis.

Et Iliad. ω

Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν μέγα σῆμα παρὲξ Ἴλοιο ἔλασσαν,
στῆσαν ἄρ' ἡμιόνους τε καὶ ἵππους, ὄφρα πίοιεν,
ἐν ποταμῷ.

I. Hi vero postquam magnum sepulchrum Ili præterierunt
Steterunt mulosque & equos ut biberent in fluvio.

Nam juxta Simoentem fluvium fuisse Ili tumulum liquet ex Theocrit. Idyl. XVI.

Ἐν πεδίῳ Σιμόεντος, ὅθι Φρυγὸς ἠρίον Ἴλου.

I. In campo Simoentis ubi Phrygii sepulcrum Ili.

4. *Postrema funeri peragunt.*] Nomen Hectoris tet clara voce vocantes. Virg. 3. Æneid.

——— *Animamque sepulcro*
Condimus & magna supremum voce ciemus.

Qui solennis mos fuit. Et post nomen defuncti tertio vocatum dicebatur, *vale, vale, vale.*

Hecuba deflentibus, hinc reclamantibus Trojanis viris, & ad postremum sociorum gentibus. Quæ [1] per dies decem concessa bellandi requie, ab ortu solis usque ad vesperam per Trojanos gesta, nusquam remisso lugendi officio. Interim per eosdem dies Penthesilea, de qua ante memoravimus, cum magna Amazonum manu, reliquisque ex finitimo populis [2] supervenit. Quæ postquam interemtum Hectorem cognovit, perculsa morte ejus, regredi domum cupiens, ad postremum multo auro atque argento ab Alexandro illecta, ibidem opperiri decreverat. Dein exactis aliquot diebus, copias suas armis instruit, ac seorsum à Trojanis, [3] ipsa suis modo bellatoribus satis fidens in pugnam pergit, cornu dextro sagittariis, altero peditibus instructo, medios equites collocat. Contra ab nostris ita occursum, ut sagittariis Menelaus atque Ulysses, & cum Teucro Meriones, peditibus Ajaces duo, Diomedes, Agamemnon, Tlepolemus, & cum Jalmeno Ascalaphus opponerentur; in equites ab Achille & reliquis ducibus pugnaretur. Hoc modo instructo utrinque exercitu, conflixere acies. Cadunt sagittis reginæ plurimi, neque ab Teucris secus bellatum. Interim Ajaces, & qui cum his erant pedites contra quos steterant cædere, ac restantes detrudere umbonibus, moxque repulsos obtruncare. Neque quoad deletæ peditum copiæ, finis fuit. Achilles inter equitum turmas [4] Penthesileam nactus, hasta petit: neque difficilius quam fœminam equo deturbat, manu comprehendens comam, atque ita graviter vulneratam detrahens. Quod ubi visum est, tum vero nul-

NOTÆ.

1. *Per dies decem.*] Homerus ait per undecim. Novem enim luctui insumpti sunt, decimo sepultus, undecimo tumulus super eum extructus. Ita Priamus ad Achillem Iliad. ω.

> Εννῆμαρ μὲν κ' αὐτὸν ἐνὶ μεγάροις γοάοιμεν,
> Τῇ δεκάτῃ δέ κε θάπτοιμεν, δαίνυτό τε λαός.
> Ενδεκάτῃ δέ κε τύμβον ἐπ' αὐτῷ ποιήσαιμεν.

I. Novem dies quidem ipsum in adibus lugeremus
Decima autem & sepeliremus, conviva-returque populus
Vndecima vero tumulum super ipso faceremus.

Cui respondit Achilles.

> Εσται τοι καὶ ταῦτα γέρον Πρίαμ' ὡς σὺ κελεύεις,
> Σχήσω γὰρ τόσσον πόλεμον χρόνον ὅσσον ἄνωγας.

I. Erunt tibi & hac senex Priame ut tu jubes
Tenebo enim tante bellum tempore quanto jubes.

2. *Supervenit.*] Sed jam diu est cum ei Hector obviam processerat nempe dies 23. interemptum enim Hectorem Achilles per dies duodecim in navibus servavit, redemptumque Trojani per dies undecim obsequiis decoraverunt. Ubi igitur tam sera moratur Penthesilea?

3. *Ipsa suis modo bellatoribus.*] Virgil. 1. Æneid.

Ducit amazonidum lunatis agmina peltis
Penthesilea furens, mediisque in millibus ardet
Aurea subnectens exerta cingula mamma
Bellatrix, audetque viris concurrere virgo.

Ubi servius: *Homerus hac tacuit, qua facta sunt post Hectoris mortem.*

4. *Penthesileam nactus, &c*] Penthesileam ab Achille occisam narrant, Lycophron, Quintus Calaber, Tzetzes, Eustath. Servius, &c. Solus Dares eam à Pyrrho occisam dicit.

lam ſpem in armis rati, fugam faciunt. Clauſiſque civitatis portis, noſtri reliquos, quos fuga [1] bello exemerat, inſecuti obtruncant: fœminis tamen abſtinentes manus parenteſque ſexui. Dein uti quiſque victor interfectis quos adverſum ierat, regrediebatur, Penthesileam viſere ſeminecem etiam nunc, admirarique audaciam. Ita brevi ab omnibus in eundem locum concurſum, [2] placitumque uti quoniam naturæ ſexuſque conditionem ſuperare auſa eſſet, in fluvium, reliquo adhuc ad præſentiendum ſpiritu, aut canibus dilanianda jaceretur. Achilles interfectam eam ſepelire cupiens, mox à Diomede prohibitus eſt. Is namque percontatus circumſtantes, quidnam de ea faciendum eſſet, conſenſu omnium pedibus attractam in Scamandrum præcipitat: [3] ſcilicet pœnam poſtremæ deſperationis atque amentiæ. Hoc modo Amazonum regina deletis copiis, quibus cum auxiliatum Priamo venerat, ad poſtremum ipſâ ſpectaculum dignum moribus ſuis præbuit. At ſequenti die Memnon [4] Tithoni atque Auroræ filius, [5] ingentibus Indorum atque Æthiopum copiis ſupervenit, magna fama: quippe in unum multis millibus armatis vario genere inſignium, ſpes etiam votaque de ſe Priami ſuperaverat. Namque omnia circum Trojam, & ultra quæ viſi poterant, viris atque equis repleta [6] ſplendore inſignium refulgebant. Eos omnes [7] jugis Caucaſi montis ad Trojam duxit: reliquos neque numero inferiores, impoſito [8] Phala duce atque rectore, [9] mari miſit. Qui appulſi Rhodum, ubi

NOTÆ.

1. *Bello.*] Sic ſemper Dictys pro pugna, prælio.

2. *Placitum que.*] In Petavii libro, *palatumque.* Ut videatur ſcribendum *actumque*: hoc eſt *deliberatum.* Non dum enim id decretum erat, donec Diomedes rogatis ducum ſententiis id fieri curavit. Joz. Mercer. Ego nihil mutandum puto, placebat omnibus eam in flumen præcipitari, ſed Achilles eam ſepelire conabatur cum Diomedes alta voce rogatis ſententiis eam in ſcamandrum jacit. Sed hæc aliter narrat Tzetzes in Lycopron. ait enim, Achilles cum Penthesileam occidiſſet, fortitudinem ejus & formam egregiam admiratus Græcis ſuadere voluit ut ei tumulum extruerent, cui cum Therſites adverſaretur objiceretque ei Penthesileam mortuam ab eo adamatam, Achilles ira æſtuans pugno Therſitem occidit, quod ægre ferens Diomedes, ut pote Therſitæ conſanguineus, Penthesileam pedibus attractam in Scamandrum præcipitat.

3. *Scilicet pœnam.*] Hoc non procedit. Legendum *pœna.* In ſexto caſu. Vel *in pœnam.*

4. *Tithoni atque auroræ filius.*] Ita ſcriptores fere omnes tradunt. Tithonus autem frater fuit Priami. Verum Æſchilus Memnonis matrem Ciſſiam vocat.

5. *Ingentibus Indorum atque Æthiopum.*] Virgil. 1. Æneid.

Eoaſque acies & Nigri Memnonis arma.

Diores ſcribit Memnonem Trojam adventaſſe cum decem millibus Suſianis & totidem Æthiopibus.

6. *Splendore inſignium refulgebant.*] Optime Horat. od. lib. 1.

——.—— *Seu te fulgentia ſignis*
Caſtra tenent.

Ad quem locum male multa Interpretes.

7. *Iugis Caucaſi montis.*] Caucaſus mons inter pontum Euxinum & mare Caſpium. Verum alii ajunt Memnonem ex Æthiopia advenraſſe. Alii ex India, alii denique ex Aſſyria.

8. *Phala duce.*] Hic mihi quidem ignotus eſt. Sidonius fuit ſi fides noſtro.

9. *Mari miſit, qui appulſi Rhodum.*] Sed quomodo ipſe ex Caucaſo veniens reliquos mari miſit, ita ut ii Rhodum appellere potuerint? Certe res mira, niadvertere

advertere insulam Græcis sociam, veriti ne re cognita incenderentur naves, ibidem opperiebantur: ac mox divisi [1] in Camirum & Ialisum urbes opuluntas: [d] neque multo post Rhodii Phalam incusare, quod paullo ante [2] eversa ab Alexandro Sidone patria sua, auxilium ei à quo læsus sit ferre cuperet: quoque animos exercitus permoverent, confirmare, haut dissimiles Barbarorum videri eos, qui tam indignum facinus defenderent: multa præterea quæ accensura vulgum, & pro se factura essent, disserere: quæ res haud frustra fuit: Phœnices namque qui in eo exercitu plurimi aderant, permoti querelis Rhodiorum, [3] an cupidine dispendiarum rerum quas secum advexerant, Phalam lapidibus insecuti necant: distributique per supradictas urbes, aurum ac reliqua prædæ inter se dispartiunt. Interim exercitus qui cum Memnone venerat, positis per locos patulos castris, nam intra mœnia haut facile tanta vis hominum retineri poterat, diversi suo quisque genere exercebantur. [4] Neque eadem arte simplex atque idem modus, sed ut quemque regionis suæ mos assuefecerat, [5] ita telis aliis in alium modum formatis, scutorum etiam & galearum multiformi specie, horrendam belli faciem præbuerant. At ubi triti aliquot dies, & miles bellum cupit, simul cum luce exercitus omnis signo dato in prælium ducitur, cum his Trojani, & qui intra mœnia socii fuerant. At contra Græci instructi pro tempore opperiri, [6] debilitati aliquantum animos, metu ingentis atque incogniti hostis. Igitur ubi intra teli jactum ventum est, tum vero Barbari clamore ingenti ac dissono, ruinæ in modum irrumpunt: nostri confirmati inter se, satis impigre vim hostium sustentavere. Sed postquam acies renovatæ, in ordinem reformatæ sunt, & jaci hinc atque inde tela cœpere, cadunt utriusque exercitus plurimi. Neque finis fit, quoad Memnon curru vectus, adhibito secum fortissimo quoque, medios Græcorum invadit, primum

INTERPRETATIO.

d *Neque multopost Rhodii Phalam criminari* cœperunt *quod cum Sidon ejus patria non ita pridem ab Alexandro diruta* fuisset, *et* tamen *à quo offensus esset auxiliari conaretur, atque militum animos excitarent, affirmare, absimiles barbaris eos non esse, qui scelus tam atrox tuerentur.*

NOTÆ.

si de reliquis Æthiopibus inteligas, quibus Memnon mandaverit ut mare Mediterraneum metirentur.

1. *In Camirum & Ialysum.*]Rhodi urbes. De quibus jam supra ex Hom. & Strab.

2. *Eversa ab Alexandro Sidone.*] Initio lib 1. retulit Dictys Alexandrum Sparta redeuntem Sidonem delapsum regem obtruncasse, & ejus domum expilasse. Sed hoc Rhodii ita augent ad majorem invidiam quasi ab eo urbs eversa & diruta fuerit.

3. *An cupidine*] Ita diserte libri: quod inepti & imperiti correctores mutaverant, rescripserantque *dem cupidine.* Joz. Mercer.

4. *Neque eandem arte simplex atque idem.*] *Modus idem & simplex eadem arte.* Nolim ego hoc imitari.

5. *Ita telis aliis.*] Lego: *Ita telis alii in alium modum.*

6. *Debilitati animos.*] Subintelligitur præpositio *per* vel *κατὰ*.

quemque obvium fundens, aut debilitans. Ita jam primis nostrorum interfectis, duces, ubi fortuna belli versa, neque spes reliqua nisi in fuga est, victoriam concessere. Eo die incensæ delctæque naves omnes forent, ni nox perfugium laborantium ingruentes hostes ab incœpto cohibuisset: tanta in Memnone bellandi vis, peritiaque, [1] & nostris adversæ res. Igitur Græci postquam requies est, perculsi inter se, ac summæ rerum diffidentes, per universam noctem quos in bello amiserant, sepeliere. Dein consilium futuri certaminis adversum Memnonem ineunt, [2] ac placet sorte eligi nomen ducis cum eo bellaturi. Tunc [3] Agamemnon Menelaum excipit, Ulyssem Idomeneus. Reliquorum sors agi cœpta Ajacem Telamonium votis omnium deligit. Ita refectis cibo corporibus, reliquum noctis cum quiete transigunt. At lucis principio, armati instructique pro negotio egrediuntur: neque segnius à Memnone actum, cum quo Trojani omnes. Ita hinc atque inde ordinato exercitu, prælium initum: plurimi utriusque partis, ut in tali certamine, cadunt, aut icti graviter prælio decedunt. In quo bello [4] Antilochus Nestoris obvius forte Memnoni, interficitur. Mox Ajax, ubi tempus visum est, inter utranque aciem progressus, lacessit regem, prædicto prius Ulyssi & Idomeneo, ac ceteris [5] uti se defenderent. Igitur Memnon ubi ad se tendi videt, curru desiliit, confligitque pedes cum Ajace, magno utriusque partis metu atque expectatione. Tum dux noster summa vi [6] umbonem scuti ejus telo in aliquantum foratum, gravis atque summis viribus ingruens impulit, vertitque in latus. Quo viso, regis comites accurrere, Ajacem exturbare nitentes. Tum Achilles ubi à Barbaris intercedi videt, pergit contra, & nudatum scuto hostis jugulum hasta transfigit. Ita præter spem interfecto Memnone, animi hostium commutantur, & Græcis aucta fiducia: jamque Æthiopum versa acie, nostri instantes cædunt plurimos: tum [7] Polydamas renovare prælium cupiens, circum-

NOTÆ.

1. *Et nostris adversa res.*] Scripsisse debuit Dictys *& nostris tam adversa res.* Id enim scribendi ratio clamat.

2. *Ac placet sorte eligi nomen ducis.*] Idem Cedrenus. Sed ex hoc nostro.

3. *Agamemnon Menelaum excipit.*] Menelai sortem extraxit. Ulyssis Idomeneus. Reliquorum alii. Sed Ajacem sors delegit, quippe quæ ultima in galea restitit. Et ita hic locus intelligendus est.

4. *Antilochus Nestoris.*] Antilochum à Memnone occisum narrant Hom. Odyss. δ. Pindarus Pythion. Od. VI. Scribit Nestorem à Paride pressum vulnerato jam equo currus sui Antilochum filium suum inclamasse, eumque accurrentem & Paridem sustinentem à Memnone interfectum fuisse. Ovidius vero in Epist. Penelopæ Ulyssi Antilochum ab Hectore occisum dicit

Sivi quis Antilochum narrabat ab Hectore victum

Ubi quidam rescribunt *Amphimachum* alii *Archilochum.* Sed Antilochum MSS. omnes & excusi. Quam lectionem viri doctissimi unice amplectuntur, dicentes id scientem peccasse Ovidium cum feminam loquentem induceret, qui sexus nomina fere solet confundere. Sed Dictys etiam ab omnibus dissentit cum Antilochum à Paride interremptum scribit.

5. *Uti se deffenderent.*] *Se* ad Ajacem refertur.

6. *Amborum scuti ejus.*] Ita ad verbum Cedrenus: quem describere supersedeo. Umbo est medium scuti.

7. *Polydamas.*] Qui tamen apud Hom. nusquam interfectus legitur.

ventus ad postremum, atque ictus inguina ab Ajace interficitur: [1] Glaucus Antenoris adversum Diomedem astans, [2] Agamemnonis telo cadit. Tum vero cerneres hinc Æthiopas cum Trojanis per omnem campum sine ordine atque imperio fugientes, multitudine ac festinatione inter se implicari, cadere, ac mox palantibus equis proculcari: hinc Græcos resumtis animis sequi, cædere, impeditosque dissolvere, atque ita confodere laxatos: redundant circum muros campi sanguine, & omnia, qua hostis intraverat, armis atque cadaveribus completa sunt. In ea pugna Priami filiorum [3] Arejus & Echemon ab Ulysse interfecti, [4] Dryops, Bias, & [4] Corython ab Idomeneo: ab Ajace Oilei, [5] Ilioneus cum [6] Philenore, itemque [7] Thyestes, & Thelestes à Diomede: ab Ajace vero altero, [8] Antiphus, Agavus, Agathon, atque Glaucus: [9] & ab Achille Asteropæus. Neque prius finis factus, quam Græcos satias, & ad postremum fatigatio incessit. At ubi à nostris in castra recessum est, missi ab Trojanis, qui peterent [11] eorum qui in bello ceciderant, humandi veniam: collectos suos quisque igni cremant, & more

NOTÆ.

1. *Glaucus Antenoris.*] Nam fuit alius Glaucus Hippolochi filius cum Diomede congressus sed hospitio cognito & armis permutatis discessere.

2. *Agamemnonis telo cadit.*] Alii à Diomede occisum dicunt.

3. *Arejus & Echemon.*] Arejum male Aethetum vocat Apollodor. lib. 3. Arejum agnoscit Eustath. Echemona agnoscit Homer. Iliad. ε. Εχέμονά χρόμιόν τε Eosque à Diomede interfectos dicit.

4. *Dryops, Bias.*] Utrumque inter Priami filios ponit Apollodor. lib. 3. prior Hygino dicitur *Drypon.* Corrupte, posterior *Biantes.* Et Dryopa quidem ab Achille occisum dicit Homer. Iliad. γ. Ὣς εἰπὼν Δρύοπ' οὖτα κατ' αὐχένα μέσσον ἄκοντι. *I. Sic locutus Dryopem vulneravit per cervicem mediam jaculo.*

5. *Corython.*] Corythonem nullum invenio. Credo rescribendum *Gorgython.* Nec me monet quod cum supra dicit occisum nam & hic *Philenorem* nominat quem necatum dixit lib. 3. & *Antiphum* cujus cœdem retulit lib. 2. *Ioz Mercer.* Forsan scripserat Dictys *Dorycops.* Ex Hygino qui idem opinor Doryclus dicitur Apollodoro.

6. *Ilioneus.* Ilioneum Priami filium nusquam inveni. Ilionam quidem Priami filiam memorat Hyginus. Sed non Ilioneum filium. Apollodorus Idomeneum Priami filium quemdam dicit forsan corrupte pro *Ilioneum.* Sed forsan hic Ilioneum illum Dictys intelligit qui Phorbantis filius fuit & à Peneleo occisus. Homer. Iliad. ξ.

7. *Philenore.*] Philenoris etiam meminit lib. 3. ubi enim ab Agamemnone interemptum dicit. Sed Philenorem Priami filium nullum inveni, quare & hic & illic *Philamonem* restituendum esse puto.

8. *Thyestes & Thelestes.*] Nullum opinor Priamo fuisse filium nomine Thyesten. Pro *Thelestes* legendum *Thelestas* ex Apollodoro. Τελέστας.

9. *Antiphus, Agavus, Agathon atque Glaucus*] Antiphum Agathonem & Glaucum nominat Apollodor. qui Antiphum ab Agamemnone occisum dicit & Hom. at Aganum Agathonem & Glaucum, nusquam interfectos describit.

10. *Et ab Achille Asteropæus.*] Hunc quidem ab Achille interfectum refert Homer. Sed puto post mortem Patrocli & ante cædem Hectoris. Illum vide Iliad. φ.

11. *Eorum qui in b. c. humandi veniam.*] Dudum monui probam & antiquam esse hanc lectionem quem uterque Mannscriptus agnoscit. Imperiti addiderant *corpora* ne solœcismum paterentur scilicet. Ita Plaut. Capt. *Nominandi istorum*

patrio ſepeliunt ; ſeorſum ab ceteris cremato Memnone : cujus reliquias urna conditas, [1] per neceſſarios regis remiſere [2] in patrium ſolum. At Græci lautum bene cadaver Antilochi, juſtiſque factis Neſtori tradunt : eumque orant, ferre æquo animo fortunæ bellique adverſa. Ita ad poſtremum corpora ſua quiſque curantes, vino atque epulis per multam noctem, Ajacem ſimul atque Achillem laudibus celebrant, atque ad cælum ferunt. At apud Trojam ubi requies funerum eſt, non jam [3] dolor in caſu Memnonis, ſed metus ſummæ rerum, & deſperatio inceſſerat : quum hinc Sarpedonis interitus, inde ſecuta paullo poſt Hectoris clades, ſpes reliquas animis abſtuliſſent : atque ad poſtremum in Memnone quem fortuna obtulerat, reliquium jam nihil exſiſtere. Ita confluentibus in unum tot adverſis, curam omnem [4] exurgendi amiſerant. At poſt paucos dies Græci inſtructi armis, proceſſere in campum, laceſſentes, [5] ſi auderent, ad bellandum Trojanos. Queis dux Alexander cum reliquis fratribus militem ordinat, atque adverſum pergit. Sed priuſquam ferire inter ſe acies, aut jaci tela cœpere, Barbari [6] deſolatis ordinibus fugam faciunt : cæſique eorum plurimi, aut in flumen præceps dati, quum hinc atque inde ingrueret hoſtis, atque undique ademta fuga eſſet. Capti etiam [7] Lycaon & [8] Troilus Priamidæ, quos in medium productos, Achilles jugulari jubet : indignatus, nondum ſibi à Priamo ſuper his quæ ſecum tractaverat, mandatum. Quæ ubi animadvertere Trojani tollunt gemitus, & clamore lugubri Troili caſum, miſerandum in modum

NOTÆ

tibi erit, magis quam edundi copia. Cicero v. Philipp. *Agorum ſuis latronibus condonandi*. Varro 2 de re ruſt. *Sive enim aliquod fuit principium generandi animalium*. Gellius. XVI. VIII. *Feciſſe videtur eum librum ſui magis admonendi quam aliorum docendi gratia*. *Ioz. Mercer.* Sed quoniam multi hujus locutionis formam ignorarunt, hæc pauca ſubjicienda ſunt ex Minerva ſancti viri doctiſſimi & diligentiſſimi. In adjectivo nomine, inquit, ſeu participio ſemper deeſt ſubſtantivum *negotium*. Aut infinitum verbi. Ut *legendum eſt*. Subaudi *negotium*. Vel *legere*. *Tempus eſt legendi* ſubaudi *negotii*. Vel *legere*. Hiſpani, *Tiempo es que ſolea*. *Sic tempus eſt legendi librorum* regatur à *legere* quaſi dicas *tempus eſt lectionis librorum*. Sed ſi dicas *tempus eſt legendi libros*, jam non participium eſt, ſed verbum participisle. In cæteris vero omnibus vox in *dus* ſemper ſignificat paſſionem, & participium eſt adjectivum. Plura vide apud illum pag. 218.

1. *Per neceſſarios regis.*] Ipſius Memnonis. Ælianus 1. animalium ſcribit autoram corpus Memnonis è mortuis ablatum in patriam Suſas detuliſſe ubi ei tumulus extructus.

2. *In patrium ſolum rem.*] In Troade tamen monſtrabatur ejus ſepulcrum.

3. *Dolor in caſu Memnonis.*] Pro *dolor è caſu Memnonis*. Nolim hoc imitari.

4. *Exurgendi*] Seſe erigendi

5. *Si auderent.*] Tranſpoſitio, noſtro & aliis etiam familiaris. Sciciseſt : *Laceſſentes Trojanos ad bellandum ſi auderent*

6. *Deſolatis ordinibus.*] *Abandonnant les rangs*. Gallice.

7. *Lycaon.*] Quem Homerus ab Achille in pugna occiſum dicit Iliad. φ.

8. *Troilus.*] Hunc tamen pugnantem ab Achille interfectum diſcribit virgil.

Parte alia fugiens amiſſis Troilus armis
Infelix puer atque impar congreſſus Achilli
Fertur equis curruque hæret reſupinus inani
Lora tenens tamen, huic cervixque comaque trahuntur
Per terram & verſa pulvis inſcribitur haſta.

deflent, recordati [1] ætatem ejus admodum immaturam: qui in primis pueritiæ annis, cum verecundia ac probitate, tum præcipue forma corporis amabilis, atque acceptus popularibus adoleſcebat. Dein tranſactis paucis diebus ſolemne Thymbræi Apollinis inceſſit, & requies bellandi per inducias interpoſita: tum utroque exercitu ſacrificio inſiſtente, Priamus tempus nactus, [2] Idæum ad Achillem ſuper Polyxena cum mandatis mittit. Sed ubi Achilles in loco ea quæ illata erant cum Idæo, ſeparatim ab aliis recognoſcit, cognita re apud naves ſuſpicio alienati ducis, & ad poſtremum indignatio exorta. Namque antea rumorem proditionis [3] ortum clementer per exercitum in verum traxerant. Ob quæ, ſimul uti concitatus militis animus leniretur, Ajax cum Diomede & Ulyſſe ad lucum pergunt. Hique ante templum reſiſtunt, opperientes ſi egrederetur, Achillem, ſimulque uti rem geſtant [4] juveni referrent; de cetero etiam deterrerent, in colloquio clam cum hoſtibus agere. Interim Alexander compoſitis jam cum Deiphobo inſidiis, pugionem cinctus ad Achillem ingreditur, confirmator veluti eorum quæ Priamus pollicebatur: moxque ad aram, quo ne hoſtis dolum perſentiſceret, averſuſque [5] à duce, adſiſtit. Dein ubi tempus viſum eſt, Deiphobos amplexus inermem juvenem, quippe in ſacro Apollinis nihil hoſtile meruentem, exoſculari, gratularique ſuper his quæ conſenſiſſet, neque ab eo divelli aut omittere. Quo Alexander librato gladio procurrens adverſus hoſtem, [6] per

NOTÆ.

Idem & infra *Dares Phrygius*. Tzetzes ſcribit Troilum fugientem in Apollinis Tymbræi templum ſe conjeciſſe, unde cum eum Achilles abſtrahere non poſſet, juxta aram eum occidit, unde & Achilles poſtea idem ab alio juxta eandem aram paſſus eſt.

1. *Ætatem ejus admodum immaturam.*] Quia ſcilicet apud virgilium legerat.

Infelix puer atque impar congreſſus Achillis.

Sed eum fugiebat viros robuſtiſſimos à poëtis ſæpiſſime pueros dici, & ſane Troilum robuſtiſſimum & fortiſſimum deſcribunt Homerus, Tzetzes in Lycopht. Dares Phrygius & alii.

2. *Idæum.*] Præconem de quo ſupra.

3. *Ortum clementer.*] Clementer, id eſt, lente, modice. In verum traxerant rumorem illum proditionis qui per exercitum leviter inſonuerat. Achillem autem proditionis ſuſpectum habebant propter amorem Polyxenæ.

4. *Iuvenis.*] Achilli.

5. *A Duce.*] Achille.

1. *Per utrumque latus geminato ictu.*] Alii ſcribunt Achillem ſagitta confoſſum quam Alexander poſt ſimulacrum Apollinis litens immiſit. Unde vulgatum fuit ipſum Apollinem tela direxiſſe. Virgil. VI. Æneid.

Phœbe graves Trojæ ſemper miſerate dolores,
Dardana qui Paridis direxti tela manuſque,
Corpus in Æacidæ.

Dares Phrygius narrat Achillem cum Antilocho diu contra inſidiatores pugnaſſe ſed utrumque tandem ab Alexandro multis plagis confoſſos Locum adi. Hyginus parum ſibi conſtat, ita enim ſcribit Fab. 107. *Hectore ſepulto cum Achilles circa Mœnia Trojanorum vagaretur ac diceret ſe ſolum Trojam expugnaſſe, Apollo iratus Alexandrum Parim ſe ſimulans, talum quem mortalem habuiſſe dicitur, ſagitta percuſſit & occidit* At idem Fab. 110. *Itaque Danai Polyxenam Priami filiam, quæ virgo fuit formoſiſſima, propter quam Achilles cum eam peteret, & ad colloquium*

utrumque latus geminato ictu transfigit. At ubi [1] dissolutum vulneribus animadvertere, parte alia quam venerant, prorumnt. Re ita maxima, & super vota omnium perfecta, in civitatem recurrunt: quos visos Ulysses, Non temere est, inquit, quod hi turbati ac trepidi repente prosiliverе. Dein ingressi lu um, circumspicientesque universa, animadvertunt Achillem statum humi, exsanguem, atque etiamtum seminecem. Tum Ajax, Fuit, inquit, confirmatum, ac verum per mortales, nullum hominum exsistere potuisse, qui te vera virtute superaret: sed, ut palam est, tua te inconsulta temeritas prodidit. Deinde Achilles extremum adhuc retentans spiritum, Dolo me atque insidiis, inquit Deiphobus atque Alexander Polyxenæ gratia circumvenere. Tum expirantem eum duces amplexi cum magno gemitu, atque exosculati postremum salutant. Denique Ajax exanimem jam humeris sublatum è luco effert. Quod ubi animadvertere Trojani, omnes simul portis protuunt, eripere Achillem nitentes, atque aufetre intra mœnia, scilicet more solito illudere cadaveri ejus gestientes. Contra Græci cognita re, arreptis armis tendunt adversum: paullatimque omnes copiæ productæ; ita utrinque certamen brevi adolevit. Ajax tradito his qui secum fuerant [2] cadavere ejus, infensus [3] Asium Dymantis, [4] Hecubæ fratrem, quem primum obvium habuit, interficit. Dein plurimos, uti quemque intra telum ferit, In queis [5] Nastes & Amphimachus reperti, Cariæ imperitantes. Jamque duces Ajax Oilei, & Sthenelus adjuncti multos interficiunt atque in fugam cogunt Quare Trojani cæsis suorum plurimis, nusquam ullo certo ordine aut spe reliqua resistendi, dispersi palantesque ruere ad portas, neque usquam nisi in muris salutem credere. Quare magna vis hominum ab insequentibus nostris obtruncatur. Sed ubi clausis portis finis cædendi factus est, Græci Achillem ad naves referunt. Tuncque deflentibus cunctis ducibus casum tanti viri, plurimi militum haut dolere, neque uti res exposcebat, tristitia commoveri: quippe in animo hæserat, Achillem sæpe consilia prodendi exercitus misse cum hostibus. Ceterum interfecto [6] summam militiæ orbatam, [7] & ademtum complurimum, & viro egregio bellandi ne honestam quidem mortem, aut aliter quam in

NOTÆ.

venisset, ab Alexandro & Deiphobo est occisus, ad sepulchrum ejus eam immolaverunt.

1. *Dissolutum.*] Optime. Expressit illud Homer. Λῦσε δὲ γυῖα. *Solvit membra.*

2. *Cadavere ejus.*]Hic vox *ejus* mihi suspecta foret, si alium quam Dictin tenerem, & ni ita semper ille.

3. *Asium Dymantis.*] Nusquam apud Homerum legas eum interfectum fuisse.

4. *Hecubæ fratrem.*] Quæ & Dymantis filia Homero, Hygino, Ovidio & aliis. At qui eam Cissei filiam dicunt, iidem Asium ejus uterinum tantum fratrem faciunt Vide Eustath. Iliad. π.

5. *Nastes & Amphimachus.*] Nomionis filii jam supra.

6. *Summa militia.*] Barbare loquitur Dictys, neque enim scribi posse arbitror summam rem orbari & ratio in promptu est.

7. *Et ademptum complurimum.*] No-

obscuro [1] opportere licuerit. Igitur propere ex Ida apportata ligni vis multa, atque in eodem loco, quo antea Patroclo, bustum extruunt. Dein imposito cadavere, subjectoque igni [2] justa funeri peragunt, Ajace præcipue insistente, qui per triduum continuatis vigiliis laborare non destitit, [3] quam reliquiæ coadunarentur. Solus namque omnium pæne ultra virilem modum interitu Achillis consternatus est, quem dilectum præter cæteros animo summis officiis percoluerat: quippe cum amicissimum, & sanguine conjunctum sibi, tum præcipue plurimum virtute ceteros antecedentem. Contra apud Trojanos lætitia atque gratulatio [4] cunctis incesserat, interfecto quam metuendo hoste: hique Alexandri commentum laudantes ad cælum ferunt, scilicet quum insidiis tantum perfecerit, quantum ne in certamine auderet quidem. Inter quæ nuncius Priamo supervenit, Eurypylum Telephi [5] ex Mœsia adventare, quem rex multis antea illectum præmiis [6] ad postremum oblatione desponsæ Cassandræ confirmaverat. Sed inter cetera quæ ei pulcherrima miserat, addiderat etiam [7] vitem quandam auro effectam, & ob id per populos memorabilem.

NOTÆ.

vum loquendi genus. Vult dicere eum Achille omnia fere interiisse, ruisse, &c.

1. *Oppetere licuerit.*] Non video quomodo hæc cohærere cum reliquis possint. Lego *licuisse*.

2. *Iusta funeri peragunt.*] *Iusta* dicuntur quæ mortuis debentur Græcis νόμιμα, ἐντάφια. Justa autem supple *funera* vel *officia*. De funere Achillis fuse Homer. Odyss. ω.

3. *Quam reliquia coadunarentur*] Reliquia sunt ossa. Coadunate, colligere, quasi in unum. Sed non video cur hic dicat Ajacem triduo die nocteque laborasse, cum Homerus scribat id mane factum fuisse.

Ἠῶθεν δή τοι λέξαμεν ὀστέ' Ἀχιλλεῦ,
Οἴνῳ ἐν ἀκρήτῳ καὶ ἀλείφατι.

1. *Mane vero tibi collegimus candida ossa ô Achilles,*
Vino in puro & adipe, &c.

4. *Cunctis incesserat.*] Subintellige, animos, corda; alioqui scripsisset *cunctos*.

5. *Ex Mœsia*] Eurypyli dictionem in Mœsia circa Caicum ponit Strabo & Homer.

6. *Ad postremum oblatione desponsæ Cassandræ.*] Alii dicunt Priamum ipsam Eurypyli uxorem donis illexisse ut maritum suum in militiam mitteret. Alii aliter. Vide Eustath. ad illud Odyss. λ.

Ἀλλ' οἷον τὸν Τηλεφίδην κατενήρατο χαλκῷ,
Ἥρω' Εὐρύπυλον, πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι,
Κήτειοι κτείνοντο, γυναίων εἵνεκα δώρων.

1. *Sed ut Telephiden interfecit (Pyrrus) ferro,*
Heroem Eurypylum, multi autem circa eum sodales,
Cetei trucidabantur, mulierum propter dona.

Vide Strabon. lib. 3.

7. *Vitem quamdam auro effectam.*] Verba Eustathii apponere non gravabor. Ἢ χρυσῆν τινά φασιν ἄμπελον, ἣν Ζεὺς μὲν ἐχαρίσατο ἀντὶ Γανυμήδους τῷ πατρὶ Τρωΐ, Πρίαμος δὲ ἐκ διαδοχῆς ἐλθοῦσαν εἰς αὐτὸν ὑπέσχετο Ἀστυόχῃ τῇ ἑαυτοῦ μὲν ἀδελφῇ, Εὐρυπύλου δὲ μητρί, εἰ πέμψει ἐπὶ συμμαχίᾳ τὸν υἱόν, φάμενον ἐπὶ τῇ μητρὶ κεῖσθαι τὸ εἰς πόλεμον ἐξελθεῖν αὐτόν. Id est *Vel auream quamdam vitem dicunt, quam Iupiter pro Ganymede dedit Troi patri, Priamusque per successionem ad se devolutam promisit Astyochæ sorori suæ, quæ mater erat Eurypyli. si filium suum Trojanis auxiliarem mitteret, qui affirmabat per matrem suam stare quin ad bellum pergeret.* Notabis interim illos orientis populos vites illas aureas adamasse, nam vitem auream Pompejo dono dedit Aristobulus de qua Iosephus, Strabo & alii. Vide quæ notavi ad Florum

Ceterum Eurypylus [1] virtute multis clarus, Mœsiacis modo ceterisque instructus legionibus, summa fama lætitiaque à Trojanis exceptus, spes omnes Barbaris in melius converterat. Interim Græci ossa Achillis urna condita, [2] adjunctaque simul Patrocli, [3] in Sigæo sepelivere: cui sepulchrum etiam [4] exstruendnm ab his qui in eo loco agebant, mercede Ajax locat, indignatus jam Græcis, quod [5] nihil in his dignum doloris juxta amissionem tanti herois animadverteret. Per idem tempus Pyrrhus, [6] quem Neoptolemum memorabant, genitus Achille ex [7] Deidamia Lycomedis, [8] superveniens, offendit tumulum exstructum jam ex parte maxima. Dein percontatus exitum paternæ mortis, doctusque, Myrmidonas, gentem fortissimam & [9] inclytam bellandi, armis atque animis confirmat; impositoque faciendo operi Phœnici, ad naves atque ad tentoria parentis contendit: ibi custodem rerum Achillis Hippodamiam animadvertit. Moxque adventu ejus cognito, in eundem locum à cunctis ducibus concurritur: hique uti animum æquum haberet, deprecantur. Queis benigne respondens, nec sibi ait ignoratum esse, omnia quæ divinitus conferent, forti pectore patienda, neque cuiquam super fatum vivendi concessam legem: turpem namque ac detestandam viris fortibus conditionem senectæ; contra imbellimus optabilem. Ceterum

NOTÆ.

lib. 3. cap. 5. *Sub aureo vitem cœlo.*

1. *Virtute multis clarus.*] An clarus virtute ob multa facinora? vel clarus multis facinoribus ob virtutem:

2. *Adjunctaque simul Patrocli.*] Ex Homer. Odyss. ω. Qui ait in eadem urna utriusque ossa condita.

Ἐν τῷ τοι κεῖται λεύκ' ὀστέα φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ,
Μίγδα δὲ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο θανόντος.

In hac urna) tibi jacent alba ossa, illustris Achilles,
Promiscue autem Patrocli Menoitiada mortui,

3. *In sigæo sepelivere.*] In littore. Homer. ibid.

Ἀκτῇ ἐπὶ προὐχούσῃ ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ.

Littore in excelso ad latum Hellespontum.
Vide Strabon. lib. 13.

4. *Extruendum ab his qui in eo loco agebant.*] Homerus tamen scribit à Græcis extructum.

——— Μέγαν καὶ ἀμύμονα τύμβον,
Χεύαμεν Ἀργείων ἱερὸς στρατὸς αἰχμητάων.

——— *Magnum & laudandum sepulcrum,*
Fudimus Argivorum pius exercitus bellicosorum.

5. *Nihil in his dignum doloris.*] Hæc ita conjungenda sunt, *quod in his nihil doloris animadverteret dignum juxta, &c.*

6. *Quem Neoptolemum.*] A νέος & πτόλεμος pro πόλεμος bellum, factum Neoptolemus quia juvenis ad bellum missus, nam vix duodecimum annum attigerat.

7. *Deidamia Lycomedis.*] Lycomedes Rex Scyri Insulæ [illegible] eum Achilles à matre missus ut inter ejus filias latens, Trojano bello non interesset.

8. *Superveniens.*] At Homerus ait Ulyssem Scyrum Insulam navigasse ut inde Pyrrhum adduceret Sic enim apud eum Ulysses.

Αὐτὸς γάρ μιν ἐγὼ κοίλης ἐπὶ νηὸς ἐΐσης,
Ἤγαγον ἐκ Σκύρου μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.

Ipse enim eum ego in profunda navi aquali,
Adduxi ex Scyro ad bene armatos Græcos.

Sophocles in Philoctetа addit Phœnicem.

9. *Inclytum bellandi,*] Subauditur, *arte* vel *fama.*

sibi

sibi eo leviorem dolorem esse, quod non in certamine, neque [1] in luce belli Achilles interfectus esset, quo fortiorem non optasse quidem quemquam exsistere nunc, vel in præteritum, excepto [2] uno illo Hercule. Addit præterea solum virum dignum ea tempestate, sub cujus manibus exscindi Trojam deceret: neque tamen abnuere, quod imperfectum à patre relictum esset, à se atque à circumstantibus perfici. Postquam finem loquendi fecit, in proximum diem certamen pronunciatum: duces omnes, ubi tempus visum est, solito ad Agamemnonem cœnatum veniunt: in quibus Ajax cum Neoptolemo, Diomedes, Ulysses, & Menelaus: hique inter se [3] eundem locum cœnandi capiunt. Interim inter epulas plurima iuveni patris fortia facinora numerare, virtutemque ejus commemorando efferre laudibus: quibus Pyrrhus non mediocriter lætus, accensusque [4] industria, se omni ope conari respondit, quo ne indignus patris meritis exsisteret. Dein ad sua quisque tentoria quietum abeunt. At postero die simul cum luce juvenis castris egressus, offendit Diomedem cum Ulysse: quos salutos, quid causæ foret, rogat: hique aiunt, interponendam dierum moram ad reficiendos militum ejus animos, longo itinere maris torpentibus etiamnunc membris, & ob id nequaquam satis firmo nisu, ut solitis viribus agerent. Itaque ex eorum sententia biduum interpositum: quo transacto, omnes duces regesque suis quisque militibus instructis exercitum ordinant, atque ad pugnam vadunt. In quibus Neoptolemus regens medios, circum se Myrmidonas statuit atque Ajacem, quem adfinitatis merito, parentis loco percolebat. Interim Trojani vehementer pavere, [5] commemorato duce: tamen Eurypyli hortatu arma capiunt: namque adjunctis secum regulis copias suas Trojanis mixtas, porta educit: atque ita ordinata acie medium sese locat. Tum primum Æneas parato certamine intra muros manet, exsecratus quippe Alexandri facinus [6] commissum in Apollinem. cujus sacra is præcipue tuebatur. Sed ubi signum bellandi datum est, manus conserunt, magna vi utrinque decertantes, caduntque plurimi. Interim Eurypylus obvium forte nactus [7] Peneleum, proturbat hasta, atque interfecit. Inde multo sævior [8] Nirea aggressus, mox obtruncat. Jamque deturbatis qui in acie steterant, medios aggrediebatur: quum Neoptolemus re cognita, cominus advolat, [9] dejectumque curru hostem, & ipse desiliens, gladio interficit.

NOTÆ.

1. *In luce belli.*] Elegantissime.

2. *Uno illo Herculo.*] Hic vox *illo* maximæ amphaseos. Id est *nobilissimo*.

3. *Eundem locum.*] An locum solitum? an dicit eos eundem ordinem tenuisse quo supra commemorati sunt?

4. *Industria.*] Id est *laboriositate*, si ita fas loqui, *amore agendi*.

5. *Commemorato duce.*] Ob commemoratum ducem, Pyrrhum scilicet.

6. *Commissum in Apollinem.*] Cum in ejus templo Achillem interfecit.

7. *Peneleum*] Hippolemi filium. De eo in Catalogo. Sed Homerus interfectum non refert.

8. *Nirea.*] Hunc ab Ænea interfectum describit Dares.

9. *Dejectumque curru hostem.*] Eurypyli cum Pyrrho certamen fuse Quintus Calaber, lib. 6.

N

Tum ablatum propere cadaver, atque ad naves jussu ejus perlatum. Quod ubi animadvertere Barbari, quibus spes omnis in Eurypylo fuerat, sine certo ordine aut rectore, fuga prælium deserunt, atque ad muros revolant: tum plurimi eorum in fuga interfecti. Igitur postquam fusis hostibus ad naves reverrere Græci, ex consilii sententia, Eurypyli cremata ossa, atque urna condita parti remittunt, scilicet memores beneficiorum atque amicitiæ. Cremati etiam per suos Nireus atque Peneleus, seorsum singuli. At postero die per Chrysen cognoscitur, [1] Helenum Priami, fugientem scelus Alexandri, apud se in templo agere: moxque ob id missis Diomede & Ulysse, tradidit sese, deprecatus prius, uti sibi partem aliquam regionis in qua reliquam vitam degeret, semotam ab aliis concederent. Dein ad naves ductus, ubi consilio mixtus est, multa prius locutus, Non metu, ait, mortis, se patriam parentesque deserere, sed [2] deorum coactum aversione, quorum delubra violari ab Alexandro, neque se, neque Æneam nequisse pati. [3] Qui metuens Græcorum iracundiam, apud Antenorem agere senemque parentem, [4] de cujus oraculo imminentia Trojanis mala cognovisset, ultro supplicem ad eos decurrere. Tunc nostris festinantibus secreta dignoscere, Chryses nutu uti silentium ageretur significat, atque Helenum secum abducit. A quo doctus, cuncta Græcis uti audierat, refert. Addit præterea tempus Trojani excidij, idque administris Ænea atque Antenore fore. Tum recordati eorum quæ Calchas dixerat, eadem cuncta congruentiaque animadvertunt. Dein postero die, egresso utrinque milite [5] Ab Alexandro cadunt ad solis

Notæ.

1. *Helenum Priami*] Tzetzes in Lycophr. Ἑλὼν δὲ τὸ Πριάμου παῖδα μαν-τικὸν ὄντα, καὶ ὃ μόνα αἰχμαλώτους τοῖς Ἕλλησι, καθὰ φησιν Ὀρφεὺς περὶ Τρυφιοδώρος, ὃ ὡς φησι Σοφοκλῆς, διὰ ἐφοδευθέντα καὶ συλληφθέντα ὑπ' Ὀδυσσέως. i. *Heleno autem Priami filio vate existente solo vel sponte ad Græcos confugiente, ut dicunt Orpheus & Tryphiodorus, vel ut ait Sophocles, ab Vlysse per insidias capto & retento, &c.* Verum Conon aliter paulo, ita scribit enim narratione 34 *Paride mortuo Helenus & Deiphobus Priami filii super Helenæ nuptiis contenderunt, vicitque per vim & potentium opem Deiphobus, ætate licet minor. Helenus ergo injuriæ impatiens in Idam secedens otium egit, ubi Chalchantis suasu, qui Trojam obsidebant Græci ex insidiis eum capiunt: Ille partim minis, partim dolis vel potius odio Trojæ, Græcis indicavit ligneoque Trojam capiendam fato esse designatum. Immo & illud denique cum Achivi cepissent cælo delapsum illud Minervæ Palladium quod inter multa erat minimum.* Græca non descripsi propter nimiam prolixitatem.

2 *Deorum aversione*] Ut apud illum Virgil. *Et aversa Deum mens.*

3. *Qui metuens.*] Tota certe hæc periodus mire impedita & intricata mihi videtur. Ita tamen eam expedire tentabam, *qui* (*Æneas*) *metuens Græcorum iracundiam, apud Antenorem, senemque parentem* (*Anchisen*) *agere* (*decreverat supple*) de cujus oraculo imminentia Trojanis mala cognovisset, *seque ultro supplicem ad eos decurrere.* Optimo sensu

4. *De cujus oraculo.*] Hic Anchisem divinandi peritum inducit, ut & non semel Virgil. Unde Servius ad illud 11. Æneid.

At pater Anchises oculos ad sidera lætus extulit.

Et hic & alibi, inquit, *Anchisem divinandi peritum inducit.*

5. *Ab Alexandro.*] A partibus Alexandri·

pattem maximam. At ubi vehementius à noſtris inſtatur, & omni ope bellum finire in animo eſt, ſigno dato dux duci occurrit, atque in ſe prælium convettunt. Tum Ph lo&teta progreſſus adverſum Alexandrum laceſſit, ſi auderet ſagittatio certamine. Ita conceſſu utriuſque partis Ulyſſes atque Deiphobus ſpatium certaminis definiunt. Igitur primus Alexander incaſſum ſagittam contendit. Dein Philoctheta inſecutus [1] ſiniſtram manum hoſti transfigit, teclamanti per dolorem dextrum oculum perforat: ac jam fugientem tertio conſecutus vulnere per utrumque pedem trajicit, fatigatumque ad poſtremum interficit: quippe Herculis armatus ſagittis, [2] quæ infectæ hydræ ſanguine, haut ſine exitio corpori figebantur. Quod ubi animadvertere Barbari, magna vi irruunt, eripere Alexandrum cupientes: multiſque ſuorum interfectis à Philoctheta, negotium tamen peragunt, atque in civitatem reportant: tumque Ajax Telamonius inſecutus fugientes, aduſque portam pergit. Ibi cæſa vis multa hoſtium, quum feſtinantibus inter ſe, & ſingulis evadere inter primos cupientibus, magis in ipſo aditu, multitudine ſua detinerentur. Interim multi eorum qui primi evaſerant, ſuper muros ſiti, collecta undique cujuſquemodi ſaxa, ſuper clypeum Ajacis dejicere, congeſtamque quamplurimum terram deſuper volvere, ſcilicet ad depellendum hoſtem: quum ſuper modum gravaretur egregius dux, [3] facile ſcuto decutiens, haut ſegnius [4] imminere. Denique, Philoctheta, eos qui in muris locati erant, eminus ſagittis perturbat, multoſque interficit. Neque ſecus à reliquis in parte alia res geſtæ. Atque eo die exciſa, everſaque mœnia hoſtium forent, ni nox jam ingruens, noſtros ab incœpto cohibuiſſet. Qui ubi ad naves regreſſi ſunt, læti Philocthetæ facinoribus, & ob id maximam animo fiduciam geſtantes, ſummo favore ac laudibus ducem celebrant. Qui ſimul cum luce, adjunctis ſibi reliquis ducibus, in prælium egreſſus, hoſtes

NOTÆ.

1. *Siniſtram manum.*] Ita Tzetzes ad verbum. Φιλοκτήτης ἀντιστὰς αὐτῷ τὸν Ἀλέξανδρον πρὸς τοξείαν, τοξεύσας, πρῶτον μὲν κατὰ τὴν λαιὰν χεῖρα, εἶτα τὸ δεξιὸν αὐτοῦ ἐκβαλὼν ὀφθαλμὸν καὶ τρίτον τοὺς πόδας βαλὼν ἀνεῖλεν. i. *Philoctheta contra ſe ſtantem Alexandrum jaculatus, primum illi manum ſiniſtram transfigit. deinde dextrum oculum dejecit, & tertio utrumque pedem trajecit, atque ita eum interfecit.* Idem etiam Cedrenus. Et ſane à ſagittis Philocthetæ occiſum Alexandrum fere omnes conſentiunt. Ita Lycophro in ſua Caſſandra, Sophocles in Philoctheta, Apollodor. lib. 3. Conon, Parthenius. Dares tamen Phrygius ab Ajace interfectum dicit, & Ptolemæus Hephæſtion à Menelao.

2. *Quæ infectæ Hydræ ſanguine.*]. Hercules Hydram Lernæam Typhonis filiam cum capitibus novem ad fontem Lernæum interfecit. Hæc tantam vim veneni habuit, ut afflatu homines necaret, & ſi quis eam dormientem tranſierat veſtigia ejus afflabat, & maiorum cruciatu moriebatur. Hanc Minerva monſtrante interfecit & exenteravit, exque ejus felle ſagittas tinxit. Itaque quidquid poſtea ſagittis fixerat mortem non effugiebat, unde poſtea & ipſe periit. Hygin. Fab. 30. earum heres Philoctheta.

3. *Facile ſcuto decutiens*] Super modum telis gravabatur ſed ea tamen facile decutiebat. Rem miram ſcilicet.

3. *Imminere.*] Id eſt, inſtare, & quaſi eis incumbere. Egregium plane verbum.

metu sui adeo deterruit, ut vix se mœnibus defensarent. Interim Neoptolemus apud tumulum Achillis, postquam in auctorem paternæ cædis vindicatum est, initium lugendi sumit, & una cum Phœnice atque omni Myrmidonum exercitu, [1] comas sepulchro deponit, [2] pernoctatque in loco. Per idem tempus [3] filii Antimachi, de quo supra memoravimus, adjuncti Priami rebus, ad Helenum veniunt, eumque ut ad amicitiam cum suis redeat, deprecati, ubi nihil proficiunt, ad suos remeantes, Diomedi atque [4] Ajaci alteri itineris medio occurrunt: ab queis comprehensi, perductique ad naves, quinam essent, & rem ob quam venerant omnem expediunt. Tum recordati patris eorum, & quæ adversum legatos dixerit, molitusque sit, tradi eos popularibus, atque ante conspectum Barbarorum produci jubent, dein lapidibus injectis necari. Interim [5] Alexandri funus per partem aliam portæ ad Oenonem, quæ ei ante Helenæ raptum nubserat, necessarii sui uti sepeliretur perferunt. Sed fertur Oenonem viso cadavere Alexandri, adeo commotam, uti amissa mente obstupefieret, [6] ac paullatim per mœrorem deficiente animo, concideret.

NOTÆ.

Utinam in reliquis omnibus se se ita diligentem præstaret Dictys.

1. *Comas sepulcro deponit.*] Qui solennis mos fuit. Homer. de Patroclo Iliad. ψ

Θριξὶ δὲ πάντα νέκυν καταείνυον ἃς ἐπέβαλλον.

I. Capillis autem totum mortuum tegebant quos injiciebant.

Sed super hoc plura in Callimachum meum conjeci ad illud Hymn. in Dianam.

Κείρονται δὲ γέροντες ἐφ' υἱάσι

I. Tondentur autem senes super filios.

2. *Pernoctatque in loco.*] Quod etiam aliquoties observabatur.

3. *Filii Antimachi de quo supra memoravimus.*] Lib. II. ubi ait solum omnium Antimachum in gratiam Alexandri adversum cunctos reclamasse cum Menelaum injuste injuriam passum decernerent.

4. *Ajacè alteri.*] Sic semper Ajacem Oileum vocat.

5. *Alexandri funus.*] Nolim hoc imitari: ferre funus alicujus ut sepeliatur. Alexandri funus dicit pro cadavere.

6. *Ac paulatim per mœrorem*] Hic locus indicat alium esse hunc Dictyn ab eo quem Græci habuere. Tzetzes in Lycoph. *Τελευτήσαντος δ' ἐκείνου, καὶ ἑαυτὴν συγκατεκρήμνισεν, ἢ κατὰ τὸν Κοίντον ἑαυτὴν ἐμβαλοῦσα εἰς τὴν Ἀλεξάνδρου πυράν, ἢ κατὰ τὸν Δίκτυν βρόχοις ἀπαγχθεῖσα.* I. *Mortuo autem Alexandro, Oenone se ipsam interfecit. Vel secundum Cointum se ipsam in Alexandri rogum injiciens, secundum Dictyn. se ipsam funibus strangulans.* Cointum sequutus Quintus Calaber. Sed Dictyn Græcum Apollodor. Cedrenus & Conon. Sed Apollodorus & Conon Alexandrum à Philocteta non omnino occisum sed vulneratum postea interiisse. Ita enim Apollodor. lib. 3. *Alexander Sagittis Herculis à Philoctete Sauciatus in Idam ad Oenonen remeavit, tum illa injuriarum memor Paridem curare nolle affirmat. Alexander igitur cum in Trojam referretur, occubuit, mox Oenone quam detrectata Medela pœnituerat, ad vulnus curandum Pharmaca deferebat, siquidem Oenone, medendi canendique artem callebat, qua ubi jam eum obiisse reperit, sibi laqueo vitam finivit.* Ubi illa *medendi canendique artem callebat.* Mihi modo scrupulum injiciunt in Græco scriptum *ἰατρικὴν καὶ μουσικὴν ἤσκει.* Doctissimus Meziriacus legebat *μαγικὴν* pro *μουσικὴν*. Pater meus amantissimus nihil mutabat, musica enim ad incantationem vulnerum, *διὰ ἐπῳδῆς* scilicet Virgil.

——Graviter spirantibus hydris,
Spargere qui somnos cantuque manuque solebat.

Ego vero nec recte emendasse Meziria-

Atque ita uno eodemque funere cum Alexandro contegitur. Ceterum Trojani, ubi hostis muris infestus, magis magisque sævit, neque jam resistendi mœnibus spes ulterius est, aut vires valent, cuncti proceres seditionem adversus Priamum [1] extollunt, atque ejus regulos: denique accito Ænea filiisque Antenoris, decernunt inter se, uti Helena cum his quæ ablata erant, ad Menelaum duceretur. Quod postquam Deiphobus cognovit, traductam ad se Helenam [2] matrimonio sibi adjungit. Ceterum ingressus consilium Priamus, ubi multa ab Ænea contumeliosa ingesta sunt, ad postremum consilii sententia jubet ad Græcos cum mandatis belli deponendi ire Antenorem: qui ex muris [3] signum ostendens legationis, ubi à nostris recessum est, ad naves venit. Vbi benigne salutatus, atque exceptus, [4] summum fidei benevolentiæque erga Græciam testimonium capit: maximeque à Nestore, quod Menelaum insidiis Trojanorum appetitum, [5] consilio suo atque auxilio filiorum servaverit: eversa pro queis Troja, multa præclara polliceri: hortarique uti dignum memoria, pro amicis adversum perfidos moliretur.

NOTÆ.

eum puto, nec recte patrem meum vulgatam lectionem retinuisse. Et hanc meam emendationem verissimam esse existimo. Lego enim Φυσικῶ. Ut plus semel hanc vel illam vocem pro altera apud optimos scriptores positam legi, sed redeamus in viam. Conon Apollodoro per omnia fere consentit, illum vide narratione 27.

1. *Extollunt.*] Id est, *movent*, Græce αἰωρεῖται proprie.

2. *Matrimonio sibi adjungit.*] Lycophron ait Deiphobum Helenâ in fortitudinis præmium donatum fuisse.

Τὸν δ' αὖ τέταρτον αὐθόμαιμον ὄψεται
Κίρκου καταρρακτῆρος, ὅς τε συγγόνων
Τὰ δευτερεῖα τῆς δυσφάλτου πάλης
Λαβόντα κηρύξουσι.

I. Quartum autem (maritum) fratrem videbit.
Accipitris rapacis (Paridis) quem inter fratres
Secunda præmia (post Hectorem) lubrica lucta
Adeptum præcones canent.

Ubi Tzetzes; post occisum, inquit, Alexandrum Deiphobus Helenam uxorem duxit. Vel cum eam Priamus præmium posuisset ei qui se in bello fortissimum ostenderet, ipse eo nomine eam abduxit. Vel ut alii dicunt (sic enim lego apud Tzetzem ἢ ὡς ἄλλοι φασὶ βίᾳ ἀφελόμενος locus est p. 34.) ipse eam vi cepit ut & Euripides in Troadibus.

Βίᾳ δ' ὁ καινός μ' οὗτος ἁρπάσας πόσις
Δηίφοβος ἄλοχον εἶχεν ἀκόντων Φρυγῶν.

I. Per vim autem me novus ille rapiens maritus
Deiphobus uxorem habuit invitis Phrygibus

Primi sententiæ Tzetzis consentit Scholiastes Homeri Iliad. ult. Ἀλεξάνδρου τεθνηκότος ὑπὸ Φιλοκτήτου Πρίαμος τῆς Ἑλένης γάμον ἔπαθλον ἔθηκε τῷ ἀριστεύοντι κατὰ τὴν μάχην. Δηίφοβος δὲ ἀριστεύσας ἀγωνισάμενος ἔγημεν αὐτήν. *I. Alexandro interfecto à Philoctete Priamus Helenæ nuptias præmium posuit ei qui fortissime pugnasset. Deiphobus autem eam accepit.*

3. *Signum ostendens legationis.*] Olivam scilicet.

4. *Summum fidei benevolentiæque erga Græciam*] Ista, si ad verbum interpreteris, nihil aliud sonant quam Antenorem multis testimoniis certiorem factum esse Græcos erga Græciam fideles & benevolos permanere. Sed plane contrarium innuere vult Dictys, nempe Græcos Antenori multis testimoniis significasse se fidem ejus atque benevolentiam erga græciam laudare neque se ejus pœnitere; *Qu'ils estoient contents de la fidelité & de la bienveillance qu'il avoit temoignée aux Grecs, &c.*

5. *Consilio suo atque auxilio filiorum.*] supra lib. 2. non longe ab initio.

Tum longam [1] exorsus orationem : Semper , ait, principes Trojæ pœnam ob inconsulta divinitus consequi. Dein subjungit Laomedontis [2] adversum Herculis famosa perjuria, insecutamque ejus regni eversionem : qua tempestate Priamus parvulus admodum , atque expers omnium quæ gesta erant [3] petitu Hesionæ , regno impositus est. Eum male jam inde desipientem , cunctos [4] sanguine & injuriis insectari solitum, pravum, [5] insuetum atque appetentem alieni : quo exemplo veluti pessima contagione imbutos filios ejus, neque sacro , neque profano abstinuisse. Ceterum se eadem stirpe qua Priamum, Græcis conjunctum , animo semper ab eo discerni. [6] Plejonam quippe Danai filiam, Electram genuisse , ex qua ortum Dardanum [7] Olizonæ Phinei junctum Erichthonium ei dederit : ejus Tros , dein ex eo Ilus, Ganymedes , [8] Cleomestra & Assaracus , atque ex eo Capys Anchisæ patrem ; Ilum dein Tithonum & Laomedontem genuisse : ex Laomedonte [9] Hictaonem, Clytium, Lampum, Tymœtem, [10] Bucolionem, atque Priamum genitos : rursusque [11] ex Cleomestra & Æsyete se ge-

NOTÆ.

1. *Exorsus.*] Ipse Antenor.

2. *Adversum Herculem famosa perjuria.*] cum Laomedon oraculo monitus Hesionem filiam ceto devorandam exposuisset Hercules pollicetur se Hesionem liberaturum si sibi, quas equas illi pro rapto Ganymede Jupiter dedit , Laomedon tradat. Conditionem accepit Laomedon, Hercules cetum occidit, & Hesionem liberavit Sed Laomedon pactam mercedem denegavit. Quare iratus Hercules adversus Trojam expeditionem suscepit. Vide Apollodor. lib. 2.

3. *Petitu Hesionæ.*] Troja capta ab Hercule , Priamus qui tunc Podarces dicebatur inter captivos Herculis tenebatur. Et cum Hercules Hesionæ dedisset ut quos vellet captivos eligeret, illa fratrem suum elegit, & pro ejus redemptione dedit flameum suum è capite demptum, unde Podarces postea dictus *Priamus* quasi *emptus*. Nam πρίασθαι emere est

4. *Sanguine & injuriis insectari.*] Insectari aliquem sanguine mihi nove & duriter dictum videtur.

5. *Insuetum.*] Puto hic *insuetum*, esse ferum & opponi *mansueto*. Quo sensu non facile alibi reperias

6. *Plejonam quippe Danai filiam.*] Idem supra lib. 1. non longe ab initio. Vide quæ ibi dicta sunt.

7. *Olizona Phinei junctum &c.*] Optime monuit vir doctus deesse vocem *qua*. *Olizona Phinei junctum qua ei Erichtonium dederit.* Porro Dardani uxorem Bateam Teucri filiam , non Olizonam Phinei multi dicunt.

8. *Cleomestra*] Cleopatra dicitur Apollodoro & aliis.

9. *Hictaonem.*] Hicetaonem ex Hom. & Appollod. Laomedontis filios commemorat Homer. Iliad. γ.

Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθοον ἠδὲ Θυμοίτην

Λάμπον τε, Κλυτίον θ' Ἱκετάονά τ' ὄζον Ἄρηος.

I. Priamus, & Pantheus & Thumoites, Lampusque

Clytiusque, Hicetaonque ramus martis.

Apollodorus memorat Tithonum , Lampum , Clytum , Hicetaonem , Priamum & Boucolionem.

10. *Boucolionem.*] Homerus.

Βουκολίων δ' ἦν υἱὸς ἀγαυοῦ Λαομέδοντος,

Πρεσβύτατος γενεῇ. Σκότιον δέ ἑ γείνατο μήτηρ.

I. Boucolion autem erat filius inclyti Laomedontis,

Maximus natu. Furtimque eum edidit mater.

Ejus matrem Chalyben nympham dicit Apollod.

11. *Ex Cleomestra & Æsyete.*] Locus

nitum. Ceterum Priamum cuncta jura affinitatis proculcantem, magis in suos superbiam atque odium exercuisse. Postquam finem loquendi fecit: postulat uti quoniam à senibus legatus pacis missus esset, darent ex suo numero cum queis super tali negotio disceptaret: electique Agamemnon, Idomeneus, Ulysses atque Diomedes, qui secreto ab aliis proditionem componunt. Præterea placet, uti Æneæ, si permanere in fide vellet, pars prædæ & domus universa ejus incolumis maneret. Ipsi autem Antenori dimidium bonorum Priami, regnumque uni filiorum ejus quem elegisset, concederetur. Ubi satis tractatum visum est, Antenor ad civitatem dimittitur, referens ad suos composita inter se longe alia. [1] In queis donum Minervæ parari à Græcis, eosque cum gratia cupere recepta Helena acceptoque auro, bellum omittere, atque ad suos regredi. Ita composito negotio, Antenor, tradiroque sibi Talthybio, quo res finem acciperet, ad Trojam venit.

Notæ.

singularis de genere Antenoris qui sic Laomedontis consobrinus fuit. Sane veteres Æsyeten Antenoris patrem memorant. Eustath. ad illud Iliad. β.

Τύμβῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ Αἰσυήταο γέροντος.

I. Sepulchri in cacumine Aisuetæ senis.

Ἀντήνορός φασι πατὴρ καὶ Οὐκαλέγοντος. Antenoris dicit pater & Vcalegontis.

1. *Donum Minervæ parari.*] Equum scilicet, virgil. 2. Æneid.

Votum pro reditu simulant.

Et,

Pars stupet innupta donum exitiale Minervæ.

DICTYS CRETENSIS DE BELLO TROJANO.

LIBER QUINTUS

ANTENORE Talthybioque civitatem ingressis, cuncti populares sociique, cognita re, propere concurrunt, cupientes dignoscere quæ apud Græcos acta essent: quibus Antenor in proximum diem relata differt: atque ita dimisso conventu, disceditur. Quum inter epulas Talthybius interesset, filios suos monere Antenor, nihil his in vita custodiendum, quam uti antiquissimam ducerent cum Græcis amicitiam: dein [1] singulorum probitatem, fidem atque innocentiam commemorando, admiratus. Ita finito convivio, tum disceditur. At lucis initio, omnibus jam in consilio expectantibus audire si quis modus tantis malis fieret, cum Talthybio ipse venit, neque multo post Æneas, dein Priamus cum residuis regulis. Denique ubi ea quæ à Græcis audierat, dicere jussus est, hoc modo disseruit: [a] [2] Grave, Trojani principes, vosque socii, grave bellum nobis excitasse adversum Græciam, gravius vero multoque durius mulieris causa hostes effectos quam amicissimos, qui indè jam à Pelope orti affinitatis etiam jure nobis conjuncti sunt. Namque si præterita mala summatim attingere oporteat, [3] en unquam civitas nostra depressa ærumnis ad requiem emersit? Usquam ne nobis defuere fletus, aut sociis imminutæ calamitates? Quando non amici, parentes, propinqui, filii denique in bello amissi? Et ut ex me reliquorum luctuum memoriam recenseam, quid nam in Glauco filio toleravi? Cujus interitus

INTERPRETATIO.

a *Durum* est *Trojani principes & vos socii, durum nobis bellum commisisse cum Græcia sed multo durius & molestius eos nobis, propter mulierem inimicos factos, qui antea nobis quam maxime amici, quique jam usque à Pelope oriundi consanguinitatis etiam vinculo nos attinent.*

NOTÆ.

1. *Singulorum.*] Græcorum nempe.

2. *Grave.*] Cave jungas cum *bellum.* Sed grave est, &c.

3 *En unquam*] Pro ecquando. Terent. *En unquam injuriarum audisti mihi scriptam dicam.*

quanquam

quanquam acerbus mihi, tamen non ita dolori fuit, quam tempus illud, quo adjunctus Alexandro, ad raptum Helenæ [1] comitatum sui præbuit. Sed prætenitorum satis: futuris sa'tem parcendum ac consulendum est. Græci homines custodes fidei ac veritatis, [2] Principes benevolentiæ atque officiorum. Testis his rebus Priamus, qui ipso strepitu discordiarum [3] fructum tamen misericordiæ eorum tulit: neque inferendo bellum quidquam prius temeratum ab his, quam perfidiam in ipsa legatione, [4] insidiasque ab nostris experti sunt. In qua te, dico enim quod sentio, Priamus ejusque filii auctores: in his etiam Antimachus, qui recens amissis liberis, iniquitatis suæ pœnas luit. Hæc omnia in gratiam Helenæ gesta, scilicet ejus mulieris, quam ne Græci quidem recipere gestiunt. Retineatur igitur in civitate ea fœmina, ob quam nulla gens, nulli populi amici usquam, aut non infesti huic regno. Nonne sponte supplices ut recipiant eam rogabimus? Non omni modo satisfaciemus læsis jam toties per nos? Non in futurum saltem reconciliabimus tales viros? Ego quidem abibo hinc jam & discedam longius, neque committam ut ulterius intersim malis nostris. Fuit tempus quo manere in hac civitate jucundum erat; socii, amici, propinquorum salus, patria denique incolumis attinuere in hunc diem. Contra nunc quid horum non imminutum, aut in totum sublatum nobis est? Non feram me cum his morari, quorum opera cuncta mihi cum patria concidere. Et eos quidem quos in bello fortuna eripuit, [5] utcumque jam sepelivimus, concedentibus ultro veniam hostibus: sed postquam deorum aræ atque delubra [6] sanguine humano per scelus infecta sunt, [7] hoc etiam amisimus: quippe, quibus [8] majora supplicia post mortem charissimorum quam in ipsa amissione subeunda sunt. Quæ ne accidant, nunc saltem providete. Auro atque hujusmodi aliis præmiis, redimenda patria est. Multæ in hac civitate dites domus; singuli pro facultatibus in medium consulamus. Postremo offeratur pro vita hostibus, quod mox interitu nostro ipsorum futurum est. Templorum etiam, si necesse erit, ornamentis, pro incolumitate patriæ utendum est. Solus suas opes intus custidiat Priamus, solus divitias potiores civibus suis teneat: his etiam quæ cum

NOTÆ.

1: *Comitatum sui præbuit.* Quare supra retulit Dictys Glaucum à Patre Troja pulsum fuisse

2. *Principes benevolentiæ.*] Id est qui primi benevolentiam & officia Trojanis præstiterant.

3. *Fructum tamen.*] Nempe cadaver Hectoris.

4. *Insidiasque ab nostris.*] Lib. 1. non longe ab initio

5. *Utcumque.*] Potius sentitur quam exprimitur vis hujus adverbii. Est *quoquomodo* Gallice ita exprimerem *à la bonne heure cela est fait.*

6. *Sanguine infecta sunt.*] Id est tincta sunt. Et hoc dicit propter Achillem occisum in templo Apollinis.

7. *Hoc etiam amisimus.*] Ut scilicet charissimos nostros sepeliamus. Hoc satis obscurum.

8. *Majora supplicia.*] Ait gravius multo esse amissum filium suum insepultum

Helena rapta sunt, incubet, videatque [1] quem ad finem utendum putet, patriæ calamitatibus. Nos victi jam simus malis nostris. Hæc atque alia cum lacrymis differente eo, cuncti simul gemitum edunt, tendentesque ad cælum manus, [2] abnuere tot adversis rebus Priamum, singuli vel inter se omnes finem miseriarum deprecantes. Ad postremum uno ore patriam redimendam clamant. In quibus Priamus dilanians caput fletu quam miserabili, non solum jam se odio diis, verum suis hostem effectum; quippe cui non [3] amicus antea, non propinquus, non denique civis inveniri posset, qui ærumnis suis ingemisceret. Namque optasse hæc non nunc demum, verum vivis Alexandro atque Hectore agi cœpta. Sed quoniam præterita revocare nulli concessum est, præsentium habendam rationem futurisque adhibendam. Se namque omnium quæ haberet ad redemptionem patriæ potestatem dare: quam rem Antenori agendam permittere. Ceterum se quoniam odio jam suis esset, abire è conspectu, consentientem his quæ inter se decernerent. Tum separato rege, placet uti Antenor ad Græcos redeat exploratum voluntatem certam, adjunctusque ei, uti voluerat, Æneas; ita composita re, disceditur. Sed media ferme nocte, Helena clam ad Antenorem venit, suspicans [4] tradi se Menelao, & ob id iram derelictæ domus metuens: itaque eum orat, uti inter cetera sui quoque apud Græcos commemorationem faceret, ac pro se deprecaretur. Ceterum, ut cognitum est, post Alexandri interitum invisa ei apud Trojam fuere omnia, desideratusque ad suos reditus. At lucis initio, quibus imperatum erat, ad naves veniunt, decretum civium cunctis narrant. Itaque [5] cum quibus antea ad confirmanda quæ tempus monebat, secedunt. Ibi quum multa de republica ac summa rerum differerent, voluntatem quoque Helenæ docent, veniamque orant. Et ad postremum confirmant inter se proditionis pactionem. Dein ubi tempus visum est, cum Ulysse & Diomede ad Trojam veniunt, [6] cohibito Ajace ab Ænea, scilicet [7] ne qua insidiis

Notæ.

videre quam eum amittere.

1. *Quem ad finem.*] Pro *quousque.*

2. *Abnuere tot adversis rebus Priamum.*] Hic locus diu me torsit. Sed tandem verum ejus sensum invenisse me puto qui talis est: *Cuncti simul gemitum edunt, singuli vel omnes inter se deprecantes Priamum abnuere tot rebus adversis, & deprecantes finem miseriarum.* Vox deprecantes duobus prædicatis inservit. de quo jam alibi dictum. Abnuere autem rebus adversis dixit pro eis responsare, se eis opponere, quia scilicet Priamus iis usque ad illum diem consensisse videbatur eum Helenam retinuisset quæ mali origo. Possis tamen & aliter intelligere. *Cuncti tendentes ad cœlum manus, gemitum edunt tot adversis rebus abnuere Priamum.* Id est quod Priamus post tot res adversas non consentiret iis quæ dicerentur. Sed prior explicatio potior. Ut ex sequentibus liquet.

3. *Amicus antea.*] I. is qui antea erat amicus.

4. *Tradi se Menelao.*] Id est, traditum iri.

5. *Cum quibus antea.*] Series est, *ad confirmanda quæ tempus monebat, secedunt cum iisdem quibus antea*

6. *Cohibito Ajace.*] Ne cum iis ad Trojam iret

7. *Ne qua.*] Deest viâ.

opprimeretur talis vir, quem solum Barbari non secus quam Achillem metuebant. Igitur postquam duces Græci in civitate conspecti sunt, cuncti cives tollunt spe animos, existimantes finem belli atque discordiarum. Itaque propere senatus habitus, ubi nostris præsentibus decernitur, primum omnium Antimachum ex omni Phrygia [1] exsulandum, scilicet auctorem tanti mali. Dein super conditione pacis tractari cœptum. Inter quæ repente strepitus [2] ex Pergamo, ubi regia Priami erat, clamorque ingens editur. Quare turbati qui in consilio erant, foras prosiliunt, credentes insidias tentatas [3] solito à regulis. Itaque in templum Minervæ propere concedunt. At paullo post, ex his qui ex arce descenderant, cognoscitur Alexandri filios, quos ex Helena susceperat, casu cameræ exstinctos: hique erant [4] Bunomus, Corithus, atque Idæus. Quare consilio dilato, duces nostri ad Antenorem abeunt, [5] ibique acceptis epulis pernoctant. Præterea cognoscunt ab Antenore, editum quondam oraculum Trojanis, [6] maximo exitio civitati fore, si 7 Palladium

NOTÆ.

1. *Exulandum.*] Apud alios fere omnes semper invenias *domo mea exulo. Exulat pater.* Sed semper deest accusativus cognatus exulare enim activum est ut recte hic apud Dictyn. Et Hygin. fab 26. *Medea iterum exulatur.*

2. *Ex Pergamo ubi regia Priami.*] Hinc intelligendum illud virgil. ij. Æneid

Hac finis Priami fatorum hic exitus illum.
Sorte tulit, Trojam incensam & prolapsa videntem
Pergama.

Pergamus autem erat Ilii arx, quare infra dicit *ex iis qui ex arce descenderant*. Inde quælibet arces dictæ *Pergama*.

3. *Solito.*] subauditur *more*

4. *Bunamus Corythus atque Idaus.*] Quatuor commemorat Tzetzes in Lycophr. Ἐκ Ἀλεξάνδρου οἱ πλείονες φασὶ τεσσαρας τετοκέναι, Βούνικον, Κόρυθον, Ἄγανον, καὶ Ἰδαῖον. I. *Plures tamen ex Alexandro quatuor Helenam genuisse dicunt Bounicum, Corythum, Agaum & Idaum.*

Lycophron tamen Helenam nullam masculam prolem edidisse refert.

Καὶ πάντα τλήσεθ' ἕνεκ Ἀργείας κυνὸς
Τῆς θηλύπαιδος καὶ τριανόρου κόρης.

I. *Et cuncta obibis propter Argivam lupam*
Femini puerperam & trivirам puellam.

Quem locum citans, Stephanus de urbib. in voce αἶγυς legit αἰγύας κόρης. Et addit ὁ λόγος περὶ Ἑλένης Λακωνικῆς ὅτις ἐ ἄῤῥενα μὴ τεκούσης τῷ Μενελάῳ καὶ Ἀλεξάνδρῳ καὶ Δηϊφόβῳ γαμεθείσης. I. *Sermo de Helena Laconica qua non peperit marem neque Menelao neque Alexandro & Deiphobo nupta.* Tamen idem Tzetzes loco supra laudato ait etiam esse qui tradant Helenam mares ex Menelao sive ex Theseo suscepisse nempe *Nicostratum, Ephiolan, & Menelaum.*

5. *Ibique acceptis epulis pernoctant.*] Scripsisse debuit Dictys *accepti epulis.* Ratio est quod latine dici non possit *accipere epulas.* Sed *accipi epulis.*

6. *Maximo exitio civitati fore.*] Dionys. Halicarnas. Lib. antiquit. oraculum Dardano editum refert.

Εὖτ' ἂν γὰρ τάδε σέμνα καθ' ὑμετέρην χθόνα
Δῶρα Διὸς κούρης ἀλόχῳ σέθεν, ἣ δὲ πόλις σοῦ
Ἔσται ἀπόρθητος, τὸν ἀεὶ χρόνον ἤματα πάντα.

I. *Nam dum veneranda illa in vestra regione erunt*
Dona Iovis filia ab uxore tua (accepta) urbs tua
Erit inexpugnata per omne tempus & dies omnes.

Et Ovid v. Fast

Æteream servate Deam, servabitis urbem.
Imperium secum transferet illa loci.

7. *Palladium.*] Statua Palladis Magnitudine trium cubitum, pedibus ita

quod in templo Minervæ esset, extra mœnia tolleretur: namque id antiquissimum signum cælo sullabsum, qua tempestate Ilus templum Minervæ extruens, prope summum fastigii pervenerat: ibique inter opera quum necdum regmen superpositum esset, sedem sibi occupavisse, idque signum ligno fabrefactum esse. Hortantibus dein nostris [1] uti secum ad ea omnia eniteretur, facturum se quæ cuperent, respondit. Atque his prædicit, publice se in consilio super qualitate eorum quæ postulaturi essent,[2] exertius differturum, scilicet ne qua suspicio sui apud Barbaros oriretur. Ita composito negotio, cum luce simul Antenor ac reliqui proceres ad Priamum vadunt; nostri ad naves redeunt. Dein ubi justa [3] pueris facta sunt, post diem tertium Idæus supradictos duces accitum venit: queis præsentibus [4] Lampus, ceterique quorum consilium prævalebat, multa differere, atque docere ea quæ antea gesta essent, temere & inconsulte, non per se, quippe qui contempti despectique à regulis, arbitrio alieno agerent. Ceterum quod arma adversus Græcos tulissent, non sponte factum: namque qui sub imperio alieno agerent, expectandum his, atque exsequendum esse nutum ejus [5] qui teneat. Ob quæ [6] dignum esse Græcos data venia consulere eis, qui semper aucto-

NOTÆ.

compositis ut ambulare videretur, dextra claram hastam, lævaque colum fusumque gerebat. Apollodor. lib. 3. Se. negat Strabo stantem fuisse, illum vide lib. 13. De Palladio autem variant sententiæ Apollodor. ait Ilum post urbem conditam à Jove petiisse ut sibi signum aliquod daret, quo facto postridie ante tabernaculum suum Palladium vidit. Item, cum Minerva & Pallas inter se contenderent, Minerva Palladem interfecit, quare postea dolore affecta simulacrum illi simile confecit, quod postea Electra Ilium detulit. Hæc Apollodorus. Alii dicunt Trois tempore Asium quendam fuisse qui arte sua, astrologiam & artes magicas callebat, ligneum simulacrum per horoscopum fecit quod inexpugnabilem urbem eam redderet in qua servaretur. Eustath. in Dionys. Tzetzes, Suidas, &c Dionysius Halicarnass. vero lib. 1. antiquit. refert Dardanum Chryse quadam uxore ducta ab ea Palladia duo accepisse quæ ex Peloponeso in Samothraciam & inde in Asiam pervexit, &c. Alii, ut Clemens Alexandrinus, Palladium dicunt ex ossibus Pelopis factum. Alii in agro Phrygiæ cui inde *pesinunti* nomen fuit, decidisse tradunt & inde Romam advectum. Et hæc fere præcipua sunt quæ de Palladio traduntur, neque enim omnia licet congerere, ne liber nimium crescat.

1. *Vti secum ad ea omnia, &c.*] Uti secum ea omnia tentaret, conaretur Ut palladium eripere, & alia quæ usu forent.

2. *Exertius differturum.*] Omnino ita scribendum, nam quod vulgo edebatur, *exercitum deserturum* prorsus absurdum est, nec melius in Danielis libro, *exterius differturum.* At in Pataviano *exertius differturum.* At paulo post diserte Danielis liber habet, *qua adversus eos pro patria exertius disseruisset.* Exerte pro audacter, confidenter, cum altercatione Elegantia ejus sæculi. *Ioz. Mercer.*

3. *Pueris.*] Helenæ & Alexandri, quos cameræ ruina supra obtritos refert.

4. *Lampus.*] Nescio sane quis iste fuerit *Lampus* cujus prævaluisse consilium dicit.

5. *Qui teneat.*] I. qui dominetur. Qui Imperium habeat.

6. *Dignum esse Græcos.*] Dupliciter hoc potest intelligi, si dicas *dignum negotium esse Græcos consulere eis, &c.* Vel *dignum esse Græcos,* pro *Græcis.* Dignum enim accusativo jungitur, subintellecta scilicet

res pacis fuerint: ceterum à Trojanis ob maleconsulta satis pœnarum exactum. Dein multo hinc atque inde habito sermone, ad postremum de modo præmiorum agi cœptum. Tum Diomedes [1] quinque millia talentorum auri, [2] ac totidem argenti optat, præterea tritici [3] centena millia, æque per annos decem. Tum silentio habito à cunctis, Antenor, non Græcorum more agere eos adversum se ait, sed barbaro a namque quod impossibilia postularent, palam fieri, prætextu pacis bellum eos instruere: ceterum auri atque tantum argenti ne tum quidem [4] priusquam in auxilia conducta dilaceraretur, civitati fuisse. Quod si permanere in eadem avaritia vellent, superesse Trojanis, uti clausis portis, incensisque intus deorum ædificiis, ad postremum idem sibi cum patria exitium peterent. Contra Diomedes: Non civitatem vestram [5] consideratum Argis venimus, verum adversum vos dimicaturi. Quocirca sive etiam nunc bellare in animo est, parati Græci: sive, ut ais, igni dabitis Ilium, non prohibebimus: quippe Græcis affectis injuria, ulcisci hostes suos finis est. Tum Panthus in proximum diem veniam deliberandi orat. Ita nostri ad Antenorem abeunt, atque inde in ædem Minervæ. Interim cognoscitur in apparatu rerum divinarum portentum ingens: namque [6] aris composita sacrorum consueta, mox subjectus ignis [7] non comprehendere, neque consumere uti antea, sed aspernari. Quare turbati populares, simul uti fidem nuncii noscerent, ad aram Apollinis confluunt, atque ibi superpositis extorum partibus, ubi flamma admota est, repente cuncta quæ inerant disturbata, ad terram decidunt: quo specta-

INTERPRETATIO.

a *Etenim cum impossibilia peterent, in aperto esse eos bellum parare, pacem simulantes. Præterea, tantam vim auri atque argenti. Ne tum etiam urbem habuisse antequam in auxiliares coemptos distraheretur.*

NOTÆ.

præpositione *per* vel *secundum*.

1. *Quinque millia talentorum.*] Talentum auri valet aureos nostros 6750000. Inde quinque millia talentorum valent aureos nostros 33750000. Id est fere sexaginta septem miliones scutorum nostrorum.

2. *Ac totidem argenti.*] Nempe aureos nostros 300000. id est fere sex miliones scutorum.

3. *Centena millia.*] Modiorum scilicet.

4. *Priusquam in auxilia conducta dilaceraretur civitati fuisse.*] Series, non tantum auri vel argenti civitati fuisse, tum etiam antequam in auxilia conducta ea pecunia distraheretur. *Dilaceraretur* autem optime dixit, ut in illo Ovidii.

Viscera nostra tua dilacerantur opes.

5. *Consideratum*] Illis respondit quæ dixerat Antenor non tantum auri atque argenti civitati fuisse.

6. *Aris composita.*] Eleganter pro imposita, ordinata, collocata, &c. Sic Virgil. de Didone quæ se *aurea composuit Sponda.*

7. *Non comprehendere neque consumere.*] Nam cum ignis sacrificium absumebat faustum erat, & contra infaustum & dirum, sic in vet. Testam Pseudoprophetas à vero suo Sacerdote secernit Deus Opt. Max, quod ignem misit qui voravit holocaustum Sacerdotis sui, & ligna & lapides, pulverem quoque & aquam quæ erat in aquæductu, Pseudoprophetas

culo perculsis atque attonitis omnibus subito [1] avis aquila stridore magno immittit sese, atque extorum partem eripit, moxque supervolans, ad naves Græcorum pergit, ibique raptum omittit. Id vero Barbari [2] non jam leve aut in obscuro, sed palam perniciosum credere. Interim Diomedes cum Ulysse dissimulantes quæ gerebantur, obambulare in foro, circumspicientes laudantesque [3] præclara operum civitatis ejus. At apud naves auspicio tali motis omnium animis, Calchas uti bonum animum gererent hortatur; brevi quippe dominos fore eorum quæ apud Trojam essent. Ceterum Hecuba re cognita, placatum deos egreditur, [4] ac præcipue Minervam atque Apollinem, queis cum dona multa, tum victimas opimas admovet: a sed [5] in adolendo quæ sacra aris reddebantur, eodem modo restingui ignes, ac repente interire visi. Inter quæ

INTERPRETATIO.

a *Sed in mactando ea quæ consecrata aris porricebantur.*

NOTÆ.

autem per ignem non exaudivit. Totam historiam pete è libro tertio reg. cap. XVIII.

1. *Avis Aquila.*] Nempe Aquila est adjectivum. Tota autem hæc historia de Aquila quæ extorum partem rapuit eamque in naves Græcorum dimisit ex Homeri Iliad. μ. Adumbrata est. Ejus locum integrum apponam

Ὄρνις γάρ σφιν ἐπῆλθε περησέμεναι μεμαῶ-
σιν,
Αἰετὸς ὑψιπέτης, ἐπ' ἀριστερὰ λαὸν ἐέργων,
Φοινήεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,
Ζωὸν, ἔτ' ἀσπαίροντα. καὶ οὔπω λήθετο χάρ-
μης.
Κόψε γὰρ αὐτὸν ἔχοντα κατὰ στῆθος παρὰ
δειρὴν,
Ἰδνωθεὶς ὀπίσω. ὁ δ' ἀπὸ ἕθεν ἧκε χαμᾶζε,
Ἀλγήσας ὀδύνῃσι. Μέσῳ δ' ἐνὶ κάββαλ'
ὁμίλῳ,
Αὐτὸς δὲ κλάγξας, πέτετο πνοιῇς ἀνέ-
μοιο.

1. *Avis enim ipsis (Trajanis) supervenit transire volentibus,*
Aquila altevolans, ad sinistram populum coercens,
Cruentatum serpentem gestans unguibus, immanem.
Vivum, adhuc palpitantem, qui nondum oblitus erat pugnæ,
Percussit enim ipsam tenentem ad pectus Circa collum,
Reflexus retro. Illa autem à se dimisit in terram,
Dolens doloribus, medium autem dejecit in cœtum,
Ipsaque clangens avolavit flatibus venti.

Quod portentum Polydamas ibidem ita interpretatur. *Ut Aquila unum serpentem dimisit antequam ad nidum suum reverteretur neque eum portare potuit escam pullis suis, sic nos Trojani etiam si portas & murum Achivorum rupperimus robore magno, cesserintque Achivi, non tamen cum laude à navibus revertemur easdem vias, multos enim Trojanorum relinquemus quos Achivi ferro interficient propugnantes ante naves.* Quare Dictys addit: *Id vero Barbaris non jam leve aut in obscuro sed palam perniciosum credere, &c.*

2. *Non jam leve aut in obscuro.*] Repete à communi *credere*. Series est. *Barbari vero non jam in leve credere cœperunt aut in obscuro perniciosum putare. sed palam.*

3. *Præclara operum.*] Deest *negotia*. Ut in illis *addita rerum, opaca domorum. Strata viarum. Pessima munerum sacra vatum. Prima virorum, &c.*

4. *Ac præcipue Minervam.*] Adumbratum videtur ex Iliad. ζ. Ubi Hecuba Matronis congregatis Minervæ templum petit ipsique Deæ peplum offert, &c.

5. *In adolendo quæ sacra aris reddebantur.*] Nempe victimarum exsectam par-

tam sollicita, [1] Cassandra deo plena, victimas Hectoris tumulo transferri imperat: deos quippe aspernari jam sacrificia, indignaros ob commissum paullo ante scelus in Apollinem. Ita tauri, qui immolati erant, ad rogum Hectoris, sicuti imperabatur, apportatis, moxque igni subjecto, consumuntur cuncta. Inde ubi jam [2] vesperarat, domum discessum: atque ead m nocte Antenor clam in templum Minervæ venit, ubi multis precibus vi mixtis [3] Theano, quæ ei templo sacerdos erat, persuasit, uti Palladium sibi traderet habituram namque magna ejus rei præmia. [4] Ita perfecto negotio ad nostros venit, hisque promissum offert: verum id Græci obvolutum bene, quo ne intelligi quoquam posset, vehiculo ad tentorium Ulyssis per necessarios fidosque suos remittunt. At lucis principio postquam senatus coactus, & nostri ingressi sunt, Antenor veluti iracundiam Græcorum metuens, veniam orare eorum, quæ adversum eos pro patria [5] exertius deservisset. Dein Ulysses, non se his moveri, neque indignari, sed quod finis in tractando non adhiberetur: maxime quum oportunum ad navigandum tempus brevi prætervolet. Tum multo invicem habito sermone, ad postremum binis millibus talentorum auri atque argenti [6] rem decidunt: quod uti á l suos referrent, Græci ad naves abeunt. Ibi conductis ducibus, cuncta gesta exponunt: Palladium etiam ablatum per Antenorem docent. Dein ex omnium sententia, reliquus miles rem cognoscit. Ob quæ placet universis, mitti Minervæ donum honoratissimum. Tum accitus ad eam rem Helenus, cuncta quæ antea gesta erant, ac si præsens adfuisset, ordine exponit. Additque finem jam advenisse Trojanarum rerum: quippe quo maxime sustentaretur summa civitatis ejus, Palladium fuisse; quo ablato, exitium ingruere: cete-

NOTÆ.

tem aliquam in ignem jaciebant quæ *perrici* proprie dicebatur. Reliquaque victima populo exponebatur, & dicebatur proprie *pollucta & profana* Quas voces optime illustravit Doctiss. And. Dacerius in notis suis ad Festum in voce *porriciam*.

1. *Cassandra Deo plena.*] Cassandræ quidem Apollo vaticinandi artem dedit, sed idem effecit ut ne unquam ei crederent, unde Virgil. 3 Æneid.

——*Aut quem tum vates Cassandra moveret.*

2. *Vesperarat*] Supple *se. Vesperare* autem ut *aeternare*, &c Usus Gellius alicubi *ubi jam vesperaverat.*

3. *Theano.*] Θεανώ. Et hæc ipsius Antenoris conjux fuit. Minervæ Sacerdos. Homer. Iliad. ζ.

Τῇσι θύρας ὤϊξε Θεανὼ καλλιπάρῃος,
Κισσηῒς, ἄλοχος Ἀντήνορος ἱπποδάμοιο,
Τὴν γὰρ Τρῶες ἔθηκαν Ἀθηναίης ἱέρειαν.

Eis fores apperuit Theano formosa.
Cissei filia, uxor Antenoris equestris.
Illam enim Trojani fecerant Minervæ sacerdotem.

4. *Ita perfecto negotio.*] Alii tamen fere omnes tradunt Ulyssem & Diomedem Palladium abstulisse. Adi Conon. narrat. 34. & Virgil. lib. 2.

—————— *Impius ex quo*
Tydides sed enim, scelerumque inventor Ulysses,
Fatale agressi sacrato avellere templo,
Palladium, cæsis summæ custodibus arcis,
Corripuere sacram effigiem manibusque cruentis.
Virgineas ausi Divæ contingere vittas.

Unicus Suidas, quod sciam Dicty nostro fere consentit in voce Παλλάδιον.

6. *Exertius*] Audacius. Jam supra.

5. *Rem decidunt.*] Id est, transigunt,

rum donum Minervæ fatale Trojanis esse, [1] equum ligno fabrefactum forma ingenti, cujus magnitudine muri solvendi essent, adnitente atque ministro Antenore: dein recordatus parentem Priamum residuosque fratres, fletum edit miserabilem [2] consternatus per dolorem atque obstupefactus ruit. Tum Pyrrhus collectum eum, [3] refectumque animi, ad se deducit, custodesque addit, veritus ne qua per eum hostibus quæ gesta erant, patefierent. Quod ubi Helenus persensit, Pyrrhum uti bonum animum gereret hortatur, securum sui, secretorumque: namque se cum eo etiam post patriæ excidium, [4] multis tempestatibus in Græcia moraturum. Itaque ut Heleno placuerat, multa materies quæ apta hujusmodi fabricæ videbatur, [5] per Epium atque Ajacem Oilei advecta. Interim firmatores pactæ pacis ad Trojam eunt, decem lecti duces, Diomedes, Ulysses, Idomeneus, Ajax Telamonius, Nestor, Meriones, Thoas, Philocteta, Neoptolemus; atque Eumelus: quos ubi in foro animadvertere populares, læti animos tollunt, finem jam ærumnarum credentes. Itaque singuli, plures, uti quisque occurrerat, benigne adeunt, salutant, atque gratulantes exosculantur. Tum Priamus pro Heleno orare Græcos, multisque adhibitis precibus, commendare charissimum sibi, & inter cæteros dilectum magis propter prudentiam. Dein ubi tempus visum est, convivium publice cœptum in honore ducum, adscitæque pacis, Antenore [6] deserviente Græcis, atque omni modo benigne exhibente cuncta. At lucis initio senes omnes in ædem Minervæ conveniunt. In quibus Antenor refert, missos à Græcis super conditionibus prædictæ pacis, decem [7] legatos viros: quos ubi deduci in senatum placuit, & dextræ invicem datæ atque acceptæ sunt, statuunt inter se uti proximo die, campi

NOTÆ.

paciscuntur, dirimunt.

1. *Equum ligno fabrefactum forma ingent.*] Virgil. II. Æneid.

Instar montis equum divina Palladis arte,
Ædificant, sectaque intexunt abjete costas

Ubi Servius *Vt Hyginus & Tubero dicunt, Machinamentum bellicum fuit quod equus appellatur ut aries & testudo, quibus muri vel discuti, vel subrui solent: Vnde est, aut hac in nostros fabricata machina muros. Vt alii porta quam eis Antenor aperuit, equum habuit pictum: nonnulli signum equi datum, ut internoscerent Græci suos vel hostes. A quibusdam dicitur facta proditione prædictum ne quis eas domos violarit, quarum ante januam equus esset despictus, unde & Antenoris & cæterorum agnita sunt. ut quia equestri prælio victa est Troja. Aut à monte hippio postquam se absconderant Græci, unde & alludit instar montis equum. Aut revera hoc fuit quod Virgilius sequitur.* Vulgatam opinionem de equo aliquantum immutare voluit Palæphatus. Sed Frigide sane & inepte.

2. *Consternatus.*] Legetem *consternatusque.*

3. *Refectum animi.*] Græca forma, subintellecta scilicet præpositione ἐκ quæ genitivum asciscit. Vel potius, ut optime Sanctius, *refectus animi* supple *mente* quo modo apud Lucret. lib. 6.

Perturbata animi mens in mœrore metuque.

4. *Multis tempestatibus*] Pro multo tempore.

5. *Per Epium.* Virgil. *Et ipse doli fabricator Epeus.*

6 *Deserviente.*] Plus dicit *deservire* quam *servire*, & affectum quendam denotat.

7. *Legatos viros.*] Optime. Nam in om-

medios

medio atque in ore omnium aras ſtatuant, queis fidem pacis jurisjurandi religionibus firmarent. Quibus perfectis, Diomedes atque Ulyſſes jurare occipiunt, permanſuros ſe in eo [1] quod ſibi cum Antenore conveniſſet, teſteſque in eam rem [2] Jovem ſummum, Terramque matrem, Solem, Lunam, atque Oceanum fore. Dein excis in partes duas hoſtiis quæ ad eam rem admotæ erant, ita uti pars [3] ad ſolem, reſiduum ad naves ſpectaret, [4] per medium tranſeunt. Dein Antenor [5] in eadem verba placitum confirmat. Ita perfecto negotio, ad ſuos quiſque abeunt. Ceterum Barbari Antenorem ſummis efferre laudibus, advenientem ſinguli quaſi deum venerari: ſolum quippe omnium credere auctorem pacis ejus, adſcitæque cum Græcis amicitiæ. Ita ſopito jam exinde bello, paſſim uti quiſque partium voluerat, nunc Græci cum Trojanis, rurſuſque hi apud naves amice agere. Interim ubi fœdus intervenerat, cuncti Barbarorum ſocii qui bello reſidui erant, gratulantes interventu pacis ad ſuos diſcedunt, ne opperientes quidem præmia tantorum diſcriminum atque ærumnarum, ſcilicet veriti, [6] ne qua pacti fides apud Barbaros diſſolveretur. Interim apud naves, uti Heleno placuerat, equum [7] tabularis extruitur per Epium [8] fabricatorem ejus operis: cui edito in immenſum, [9] ima quæ ſub pedibus erant, rotis interpoſitis ſuſpenderat, [10] ſcilicet quo attractu motus facilius foret: quem offerri donum Minervæ maxime, omnium ore agitabatur. Ceterum apud Trojam auri atque argenti prædictum pondus, per Antenorem atque Æneam ſummo ſtudio in ædem Minervæ portabatur. Et Græci, poſtquam auxilia ſociorum dimiſſa cognitum eſt, impenſius pacem atque amicitiam agitavere, [11] nullo exinde Barbarorum interfecto, aut vulnerato; quo magis ſine ulla diſcordiarum ſuſpicione apud hoſtes fuere. Dein equum compactum adfabre, confixumque ad muros movent, prænunciato Trojanis, uti cum ſumma religione ſuſciperent, Minervæ ſcilicet ſacrum, dicatumque. Quare magna vis homi-

NOTÆ.

ni adjectivo maſculino abſolute poſito deeſt *vir* vel *homo* niſi exprimatur ut hic. Sic in *Amicus*, *familiaris*, *neceſſarius*, *ſervus*, *nuntius*, *ſocius*.

1. *Quod ſibi cum Antenore conveniſſet.*] Et in eo fallebant, quod cum Antenore clam omnino alia pacti fuerant quam quæ vulgo ferebantur.

2. *Iovem ſummum.*] Id eſt Cælum. Jurabant autem per cælum mare & terras, &c. Et alia quæque in quibus eſſe aliquid ſacri arbitrabantur.

3 *Ad Solem.*] Ad Solem Orientem ſcilicet, reliquum autem ad Occidentem naves verſus.

4. *Per medium tranſeunt.*] De hoc more jam ſupra.

5. *In eadem verba*] De more ſcilicet, ſacerdos enim præibat verba.

6. *Ne qua.*] Ne qua via. Sic ſemper Dictys.

7. *Tabulatis.*] *Roboribus textis.* Virgil.

8. *Fabricatorem operis.*] Virgil. *Et ipſe doli fabricator Epeus.*

9. *Ima quæ ſub pedibus erant, rotis, &c.*] Sub pedibus rotas ſubjecerat. Virgil. 2. Æneid.

——————*Pedibuſque rotarum,*
Subjiciunt Lapſus.

10. *Scilicet quo attractu.*] Series, *ſcilicet quo motus facilius foret attractu.* Id eſt: *Quo facilius attractu moveretur*

11. *Nullo exinde*] Quaſi vero & ante ſo-

P

num portis egressa, [1] summa lætitia, sacrificioque donum excipit, attrahitque propius mœnia. Sed postquam magnitudine operis impediri per portas ingressum animadvertere, [2] consilium destruendorum desuper murorum capiunt, neque quisquam secus præ tali studio decernebat. Ita inviolatum multis tempestatibus murorum opus, [3] Neptunique, ut perhibebatur, atque Apollinis maxima monumenta, [4] multo delectu civium manibus dissolvuntur. Sed postquam major pars operis ejus dejecta est, consulto à Græcis intercessum, confirmantibus non se passuros intra mœnia induci equum, priusquam prædictum auri atque argenti pondus suscipetent. Ita intermisso opere, semiruptisque mœnibus, Ulysses cunctos civitatis Trojanæ artifices, ad reficiendas naves conducit. Composita dein universa classe, ubi cuncta navigia instructa, & præmium persolum est, jubent nostris peragere incœpta. Itaque destructa murorum parte, [5] cum joco, lasciviaque induxere equum, feminis inter se atque viris certatim attrahere festinantibus. Interim Græci ubi cuncta navi-

NOTÆ.

ciorum discessum post juratam pacem, quidam à Græcis vel vulnerati sint vel interfecti: ridiculum sane, & sui hic oblitus est Dictys

1. *Summa lætitia sacrificioque excipit.*] Virgil.

——Circum pueri innuptæque puellæ,
Sacra canunt,

Sed de sacrificio nihil Virgil. Nisi de sacrificio ista capienda.

————Orandaque Divæ,
Numina conclamant.

Item.

Nos delubra Deûm miseri quibus ultimus esset,
Ille dies, festa velamus fronde per urbem,

Ita enim in sacrificiis.

2. *Consilium destruendorum desuper murorum.*] Virgil.

Dividimus muros & mœnia pandimus urbis.

3. *Neptunique & Apollinis.*] Qui Laomedonti servientes Trojæ muros condiderunt. Homer. Iliad. ν. Neptunum loquentem inducit.

——ὅτ' ἐγὼ καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων,
Ἥρῳ Λαομέδοντι πολίσσαμεν ἀθλήσαντες,

i. *Quem murum ego & Phœbus Apollo.*
Heroi Laomedonti ædificavimus laborantes.

Idem tamen Iliad. φ. Ait solum Neptunum muros ædificasse, Apollinem vero regios greges pavisse. Quare Virgil. Neptuno tantum tribuit IX. Æneid.

—— An non viderunt mœnia quondam,
Neptuni fabricata manu considere in ignes?

Et rursus Apollini 3. Georg.

—— Et Trojæ Cynthius auctor.

Sed cum Deorum opera ab diis aliis, nedum ab hominibus, destrui nefas esset, hominem à Diis operi ascitum scribit Pindarus Olym. Odys. VIII. Ubi de Æaco.

Τὸν παῖς ὁ Λατοῦς, εὐρυμέδων τε Ποσειδᾶν,
Ἰλίῳ μέλλοντες ἐπὶ στέφανον,
Τεῦξαι, καλέσαντο συνεργὸν,
Τεῖχος. ἦν ὅτι νιν πεπρωμένον,
Ὀρνυμένων πολέμων,
Πτολιπόρθοις ἐν μάχαις,
Λάβρον ἀμπνεῦσαι καπνόν.

i. *Quem filius Latonæ & Late imperans Neptunus,*
Quum Ilium essent mœnibus coronaturi,
Advocaverunt cooperatorem,
Muri. Erat quoniam fato decretum,
Surgentibus bellis,
Urbium vastatricibus in pugnis,
Vehementem exhalaturum fumum.

4. *Multo delectu.*] Studiose, φιλοφρόνως.

5. *Cum joco lasciviaque inducere equum feminis inter se.*]

——Circum pueri innuptæque puellæ,
Sacra canunt, funemque manu contingere gaudent.

bus impoſita ſunt, [1] incenſis omnium tabernaculis [2] ad Sigæum ſecedunt, ibique noctem opperiuntur: [3] feſſis dein multo vino atque ſomno Barbaris, [4] quæ utraque per lætitiam ſecuritatemque pacis intervenerant, [5] multo ſilentio ad civitatem navigant, ſervantes ſignum [6] quod igni elato Sinon, ad eam rem clam poſitus, ſuſtulerat: moxque omnes poſtquam intravere mœnia, diviſis inter ſe civitatis locis, [7] ubi ſignum datum eſt, magna vi cædere eos quos ſors objecerat, atque obtruncare [8] paſſim per domos atque vias, loca ſacra profanaque & ſi qui perſenſerant, priuſquam armare ſe, [9] aut aliud pro ſalute capere quirent, opprimere: prorſus nulla requies ſtragis atque funerum, quum palam & in ore ſuorum liberi, parenteſque magno inſpectantium gemitu necarentur: moxque ipſi qui ſpectaculo [10] chariſſimorum corporum interfuerant, miſerandum in modum interirent. Neque ſegnius per totam urbem incendiis geſtum, [11] poſitis prius defenſoribus ad domum Æneæ atque Antenoris. Interim Priamus re cognita, ad aram Iovis [12] ante ædi-

NOTÆ.

1. *Incenſis omnium tabernaculis.*] Notus militiæ mos, incendere taberoacula diſceſſuros milites. Homer. Odyſſ. ϑ.

Βαίνες ἀπέπλεον πῦρ ἐν κλισίῃσι βαλόντες.

1. *Euntes navigabant, igne tabernaculis injecto*

2. *Ad ſigaum ſecedunt.*] Virgil. Ait Græcos ſe poſt Teoedo coodidiſſe.

Huc ſe provecti deſerto in littore condunt.

At Teocdos à Sigeo diſtabat LXXV. Stad. Palæphatus vero, quem io equi hiſtoria ſequi videtur Dictys, ſcribit Græcos ſe abdidiſſe io cavo quodam loco, qui locus etiam tum vocabatur. Ἀργείων λόχος. *Argivorum inſidia*

3. *Feſſis dein multo vino.*] Virgil.

Invadunt urbem ſomno vinoque ſepultam

4. *Quæ utraque.*] Nempe vioum & ſomous.

5. *Multo ſilentio.*] Videtur ab oculos habuiſſe illud. Virgil.

——Tacita per amica ſilentia Luna.

6. *Quod igni elato ſinon.*] De ſigno à ſinone elato nihil apud alios inveoi. Virgil. tantum ait duces equo delapſos ſtatim portas pandiſſe, & ita ſocios accepiſſe.

Caduntur vigiles portiſque patentibus omnes,
Accipiunt ſocios atque agmina conſcia jungunt.

Sed hoc ex Virgilio tameo immutavit Dictys. Virgilius enim ſcribit non Sinoocm claſſi ſignum dediſſe, ſed contra claſſem Sinoni ut rem perageret & clauſtra laxaret.

——Flammas quum regia puppis.
Extulerat fatiſque Deûm infenſus iniquis,
Incluſos utero Danaos & pinea furtim,
Laxat clauſtra Sinon.

Virgilius quidem alicubi ſignum Græcis datum ſcribit ab Helena noo à Sinone.

——Flammam media ipſa tenebat,
Ingentem & ſumma Danaos ex arce vocabat.

Et ſi illud accipi aliter poſſit.

7. *Vbi ſignum datum eſt.*] Certe deridiculus eſt Dictys, qui io ea trepidatiooe & ſtrage ſignum expectatum crediderit.

8. *Paſſim per domos atque vias, loca ſacra.*] Virgil.

Plurima perque vias ſternuntur inertia paſſim.
Corpora, perque domos & religioſa Deorum limina.

9. *Aut aliud.*] Conſilium intelligo.

10. *Cariſſimorum corporum.*] Corpora dicit quod oos dicimus *des perſonnes.* Ita Græci σώματα.

10. *Poſitis prius deffenſoribus ad domum Æneæ, &c.*] Strabo refert pellem Pantheræ foribus tantum appenſam fuiſſe

12. *Ante ædificiale confugit.*] Ædificiale

ficiale confugit, multique ex eo loco ad reliqua deorum templa: Cassandra in ædem Minervæ. Sed postquam universos qui in manus venerant fœde, [1] atque inultos obtruncavere, occipiente luce [2] domum in qua Helena erat aggrediuntur. Ibi Menelaus Deiphobum, quem post Alexandri interitum Helenæ matrimonium intercepisse, supra docuimus [3] exsectis primo auribus, brachiisque ablatis, deinde naribus, ad postremum truncatum omni ex parte, fœdatumque summo cruciatu necat. Dein Priamum Neoptolemus sine ullo ætatis atque honoris dilectu retinentem utraque manu, [4] ad aram jugulat. Ceterum [5] Cassandram Ajax Oilei è sacro Minervæ captivam abstrahit. Hoc modo consumptis cum civitate Barbaris, deliberatio inita super his qui ab deorum aris auxilium

NOTÆ.

pro ædificio sive regia Priami. Elegantia hujus sæculi. Aras ante fores ædium Græci habuerunt, notum ex comicis. *Iez. Mercer.* Aras illas habebant in media corte sive in impluvio. Sic Virgil. de ara illa Priami.

Ædibus in mediis nudoque sub ætheris axe,
Ingens ara fuit, juxtaque veterrima laurus,
Incumbens aræ, atque umbra complexa Penates.

1. *Atque inultos obtruncavere.*] Sic scribendum non *multos*. Ita sæpe veteres scriptores qui fere semper in ea voce corrupti. Salust. *Dedecores inultique terga ab hostibus cædebantur.*

2. *Domum in qua Helena erat.*] Virgil. Scribit Helenam se in templo vestæ abdidisse. Ita enim Æneas.

——— Cum limina vestæ,
Servantem & tacitam secreta in sede latentem,
Tyndarida aspicio.

Sed antea Græci domum ejus aggressi fuerant circa mediam noctem. Eisque ipsa Helena fores aperuerat. Sic enim Deiphobus apud Virgil. VI. Æneid.

Tum me confectum curis somnoque gravatum,
Infelix habuit thalamus, pressitque jacentem,
Dulcis & alta quies, placidæque simillima morti:
Egregia interea conjux arma omnia tectis,
Emovet, & fidum capiti subduxerat ensem,
Intra tecta vocat Menelaum, & limina pandit.
Scilicet id magnum sperans fore munus amanti,
Et famam extingui veterum sic posse malorum.

Homerus scribit Odyss. Ϙ. cum Menelao Ulyssem ad Deiphobi & Helenæ domum ascendisse:

Αὐτὰρ ὀδυσσῆα προτὶ δώματα Δηϊφόβοιο,
Βήμεναι ἠΰτ᾽ ἄρηα σὺν ἀντιθέῳ Μενελάῳ.

I. Sed Vlyssem ad domum Deiphobi.
Ascendisse tanquam martem cum eximio Menelao.

3. *Ex sectis primo auribus.*] Virgil. lib. VI.

Atque hic Priamiden laniatum corpore toto,
Deiphobum vidit, lacerum crudeliter ora,
Ora manusque ambas, populataque tempora raptis
Auribus & truncas inhonesto vulnere nares.

Solus Dares scribit Deiphobum à Palamede in pugna occisum.

4. *Ad aram jugulat.*] Prius occiso Polite in ipsius parentis conspectu. Virgil. 2. Æneid.

——— Hæc dicens altaria ad ipsa trementem,
Traxit, & in multo lapsantem sanguine nati
Implicuitque comam læva, dextraque coruscum,
Extulit ac lateri capulo tenus abdidit ensem

5. *Cassandram Ajax Oilei, &c.*] Virgil. 2. Æneid.

vitæ imploraverant: decretumque ab omnibus, uti per vim avulsi necarentur: tantus dolor injuriæ, & ob id studium exstinguendi Trojani nominis incesserat. Ita comprehensi qui cruciatum prædictæ noctis subterfugerant, trepidantes ac vice pecorum interficiuntur. Dein more belli, per templa ac semiustas domos, populatio rerum omnium, & per dies plurimos ne quis hostium evaderet, studium inquirendi. [1] Interim ad coacervandum auri atque argenti materiam alii ad opportuna loca destinantur, & alii ob preciosam vestem. Igitur ubi satias Trojani sanguinis tenuit, & urbs incendiis complanata est, initium solvendæ per prædam militiæ capiunt, primo à captivis feminis, puerisque adhuc imbellibus. Itaque ex his prima omnium Helena sine sorte Menelao conceditur: dein [2] Polyxena suadente Ulysse, per Neoptolemum Achilli inferias missa: [3] Agamemnoni Cassandra datur, postquam forma ejus captus, quin palam desiderium fateretur, dissimulare nequiverat: [4] Æthram & Clymenam, Demophoon atque Achamas habuere: [5] reliquorum sors agi cœpta, atque [6] Neoptolemo Andromacha, ([7] adjunctis postquam id evenerat filiis ejus in honorem tanti ducis) [8] Ulyssi

N O T Æ.

Ecce trahebatur passis Priameia virgo
Crinibus à templo Cassandra, adytisque Minervæ,
Ad cœlum tendens ardentia lumina frustra,
Lumina, nam teneras arcebant vincula palmas.

1. *Interim ad coacervandum.*] In opportunis locis dispositi fuere custodes qui simul divitias servarent, &c. Virgil.

Et jam porticibus vacuis Junonis asylo,
Custodes lecti Phœnix & dirus Vlysses
Prædam asservabant: huc undique Troja gaza
Incensis erepta adytis, mensæque Deorum
Cratereſque auro solidi, captivaque vestis congeritur.

Quidam Codd. habent *ad coërcendum* quæ lectio defendi potest.

2. *Polyxena suadente Vlysse.*] Alii fere omnes scriptores traduntumbram Achillis vel vocem ex ejus sepulcro exeuntem sibi immolari Polyxenam petiisse. Euripid. Lycoph. Ovid. &c. Verum Philostratus & Tzetzes in Lycoph. scribunt Polyxenam Achillis mortem sic ægre tulisse, ut sibi super ejus tumulo violentas manus intulerit.

3. *Agamemnoni Cassandra.*] Postea eam cum Agamemnone occidit Clytemnestra. Homer. Odyss. Λ. ubi Agamemnon ait,

Οἰκτροτάτην δ' ἤκουσα ὄπα Πριάμοιο θυγατρὸς
Κασσάνδρης, τὴν κτεῖνε Κλυταιμνήστρη δολόμητις
Ἀμφ' ἐμοί.

I. Mœstissimam autem audivi vocem Priami filiæ
Cassandræ, quam occidit Clytemnestra dolosa
Prope me.

4. *Æthram & Clymenam,*] De iis superius dictum. Æthra avia erat Acamantis & Demophoontis, Thesei mater.

5. *Reliquorum sors agi cœpta.*] Puto rescribendum *reliquarum*. Ad huc enim de sorte feminarum.

6. *Neoptolemo Andromacha.*] Lesches in parva Iliade:

Αὐτὰρ Ἀχιλλῆος μεγαθύμου φαίδιμος υἱὸς
Ἑκτορέην ἄλοχον κατάγαγε κοίλας ἐπὶ νῆας.

I Verum Achillis generosi inclytus filius
Hectoris uxorem ducit cavas ad naves.

7. *Adjunctis*] Jam supra probavimus Andromacham ex Hectore Astyanactam tantum suscepisse quem Pyrrhus, sive ut alii volunt Ulysses de turri præcipitavit.

8. *Vlyssi Hecuba.*] Hygin. fab. iij. *Vlysses Hecubam Cissei filiam, vel ut alii*

Hecuba obvenere. Hactenus nobilium fœminarum [1] cessere servitia. Alii, ut quemque sors contigerat, prædam aut ex captivis, quantum pro merito distribuebatur, habuere. Interim [2] super Palladio ingens certamen inter se ducibus exortum, Ajace Telamonio expostulante in munus sibi, pro his quæ in singulos universosque virtute atque industria sua contulerat. Quare coacti pene omnes, simul uti ne læderetur animus tanti viri, cujus præclara facinora vigiliasque pro exercitu, in animo retinebant, concedunt Ajaci, contradicentibus solis omnium Diomede atque Ulysse; sua quippe opera insinuantibus id ablatum: contra Ajax affirmare, non labore aut virtute eorum rem gestam: Antenorem namque contemplatione communis amicitiæ, abstulisse. Tum Diomedes honori ejus per verecundiam concedens, à certamine destitit. Igitur Ulysses cum Ajace summa vi contendere inter se, atque invicem industriæ meritis expostulare, adnitentibus Ulyssi Menelao atque Agamemnone, ob servatam paullo ante opera sua Helenam. [3] Namque post captum Ilium Ajax recordatus eorum quæ tantis tempestatibus propter mulierem perpessi, expertique essent, primus omnium interfici eam jusserat: jamque approbantibus consilium Ajacis multis bonis, Menelaus amorem conjugii etiam tunc retinens, singulos ambiendo orandoque ad postremum perfecerat, uti intercessu Ulyssis, Helena incolumis sibi traderetur. a [4] Itaque

INTERPRETATIO.

a *Igitur quasi judicio, utrinsque merita perpendentes, qui adhuc etiam bellum in manibus haberent, & undiquaque multis inimicis gentibus circumdarentur, Ulyssi Palladium tribuunt, neglectis viris strenuis, contemptisque Ajacis factis eximiis, & oblitterata distributione per exercitum frumenti quod ex Thracia adportarat.*

NOTÆ.

auctores dicunt Dymantis, Priami uxorem, Hectoris matrem, in servitutem cum duceret, illa in Hellespontum mare se præcipitavit.

1. *Cessere servitia.*] Sic Virgil.

Et patrio Andromachen iterum cessisse marite.

2. *Super Palladio.*] Idem Suidas & Cedrenus. Verum Homerus, Sophocles & alii omnes tradunt Ajacem & Ulyssem non de Palladio sed de armis Achillis contendisse.

3. *Namque post captum Ilium.*] Nusquam alibi istud reperias. Sed æquum est oculatum testem quædam addere quæ apud auritos tantum frustra quæras. Ego vero existimo istud ex ipso virgilio nostrum expressisse, is enim scribit 2. Æneid ipsum Æneam de morte Helenæ cogitasse, sed à Venere alio abductum fuisse.

Exarsere ignes animo, subit ira cadentem
Ulcisci patriam & sceleratas sumere pœnas.

Item:

Extinxisse nefas tamen, & sumpsisse merentis
Laudaber pœnas, animumque explesse juvabit,
Ultricis flamma, & cineres satiasse meorum.

4. *Itaque uti judicia amborum merita.*] Satis intricata tota hæc periodus. Ait Dictys Græcos, quasi judicio utriusque Ajacis & Ulyssis merita pensarent, quippe qui & bello adhuc & inimicis circumquaque nationibus circumdarentur, Ulyssi tamen Palladium tribuisse, spretis egregiis facinoribus Ajacis & obliterata

que uti judicio amborum merita spectantes, [1] queis etiamnunc bellum in manibus atque hostiles multæ nationes circumstreperent, nullo dilectu virorum fortium, spretisque Ajacis egregiis facinoribus, ac frumenti quod ex Thracia advexerat, per totum exercitum distributione, Ulyssi Palladium tradunt. Quare cuncti duces, qui memores virtutum Ajacis, nihil præferendum ei censuerant; quique secuti gratiam Ulyssis, impugnaverant talem virum [2] studio in partes discedunt. Interim Ajax indignatus, & ob id victus dolore animi, palam atque in ore omnium vindictam se sanguine eorum à quibus impugnatus esset, exacturum denunciat. Itaque ex eo Ulysses, Agamemnon, & Menelaus custodiam sui agere, & quo tutiores essent, summa vi vigilare. At ubi nox aderat, discedentes uno ore omnes lacerare utrumque regem, neque abstinere maledictis; quippe quibus magis [3] libido desideriumque in femina, quam summa militiæ potiora forent. At lucis principio, Ajacem in medio exanimem offendunt: perquirentesque mortis genus, animadvertere ferro interfectum. Inde ortus per duces atque exercitum tumultus ingens, ac dein seditio brevi adulta, quum ante jam Palamedem virum domi belloque prudentissimum, [4] nunc Ajacem inclytum tot egregiis pugnis, atque utrosque insidiis eorum circumventos ingemiscerent. Ob quæ supradicti reges veriti, ne qua vis ab exercitu pararetur, intus clausi firmatique per necessarios manent. Interim Neoptolemus advecta ligni materia, Ajacem cremat: reliquiasque urnæ aureæ conditas [5] in Rhœteo [6] sepeliendas procurat, brevique tumulum exstructum conse-

Notæ

distributione per totum exercitum frumenti quod ex Thracia adduxerat. In judicio autem rem transactam fuisse ostendit Homer Odyss. β. ubi Achill.

Οἴη δ' Αἴαντος ψυχὴ Τελαμωνιάδαο
Νόσφιν ἀφεστήκει κεχολωμένη εἵνεκα νίκης
Τήν μιν ἐγὼ νίκησα δικαζόμενος παρὰ νηυσὶ
Τεύχεσιν ἀμφ' Ἀχιλῆος. Ἔθηκε δὲ πότνια μήτηρ·
Παῖδες δὲ Τρώων δίκασαν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.

I. *Sola autem Ajacis anima Telamoniadæ*
Seorsum stabat, irata propter victoriam
Qua eum vici judicatus apud naves
Armis super Achillis, proposuit autem veneranda mater
Filii vero Trojanorum judicarunt & Pallas Minerva:

Vide Sophocl. Ovid. & alios.

1. *Queis etiamnum bellum in manibus.*] Iracunde & Ironice hæc dicit Dictys qui Græcos irridet quod Ulyssi Palladium tradant, cum adhuc bello circumsonent, & hostibus undique circumdentur, &c.

2. *Studio*] *Brigue*. Virgil.
Scinditur incertum studia in contraria vulgus

3. *Libido desideriumque in femina.*] Barbare loquitur Dictys.

4. *Nunc Ajacem inclytum.*] Suspicabantur enim per eos Ajacem interfectum fuisse, qui tamen se ipsum occidit. Homer Sophocl. Ovid. &c. tamen Dares Phrygius scribit Ajacem à Paride vulneratum interiisse, ita & Scholiastes Sophoclis.

5. *In Rhœteo.*] Trojæ promontorio, sive tumulo, ubi urbs etiam fuit Rhœtejum dicta. Strab. lib. 13. *Sequitur Rhœtejum urbs tumulo insita, eique contiguus Litorea arena tumulus, Acantejum quasi Ajacenum. Ubi monumentum est Ajacis & statua. Hanc cum sublatam Antonius in Ægyptum transtulisset, eam rursus Augustus Rhœtensibus reddidit. ut & multis aliis fecit.* Plinius tamen lib 5. cap. 30. ait Ajacem prope sigæum sepultum fuisse.

6. *Sepeliendas procurat*] Neoptolemo id noster tribuit quod Sophocles verisimilius Teucro.

erat in honorem tanti ducis. Quæ si ante captum Ilium accidere potuissent, profecto magna ex parte promotæ res hostium, ac dubitatum de summa rerum fuisset. Igitur Ulysses veritus vim offensi exercitus, [1] clam Ismarum aufugit: atque ita Palladium apud Diomedem manet. Ceterum post abscessum Ulyssis, Hecuba quo servitium morte solveret, multa ingerere maledicta, imprecarique infausta omina in exercitum: quare motus miles, [2] lapidibus obrutam eam necat, sepulchrumque [3] apud Abydum statuitur, appellaturque [4] Cynossema, ob linguæ proterviam impudentemque petulantiam. Per idem tempus [5] Cassandra deo repleta, multa in Agamemnonem adversa prænunciat: insidias quippe ei ex occulto, cædemque domi [6] per suos compositam: prætereà [7] universo exercitui profectionem ad suos incommodam, exitialemque. Inter quæ Antenor cum suis Græcos orare, omitterent iras, atque [8] urgente navigii tempore in commune consulant. Prætereà omnes duces ad se epulatum deducit: ibique singulos quam maximis donis replet. Tunc Græci Æneæ suadent, [9] secum uti in Græciam naviget. Ibi namque ei simile cum ceteris ducibus jus regni eamdemque potestatem fore. Neoptole-

1. *Clam Ismarum aufugit.*] Ipse Ulysses apud Homer. Odyss. ι. Narrat se à Troja profectum ventis Ciconibus appulsum ad Ismatum.

Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσεν Ἰσμάρῳ.

I. *Ab Ilio me ferens ventus Ciconibus admovit ad Ismarum.*

Cicoues autem Thraciæ populi ad Hebrum fluvium ubi urbs Ismarus prope Scoeuum fluvium sita è regioue Matoneæ.

2. *Lapidibus obrutam eam necat.*] Alii scribunt Hecubam se in mare præcipitasse. Alii à Polymestoris militibus lapidibus obrutam.

3. *Apud Abydum.*] Alii in Chersoueso pouunt. Alii in Sigæo.

4. *Cynossema.*] Latiue diceres *canismonumentum.*

5. *Cassandra deo repleta.*] Hæc ex Lycophrone mutuatus est Dictys Apud quem Cassaudra Græcis ventura denuntiat.

6 *Per suos.*] Clytæmuestram uxorem suam.

7. *Vniverso exercitui.*] Hæc ex Homero adumbrata videntur apud quem Nestor ait Odyss. γ.

Βῆμεν δ' ἐν νήεσσι· Θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς

Καὶ τότε δὴ Ζεὺς λυγρὸν ἐνὶ φρεσὶ μήδετο νόστον

Ἀργείοις· ἐπεὶ οὔ τι νοήμονες οὐδὲ δίκαιοι

Πάντες ἔσαν. Τῶ σφεων πολέες κακὸν οἶτον ἐπέσπον

Μήνιος ἐξ ὀλοῆς Γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης.

I. *Abivimus in navibus, Deus autem dispersit Græcos*

Et tunc certe Iupiter tristem in mente machinabatur reditum

Græcis, nam neque prudentes neque justi

Omnes erant. Ideoque ipsorum plures malum fatum consecuti sunt

Ira ex perniciosa Minervæ patrimæ.

8. *Vrgente navigii tempore.*] Nempe quia jam hyems ingruebat, ut infra ipse innuit, *veriti ne per moram interventu hyemis, quæ ingruebat, à navigando excluderentur* Et hic eos sequitur Dictys qui autumno captum Ilium dicuut, inter quos fuisse videtur Servius qui scripsit *& sciendum est septima luna captam esse Trojam.* Sed cum aliis errat Dictys, nam Trojæ excidium accidit finiente vere, ut in præfatione ex Saligero demoustatum. *Navigii* autem *tempus* dicit noster pro tempore navigationis.

9. *Secum uti in Græciam naviget.*] Quidam scribunt Æneam Neoptolemo

mus

mus [1] filios Hectoris Heleno concedit: Præterea reliqui duces auri atque argenti quantum singulis visum est. Dein consilio habito decernitur, uti per triduum funus Ajacis publice susciperetur. Itaque exactis his diebus, cuncti reges [2] comam apud tumulum ejus deponunt. [3] Atque exinde contumeliis Agamemnonem, fratremque agere, eosque non Atridas, sed Plisthenidas, [4] & ob id ignobiles appellare. Quare coacti, simul uti odium sui apud exercitum per absentiam leniretur, orant uti sibi abire è conspectu eorum sine noxa concedant. Itaque consensu omnium primi navigant, deturbati expulsique à ducibus. [5] Ceterum Ajacis filii Æantides Glauca genitus, atque Eurysaces ex Tecmessa Teucro traditi. Dein Græci veriti ne per moram interventu hyemis, quæ ingruebat, à navigando excluderentur, deductas in mare naves, remigibus reliquisque nauticis instrumentis complent. Atque ita cum his quæ singuli [6] præda multorum annorum quæsiverant, discedunt. Æneas apud Trojam manet, qui post Græcorum profectionem cunctos [7] ex Dardano,

NOTÆ.

captivum datum, & in Pharsaliam adductum. Lesches in parva Iliade.

Αὐτὰρ τ' Ἀγχίσαο κλυτὸν γόνον ἱπποδάμοιο
Αἰνείαν ἐν νηυσὶν ἐβήσατο ποντοπόροισιν
Ἐκ πάντων Δαναῶν ἀγέμεν γέρας ἔξοχον ἄλλων.

I. Ipsumque Anchisæ inclytum filium equestris
Æneam in naves ascendere fecit per mare currentes
Super omnes Græcos sortitus præmium eximium.

Sed postea occiso Neoptolemo ab Oreste, Æneas liber factus Macedoniam, & inde Italiam petiit. Alii ajunt Æneam paulo antequam Troja caperetur in Idam montem se contulisse, Sophocles in Tragedia *Laocoon*, referente Halicarnasseo lib. 1. & inde tertio anno post Italiam navigasse. Alii rursus scribunt Æneam mansisse in Phrygia ibique diu regnasse. Alii tandem aliter. Sed nimis longum esset ea omnia hic inserere quare adi si lubet doctissimos Meziriaci commentarios in Epistol. Ovid.

1. *Filios Hectoris Heleno concedit.*] Sed ipse Neoptolemus Helenum captivum abduxit, eique postea Andromachen Hectoris concessit cum Hermionem peteret. Ipsa Andromacha apud Virgil.

——— Qui deinde secutus
Ledaam Hermionem Lacedæmoniosque hymenæos
Me famulam famuloque Heleno transmisit habendam

Virgilio consentit Justinus qui scribit vivente Pyrrho Helenam Andromacham accepisse cum alii omnes uno consensu tradant eam post Pyrrhi mortem Heleno cessisse.

2. *Comam apud tumulum.*] De quo more jam supra.

3. *Atque exinde contumeliis Agamemnonem fr.*] Hæc omnia contra veterum sententiam & auctoritatem Dictys protulit. Scribit Homer. Odyss. γ. Post captam Trojam Menelaum & Agamemnonem verbis inter se contendisse cum ille Græcos omnes se se navigationi juberet accingere, hic vero eos adhuc ibi morari imperaret usque dum ipse hecatombis Minervæ sacrificasset, & dimidiam Græcorum partem cum Menelao navigasse, reliquam cum Agamemnone Trojæ mansisse. Plura vide ibid.

4 *Et ob id ignobiles.*] Vide quæ de Plisthene superius dicta sunt.

5. *Ceterum Ajacis filii Æantides atque Eurysaces*] De Æantide Ajacis filio nihil adhuc apud alios comperi. Eurysacis meminit Eustath. in Iliad. λ

6 *Præda multorum an qu.*] Præda est sexti casus. *Præda quæsiverant.* Id est prædando quæsiverant.

7. *Ex Dardano.*] Dardanus & Dardanum urbs fuit ab Abydo distans LXX.

atque [1] ex proxima peninſula adit, orat uti ſecum Antenorem regno exigerent. Quæ poſtquam præverſo de ſe nuntio, Antenori cognita ſunt, regrediens ad Trojam, imperfecto negotio aditu prohibetur. Ita coactus cum omni patrimonio à Troja navigat, [2] devenitque ad mare Adriaticum, multas interim gentes Barbaras prætervectus. Vbi cum his qui ſecum navigaverant civitatem condit, [3] appellatam Corcyram Melœnam. Ceterum apud Trojam poſtquam fama eſt Antenorem regno potitum, cuncti qui bello reſidui, nocturnam civitatis cladem evaſerant, ad eum confluunt, brevique ingens coalita multitudo: tantus amor erga Antenorem, atque opinio ſapientiæ inceſſerat: fitque princeps amicitiæ ejus [4] rex Cebrenorum Oenideus. Hæc ego Gnoſius Dictys, comes Idomenei conſcripſi, oratione ea quam maxime inter tam diverſa loquendi genera conſequi ac comprehendere potui, [5] litteris Punicis, ab Cadmo Danaoque traditis. Neque ſit mirum cuiquam, ſi quamvis Græci omnes, diverſo tamen inter ſe ſermone agunt, quum ne nos quidem unius ejuſdemque inſulæ, ſimili lingua, [6] ſed varia permixtaque utamur. Igitur ea quæ in bello evenere Græcis ac Barbaris, cuncta ſciens, [7] perpeſſuſque magna ex parte, memoria edidi. De Antenore ejuſque regno quæ audieram, retuli. Nunc reditum noſtrorum narrare juvat.

NOTÆ.

Stadiis. Sed hic opinor *Dardanum* dixit pro regione Dardaniæ.

1. *Ex proxima peninſula*] Neſcio ſane quam hic peninſulam cogiret Dictys niſi ipam Cherſoneſum intelligit.

2. *Devenitque ad mare Adriaticum.*] Certe noſter audierat Antenorem mare Adriaticum deveniſſe. Sed cum hoc nimis tritum & vulgare videretur, ipſe maluit Antenorem Trojæ retinere, & Æneam in mare Adriaticum deducere.

3. *Appellatam Corcyram Melanam.*] Corcyra Melæna id eſt Corcyra nigra, inſula maris Adriatici ante Illyricum in qua urbem à Cnidiis conditam refert Strabo lib. vij.

4. *Rex Cebrenorum Oenideus.*] Cebreni vel Cebrenia regio in Troade ad Scamandrum, de qua fuſe Strabo lib. 13. & alibi. Hæc erat ſub ditione Priami, unde igitur repente rex iſte Oinideus? Aut ubi tam diu delituit?

5. *Literis punicis ab Cadmo Danaoque*] De literis punicis abunde dictum eſt in Epiſtola Q Septimii. Sed nota hic Dictyn earum auctorem cum Cadmo Danaum dicere ipſumque ſeptimium ſeribere eas auctoribus Cadmo & Agenore frequentatas Quod nuſquam alibi legere eſt cum uno conſenſu fere omnes tradant ſolum Cadmum primum earum inventorem fuiſſe

6. *Sed varia permixtaque utamur.*] Varia & permixta lingua uſos fuiſſe Cretenſes fidem faciunt vocabula quædam antiqua quæ apud Heſychium & alios legere eſt.

7. *Perpeſſuſque magna ex parte.*] Ex Virgil.

—— Quæque ipſe miſerrima vidi
Et quorum pars magna fui.

DICTYS CRETENSIS DE BELLO TROJANO.

LIBER SEXTUS

POSTQUAM impositis, quæ singuli bello quæsiverant, ascendere ipsi, solutis [1] anchoralibus navigant: dein à puppi secundante vento, paucis diebus pervenere [2] ad Ægæum mare: ibi multa imbribus ventisque, & ob id sæviente mari indigna experti, passim uti sors tulerat, dispalantur. In queis Locrorum classis, perturbatis per tempestatem officiis nautarum, & inter se implicatis, ad postremum [3] fulmine comminuta, aut incensaque est: & rex Locrorum Ajax, postquam natando evadere naufragium enisus est, aliique tabulis aut alio levamine fluitantes, postquam ad Eubœam devenere, [4] Chœradibus scopulis appulsi

NOTÆ.

1. *Anchoralibus.*] Subauditur funibus.

2. *Ad Ægeum mare.*] Atqui totum illud mare Græciam ab Asia dividens Ægeum dictum. Sed tamen hîc proprie locutus est Dictys. Nam primum vere Ægeum mare pars illa dicta est quæ frequentibus insulis conspersa. Et ita hic locus intelligendus.

3. *Fulmine comminuta & incensa est.*] Vide Hyginum fab. 116. qui tamen ipsum Ajacem fulmine occisum dicit.

4. *Chœradibus appulsi pereunt.*] I. Scopulis è regione Eubœæ juxta Caphareum, à quo Capharides dicti. Chæradas autem eos noster vocat Lycophronem sequutus χοιράδων δ' ἐφημένους. *Charadibus insidentes.* Ubi Scholiastes χοιράδες αἱ ὕφαλοι λέγονται πέτραι. Gyras vocat Homerus quem hîc Dictys sequutus est. Sic enim Odyss. δ. de Ajace.

Γυρῇσι μὲν πρῶτα Ποσειδάων ἐπέλασσε,
Πέτρῃσι μεγάλῃσι, καὶ ἐξεσάωσε θαλάσσης,
Καί νύ κεν ἔκφυγε κῆρα, καὶ ἐχθόμενός περ Ἀθήνῃ,
Εἰ μὴ ὑπερφίαλον ἔπος ἔβαλε, καὶ μέγ' ἀάσθη,
Φῆ ῥ' ἀέκητι θεῶν φυγέειν μέγα λαῖτμα θαλάσσης,
Τοῦ δὲ Ποσειδάων μεγάλ' ἔκλυεν αὐδήσαντος,
Αὐτίκ' ἔπειτα τρίαιναν ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν,
Ἤλασε Γυραίην Πέτρην, ἀπὸ δ' ἔσχισεν αὐτήν,
Καὶ τὸ μὲν αὐτόθι μεῖνε, τὸ δὲ τρύφος ἔμπεσε πόντῳ.
Τῷ ῥ' Αἴας τὸ πρῶτον ἐφεζόμενος μέγ' ἀάσθη,
Τὸν δ' ἐφόρει κατὰ πόντον ἀπείρονα κυμαίνοντα,

pereunt: eos namque re cognita [1] Nauplius ultum iri cupiens Palamedis necem, per noctem igni elato ad ea loca deflectere, tanquam ad portum coëgerat. Per idem tempus [2] Oeax Nauplii filius, Palamedis frater, cognito Græcos ad suos remeare, Argos venit: ibi Ægialem atque Clytemnestram falsis nunciis adversum maritos armat, prædicto ducere eos ex Troja uxores, prælatas his: Præterea [3] addidere ea, queis mobile sua natura muliebre ingenium magis adversum suos incenderetur. [4] Ita Ægiale advenientem Diomedem, per cives adi-

NOTÆ.

Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλεν, ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ.

Id est.

Ad Gyras quidem primum Neptunus eum appulit
Petras ingentes, & servavit è mari
Et sane effugisset mortem quamvis invisus Palladi,
Nisi impium dictum protulisset propter quod graviter læsus est.
Dixit enim invitis diis se effugere fluctus maris.
Illum Neptunus magna audivit jactantem,
Statim deinde tridenti arrepto manu forti,
Percussit Gyream petram, absciditque ipsam,
Et pars quidem illic mansit pars autem incidit mari.
Super quam Ajax primum insidens graviter læsus est,
Illumque detrusit in mare ingens undosum.
Sic ille quidem ibi periit, postquam bibit salsam aquam.

Homerum ad verbum pene descripsit Lycophron qui Ajacem propter variam jactantiam vocavit.

Κόκκυγα κομπάζοντα μαψαύρας τύμβους.
Cuculum jactantem varias minas.

1. *Nauplius ultum iri cupiens.*] Redeunte à Troja victrice classe Nauplius in Caphareo promontorio ignes accendit ut in scopulos eam pertraheret. Euripid. in Helena.

Πολλοὺς δὲ πυρσεύσας
Φλογερὸν σέλας ἀμφιρύταν
Εὐβοίαν εἷλ' Ἀχαιῶν
Μονόκωπος ἀνὴρ, πέτραις
Καφηρείαις ἐμβαλὼν
Αἰγαίαις ἐναλίοις ἀκταῖς
Δόλιον ἀστέρα λάμψας.

I. Multos autem accendens
Flammeam facem in circumflua
Eubœa sustulit Gracorum
Vnicus vir, petris
Caphareis injiciens
Ægeisque marinis scopulis
Dolosam facem lucens

Et Lycophron.

Ὅταν καρηβαροῦντας ἐκ μέθης ἄγων
Λαμπτῆρα φαίνῃ τὸν πλαγκτῆρα σκότους
Σίντης, ἀγρύπνῳ προσκαθήμενος τέχνῃ.

I. Quando caput gravatos ex crapula ducens
Facem lucebit ducem tenebrarum
Nexius, vigili incumbens fraude.

2. *Oeax Nauplii filius, &c.* Hoc etiam ab ipso Nauplio factum describit Tzetzes in Lycoph. *Περιπλέων λοιπὸν τὰς χώρας τὰς Ἑλληνίδας παρεσκεύασε τὰς τῶν Ἑλλήνων γυναῖκας μοιχευθῆναι Κλυταιμνήστραν τὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος Αἰγίσθῳ, Αἰγιάλειαν τὴν Διομήδους Σθενέλῳ, Μήδειαν δὲ τὴν Ἰδομενέως ὑπὸ Λεύκου*, &c I. *Circum navigans Græcia regiones, Græcorum mulieres adulteras fecit: Agamemnonisque Clytæmnestram ab Ægisto corrumpi, Ægialeam Diomedis ab Sthenelo, Medeam Idomenei à Leucone.*

3. *Addidere ea.*] Sed de Oeace tantum loquitur. Quomodo igitur *addidere*? Optime *Ioz. Mercer. addere.*

4. *Ita Ægiale advenientem Diomedem.*] Historia petenda est ex Lycophrone ubi Scholiastes hæc habet *Διομήδης μετὰ τὴν τοῦ Ἰλίου πόρθησιν ὑποστρέψας εἰς Ἄργος τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα καὶ εὑρὼν τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν Αἰγιάλειαν συμφθειρομένην Κομήτῃ*

tu prohibet: Clytemnestra per [1] Ægisthum adulterio sibi cognitum, [2] Agamemnonem insidiis capit, eumque interficit: brevique denupta adultero, Erigonem ex eo edit. [3] Interim Talthybius Orestem Agamemnonis filium manibus Ægisthi ereptum, [4] Idomeneo, qui apud Corinthum agebat, tradit. [5] Eo Diomedes expulsus regno, [6] & Teucer prohibitus Salamina à Telamone, quod fratrem insidiis circumventum non defendisset, conveniunt. [7] Interim Mnestheus cum Æthra & Clymena filia ejus ab Atheniensibus recipitur: Demophoon atque Achamas foris manent. Ceterum ubi plures eorum qui evaserant, apud Corinthum fuere, cavent, uti juncti inter se, singula aggrederentur regna,

NOTÆ.

τῷ υἱῷ Σθενέλου, διὰ τὸ ἰδεῖν ἐν τῇ Τροίᾳ τρῶσαι τὴν Ἀφροδίτην, καὶ μέλλων ὑπὸ τῆς αὐτῆς Αἰγιαλείας ἀναιρεῖσθαι, τότε μὲν εἰς τὸν τῆς Ἀργείας Ἥρας βωμὸν καταφυγὼν σώζεται. Ὕστερον δὲ εἰς Ἰταλίαν ᾤχετο εἰς τὸ Δαύνιον ἔθνος βάρβαρον οὗ ἐβασίλευε Δαῦνος. I. *Diomedes post captum Ilium Argos reversus patriam suam, uxorem Ægialen à Cometa Stheneli filio corruptam invenit, ira Veneris quam ipse in Troja vulneraverat. Et cum jam futurum esset ut ab ea interficeretur, confugit ad aram Junonis Argivæ ubi salutem invenit. Tandemque in Italiam pervenit ad Dauniam nationem barbaram cui Daunus imperabat.* Ex quo loco obiter corrigendus Eustath. Iliad. ε. p. 566. Ubi Cometen hunc non Stheneli filium ut revera fuit, sed ipsius Stheneli patrem facit. Porro quod de sociis Diomedis fabulati sunt poëtæ, eos scilicet in aves conversos fuisse, consulte omisit Dictys. De qua re sic ipse Diomedes apud Virgil. XI Æneid.

> *Invidisse Deos patriis ut redditus oris,*
> *Conjugium optatum, & pulcram Calydona viderem?*
> *Nunc etiam horribili visu portenta sequuntur,*
> *Et socii amissi petierunt Æthera pennis.*
> *Fluminibusque vagantur aves, heu dira meorum,*
> *Supplicia! & scopulos lacrimosis vocibus implent.*

1. *Ægysthum.*] Thyestæ filium.

2. *Agamemnonem insidiis capit.*] Homer. Odyss. δ. & λ. narrat advenientem Agamemnonem ab Ægistho cæna acceptum ibique occisum. Tragici poëtæ fabulati sunt Clytæmnestram indusio quod nullum haberet exitum, Agamemnonem interfecisse.

3. *Interim Talthybius.*] Alii scribunt Orestem per sororem Electram Ægistho subreptum in Phocidem demandatum ad Strophium Ita Sophocles in Electra & Hygin. Fab. 117. Pindarus per Arsinoen Nutricem Orestis id factum scribit. Homer. Odyss. γ. innuere videtur eum Athenas perlatum fuisse. Ibi enim dicit Nestor Oresten Athenis venisse ut Ægisthum interficeret. Sed vide ibi Eustath. p. 1469. qui refert quosdam pro ἀπ' Ἀθηνάων scripsisse ἀπὸ Φωκέων. A *Phocide* Alios vero Orestem primo in Phocidem & à Phocide Athenas perfectum intellexisse.

4. *Idomeneo qui apud Corinthum agebat.*] Fingit noster Idomeneum Creta expulsum confugisse Corinthum, unde postea in regnum suum receptus est.

5. *Eo Diomedes expulsus regno.*] Nescio quos auctores hic noster sequutus est qui scribat Diomedem regno expulsum Corinthum petiisse, qui re vera se in Italiam contulit.

6. *Et Teucer.*] Telamon cum Teucrum videret absque fratre Ajace redeuntem, eum Salamine ejecit, qui se Sidona contulit & inde Cyprum ubi novam Salaminam condidit. Virgil. I. Æneid.

> *Atque equidem Teucrum memini Sidona venire,*
> *Finibus expulsum patriis, nova regna petentem,*
> *Auxilio Beli, genitor tum Belus opimam*
> *Vastabat Cyprum & victor ditione tenebat.*

7. *Interim Mnestheus, &c.*] Ab aliis auctoribus diversus abit qui scribunt Athe-

belloque aditum ad ſuos patefacerent. Eam rem Neſtor prohibet, ſuadens tentandos prius civium animos: neque committendum, uti per ſeditionem Græcia omnis, inteſtinis diſcordiis corrumperetur. Neque multo poſt cognoſcit Diomedes in Ætolia ab his qui per abſentiam ejus regnum infeſtabant, [1] Oeneum multimodis afflictari: ob quæ profectus ad ea loca, omnes quos auctores injuriæ repererat, interficit: metuque omnibus circum locis injecto, [2] facile ab ſuis receptus eſt. Inde per omnem Græciam fama orta, ſuos quiſque reges accipiunt: ſummam in his qui apud Trojam bellaverant virtutem, neque in reſiſtendo cujuſquam vires idoneas exiſtimantes. Ita nos quoque cum Idomeneo rege, Cretam patrium ſolum ſumma gratulatione civium [3] remeavimus. Dein ubi Oreſtes [4] tranſactis pueritiæ annis, officia viri exſequi cœpit, [5] orat Idomeneum, uti ſecum ex ea inſula quam plurimos mitteret: cupere namque ſe Athenas navigare. Itaque collecto numero eorum quos idoneos credebat, Athenas venit: ab his auxilium contra Ægiſthum orat. Dein ad oraculum adiit: reſponſumque fert uti matrem, & cum ea Ægiſthum interficiat: ex quo fore, uti regnum patrium reciperet. Hujuſmodi numine armatus cum prædicta manu ad Strophium venit: is namque Phocenſis, [6] cujus filia in matrimonium Ægiſthi denubſerat, indignatus quod ſpreto priore conjugio Clytemneſtram ſuperduxerit, & regem omnium Agamemnonem inſidiis interfecerit, ultro ei auxilium adverſum inimiciſſimos obtulerat. Itaque conſpirato inter ſe, cum magna manu Mycenas veniunt. [7] Statimque quod Ægiſthus aberat, primo Clytemneſtram interficiunt, multoſque alios qui reſiſtere auſi erant. Dein cognito Ægiſthum adventare, inſidias ponunt, eumque circumveniunt. Inde per omnem Argivorum populum diſſentio animorum exorta, quod diverſa inter ſe cupientes, ad poſtremum in partes diſcederent. [8] Per idem tempus Menelaus appulſus Cretam, cuncta ſuper Agomemnone, regnoque

NOTÆ.

nienſes repulſo Mneſteo Demophoonti regnum tradidiſſe.

1. *Oeneum.*] Oeneus Tydei pater, avus Diomedis, rex Calydonis in Ætolia.

2. *Facile ab ſuis receptus eſt.*] Fingit noſter Diomedem in Ætoliam rediiſſe, quod neſcio an alibi reperias.

3. *Remeavimus.*] Verum alii ſcribunt Idomeneum Creta repulſum Salentinos campos in Italia obſediſſe, unde in Aſiam reverſus interiit. Alii tradunt eum reverſum apud Apollinem Clarium conſediſſe.

4. *Tranſactis pueritia annis.*] Oreſtes cum Ægiſthum occidit natus erat annos 1

5. *Orat Idomeneum uti ſecum.*] Totum iſtud de auxiliis ab Oreſte corrogatis ut patrem ſuum ulciſceretur, ab ipſo Dicty fictum eſt. Oreſtes quidem oraculum accepit quo Clytæmneſtram matrem & Ægiſthum adulterum interficere jubebatur, non vi cum copiis irruens, ſed dolo, &c. vide Sophocl. in Electra, Æſchyl. in Eumenid, Euripid. in Oreſte, Iphigenia & Electra. vid. Hygin. in Fab. 119.

6. *Cujus filia in matrimonium Ægiſthi.*] Non memini me legiſſe alibi Strophium Ægiſthi ſocerum fuiſſe

7. *Statimque quod Ægiſthus aberat.*] Ex Sophocl. in Electra.

8. *Per idem tempus Menelaus app. cr.*] Verum eſt ex Homero Menelaum à Su-

ejus cognoscit. Interea per omnem insulam, postquam cognitum Helenam eo venisse, multi undique [1] virile ac muliebre sexu confluunt: aventes dinoscere cujus gratia orbis pene omnis ad bellum conspiravisset: ibi inter cetera Menelaus perfert, Teucrum expulsum patria, civitatem [2] apud Cyprum, [3] Salaminam nomine, condidisse. Multa etiam apud Ægyptum miracula refert: [4] & Canopi gubernatoris sui, qui ibi [5] morsu serpentium interierat, exstructum magnificum monumentum. Dein ubi tempus visum est, Mycenas navigat: ibi multa [6] adversum Orestem molitur. Ad postremum multitudine popularium cohibitus ab eo quod cœperat negotio destitit. [7] Inde placet cunctis Orestem super eo facinore causam dicere apud Athenienses, [8] ubi Areopagitarum judicium severissimum per omnem Græciam memorabatur: apud quos dicta causa, juvenis absolvitur. Erigona, quæ ex Ægistho edita erat, ubi fratrem absolutum intelligit, [9] victa dolore immodico laqueo interiit, [10] Mnestheus liberatum Orestem à parricidii crimine, purgatumque mo-

NOTÆ.

nio Athenarum promontorio Cretam delatum fuisse Odyss. γ. Sed falsum est eum ibi de Agamemnone & ejus regno aliquid didicisse quod ei tantum in insula Pharo contigit a Proteo sene, & fuse Homer. Odyss. δ.

1. *Virile ac muliebre sexu.*] Sexu neutri generis. Salust. *Undique virile ac muliebre sexu per vias & tecta omnium visebatur.* Sisenna lib. 4. Histor. *Tum in muro virile ac muliebre sexu, populi multitudine omni collocata.*

2. *Apud Cyprum.*] Nam illuc etiam Menelaum delatum docet Homer. Odyss. δ.

3. *Salaminam nomine.*] De qua Horat. lib. 1. Od. 7.

Ambiguam tellure nova Salamina futuram.

4. *Et Canopi Gubernatoris sui, &c.*] Qui etiam urbi canopo nomen dedit. Strab. lib. 17. Κάνωβος δ' ἐστι πόλις ἐν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίοις ἀπὸ Ἀλεξανδρείας πεζῇ ἰοῦσιν, ἐπώνυμος Κανώβου τοῦ Μενελάου κυβερνήτου ἀποθανόντος αὐτόθι. I. *Canopus urbs CXX. Stadiis distat ab Alexandria terrestri itinere cognominis Canopi qui Menelai Gubernator fuerat & ibi mortuus est.* Ita Mela, Solinus & alii. Verum alii nomen Canopi ante Menelaum fuisse contendunt, doctique Ægyptiorum, ut refert Aristides, existimabant *Canobum* esse vocem Ægyptiacam quæ Latine significet *aureum solum*.

5. *Morsu serpentium.*] Æmoroidem vocat. Eustath. in Dionysium, serpentem illum cujus morsu Canopus interiit. Historiam vide apud illum.

6. *Adversum Orestem molitur.*] Populum commovet & Orestem cogit apud eum de cæde matris causam dicere Qui totius populi consensu lapidibus damnatus consiliis amici Pyladis mortem effugit. Historiam pete ex Euripid in Oreste.

7. *Inde placet cunctis Orestem*] Quidam scribunt Orestem Deorum monitu Athenas confugisse ut ibi ab Areopagitis judicaretur.

8. *Ubi Areopagitarum jud sev.*] Areopagitæ, Athenarum Senatores sic Dicti ab Areopago. Id est, colle martis ἄρειος πάγος. Quo judicaturi conveniebant. Eorum judicia severissima habebantur, unde & in proverbium abiere. Vide Suidam, Erasmum, &c. De Areopago vide doctissimi Meursii libellum.

9. *Victa dolore immodico laqueo interiit*] Idem auctor magni Etymologici Quidam tamen scribunt Orestem Erigonam uxorem duxisse & ex ea suscepisse Penthilum Ita Tzetzes in Lycoph. Pausanias & alii.

18. *Mnestheus.*] Atqui Mnestheum eodem anno, quo Troja capta fuit, interiisse certum est. Non potuit igitur Orestem purgare qui octavo demum anno

re patrio cunctis remediis [1] quæ ad oblivionem hujuſmodi facinoris adhiberi ſolita erant, Mycenas remittit: ibique regnum ei conceſſum. Dein tranſacto tempore, accitu Idomenei Cretam venit, neque multo poſt Menelaus: ibi multa in patruum ſevere per eum ingeſta, quod ſibi per diſſenſionem popularium multimodis periclitanti, ipſe etiam inſidiatus eſſet. Ad poſtremum interceſſu Idomenei uterque conciliatus ſibi Lacædemona diſcedit. Ibi Menelaus, ſicuti convenerat, [2] Hermionam in matrimonium Oreſti deſpondit. Per idem tempus [3] Ulyſſes Cretam appulſus eſt duabus Phœnicum navibus, mercedis pacto acceptis: namque ſuas cum ſociis atque omnibus quæ ex Troja habuerat, per vim Telamonis

NOTÆ.

poſt Trojam captam Ægiſthum interfecit. Neque verius Suidas & Ariſtophanis Scholiaſtes qui ſcribunt Oreſtem tempore Pandionis Athenas veniſſe. Pandion enim multo vetuſtior. Quare Athenæus unice ſequendus qui ſub Demophoonte id ſcribit accidiſſe. Ita Tzetzes in Lycophr. neque etiam de loco conveniunt ubi Oreſtes purgatus fuit, ut neque de tempore. Dictys ait Athenis purgatum, ſtatim poſtquam abſolutus fuerit. Euripides vero poſtquam è Taurica regione reverſus fuerit. Aliique non in Attica ſed in urbe Troezene. Pauſan. in Corynthiacis: Τὸν δὲ ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ λίθον, καλούμενον δὲ ἱερόν, εἶναι λέγουσιν ἐφ' οὗ ποτε ἄνδρες Τροιζηνίων ἐννέα Ὀρέστην ἐκάθηραν ἐπὶ τῷ φόνῳ τῆς μητρός. I. *Lapidem autem illum ante templum, qui ſacer lapis dictus eſt, eum eſſe dicunt ſuper quem olim viri novem Troezenii Oreſtem expiarunt à cæde matris.* Idem paulo poſt. *Ante templum Apollinis*, inquit, *eſt Oreſtis dictum tenterium. Nam antequam cæde matris purgaretur, nullus Troezeniorum voluit illum domum ſuam recipere. Sed illum ibi conſtituentes purgabant eique cibos præbebant, donec omnino fuerit expiatus. Et etiam nunc nepotes eorum qui illum expiaverunt, ſtatutis quibuſdam diebus eodem illo loco cœnant. Non longe ab illo tentorio ſepultæ fuerunt purgationes illæ, ſuper quas aiunt laurum natam quæ adhuc ibi cernitur. Fertur etiam Troezenios purgationes multas alias adhibuiſſe, & aquam ex Hippocrene, &c.*

1. *Quæ ad oblivionem.*] Remedia illa ad oblivionem facinoris non adhibebantur. nam qui purgatus fuerat non ideo minus à ſe perpetrati ſceleris memor erat; quare ſcripſiſſe Dictym exiſtimo *quæ ad abluvionem. Abluti* enim proprie dicebantur qui purgationibus iſtis expiati fuerant, unde & Gallice adhuc dicimus *ſe laver d'un crime, ſe purger, &c.*

2. *Hermionam.*] De Oreſtis & Hermionæ conjugio variant ſcriptores. Nam Hyginus ſcribit Hermionam Neoptolemo deſponſatam ſtatim poſt Trojam captam Oreſti in matrimonium datam fuiſſe Menelaumque poſtea illam ab Oreſte abduxiſſe & Neoptolemo tradidiſſe. Alii contra Hermionam prius Oreſti deſponſatam Neoptolemo à patre Menelao traditam dicunt, eamque deinde ab ipſo Menelao abreptam. Sed hæc omnia acutatiſſime doctiſſimus Meziriacus in ſuis commentariis in Epiſtol. Ovid. Hermionæ Oreſti.

3. *Ulyſſes Cretam appulſus eſt duabus Phœnicum navibus, &c.*] Totam hanc hiſtoriam de vi Ulyſſi per Telamonem facta, & de Ulyſſis Cretam appulſu duabus Phœnicum navibus, ab auctore noſtro confictam exiſtimo. Nihil enim Homer. nihil Hyginus, nihil Auſonius. Suſpicor etiam id omne commentum fuiſſe Dictyn propter locum illum Homeri ubi Eumæus refert ſibi olim virum Ætolum dixiſſe vidiſſe ſe Ulyſſem apud Idomeneum naves ſuas tempeſtate quaſſas reficientem. Locus eſt Odyſſ. ξ.

Φῆ δὲ μιν ἐν Κρήτηϊ παρ' Ἰδομενῆϊ ἰδέσθαι,
Νῆας ἀκειόμενον, ταί οἱ ξυνέαξαν ἄελλαι.

I. *Dixit autem illum in Creta apud Idomeneum vidiſſe,*
Naves ſanantem, quas ei fregerant procellæ.

amiſerat:

amiserat: scilicet infesti ob illatam per eum [1] filio necem, vix ipse liberatus industria sua. Percunctantique Idomeneo quibus ex causis in tantas miserias devenisset, erroris initium narrare occipit: quo pacto [2] appulsus Ismarum multa inde per bellum quæsita præda navigaverit: appulsusque ad [3] Lotophagos, atque adversa usus fortuna, devenerit in Siciliam: ubi [4] per Cyclopem & Lestrigona fratres, multa indigna expertus, ad postremum ab eorum filiis [5] Antiphate & Polyphemo, plurimos sociorum amiserit. Dein per misericordiam Polyphemi in amicitiam receptus, [6] filiam regis Arenen, postquam [7] Elepenoris socii ejus amore deperibat, rapere conatus: ubi res cognita est, [8] interventu parentis puella ablata per vim, exactus per [9] Æoli insulas devenerit

NOTÆ.

Imo & pagina sequenti aliter narrat, ait enim inter Scyllam & Charybdim amissis navibus se in manus Phœnicûm devenisse, ab iisque per misericordiam reservatum. Locum adi.

1. *Filio necem.*] Nempe Ajaci. De quo supra.

2. *Appulsus Ismarum.*] Apud Cicones. A Ciconibus ad Lotophagos Meningis Insulæ populos, unde Siciliam ad Cyclopas & Læstrigonas delatus. Homerus Odyss. ι.

3. *Lotophagos.*] Lotophagos alios supra Mauritanos versus occasum locat Strabo, alios in Insula Meninge quæ & Lotophagitis dicitur ad Syrtim minorem & eos hic intelligendos esse idem docet, illic enim ara Ulyssis ostendebatur, fuere & alii Lotophagi in recessu intimo Syrtis majoris.

4. *Per Cyclopem & Lastrigona fratres.*] Cyclopas & Lestrigonas fratres dicit. Nescio unde. Thucididea enim lib. 6. Παλαίτατοι μὲν λέγονται ἐν μέρει τινὶ τῆς χώρας Κύκλωπες καὶ Λαιστρυγόνες οἰκῆσαι. Ὧν ἐγὼ οὔτε γένος ἔχω εἰπεῖν, οὔτ' ὁπόθεν εἰσῆλθον, ἢ ὅποι ἀπεχώρησαν. I. *Antiquissimi dicuntur in parte quadam regionis,* (Siciliæ) *Cyclopes & Lastrigones habitasse. Quorum ego neque genus possum dicere, neque unde venerint, neque quo abierint.* Illud certum est Cyclopas & Læstrigonas Siciliæ populos fuisse, eam que partem insulæ tenuisse quam postea *Leontini.* Hesych. Λαιστρυγόνες οἱ νῦν Λεοντῖνοι. *Lastrigones qui nunc Leontini* Idem Tzetzes in Lycophr. & alii. Et sane nomina *Lastrigon* & *Leontinus* idem sonare docuit Bochartus. Sicut enim *Lastrigones* punice dicti sunt à, Leoninis moribus, quippe *Lastrigon* Phœnicibus erat *Laistriecan.* Leo mordax. Ita eos Græci à Leone *Leontinos* dixere. *Cyclopes* autem qui aliam insulæ partem tenuere, Libybæum scilicet, inde à Phœnicibus dicti *Kheklub*, contracto nomine ex *Khekleklub.* Id est sinus *Lilybetanus* sinus ad Libyam. Plura vide apud illum in ejus Chanaan, lib. 1. cap. 30.

5. *Antiphate & Polyphemo.*] Antiphates ex Lestrigonibus, Polyphemus ex Cyclopibus. Homer. Scribit Ulyssem primo ad Cyclopas delatum, deinde ad insulas Vulcanias, unde ad Lestrigonas. Ita ut omnino diversos facere videatur, neque Læstrigonas etiam in Sicilia collocare, sed in Italia circa Cajetam & Formias, quæ Auruncorum veterum sedes. Aurunci autem Læstrigones. Plin. lib. 3. cap. 5 *Oppidum Formia, Hermia ante dictum, ut existimavere antiqua Lastrigonum sedes.*

6. *Filiam regis Arenen.*] Nescio unde hanc historiam habuit Dictys. Minus etiam unde suam Tzetzes in Chiliadibus, ubi narrat Ulyssem post occæcatum Polyphemum, ejus filiam nomine Elpen abduxisse. Sed eam postea ei Læstrigonas ademisse, patrique Polyphemo remisisse, &c.

7. *Elpenoris socii*] Unus fuit è remigibus Ulyssis. Vide Homer. Odyss. λ.

8. *Interventu patris puella ablata per vim.*] Polyphates pater puellæ, adveniens eam per vim Ulyssi abstraxit ipsumque ex insula abegit, &c.

9. *Aeoli insf.*] Æoliæ, eædem & Vulcaniæ & Hephestiades, septem insulæ occi-

[1] ad Circen, atque inde [2] ad Calipſo, utramque reginam inſularum in quibus morabantur, & quibuſdam illecebris animos hoſpitum ad amorem ſui illicientes. Inde liberatus, pervenerit [3] ad eum locum, in quo exhibitis [4] quibuſdam ſacris, futura [5] defunctorum animis dinoſcerentur:

NOTÆ.

duo Siciliæ littori oppoſitæ. Earum olim rex Æolus, qui in ſua poteſtate ventos habere dictus eſt, quia ex Nebulis & fumo futura flabra ventorum prædicebat. Ita Diodor. ſerv. & alii. Sed optime docuit Bocbartus ipſum Æoli nomen fabulæ locum dediſſe *aol* enim Phœnicibus eſt ἀελλα, procella, tempeſtas. Unde Æolus creditus Phœnicibus eſſe rex *aolim*. Id eſt tempeſtatum.

1. *Ad Circen.*] Quam in inſula æea habitaſſe ſcribit Homer. Illa autem inſula nunc Italiæ promontorium à Circe Circeium dictum. De quo Servius lib. 3. *Qui nunc Circeius mons à Circe dicitur, aliquando, ut Varro dicit, inſula fuit nondum ſiccatis paludibus quæ eam dividebant à continente.* Et ante Servium Theophraſtus hiſtor. Plant. lib. 1. cap. 8. Scripſit, λέγοντες ἐγχώριοι, ὡς ἐνταῦθα ἡ Κίρκη κατῴκει καὶ πρότερον μὲν ὡς νῆσον εἶναι τὸ Κιρκαῖον. Νῦν δὲ ὑπὸ ποταμῶν τινῶν προσκεχῶσθαι καὶ εἶναι ἠϊόνα. I. *Dicere incolas ibi Circen habitaſſe, ac prius quidem fuiſſe inſulam Nunc autem à fluminibus quibuſdam aggeſtam eſſe terram, & continentem factam.*

2. *Ad Calypſo.*] Atlantis filiam, quæ Ogygiam Inſulam habitabat Homer. Odyſſ. η.

Ὠγυγίη τις νῆσος ἀπόπροθεν εἰν ἁλὶ κεῖται,
Ἔνθα μὲν Ἄτλαντος θυγάτηρ δολόεσσα Καλυψὼ,
Ναίει ἐϋπλόκαμος δεινὴ θεός.

I. *Egregia quadam inſula longe in mari jacet,*
Ubi Atlantis filia doloſa Calypſo,
Habitat pulchricoma gravis Dea.

Ubi fuerit illa inſula vix hodie certo dici poſſit, nam quod eam aliqui ſtatuunt circa Siciliam, vel juxta Lacinium Promontorium, id omnino à vero abhorret, nam ex Homero diſcimus Ulyſſem ex Ogygia Corcyram delatum decima octava die navigationis, cum tamen vento ſecundo uſus fuiſſet. Remotior ergo fuit illa inſula ac vulgo opinantur. Ego libenter crederem per Ogygiam hic Ægyptum Homerum intellexiſſe: eam enim & *Ogygiam*, & inſulam olim dictam fuiſſe certum eſt. Huc accedit, quod Odyſſ. δ. Proteus Menelao dicit ſe Ulyſſem vidiſſe in inſula in domo Calypſus. Jam Proteus Ægyptius fuit, vel certe Pharius, neceſſe eſt igitur ipſum in Ulyſſem incidiſſe in vicino quodam loco ſive Ægyptum dicas ſive alium quem. Sane ex Strabone facile colligas Ægypto vicinam inſulam fuiſſe, neque commentitiam ut quidam putavere. Ita enim ille lib. 1. *Quibus etiam Platonis illud commode ſubjungit, nempe fieri poſſe ut non ſit figmentum id quod de Atlantide inſula* (ſic dicebatur Ogygia) *fertur, de qua is ait tradiſſe ſolonem, qui ita ab Ægyptiis didiciſſet ſacerdotibus, delectam eam eſſe cum fuerit aliquando continente tota non minor inſula.*

3. *Ad eum locum.*] Lacum avernum intellige circa Baias. Ubi oſtia ditis fuiſſe fabulati ſunt. Cimmerios hic ſtatuit Homerus, dicitque eos caligine & nubibus ſemper tegi, neque ſole unquam reſpici. Quod Virgilius ad nemorum tenebras & halitus atros averni Lacus retuliſſe videtur dum locum illum deſcribit lib. 6.

Spelunca alta fuit vaſtoque immanis hiatu,
Scrupea tuta lacu nigro, nemorumque tenebris.
Quam ſuper haud ulla poterant impune volantes,
Tendere iter pennis, talis ſeſe halitus atris,
Faucibus infundens ſupera ad convexa ferebat,
Unde locum Graii dixerunt nomine aornon.

Vide Strabon lib. 5

4. *Quibuſdam ſacris.*] Quæ Homerus deſcribit Odyſſ. λ. initio.

5. *Defunctorum animis.*] Id eſt, per animas defunctorum. Homerus inducit animam Tireſiæ Ulyſſi futura prædicente m

post quæ appulsus [1] Sirenarum Scopulis, [2] ubi per industriam liberatus sit: ad postremum inter [3] Scyllam & Charybdim mare sævissimum, & illata sorbere solitum, plurimas navium cum sociis amiserit. Ita se cum residuis [4] in manus Phœnicum per maria prædantium incurrisse, atque ab his per misericordiam reservatum. Igitur uti voluerat, acceptis à rege nostro duabus navibus, donatusque multa præda, [5] ad Alcinoum regem Phæacum remittitur, Ibi ob celebritatem nominis per multos dies benigne acceptus, cognoscit Penelopam ab triginta illustribus viris diversis ex

Notæ.

1. *Sirenarum scopulis.*] Servius ad illud v. Æneid.

Iamque adeo Scopulos Sirenum advecta subibat,
Difficiles quondam multorumque ossibus albos.

Sirenes, inquit, *secundum fabulam parte virgines fuerunt, parte volucres, Acheloi fluvii & Calliopes Musæ filiæ. Harum una voce, altera tibiis, alia lyra canebat. Et primo juxta pelorum, post in Caphareis insulis* (lego Capreis insulis) *habitaverunt, quæ illectos suo cantu in naufragia deducebant Secundum veritatem meretrices fuerunt, quæ transeuntes, quoniam eos ducebant ad egestatem his ficta sunt inferre naufragia, has Vlysses contemnendo deduxit ad mortem.* Ubi ille controversiam, quæ de earum situ semper fuit, conciliare tentavit. Alii enim Sirenas circa pelorum Siciliæ Promontorium, alii in sinu Cumano prope Neapolin statuebant. Posteriorem sententiam potius amplectabatur Strabo, quia Neapoli monstrabatur monumentum Parthenopes quæ una Sirenum fuit. Porro Sirenarum nomen mere punicum esse docuit Bochartus qui *Siren* canorum monstrum interpretatus à punico *Sir*. id est *canticum* & verisimile est scopulis illis nomen illud inditum fuisse ob fragorem aquarum sese illic allidentium

2. *Vbi per industriam.*] Sociorum aures cera obturavit, ipsique eum funibus ad malum ligaverunt. Homer. Odyss. M. initio.

3. *Scyllam & Charybdin.* Scylla & Charybdis, scopuli duo teli jactu à se invicem distantes. Homer. Odyss. M Scylla freti Mamertini dextrum sive occiduum latus occupat, Charybdis Lævum sive Eoum. Virgil. lib. 3.

Dextrum Scylla latus, lævum implacata Charybdis.

Ubi vide Servium. Eos scopulos Homerus in horrenda monstra convertit, quod essent latrociniis Piratarum qui eos obsidebant, infames. Vide Palæphatum in Scylla. Vel potius quod ea loca naufragiis essent nobilia unde a Phœnicibus alterum Scyllam dictum docuit Bochartus à punico *scol.* id est *exitium*. Alterum *Charybdim* à punico *Chorabdam*, id est *foramen perditionis*. Hiatu enim magno profundoque sorbet navigia.

4. *In manus Phœnicum per maria prædantium, &c.*] Priscus apud Suidam in voce Χάρυβδις. Ἔχεται, inquit, Ὀδυσσεὺς πάλιν τῆς ἑταιρείας μετὰ τῶν πλοίων ἀποβαλλών, αὐτὸς μόνος περισωθεὶς ἐν τῇ Χαρύβδει τῇ θαλάσσῃ ἐφέρετο. Τοῦτον ἰδόντες Φοίνικες ἐν τοῖς ὕδασι πλέοντα ἀναλαβόντες ἤγαγον ἐν Κρήτῃ πρὸς Ἰδομενέα γυμνόν. I. *Illic*, in Charybdi, *Vlysses amissis sociis omnibus una cum ipsis navibus, tabula solus insidens maris fluctibus ferebatur. Hunc Phœnices quidam in aquis navigantem conspicati, receptum Cretam ad Idomeneum nudum deduxerunt.* Supra tamen noster retulit Ulyssem Cretam appulisse navibus Phœnicum cum ipse suas per vim Telamonis amiserit

5. *Ad Alcinoum regem Phæacum.* Ad Corcyram Epiro objacentem insulam ejus populi *Phæaces* dicti, id est eminentes ab Arabico *Phaik*. Quomodo dicitur qui vel opibus vel dignitate, vel virtutibus super alios eminet. Quod Phœacibus optime congruit quos propter opulentiam, industriam & comitatem & reliqua tam animi quam fortunæ bona poëtæ pene ad Deorum sortem evehunt Unde est quod poëta summus eos appellat ἀγχιθέους. Id est εὐδαίμονας καὶ ἰσοθέους, *beatos & Diis* æquales, ut recte interpretatur Hesychius post veteres Scholiastas. *Bochart.*

locis in matrimonium postulari. Hique erant [1] à Zacintho, Echinadibus, Leucatha, Ithaca. Ob quæ multis præcibus [2] persuadet regi, uti secum ad vindicandam matrimonii injuriam navigaret. Sed postquam devenere ad eum locum, paulisper occultato Ulysse, [3] ubi Telemachum rem quæ parabatur edocuere, domum ad Ulyssem clam veniunt: ubi [4] multo vino atque epulis repletos jam procos, ingressi interficiunt. Dein per civitatem Ulyssem [5] adventasse, popularibus cognitum est, à quibus benigne & cum favore exceptus, cuncta quæ domi gesta erant cognoscit: meritos donis aut suppliciis afficit. De Penelope, ejusque pudicitia, præclara fama. Neque multo post precibus atque hortatu Ulyssis, Alcinoi filia [6] Nausica Telemacho denubit. Per idem tempus Idomeneus, dux noster, [7] apud Cretam interiit, [8] tradito per successionem Merioni regno: & Laerta triennio postquam filius domum rediit, finem

Notæ.

Ego existimo Phœsces dictos ab Arabico *Phaik*. Id est *eminens* propter eorum situm, excelsi enim & eminentes. Quo allusisse Virgilium puto lib. 3.

Protinus aerias Phæacum abscondimus arces.

1. *A Zacyntho, &c:*] Homerus ait à Dulichio, Same, id est Cephalenia, Zacyntho & Ithaca. Odyss. A.

Ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
Ἠδ' ὅσσοι κραναὴν Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσι,
Τόσσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.

1. *Quotquot enim insulis dominantur optimi,*
Dulichioque Sameque & Nemorosa Zacyntho,
Atque quotquot asperam Ithacam regunt,
Tot matrem meam ambiunt, destruunt autem domum.

Leucatam vocat noster quæ est *Leucas* olim Epiro continua sed postea insula facta.

2. *Persuadet regi.*] Alcinoo. Et hic ab Homero dissentit scribente Ulyssem à Phœacibus in Ithacam deductum, ibique solum relictum. Odyss. T.

3. *Ubi Telemachum.*] Sed ex Homero Telemachus erat apud Menelaum in Sparta cum Ulysses Ithacam accessit.

4. *Multo vino atque epulis repletos jam procos* Homerus Odyss. Φ.

5. *Aut suppliciis afficit.*] Ancillas duodecim & Melanthium. Homer. Od. X.

6. *Nausica.*] Scribendum ex Homero *Nausicaa.* Eustathius quidem scribit, Aristotelem in republica Ithacensium Hellanium tradidisse Telemacho ex Nausica Persceptolim genitum filium fuisse. Sed idem etiam Hesiodi locum affert ubi Polycaste Telemacho uxor datur ex qua Perseptolis.

Τηλεμάχῳ δ' ἄρ' ἔτικτεν ἐΰζωνος Πολυκάστη
Νέστορος ὁπλοτάτη κούρη Νηληϊάδαο,
Περσέπολιν.

1. *Telemacho autem genuit pulcra Polycaste,*
Nestoris novissima filia Neleida,
Perseptolim.

Alii ipsum Perseptolin Penelopæ & Ulyssis filium dicunt, Telemachumque Circen uxorem duxisse, vel Cassiphonem filiam Circes.

7. *Apud Cretam interiit.*] Homerum sequitur Dictys, nam ex ejus Odyssea colligere est Idomeneum Cretæ interiisse, its Diodor. lib. 6. cap. 15. Idomeneum & Merionem *cum Navibus nonaginta ad Ilium cum Agamemnone profectos, reversosque postea in patriam, diem suum obiisse, honorificeque sepultos, Deorum honores fuisse assecutos. Horum sepulchra in Gnoso hac ostenduntur inscriptione:* GNOSII IDOMENEI SEPULCHRUM ASPICE IN QUO EGO MERION MOLI FILIUS PROPINQUUS JACEO. *Hos ut nobiles heroes Cretenses colunt sacris, in bellorum discrimine eorum præsidium invocantes.* Sed alii Idomeneum alibi mortuum dicunt.

8. *Tradito per successionem Merioni re-*

vitæ fecit. Telemac ho ex Nausica natum filium Ulysses [1] Ptolipor hum appellat. Dum hæc apud Ithacam aguntur, Neoptolemus [2] a ud Molossos naves quassatas tempestatibus reficit: atque inde postquam cognitum [3] ab Acasto expulsum regno Pelea, ultum iri injurias avi cupiens, primo explorarum duos quam fidissimos, & incognitos illis locis, Chrysippum & Ararhum, Thessaliam mittit: hique cuncta quæ gerebantur, insidiasque ei paratas per Acastum ab Assandro non Alieno Pelei, cognoscunt. Is namque Assandrus iniquitatem [4] tyranni evitans Peleo consenserat: notusque adeo ejus domus, uti inter cetera [5] originem etiam nuptiarum Pelei cum Thetide [6] Chironis filia, Chrysippo atque Arato narravetit. Quia tempestate multi undique reges acciti domum Chitonis,

Notæ.

gne.] Jam libro ptimo dixit Creteum Idomeneo & Merioni, eivitarum & terrarum imperium tradidisse. Nunc Idomeneus moriens solum heredem Merionem relinquit. Vide quæ notavi p 2.

1. *Ptoliporthum.*] Qui Hesiodo Aristoteli & Eustathii *Persepteli*c. Quod idem elt, ntrumque enim latine *urbium vastator* significat.

2. *Apud Molossos*] Populos Epiri. Epirum autem appulisse Neoptolemum multi consentinnt, ita Pindarus Od. 7. Nemeorum Pausan. in Atticis. Iustin. l. 17. &c. Sed ego hic Molossos alios intelligi debere arbitror. Vide paginam sequentem *appulsusque ad sepiadum littus.* Sequentem autem historiam de Peleo per Acaltum regno suo fugatum, ex Euripide mutuasse Dictyn puto qui ait in Troadibus.

Αὐτὸς δ' ἀνῆχται Νεοπτόλεμος, ἐμμαθὼν τινὰς
Πηλέως ἀκούσας συμφορὰς, ὥς νιν χθονὸς,
Ἄκαστος ἐξέβαλεν ὁ Πελίου.

I, Ipse autem abiit Neoptolemus novos quosdam
Pelei dicens casus quod illum è regno
Acastus ejecit Pelia filius.

Etsi ille Phtiam abiisse illum dicit, noster vero Epirum.

3. *Ab Acasto.*] Peliæ filio. Puto hunc ex Homero Dulichio regnasse. Ita enim Ulysses Odyss. ξ.

——— Τύχησε γὰρ ἐρχομένη νηῦς
Ἀνδρῶν Θεσπρωτῶν ἐς Δουλίχιον πολύπυρον,
Ἔνθ' ὅγε μ' ἠνώγει πέμψαι βασιλῆϊ Ἀκάστῳ,
Ἐνδυκέως.

I. ——— Contigit enim ut iret navis
Virorum Thesprotorum in Dulichium frumentariam,
Tunc ille me jussit mittere regi Acaste,
Accurate.

4. *Tyranni.*] Acasti. Tyrannum autem hic dicit in malam partem, sed eam vocem Trojanis temporibus ignotam fuisse fuse notavit Eustath. Odyss. σ.

5. *Notusque adeo ejus domus.*] Puto hic *notus* esse activum pro *gnarus*. Quod tamen vix alibi reperias.

6. *Originem etiam nuptiarum Pelei cum Thetide*] Quas elegantissime describit Catullus. Earum autem originem ita Apollodor. lib. 13. *Sed & alteram uxorem duxit Peleus, Thetin Nerei filiam, de cujus matrimonio Iupiter & Neptunus contenderunt* (Apollinem addit Pindarus,) *at cum Thetis à se ertum filium patre futurum esse præstantiorem prædixisset, abstinuisse Iovem illius nuptiis ferunt. Nec desunt qui scribant ad ejus complexum jam prodeunti Iovi Prometheum dixisse natum ex ea cœlo dominaturum Sunt etiam qui memorent Thetin Iunonis monitu persuasam Jovem evitasse, hinc Iratum Iovem voluisse ut ea mortalis viri conjugio locaretur. Chironis itaque consilio eam comprehendendi ac detinendi rationem Peleus iniit, eam itaque cum in varias se se formas commutantem observasset, corripit qua cum interim ignis, interim aqua; modo etiam fera vultum caperet, non eam prinsquam pristinam formam recepisse vidit, remisit. Hanc demum in Pelio monte sibi copulavit.*

7 *Chironis filia.*] De hoc supra dictum est lib. 1. revera Neræi filia fuit.

inter ipsas epulas novam nuptam magnis laudibus veluti deam celebraverant, parentem ejus Chirona appellantes Nerea, ipsamque Nereidam: Et ut quisque eorum regum qui convivio interfuerant, choro modulisque carminum prævaluerat, ita [1] Apollinem Liberumque, ex feminis plurimas musas cognominaverunt: unde ad id tempus convivium illud deorum appellatum. Itaque ubi cuncta quæ voluerant cognovere, [2] ad regem redeunt, & singula per ordinem narrant: Ob quæ coactus Neoptolemus adverso mari, & multis regionis ejus prohibentibus, classem exornat, ascenditque. Ipse dein sævitia hyemis multum mari fatigatus, [3] appulsusque ad Sepiadum littus, quod [4] propter saxorum difficultatem nômen ejusmodi quæsiverat, omnes fere naves amittit, vix ipse cum his qui in eodem navigio fuerant, liberatus. Ibi Pelea avum reperit occultatum spelunca abdita & tenebrosa, ubi senex vim atque insi-

NOTÆ.

1. *Apollinem Liberumque, ex feminis plurimas Musas, &c.*] Ait Dictys ex regibus illis qui nuptiis astuere, alium Apollinem alium Liberum, dictum. Ex feminis autem unamquamque unius Musæ nomine insignitam. Idque optime Dictys ut immutaret fabulam qua dicebatur Deos vere nuptiis affuisse. Apollodor. lib. 3. *Atque ibi Dii convivio excepti suo quisque munere Matrimonium commendarunt. Nam Chiron hasta fraxina, Peleum, Neptunus equis Balio & Xantho, vulcanus ense, at reliqui aliis muneribus condonarunt.* Inde Catullus,

Advenit Chiron portans silvestria dona

Et:

Confestim Peneos adest viridantia Tempe
Tempe qua Sylvæ cingunt superimpendentes,
Munyasin linquens Doris celebranda choreis,
Cranona Erisonamque, tulit radicitus altas
Fagos, ac recto proceras stipite laurus
Non sine nutanti platano, flexaque sorore
Flammati Phætontis & aëria cupressu.

Et paulo post,

Inde pater Divum sancta cum conjuge natisque
Advenit cœlo, te solum Phœbe relinquens
Vnigenamque simul cultricem montibus hydri
Pelea nam tecum pariter soror aspernata est.

Ubi miror quod ait Catullus Phœbum & Dianam nuptiis non interfuisse, nam Phœbum etiam affuisse Homerus scribit apud quem Thetis ait Apollini.

Πάντες δ' ἀντιάασθε θεοὶ γάμου, ἐν δὲ σὺ τοῖσι
Δαίνυ' ἔχων φόρμιγγα, κακῶν ἕταρ' αἰὲν ἄπιστε.

I. Omnes autem interfuistis Dei nuptiis, interque tu hos
Epulabaris, habens Citharam, ô malorum sodalis semper perfide.

2. *Ad regem.*] Neoptolemum.

3. *Appulsusque ad Sepiadum littus.*] Sepias Magnesiæ acta à pisce σηπία sic dicta, ut ajunt, quod cum ibi Thetis varias formas indueret ut Peleo elaberetur, ultimum se in sepiam immutavit. Sed miror hic Neoptolemum ab Epiro Magnesiam appulsum, ita ut totam Græciam ab Jonio mari ad Pelasgicum usque sinum circumnavigarit. Quod mihi videtur incredibile. Quare puto potius supra cum de Molossis Dictys loquitur Molossos illos intelligendos qui in Thessalia fuerunt non longe à Phtia. Quod etiam magis Euripidi consentiet qui in eadem historia ait Neoptolemum Phtiam navigasse.

4. *Propter saxorum asperitatem.*] Vellem sane nos docuisset Dictys quomodo sepias significet *saxa aspera*, qui sepiadis nomen ab asperitate saxorum dictum tradat. Ego existimo illum loco Strabonis deceptum fuisse, qui legitur extremo lib. 9. Ἡ μὲν οὖν Σηπιὰς ἀκτὴ καὶ τετραγῴδηται καὶ μετὰ ταῦτα ἐξύμνηται διὰ τὸν ἐνταῦθα ἀφανισ-

dias Acasti evitans, assidue nepotis desiderio, navigantes, [1] & si forte eo appulsi essent, speculari consuerat: dein ubi cuncta domus fortunarumque edoctus est, consilium aggrediendi hostis inire occipit: quum forte cognoscit filios Acasti Menalippum & Plisthenem venatum profectos, devenisse ad ea loca. Itaque mutata veste [2] Locrum simulans, juvenibus offert sese, eisque cupitum sui interitum refert. Ob quæ junctis his in venando, ubi seorsum ab ceteris Menalippum videt, eumque & paullo post fratrem ejus insecutus, interficit: in quorum inquisitionem servus quidam Cinyras nomine, perquam fidus profectus, in manus juveni devenit, comprehensusque, Acastum affore nunciat, atque ita occiditur. Itaque Neoptolemus [3] mutata Phrygia veste, tanquam [4] filius Priami Nestor, qui captivus cum Pyrrho ad ea loca navigaverat, Acasto obvius venit, eique quinam esset indicat, & Neoptolemum in spelunca [5] fatigatum navigio, somnoque jacere. Ob quæ anxius Acastus, opprimere quam inimicissimum cupiens, ad speluncam pergit, atque in ipso aditu à Thetide, quæ ad ea loca inquisitum Pelea venerat, re cognita reprimitur. Dein cunctis quæ adversum domum Achillis inique & adversum fas gesserat enumeratis, [6] increpatusque ad postremum intercessu suo, manibus juvenis liberat: persuadens nepoti, ut ne sanguine ulterius ulcisci cuperet ea quæ antecesserant. Itaque Acastus ubi se præter spem liberatum animadvertit, sponte & in:co [7] cuncta regni Neoptolemo tradit. Inde juvenis cum avo & Thetide reliquisque qui secum navigaverant summam regni adeptus, in civitatem venit. Ibi à cunctis popularibus, quique juxta inhabitantes sub imperio ejus agebant, benigne & cum gratulatione exceptus, amorem sui brevi confirmat. Hæc ego cuncta à Neoptolemo cognita mihi memoriæ mandavi, accitus ab eo qua tempestate Hermionem Menelai in matrimonium susceperat.* Ab eo etiam de reliquiis Memnonis cognitum mihi, uti tradita ossa ejus [8] apud Paphum his qui cum Phallante duce Memnonis mari in Trojam

Notæ.

μὴ τῶ Πειραϊκῶ τείχει. Ἐστι δ' αὐτὴ ῥᾳ πετρώδης· *I. Verum sepias acta & in tragædiis celebratur, & postea celebrata est propter ibi deletam persicam classem. Est autem ipsa acta saxosa.*

1. *Et si forte.*] Ferri potest. Malim tamen *& si qui forte.* Vel *& qui forte*

2. *Locrum simulans.*] Locri ad pedem Parnassi: sed nota hic Locros & Thessalos diverso vestitu usos fuisse.

3. *Mutata Phrygia veste*] Id est, sumpta Phrygia veste. Locrensem cum Phrygia mutavit.

4. *Filius Priami Nestor.*] Nullum Priamo fuisse filium puto Nestoris nomine. Libenter rescriberem *Mestor.* Mestorem enim inter Priami filios numerant veteres.

5. *Fatigatum navigio somnoque.*] Ex Horat. *Ludo fatigatumque somno.* Qui locus multos interpretes torsit, qui non viderunt hic *somnum* esse ipsum desiderium dormiendi, *l'envie de dormir.* Quo sensu nos etiam usurpamus nostrum *sommeil.* Dicimus enim *accablé de sommeil.*

6. *Increpatusque.*] Lego: *increpatumque* de Thetide enim loquitur quæ enumeratis cunctis quæ adversum domum Achillis inique gesserat Acastus, increpatum eum intercessu suo liberat è Manibus Neoptolemi.

7. *Cuncta regni.*] Subauditur *negotia.*

8. *Apud Paphum.*] Paphus urbs Cy-

profecti, [1] ductore interfecto, ablataque præda ibidem morabantur: [2] urque Himera, quam nonnulli [3] materno nomine Hemeran appellabant, soror Memnonis ad investigandum cadaver fratris, eo profecta, postquam reliquias repperit; & de intercepta præda Memnonis palam ei factum est, [4] utrunque recipere cupiens, intercessu [5] Phœnicum, qui in eo exercitu plurimi fuerant, optionem rerum omnium ac seorsum fratris acceperit, [6] prælataque sanguinis affectione, recepta urna Phœnicem navigaverit: delata dein [7] ad regionem ejus Palliochin nomine, sepultisque fratris reliquiis nusquam repente comparuerit: cujus opinio exorta triplex; seu quod post occasum solis cum matre Hemera è conspectu hominum excesserit; sive supra modum dolore affecta fraternæ mortis, ultro præceps ierit; vel ab his qui incolebant, ob eripienda quæ secum habuerat, circumventa interierit. Hæc de Memnone, ejusque sorore comperta mihi per Neoptolemum, postquam profectus Creta [8] anno post [9] nomine publico [10] cum duobus aliis [11] ad oraculum Apollinis remedium penitum venio. [12] Namque nulla certa causa ex improviso, [13] tanta vis locustarum insulam eam invaserat, uti cuncta fructuum quæ in agris

NOTÆ.

pti sed hic apud Rhodum dicere debuit. Nam supra retulit milites eos quos Memnon Duce Phala (quem hic Phallantem vocat) mari ad Trojam misit, Rhodum appulsos. Ibique Rhodiorum sollicitationibus Phonicas qui multi in eo exercitu aderant, Phalam lapidibus necasse, direptamque prædam inter se divisisse, seque in urbes Rhodi, Jalysum & Camirum distribuisse. Locum adi lib. vi. p. 100. alioqui nos docere debuit Dictys quomodo iidem relicta Rhodo Cyprum accesserint.

1. *Ductore interfecto.*] Phallante quem lib. iv. Phalam vocavit.

2. *Atque Himera.*] Non possum dicere. Unde hanc historiam de sorore Memnonis *Himera* vel *Hemera* hauserit Dictys. Neque unquam legi Memnoni sororem fuisse *Himeram* sive *Hemeram* nomine. Existimarem huic figmento locum dedisse Memnonis genus. Is enim cum Auroræ filius diceretur & Aurora ex se diem quæ Græce Hemera dicitur, procreare dicta sit, inde Memnoni Hemeram sororem dederunt.

3. *Materno nomine.*] Hic Himeram Memnonis matrem dicit quem alibi Auroram.

4. *Utrumque recipere cupiens.*] Nempe reliquias fratris & interceptam prædam.

5. *Phœnicum qui in eo exercitu plurimi.*] Vid. lib. iv. p. 100.

6. *Prælataque sanguinis affectione*] Ait propter affectionem sanguinis eam fratris reliquias optasse. Sed quis ita loqui velit, *prælata sanguinis affectione*;

7. *Ad regionem ejus Palliochin nomine.*] Mihi certe ignota est regio *Palliochis*. Neque enim ejus meminerunt Geographi. De loco autem ubi sepultus Memnon, veteres dissentiunt. Nam Josephus lib. 2. belli Judaïci sepulchrum ejus ponit in Galilæa prope fluvium *Beleam* non longe à Ptolomaide urbe. Strabo lib. xv. prope fluvium *Badam* juxta Syriæ urbem nomine Paltum. Alii prope Hellespontum. Alii denique in Æthiopia.

8 *Anno post.*] Postquam ab eo accitus fuerat supra

9. *Nomine publico.*] Gallice *au nom du public.*

10. *Cum duobus aliis.*] Lycophrone & Ixæo. pagina sequenti

11. *Ad Oraculum Apollinis*] Apud Delphos.

12. *Namque nulla certa caussa ex improviso, tanta, &c.*] Distingue: *Namque nulla certa caussa; ex improviso tanta, &c.*

13. *Tanta vis Locustarum.*] Quantum magna copia in regionibus illis, ut ex literis Sacris.

erant,

erant, corrumperentur. Itaque multis [1] precibus suppliciisque responso editur, divina ope animalia interitura, insulamque [2] provectu frugum brevi redundaturam. Dein navigare cupientes ab his qui apud Delphos erant prohibemur; importunum namque & perniciosum tempus esse. Lycophron & Ixæus, qui una ad oraculum venerant, contemtui habentes ascendunt navem, medioque fere spatio fulmine icti intereunt. Interim uti prædictum divinitus erat, eodem ictu fulminum sedata vis mali, immersaque mari, & regio omnis repleta frugibus. Per idem tempus Neoptolemus, confirmato jam cum Hermione matrimonio, [3] Delphos ad Apollinem gratulatum, quod in auctorem paternæ cædis Alexandrum vindicatum esset, proficiscitur, relicta in domo Andromacha, ejusque filio Laodamante, qui reliquis jam filiorum Hectoris superfuerat. [4] Sed Hermione post abscessum viri, victa dolore animi, neque pellicatum captivæ patiens, parentem suum Menelaum accitum mittit: cui multa conquesta super injuria prælatæ sibi à viro captivæ mulieris, persuadet;

NOTÆ.

1. *Precibus suppliciisque*] Differunt preces & supplicia. Nam supplicia dixere supplicationes cum sacrificiis quibusdam. Servius, *Indictiva sacrificia dicebantur quæ subito ad præsens tempus indicebantur, aut certe de bonis damnatorum. Unde & supplicia dicuntur supplicationes quæ sunt de bonis passorum Salust. in suppliciis Deorum Magnifici.* Supplicia etiam dicebantur verbenæ & alia pacis insignia quæ caduceatores sive oratores gerebant pacem petentes. Vide Doctiss. Dacerii notas ad Festum, in voce *Supplicia.*

2. *Provectu frugum.*] Id est, *auctu.* Nam *provehere* est augere. Malim tamen *proventu frugum.*

3. *Delphos ad Apollinem.*] Scholiastes Pindari Od. vij. Nemeor: & Scholiastes Euripidis in Oreste scribunt Neoptolemum Delphos profectum ut consuleret oraculum super sterilitate Hermionnæ quæ nullos illi liberos pariebat. Euripides in Andromacha ait eum Delphos profectum ut placaret Apollinem quem antea paternæ cædis postularat. Sic enim

——————— Ἀπὼν,
Δελφῶν κατ' αἶαν, ἔνθα Λοξίᾳ δίκην
Δίδωσι μανίας, ἥν ποτ' ἐς Πυθὼ μολὼν,
Ἤτησε Φοῖβον πατρὸς, οὗ τίνει δίκην, &c.

apud eum Andromacha,

I. ——————— *Absens,*
Delphorum circa terram, ubi Appollini pœnas,
Dat furoris, quo olim ad Puthonem veniens,
Postulavit Phœbum cædis paternæ cujus solvit pœnas.

Verum alii affirmant Neoptolemum Delphos ivisse ut ejus templum expilaret. Et eam opinionem verisimiliorem dicit. Strab. lib. 9.

4. *Sed Hermione post abscessum viri.*] Hanc historiam hausit ex Euripide, immutatis quibusdam. Ita enim Euripides in Andromacha. Neoptolemus abit Delphos placatum Apollinem quem paternæ cædis olim postularat, post ejus discessum Hermione se Zelotype habens erga Andromachen ei necem liberoque ejus Molosso machinata Menelaum accersit. Andromacha id audiens puerum ablegavit, ipsaque fugit ad templum Thetidis. Sed qui cum Menelao venerant, & filium invenerunt, ipsamque deceptam eduxerunt templo; jamque utrumque erant interfecturi, cum adveniente Peleo, prohibiti sunt. Menelaus rediit Spartam Hermione autem pœnitentiam simulavit verita præsentiam Neoptolemi. Adveniens autem Orestes Hermionem quidem reduxit Spartam & Neoptolemo apud Delphos insidias struxit. Isque interfectus asportatur. Peleo autem volenti lugere mortuum Thetis apparens, hunc quidem jussit in Delphis sepeliri, Andromacham autem mitti ad Molossos cum puero.

[1] uti filium Hectoris necet : ceterum Andromacha re cognita, instantis periculi vim subterfugit, auxilio popularium liberata : qui miserati fortunas ejus, ultro Menelaum contumeliis prosecuti, vix à pernicie viri retenti sunt. Interim Orestes adveniens rem cunctam cognoscit, hortatur Menelaum, uti cœpta perageret. Ipse dolens præreptum sibi à Neoptolemo Hermionæ matrimonium, insidias advenienti parare occipit. Itaque primo ex his quos secum habebat quam fidissimos, speculatum de adventu Neoptolemi Delphos mittit. Queis cognitis, Menelaus vitare hujusmodi facinus cupiens, Spartam concedit. Sed illi qui præmissi erant, regressi, Neoptolemum Delphis esse negant. Quare coactus Orestes ipse ad inquisitionem viri profectus, [2] qua ierat die remeat, ut sermo hominum ferebatur, negotio perfecto. Dein post paucos dies fama perfertur, interisse Neoptolemum : eumque sermone omnium circumventum insidiis Orestis, per populum disseminatur. Ita juvenis, ubi de Pyrrho palam est, recepta Hermione, quæ sibi antea desponsa erat, Mycenas discedit. Interim Peleus cum Thetide cognito nepotis interitu, ad investigationem ejus profecti, [3] cognoscunt juvenem Delphis sepultum. Ibi, ut mos erat, justa persolvunt : cognoscuntque in his locis interisse, ubi visus Orestes negabatur. Ea res per populum haut credita ; adeo præsumta ante jam opinio de Orestis insidiis cunctorum animis inhæserat. Ceterum Thetis ubi Hermionem Oresti junctam videt, Andromacham [4] partu gravidam ex Neoptolemo, [5] Molossos mittit domum, Orestem, [6] ejusque conjugem de interimendo fœtus evitans. Per idem tempus Ulysses territus crebris auguriis, somniisque adversis, omnes undique regionis ejus interpretandi somnia peritissimos conducit : hisque refert inter cetera, [7] visum sibi sæpius simulacrum quoddam, inter humanum divinumque vultum formæ perlaudabilis, ex eodem loco repente

NOTÆ.

1. *Vbi filium Hectoris.*] Imo potius Neoptolemi Molossum.

2. *Que ierat die remeat.*] Non potuit ergo Delphos pervenire, à Phtia enim Delphos usque longior via quam quæ die uno aut altero confici queat. Ab Euripide igitur dissentit qui scribit Neoptolemum in ipso templo Delphico ab Oreste & aliis occisum.

3. *Cognoscunt juvenem Delphis sepultum.*] Euripides scribit ipsum Peleum monitu Thetidis apud Delphos Neoptolemum sepelisse apud Delphos autem sepultum fuisse omnes auctores tradunt præter Hyginum qui Fab. 123. Scribit ejus ossa per Ambraciam sparsa fuisse, & Ovidius in Ibin.

Nec tua quam Pyrrhi felicius ossa quiescant,
Sparsa per Ambracias quæ jacuere vias.

4. *Partu gravidam*] Pyrrhi & Andromachæ tres filios numerant veteres Pyrrhum, Molossum & Æaciden vel ut alii Pergamum, Molossum & Pielum sive Pielem. Euripides tamen unicum Pyrrho filium dat, nempe *Molossum.* Et Euripidem sequitur Dictys nisi quod nondum natum Molossum tradit cum Andromacha Molossos missa est.

5. *Molossos mittit domum.*] Molossi in Epiro sub ditione Pyrrhi, quare aît Molossos domum misisse. Vide Virgil. lib. 3.

6. *Ejusque conjugem de interimendo fœtu evitans.*] Ait Thetidem evitasse Orestem & Hermionem ne Andromachæ fœtum interimerent Sed barbare loquitur Dictys.

7. *Visum sibi sæpius simulacrum.*] An

edi : quod complecti summo desiderio cupienti sibi, porrigentique manus, responsum ab eo humana voce, sceleratam hujusmodi conjunctionem, quippe ejusdem sanguinis atque originis : namque [1] ex eo alterum alterius opera interiturum. Dein versanti sibi vehementius, cupientique causam ejus rei perdiscere, [2] signum quoddam mari editum, intervenire visum : idque [3] secundum imperium ejus in se jactum, utrumque disjunxisse. Quam rem cuncti qui aderant uno ore exitialem pronunciant, adduntque caveret ab insidiis filii. Ita suspectus patris animo Telemachus, agris qui in Cephalenia erant relegatur, additis ei quam fidissimis custodibus : præterea Ulysses secedens in alia loca abdita remotaque quantum poterat, somniorum vim evitare nitebatur. Per idem tempus Telegonus, quem Circe editum ex Ulysse apud Ææam insulam educaverat, ubi adolevit, ad inquisitionem patris profectus, Ithacam venit, gerens manibus quoddam hastile, [4] cui summitas marinæ turturis osse armabatur, [5] insigne scilicet insulæ ejus in qua genitus erat : dein edoctus ubi Ulysses ageret, ad eum venit, [6] Ibi per custodes agri pri-

NOTÆ.

somnium istud aliunde habuerit Dictys an ipse finxerit dicere non possum. Simulacrum illud inter humanam divinamque formam Telegonum repræsentabat qui ex homine mortali, nempe Ulysse & Circe Dea editus erat.

1. *Ex eo.*] Ex eo tempore, in posterum alioqui scribendum *ex iis*.

2. *Signum mari editum intervenire visum est.*] Jaculum significavit quo Ulysses interemptus. Ejus enim acumen erat ex osse Pastinacæ marini piscis qui Græcis Τρυγὼν dictus est. Quo sensu etiam veteres oraculum illud à Tiresia Ulyssi redditum accepere quod refert Homer. Odyss. λ.

——— *Θάνατος δέ τοι ἐξ ἁλὸς αὐτῷ,*

I. ——— *Mors tibi à mari veniet.*

Ubi vide interpretem qui Æschyli locum adducit è fabula ψυχαγωγοί. Id est, *Animarum evocatores.*

Ἐκ τοῦ δ᾽ ἄκανθα ποντίου βοσκήματος,
Σήψει παλαιὸν δέρμα καὶ τριχορρυές.

I. Illius autem spina marini piscis,
Corrumpet pellem tuam antiquam, depilem.

Ita Lycophr.

Κτενεῖ δὲ τύψας πλευρὰ λοίγιος στόνυξ,
Κέντρῳ δυσαλθὴς ἔλλοπος Σαρδωνικοῦ,
Κέλωρ δὲ πατρὸς ἄρταμος κληθήσεται.

I. Occidet autem feriens latera lethalis cuspis,
Aculeo insanabilis piscis Sardenici,
Filius vero patris erit interfector.

Ita alii quoque sed Homeri Interpres notat, recentiorum id figmentum fuisse cum ex Homero certum sit Ulyssem senectute debilem diem suum obiisse quare facete Lucianus in Τραγῳδοποδάγρᾳ. Podagram loquentem inducit.

Ἰθάκης ἄνακτα Λαερτιάδην Ὀδυσσέα,
Ἐγὼ κατέπεφνον, οὐκ ἄκανθα τρυγόνος.

I. Ithaca regem Laertiadem Vlyssem,
Ego interfeci non spina turturis.

3. *Secundum imperium ejus*] Secundum imperium ejus simulacri.

4. *Cui summitas marina turturis osse.*] Eustathius Telegoni jaculum à Vulcano factum scribit ejusque cuspidem osse marinæ turturis armatam, summitatemque alteram ex auro & adamante. Atque etiam secundum alios totum jaculum ex osse turturis fuisse. Porro Turturem lethalem esse multi tradunt. Nicander, Hesych. Antigonus & Appianus lib. 2. De venatione scribit os istud esse in cauda Turturis.

5. *Insigne scilicet insulæ ejus.*] Insignia quæ vulgo vocamus *armes* vel antiquissima esse hinc colligere licet, ut ex Homero Æschylo & aliis.

6. *Vbi per custodes agri.*] Hyginus Fab. 127. *Telegonus Vlyssis & Circes filius missus à matre ut genitorem quæreret, tempestate in*

mo aditu prohibitus, ubi vehementius perstat, & è diverso repellitur, clamare occipit, indignum facinus prohiberi se à parentis complexu. Ita creditum Telegonum ad inferendam vim regi advenrare, acrius resistitur: nulli quippe compertum esse alterum etiam Ulyssi filium: dein juvenis ubi se vehementius, & per vim repelli videt, dolore elatus multos custodum interficit, aut graviter vulneratos debilitat. Quæ postquam Ulyssi cognita sunt, existimans juvenem à Telemacho immissum, egressus lanceam quam ob tutelam sui gerere consueverat, adversum Telegonum jaculatur. Sed postquam hujusmodi ictum juvenis casu quodam [1] intercipit, ipse in parentem insigne jaculum emittit, [2] infelicissimum casum vulneri contemplatus. Ar ubi ictu eo Ulysses concidit, gratulari cum fortuna, confiterique optime secum actum quod per vim externi hominis interemptus, parricidii scelere Telemachum charissimum sibi liberavisset. Dein reliquum adhuc retentans spiritum, juvenem percunctari quisnam, & ex quo ortus loco, qui se [3] domi belloque inclyrum Ulyssem Laertæ filium interficere ausus esset. Tum Telegonus cognito parentem esse, utraque manu dilanians caput; fletum edit quam miserabilem, maxime discruciatus ob illatam per se patri necem. Itaque Ulyssi, uti voluerat, nomen suum atque matris, insulam in qua ortus esset, & ad postremum insigne jaculi ostendit. Itaque Ulysses ubi vim ingruentium somniorum prædictumque ab interpretibus vitæ exitum animo recordatus est, vulneratus ab eo quem minime crediderat, triduo post mortem obiit, senior, [4] jam provectæ ætatis, neque tamen [5] invalidus virium.

NOTÆ.

Ithacam est delatus, ibique fame coactus agros depopulari capit. Cum quo Vlysses & Telemachus ignari arma contulerunt, Vlysses à Telegono filio est interfectus. Quæ ut vides paulo diversa sunt. Oppianus scribit Telegonum cum patris armenta abigeret, Ulyssem sibi occurrentem & pecora repetentem, occidisse.

——————— Αὐτὴρ ὁ νίου,
Αἰχβόττ[illegible] · [illegible] λάξε [illegible]-
[illegible]
Πατρὸς ἑῦ- Γ[illegible] δ' [illegible],
Αὐτὸς, [illegible]

I. ——————— *Verum ille insulam,*
Capras pascentem appulit neque latuit greges vastans,
Patris sui. Seni autem accurrenti parenti,
Ipsi quem quærebat, malam immisit mortem.

1. *Intercipit.*] Gallice *détourne.*

2. *Infelicissimum casum vulneri contem.*] Lycophron scribit Ulyssi latus haustum fuisse.

3. *Domi belloque inclytum.*] *Domi* subauditur *tempore*, & hic Domus usurparur pro pace. Alii melius dicunt domi bellique.

4 *Iam provectæ ætatis.*] Ulyssem multis annis obsitum interiisse omnes rradunt.

5. *Invalidus virium.*] Hellenismus. Subintelligitur enim præpositio ἐκ id est *de* quæ genitivum regit.

FINIS.

DARETIS PHRYGII
DE
EXCIDIO TROJÆ
HISTORIA.

IN DARETEM PHRYGIVM PRÆFATIO.

VT re vera fuit olim Dictys qui res Troicas conſcripſit, fuit etiam & Dares Phrygius qui Phrygiam Iliadem fecit. Ac de Dicty quidem jam ſuo loco dictum eſt, veniamus igitur ad Daretem. Fuit is è Phrygia, quare Trojanorum partes ſequutus, Hectori monitor datus eſt. Ptolemæus Hephœſtion lib. 1. Ἀντίπατρος δέ φησιν ὁ Ἀκάνθιος, Δάρητα τὸν πρὸ ὁμήρου γεγραφότα τὴν ἰλιάδα μνήμονα γενέσθαι Ἕκτορος ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀνελεῖν ἑταῖρον Ἀχιλλέος. *Antipater autem Acanthius tradit Daretem eum qui ante Homerum Iliadem conſcripſit, Hectoris monitorem factum fuiſſe ne is Achillis ſocium Patroclum occideret.* Eadem ex Achantio refert Euſtath. in Odyſſ. Λ. additque ex eodem ipſum Daretem transfugam ab Ulyſſe fuiſſe occiſum. Hiſtoriam autem Daretis ſua adhuc ætate extitiſſe ſcribit Ælianus var. hiſtor. lib. XI. cap 2. Ὅτι τὴν Ὀροιβαντίου τροιζηνίου ἔπη πρὸ ὁμήρου, ὥς φασιν οἱ τροιζήνιοι λόγοι· καὶ τὸν φρύγα δὲ Δάρητα, οὗ φρυγίαν ἰλιάδα ἔτι καὶ νῦν ἀποσωζομένην οἶδα. πρὸ ὁμήρου

καὶ τοῦτον γενέσθαι λέγουσι. *Oræbantii Troezenii poëmata ante Homerum extiterunt ut ferunt Troezenii, item Dares Phrygius ut dicunt ante Homerum vixit, cujus Phrygiam Iliadem usque in hunc diem conservari scio.* Et hoc illud est quod homini nugaci & inepto consilium fecit ut sub illius Daretis nomine qui nusquam comparebat, libellum illum quem hodie habemus, in lucem mitteret. Fingens illum à Cornelio Nepote, latine translatum. Utrumque enim falsum esse, plurima vincunt. Nam & ipse scriptor (& jam diu monuit Doctissimus Vossius) per se satis prodit se perexiguæ & doctrinæ & judicii fuisse, qui multa non solum contra historiam & contra verisimilutidinem peccet. Ut alia multa taceam quæ in evolvendo opere melius notabuntur. Et de Cornelio Nepote vix erit unquam qui credat eum hujus libelli interpretem fuisse, nisi qui Augustæi ævi nitorem & genium ignorabit. Auctor enim iste vix latine scribit, ut suo loco dicemus, illa Epistola quæ Salustio Crispo inscripta est ita futilis est & nugax, ut latinitatis potius ultimum senium, quam vigorem illum & florentem illam adolescentiam resipiscat. *Sed nos ad cœpta feramus.*

CORNELIUS NEPOS
SALLUSTIO CRISPO S.

Qum multa Athenis studiosissime agerem, inveni historiam Daretis Phrygii, ipsius manu scriptam, ut titulus indicat, [1] qui de Græcis & Trojanis memoriæ commendatur. Quam ego summo amore complexus, continuo transtuli. Cui nihil adjiciendum vel diminuendum rei formandæ causa putavi, alioquin mea esse posset videri. Optimum ergo duxi, vere & simpliciter perscripta, [2] si eam ad verbum in Latinitatem transverterem, ut legentes cognoscere possent, quomodo hæ res gestæ essent: utrum magis vera existiment quæ Dares Phrygius memoriæ commendavit qui per id tempus vixit, & militavit, quo Greci Trojanos oppugnarent; an Homero credendum, [3] qui post multos annos natus est quam bellum hoc gestum fuisset: [4] De qua re Athenis judicium fuit, quum pro insano Homerus haberetur, quod deos cum hominibus belligerasse descripsit. Sed hactenus ista. Nunc ad pollicitum revertamur.

Notæ.

1. *Qui de Græcis & Trojanis. m. c.*] Id est: qui super rebus Græcia & Trojanis posteritati cnmmendatur.

2. *Si eam ad verbum.*] *Eam* nempe *historiam* superiora illa, *vere & simpliciter præscripta*, sunt sexti casus: series est, optimum duxi, quum ea *historia* vere & simpliciter perscripta sit, si eam in Latiuum Sermonem converterem.

3. *Qui post multos annos.*] De Ætate Homeri mire veterea dissentiunt. Et eorum omnium opiniones referre nimis longum esset. Ego existimo certissimis argumentis evinci posse floruisse illum circa Olympiadem 20. tempore regis Numæ 488. circiter annis post Trojam captam & ante Christum natum 693. & ita olim pater meus in libello Gallico de Poëtis Græcis.

4. *De qua re Athenis judicium fuit quum pro insano.*] Ita hoc scriptum est nt inde quis existimare possit Athenis olim in judicio actum fuisse, Dareti ne potius an Homero credendum foret, Ibique Homerum pro insano exactum. Quod quis unquam audivit! Atqui non illud voluit ineptus scriptor. Sed illud tantum, fuisse olim Athenis qui Homerum Stultnm judicarent quod Deos cum hominibus pugnantes induceret, & Platonem intelligit qui de Homero iniquum illud judicium tulit. A quo alii merito dissentientes affirmarunt solum Homerum aut vidisse aut ostendisse formas Deorum.

DARETIS PHRYGII HISTORICI ex Volaterrano Vita.

DAres Phrygius Historicus, ſcripſit bellum Trojanum Græce, in quo & ipſe militavit, ut ait Iſidorus, primus fere Hiſtoricorum. Qui tandem capto Ilio, cum Antenoris factione remanſit, ut ſcribit Cornelius Nepos: qui opus ejus è Gręco ſermone convertit, dicavitque Criſpo Salluſtio.

DARETIS PHRYGII DE EXCIDIO TROJÆ HISTORIA.

PELIAS [1] rex in Peloponeso [2] Æsonem fratrem habuit. [3] Æsonis filius erat Jason, virtute præstans: & qui sub ejus regno erant, omnes eos hospites habebat, & ab eis validissime amabatur. Pelias rex ut vidit Jasonem acceptum esse omnibus, [4] veritus est ne sibi injurias faceret, & se regno ejiceret. Dicit Jasoni [5] Colchis pellem arietis inauratam esse, dignam ejus virtute, ut eam inde auferret, omnia se ei daturum pollicetur. Jason

NOTÆ

1. *Rex in Peloponeso.*] Falsum est Peloponesi regem fuisse Peliam. Dicere debuerat Thessaliæ, ibi enim impetabat Æson Peliæ frater. At eũ Pelias regno exuit.

2. *Æsonem fratrem habuit.*] Sed uterinum tantum Neptunus enim ex Tyro Salmonei filia Neleum & Peliam suscepit, quæ Tyro deinde Cretheo nupta Æsonem Phererem & Amytaonem peperit.

3. *Æsonis filius erat Iason.*] Æsonis & Alcimedes Autolyci sive ut alii volunt Phylaci filiæ. Alii matrem Jasonis vocant *Polymeden*. Sive *Polymelen*. Sive etiam *Polyphemen* Autolici filiam. Alii Rhæo Staphyli filiam alii *Arnen* Æoli sive Searpheti. Alii Theognitam Laodieì filiam, alii denique *Amphinemen*.

4. *Veritus est ne sibi.*] Apollodorus lib. 1. Tzetzes in Lycoph. Scoliastes Pindari & alii scribunt Peliam oraculo monitum fuisse ut caveret ab eo qui unum tantum calceum gestaret. Quod cum minime intelligeret, paulo post re ipsa percepit. Nam cum in littore Neptuno immolaret, cum permultos, tum etiam Jazonem eo accercivit, qui ruri agens ad ea sacra properavit & Anaurum sive Enipeum amnem trajiciens alterum in amnis alveo calceum amisit. Id ubi Pelias videt, oraculum animo repetens propius eum accedit rogatque, ecquid, habens potestatem, facturus esset ei, à quo sibi ex oraculo prædictum fuerit mortem illatum iri? cui Jason, pellem, inquit, velleris aurei ut afferret, imperarem. Quod ubi audivit Pelias ipsum Jasonem ad eam Pellem ire statim præcepit, &c.

5. *Colchis pellem arietis inauratam esse.*]

ubi audivit, ut erat fortis animi, & qui loca omnia nosse volebat, atque clariorem se futurum existimabat, si pellem inauratam Colchis abstulisset, dicit Peliæ regi se velle eo ire, si vires sociique non deessent. Pelias rex [1] Argum Architectum vocari jussit, & ei imperat ut navem ædificaret quam pulcherrimam, ad voluntatem Jasonis. Per totam Græciam rumor cucurrit, navem ædificari, in qua Colchos eat Jason, pellem auream petiturus. Amici & hospites ad Jasonem venerunt, & pollicentur se una ituros. Jason gratias illis agit: & rogavit ut parati essent, quum tempus supervenitet. Jason quum tempus supervenit, litteras ad eos misit qui erant polliciti, sese una ituros, & illico convenerunt ad navem, cujus nomen erat Argo. Pelias rex quæ opus erant in navim imponi jussit: & hortatus est Jasonem, & qui cum eo ituri erant, ut animo forti ad perficiendum irent quæ conati essent. Ea res [2] claritatem Græciæ & ipsis factura videbatur. Demonstrate eos qui cum Jasone profecti sunt, non nostrum est: sed qui vult eos cognoscere, [3] Argonautas legat. Jason ut ad Phrygiam venit, navem admovit ad portum Simoenta. Deinde omnes exierunt de navi ad terram. Laomedonti regi Trojanorum nunciatum est, mirandam navim in portum Simoenta intrasse, & in ea multos juvenes de Græcia advectos esse. Ubi audivit Laomedon rex commotus est, & considetavit commune periculum, si con-

NOTÆ.

Quæ Colchis suspensa è quercu in Martis Luco visebatur, ac sub insomnis Draconis custodia asservabatur. Eam autem arietis illius qui Phrixum per Hellespontum vexit pellem fuisse fabulati sunt, cujus lana aurea vel ut alii volunt purpurea. Alii tradunt pellem illam librum fuisse pellibus inscriptum quo lapidis Philosophici conficiendi ratio continebatur. Ita Eustath in Dionys. Geographum. Alii aiunt inde hoc figmentum natum quod in Colchide fluvii quidam aurum vehunt, ad quod recipiendum incolæ alveolis utuntur perforatis & velleribus lanosis. Ita Strabo lib. 11. & Appianus alii propter auri metalla quæ ibi plurima. Alii denique ob præstantiam vellerum ejus regionis. Unde Varr. lib. 2. de re Rustica cap. 1. *Veteres poëta ipsas pecudes propter caritatem aureas habuisse pelles tradiderunt, ut Argis Atreus quam sibi Thyestem subduxe queritur, ut in Colchide Aeeta adcujus arietis pellem profecti regio genere dicuntur Argonauta.* Aliter etiam Palæphatus in Phrixo, quem vide.

1. *Argum Architectum vocari jussit.*] Quia navis vocabatur *Argo* ab Architecto qui Argus vocaretur factam existimarunt. Sed optime docuit præstantissimus Bochartus Phœnices dixisse *arca* vel *arco*, ut Syri efferunt, naves longitudinis, sive naves longas. Atque inde factum littera C in G mutata ut navis argo appellaretur quæ prima fuit navis longa apud Græcos. Græci enim usque ad Jasonem & Argonautas solum rotundis navibus utebantur. Hinc Plin. lib. 7. cap. 56. *Longa nave Iasonem primùm navigasse Philostephanus auctor est*. Et Appollonii Scholiastes lib. 1. de Argo Nave, *ταύτην δέ φασι πρώτην ναῦν σχεδιασθῆναι μακράν. Hanc longam navem primam fuisse referunt.* Idem Herodor. lib. 1. initio. Quinquaginta remorum fuisse dicit Apollodor. Ita ut viginti quinque remiges ab una quaque parte habuerit. Unde sequitur longam fuisse cubitorum ad minimum quinquaginta si singula interscalmina fuerint *διπήχεια* duorum cubitorum prout definit Vitruvius lib. 1. cap. 2.

2. *Claritatem.*] Claritudinem dicit Salust.

3. *Argonautas legat.*] Ergo tempore belli Trojani liber extabat *argonautica* inscriptus. Neque dubium est quin Or-

ſueſcerent Græci ad ſua littora navibus adventare. Mittit itaque ad portum qui dicant ut Græci de finibus ejus diſcedant : & ſi non dicto obedîſſent, [1] tum ſeſe armis ejecturum de finibus. Jaſon & qui cum eo venerant, graviter tulerunt crudelitatem Laomedontis, ſic ſe ab eo tractari, quum nulla ab illis injuria facta eſſet : ſimul & timebant multitudinem Barbarorum, ſi contra imperium conarentur permanere, ne opprimerentur : quum ipſi non eſſent parati ad præliandum, navim conſcenderunt, à terra receſſerunt, Colchos profecti ſunt, pellem abſtulerunt, domum reverſi ſunt. Hercules graviter tulit à rege Laomedonte contumelioſe ſeſe tractatum, & eos qui una profecti erant Colchos, cum Jaſone, Spartamque ad Caſtorem & Pollucem venit. Agit cum his, ut ſecum ſuas injurias defendant, ne Laomedon impune ferat, quod illos à terra & portu prohibuiſſet. Multos adjutores dicit futuros, ſi ſe accommodaſſent. Caſtor & Pollux omnia promiſeriut ſe facturos eſſe, quæ Hercules vellet. Ab his Salaminam profectus, [2] ad Telamonem venit : rogat eum ut ſecum ad Trojam eat, & ſuas injurias ſecum defendat. Telamon promiſit omnibus ſe paratum, quæ Hercules vellet. Inde apud [3] Phthiam profectus eſt ad Peleum, rogatque eum ut ſecum eat ad Trojam : pollicituſque eſt ei Peleus ſe iturum. Inde [4] Pylum ad Neſtorem profectus eſt ; rogat eum Neſtor quid venerit. Hercules dicit, quod dolore commotus ſit, [5] vellet ſe exercitum in Phrygiam ducere. Neſtor Herculem conlaudavit, operamque ſuam pollicitus eſt. Hercules ubi omnium voluntates intellexit, [6] naves XII. parat, milites eligit. Ubi tempus datum eſt proficiſcendi, litteras ad eos quos rogaverat miſit, qui cum ſuis hominibus quum veniſſent, profecti ſunt in Phrygiam : & ad Sigæum noctu acceſſerunt. Inde Hercules, Telamon, & Peleus exer-

NOTÆ.

phei argonautica velit intelligi. Sed ineptum ſcriptorem id latuit nempe Orpheum illum & alios quoſque qui ante bellum Trojanum fuiſſe dicti ſunt, à poëtis fictos fuiſſe, quod & Voſſius oſtendit lib. 1. de re poëtica. Sic igitur auctor noſter per ignorantiam ſeſe pſeudodaretem prodit. De Argonautis autem vide Apollonium Rhodium, Valerium Flaccum Appollodor lib. 1. Diodorum Siculum lib. 4. Hyginum & alios. Eorum expeditio bello Trojano prior fuit annis circiter quinquaginta, etſi aliter Scaligero viſum eſt.

1. *Tum ſe ſe armis ejecturum de finibus.*] Lego : *Tum ſe ſe armis eos ejecturum de finibus.*

2. *Ad Telamonem venit.*] Pindar. Iſthm. Od. 6.

——— Ἀλλ' Αἰακίδαν καλέων,
Ἐς πλόον, κάρυξε πάντων δαινυμένων.

I ——— *Æacidem autem invitans,*
Ad navigationem, citavit omnibus epulantibus.

3. *Phtiam.*] E regione Penei juxta Magneſiam.

4. *Pylum ad Neſtorem.*] Pylus Neſtoris in Arcadia fuit. Sed vide infra pag. 163. ubi ait Menelaum ad Neſtorem proficiſcentem, circa Cytheram Paridi obvium factum, &c.

5. *Vellet ſe.*] Lege *velle ſe.*

6. *Naves xii. parat.*] Alii tradunt Herculem Trojam navigaſſe cum navibus XVIII. Apollodor. lib. 2. alii cum ſolis navibus ſex, Homer. Iliad. ε.

Ἓξ οἴης νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισι,
Ἰλίου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ' ἀγυιάς.

I. *Sex Solis cum navibus & viris paucioribus,*
Ilii devaſtavit urbem & viduavit vicos.

citum è navibus eduxerunt : qui vero præsidio essent, [1] Castorem, Pollucem, & Nestorem reliquerunt. Laomedon cum equestri copia ad mare venit, & cœpit præliari. Hercules ad Trojam ierat, & imprudentes qui erant in oppido oppugnare cœpit. Quod ubi Laomedonti regi nunciatum est, oppidum ab hostibus oppugnari Ilium, ilico revertitur: & in itinere obvius Græcis factus, ab Hercule occiditur. [2] Telamon primus oppidum Ilium Intravit : [3] cui Hercules virtutis causa Hesionam Laomedontis regis filiam dono dedit. Laomedontis filii qui cum eo erant, occiduntur. [4] Priamus in Phrygia erat, ubi eum Laomedon ejus pater exercitui præfecerat. Hercules & qui cum eo venerant, prædam magnam fecerunt, & ad naves deportaverunt. Inde domum proficisci decreverunt. Telamon Hesionam secum convexit. Hoc ubi Priamo nunciatum est, patrem occisum, cives direptos, prædam avectam, Hesionam sororem dono datam, graviter tulit tam contumeliose Phrygiam tractatam esse à Grajis. Ilium petit [5] cum Hecuba uxore & liberis, Hectore, Alexandro, Deiphobo, Heleno, Troilo, Andromacha, Cassandra, Polyxena. Nam erant & alii filii ex concubinis nati ; [6] sed nemo ex regio genere dixit esse, nisi eos qui erant ex legitimis uxoribus. Priamus ut Ilium venit, minime moram fecit, ampliora mœnia exstruxit, & civita-

NOTÆ.

Unde Lycoph. Herculem vocat τ̃ ἰξάρευμον *Sex navium*.

1. *Castorem, Pollucem & Nestorem.*] Apollodor. Scribit Oiclem relictum fuisse ut naves tutaretur.

2. *Telamon primus oppidum, &c.*] Idem Apollodorus lib. 2. Additque id ægre ferentem Herculem recta ad Telamonem ivisse ut eum occideret, quod cum Telamon animadvertisset, proximos quosque lapides colligere aggreditur Herculique quidnam ageret percunctanti respondit se aram excitare Herculi Callinico. Id est, *pulcre victori*

3. *Cui Hercules virtutis caussa.*] Apollodor. Τελαμῶνι ἀριστεῖον Ἡσιόνην τὴν Λαομέδοντος θυγατέρα δίδωσι. *I. Telamoni præmium virtutis Hesionam Laomedontis filiam dedit.*

4. *Priamus in Phrygia erat.*] Abfuisse Priamum cum Trojam expugnavit Hercules dicit Dares, nescio quos auctores sequutus nam alii eum ab Hercule captivum factum narrant & ab Hesiona sorore liberatum. Apollodor. lib. 2. Suspicor hoc hausisse Daretem ex Homer Iliad. γ. Ubi Priamus dicit se olim in Phrygia contra Amazonas pugnasse, ejus verba sunt.

Ἤδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον ἀμπελόεσσαν,
Ἔνθα ἴδον πλείστους Φρύγας, ἀνέρας αἰολοπώλους,
Λαοὺς Ὀτρῆος, καὶ Μύγδονος ἀντιθέοιο,
Οἵ ῥα τότ' ἐστρατόωντο παρ' ὄχθας Σαγγαρίοιο,
Καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν μετὰ τοῖσιν ἐλέχθην,
Ἤματι τῷ, ὅτε ἦλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι.

I. Iam olim Phrygiam intravi vitiferam,
Ubi vidi multos Phrygas strenuos equites,
Populos Otrei & Mygdonis augusti,
Qui tunc bellabant ad ripas Sangarii,
Atque ego auxiliaris existens inter eos numeratus fui,
Die illo quando venerunt Amazones viragines.

5. *Cum Hecuba uxore & liberis.*] Bis peccat hic Dares. Semel contra judicium. Nam qui fieri poterat ut Priamus in Phrygia exercitui præfectus uxorem secum haberet & omnes liberos Et iterum contra historiam, nam falsum est tunc temporis Priamum tot liberos habuisse, ut ex Homero & aliis facile colligitur.

6. *Sed nemo, &c.*] Hæc nihili sunt.

tem munitissimam reddidit; & militum multitudinem ibi esse fecit, ne per ignorantiam opprimeretur, ita ut Laomedon pater ejus oppressus est. [1] Regiam quoque ædificavit, & ibi [2] Jovi Statori aram consecravit. Hectorem [3] in Pæoniam misit. Ilio portas fecit, quarum nomina hæc sunt, Antenoridæ, [4] Dardaniæ, Iliæ, Scææ, Thymbrææ, Trojanæ: deinde postquam Ilium stabilitum vidit, tempus expectavit. Ut visum est ei patris injurias ulcisci, Antenorem vocari jubet; dicit ei velle se, eum legatum in Græciam mittere, [5] ut quum graves sibi injurias ab his qui cum exercitu venerant, factas in Laomedontis patris nece, & in abductione Hesionæ pertulisset, omnia tamen æquo animo passurum, si Hesiona ei redderetur. Antenor, ut Priamus imperavit, navim conscendit, & profectus venit Magnesiam ad Peleum. Quem Peleus hospitio triduo recepit, [6] die quarto rogat eum quid venerit. Antenor dicit ea quæ à Priamo mandata erant, [7] Grajos postulare, ut Hesiona redderetur. Hæc ubi Peleus audivit, graviter tulit, [8] eo quod

NOTÆ.

1. *Regiam quoque ædificavit.*] In arce.

2. *Jovi statori aram.*] De qua ad Dictyn lib. 5.

3. *In Pæoniam misit.*] Ad conducendos milites. Pœones enim Trojanorum amici. Ut supra apud Dictyn

4. *Dardaniæ, Iliæ, Scææ.*] Ex Homero tamen constat Dardanias & Scæas easdem fuisse. Ita enim Hesychius Δαρδανίαι, πύλαι τῆς Ἰλίου ἤτοι ἀπὸ Δαρδάνου κληθεῖσαι, διότι ἐπὶ τὴν Δαρδανίαν χώραν ἔφερον. Τὰς δὲ αὐτὰς καὶ Σκαιὰς Ὅμηρος καλεῖ. Ubi corrigendum, ut me monuit Doctiss. Dacerius, ἢ διότι, & ita vertendum *Dardaniæ, portæ Ilii, vel à Dardano sic vocatæ vel quia ad Dardaniæ regionem ferebant. Ipsas etiam Scæas Homerus vocat.* Et hic locus lucem præbet alteri ejusdem scriptoris in σκαιᾶσι πύλῃσιν. Ubi subjungit τὰς αὐτὰς Δαρδανίας καλεῖ. *Ipsas & Dardanias vocat.* Homerus nempe.

5. *Ut quum graves.*] Si hic in latinitatem inquiras certe inconsequentiam animadvertes, neque reperies quo vocem *ut* referre possis. Deest nempe verbum *renuntiaret, diceret,* vel simile. Id enim voluit Dares, *Dicit Priamus velle se in Græciam legatum Antenorem mittere, ut renuntiaret, diceret se, quamvis injurias sibi graves ab his qui cum exercitu venerant, in Laomedontis nece & abductione Hesionæ pertulisset, omnia tamen æquo animo passurum, si Hesiona ei redderetur.*

6. *Die quarto, &c.*] Observa morem quo legati & alii quique per dies aliquot in domo hospitum sedebant antequam de adventu suo quidquam proponerent, scilicet ut ab itineris labore recrearentur, hinc intelligendus Esdras c. 8. v. 32. Καὶ ἤλθομεν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐκαθίσαμεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐστήσαμεν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον, &c. *Et venimus in Ierusalem & ibi sedimus dies tres, Die autem quarto aurum & argentum collocavimus, &c.* Sic Homer. Iliad. ζ. De Bellerophonte, quem rex Lyciæ.

Ἐννῆμαρ ξείνισσε, καὶ ἐννέα βοῦς ἱέρευσεν,
Ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη ἐφάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Καὶ τότε μιν ἐρέεινε, καὶ ᾔτεε σῆμα ἰδέσθαι,
Ὅ, ττί ῥά οἱ γαμβροῖο πάρα Προίτοιο φέροιτο.

I. Novem dies hospitatus est, & novem boves sacrificavit,
Sed cum decima apparuit roseis digitis aurora,
Et hunc ipsum interrogavit & petiit litteras videre,
Quascumque ipsi à genero Proete ferret.

7. *Graios postulare.*] Sed id ex sequentibus falsum est. An dicendum est ita sponte sua Antenorem mentitum esse ut sibi facilius Hesiona traderetur? an corrigendum *Trojanos postulare, &c.*

8. *Eo quod hoc pertinere ad se videbat.*] Peleus enim frater erat Telamonis qui

hoc pertinere ad se videbat: jubet eum de finibus suis discedere. Antenor nihil moratus, navim ascendit, iter fecit Salaminam ad Telamonem: rogare eum cœpit, ut Priamo sororem Hesionam redderet; non enim esse æquum tam diu in servitute habere regii generis puellam. Telamon Antenori respondit, nihil à se Priamo factum: sed quod virtutis causa donatum sit, se nemini daturum: ob hoc Antenorem insula discedere jubet. Antenor navem conscendit, in Achajam venit. Inde ad Castorem & Pollucem delatus, cœpit ab his postulare, ut Priamo satisfacerent, & ei Hesionam sororem redderent. Castor & Pollux negaverunt injuriam Priamo factam esse, sed Laomedontem eos priorem læsisse: Antenorem discedere jubent. Inde Pylum ad Nestorem venit, dixit Nestori qua de causa venisset. Qui ut audivit, cœpit objurgare, cur ausus sit in Græciam venire, quum à Phrygibus Græci prius læsi fuissent. Ubi audivit Antenor nil imperrasse, & contumeliose tractari Priamum, navim conscendit, domum reversus est. Priamo regi demonstrat, quomodo unusquisque responderit: & quomodo ab illis tractatus sit: simulque hortatus est Priamum, ut eos bello persequatur. Continuo Priamus filios vocari jubet, & omnes amicos suos, Antenorem, Anchisen, Æneam, [1] Ucalegontem, [2] Bucolionem, [3] Panthum, [4] Lamponem, & omnes filios qui ex concubinis nati erant. Qui ut convenerunt, dixit eis se Antenorem legatum in Græciam misisse, ut hi sibi satisfacerent quod patrem suum necassent, Hesionam sibi redderent, [5] illos contumeliose tractantes, & Antenorem nihil ab eis impetrasse: Verum quoniam suam voluntatem facere noluissent, videri sibi exercitum in Græciam mittere, qui prædas repetet ab eis, [6] ne Barbaros Græci irrisui haberent. Hortatusque est Priamus liberos suos, ut hujus rei principes forent, maxime Hectorem: erat enim major natu: qui cœpit dicere velle se quidem voluntatem patris exsequi, & Laomedontis avi sui necem ulcisci, & quascunque injurias Græci Trojanis fecissent, ne impunitum id Grajis foret: sed vereri, ne perficere possent quod conati essent; multos adjutores Græciæ futuros, Europam bellicosos homines habere: [7] Asiam semper in desidia vitam exercuisse, & ob id classem non habere. Alexander cohortari cœpit, ut classis præparetur, & in Græciam mittatur: se rei hujus principem futurum, si pater vellet: in deorum benignitate se confidere, victis hostibus laude adepta, de Græcia domum rediturum esse.

NOTÆ.

Hesionam tenebat.

1. *Ucalegontem.*] De quo Homer. Iliad. γ & Virgil. Æneid. 2.

2. *Bucolionem.*] Priami fratrem paternum.

3. *Panthum.*] Patrem Polydamantis de quo apud Dictyn.

4. *Lamponem.*] Fratrem Priami.

5. *Illos contumeliose tractantes.*] Deest aliquid, melius scripsisset *illos contumeliose egisse.*

6. *Ne Barbaros.*] Ne mireris hic Priamum se ipsum Barbarum vocare. Nam sic apud Euripidem Hecuba & Hector se ipsos vocant barbaros neque tunc male sonabat appellatio illa, ut male quidam sibi persuadent.

7. *Asiam in desidia*] Quare Asiatici

Nam

Nam ſibi in Ida ſylva quum venatum abiſſet, [1] in ſomnis Mercurium adduxiſſe Junonem, Venerem, Minervam, ut inter eas de ſpecie judicaret. Et tunc ſibi Venerem pollicitam eſſe, ſi ſuam ſpeciem meliorem harum ſpecie judicaret, daturam ſe ei uxorem, quæ in Græcia ſpecioſior videretur: ubi ita audiſſet, [2] optimam facie Venerem judicaſſe: unde ſperare debere Priamum Venerem adjutricem Alexandro futuram. Deiphobus placere ſibi dixit Alexandri conſilium: & ſperare Græcos Heſionam reddituros, & ſatisfacturos, ſi ut diſpoſitum eſſet, claſſis in Græciam mitteretur. Helenus vaticinari cœpit, Grajos venturos, Ilium everſuros, parentes & fratres hoſtili manu interituros, ſi Alexander ſibi uxorem de Græcia adduxiſſet. Troilus minimus natu, non minus fortis quam Hector, bellum geri ſuadebat, & non debere terreri metu verborum Heleni. Quod omnibus placuit, claſſem comparari, & in Græciam proficiſci. Priamus Alexandrum & Deiphobum in Pæoniam miſit, ut milites eligerent: ad concionem populum venire jubet. Commonefacit filios, ut majores natu minoribus imperarent. [3] Monſtravit quas injurias Græci Trojanis feciſſent: ob hoc Antenorem legatum in Græciam miſiſſe, ut ſibi Heſionam ſororem redderent, & ſatis fecerent Trojanis. Antenorem contumelioſe ab eis tractatum: nec quidquam ab his impetrare potuiſſe. Ob hoc placere ſibi, Alexandrum mitti cum claſſe in Græciam qui avi ſui mortem & Trojanorum injurias ulciſceretur. Antenorem dicere juſſit, quomodo in Græcia tractatus ſit. Antenor hortatus eſt Trojanos [4] ne horreſcerent ad bellandum [5] in Græciam, ſuos alacriores fecit. Paucis demonſtravit, quæ in Græcia geſſerat. Priamus dixit, ſi cui diſpliceret bellum geri, ſuam voluntatem ediceret. Tunc Panthus Priamo & propinquis prodit ea [6] quæ à patre Euphorbo audierat: Si Alexander uxorem de Græcia adduxiſſet, Trojanis extremum exitium futurum. Sed pulcrius eſſe in otio vitam degere, quam in tumultu libertatem amittere, & periculum inire. Populus authoritatem Panthi contemſit: regem dicere juſſe-

NOTÆ.

ſemper molles audire.

1. *In ſomnis Mercurium adduxiſſe Iunonenem.*] Ut Fabulam de Iudicio Paridis hiſtoriæ accommodat id omne in ſomnis factum fuiſſe dicit. Sed alii ſcribunt Paridem hymnum in venerem compoſuiſſe ubi eam Junoni & Palladi præferebat, unde poſtea fabula nata eſt quaſi ipſe præſentes deas judicarit. Vide Cedren. & Suidas in voce Πάρις.

2. *Optimam facie venerem judicaſſe*] Scribendum *eſt optima facie venerem, &c.* Ratio eſt quod Latine dici non poſſit verbi gratia *Nireus eſt optimus facie.* Sed omnino *Nireus eſt optima facie.* Sic Terentius And. 1. 1.

Forte unam aſpicio adoleſcentulam,
Forma. Bona fortaſſe, & vultu ſoſia,
Adeo modeſto adeo venuſto ut nihil ſupra.

3. *Monſtravit, &c.* Iiſdem fere verbis hic repetit ineptus ſcriptor quæ jam dixit pagina ſuperiori.

4. *Ne horreſcerent ad bellandum in Græc.*] Invita ſane ineptiſſimum hunc ſcriptorem percurro, ita barbare & miſere ſcribit ſcilicet. Sed calcanda tamen via.

5. *In Græciam.*] Id eſt contra Græciam.

6. *Quæ à patre Euphorbo.*] Panthi patrem hic Euphorbum dicit Dares, quem Servius *Othriadem.* Virg.

Panthus Othriades arcis Phœbique ſacerdos.

Panthi hiſtoriam poſuimus apud Dictyn.

runt, quid fieri vellet. Priamus dixit naves præparandas esse, ut eatur in Græciam: utensilia quoque populo non deesse. Populus conclamavit per se motam non esse, quo minus regis præceptis pareatur. Priamus illis magnas gratias egit, concionemque dimisit. Ac mox in Idam sylvam misit, [1] materiem succiderent, naves ædificarent. Hectorem [2] in superiorem Phrygiam misit, ut exercitum pararet; & ita præsto esset. Cassandra postquam audivit patris consilium, dicere cœpit quæ Trojanis futura essent, si Priamus perseveraret classem in Græciam mittere. Interea tempus supervenit: naves ædificatæ sunt. Milites supervenerunt, quos Alexander & Deiphobus in Pæonia legerant, & ubi visum est posse navigare, Priamus exercitum alloquitur: Alexandrum Imperatorem exercitui præficit, mittit cum eo [3] Deiphobum, Æneam, Polydamantem. Imperatque Alexandro, ut primum Spartam accedat, Castorem & Pollucem conveniat, & ab his petat, ut Hesiona soror ejus reddatur, & satis Trojanis fiat. Quod si negassent, continuo ad se nuncium dirigat, ut exercitum in Græciam possit mittere. Posthæc Alexander in Græciam navigavit, adducto secum [4] duce eo qui cum Antenore jam navigaverat. Non multos ante dies, quam Alexander in Græciam navigavit, & antequam [5] in insulam Cythercam accederet, Menelaus rex [6] ad Nestorem Pylum proficiscens, Alexandro in itinere occurrit, & mirabatur regiam classem quo tenderet. Utrique occurrentes aspexerunt se invicem, inscii quo quisque iret. Castor & Pollux ad Clytemnesttam ierant, secum Hermionam neptem suam Helenæ filiam abduxerant. [7] Argis Junonis dies festus erat his diebus, quibus Alexander insulam Cythercam

NOTÆ.

1. *Materiem.*] *Materia* & *materies*, proprie lignum unde in Gloss. exponuntur ξύλωα, ὕλη.

2. *In superiorem Phrygiam.*] Duplex fuit Phrygia *major* & *minor*, sive *magna* & *parva*, & illa quidem cujus partem Galatæ occupaverunt. Hæc ad Hellespontum sita, quæ & ideo Hellespontiaca dicta est, & Epictetus. Jam non dubium esse potest quin hic per superiorem Phrygiam, minorem, seu parvam intellexerit, nam & Aristides parvam Phrygiam superiorem vocavit.

3. *Deiphobum, Æneam, Polydamantem.*] Inde apud Dictyn lib. 1. Initio, *cum Ænea aliisque ex consanguinitate propinquis.* Ubi vide annotata

4. *Duce eo qui cum Antenore jam navig.*] Sed nullam ejus ducis antea mentionem fecit.

5. *In insulam Cythercam.*] Cythera dicitur Straboni lib. 8. & Virgil. lib. 10.

Est Amathus est celsa mihi Paphos atque Cythera

Est autem juxta Peloponesum intra Maleam Promontorium & Laconicum sinum, *Porphyris*, Plinio, *Porphyrusa* Eustathio. Hodie Cerigo.

6. *Ad Nestorem Pylum proficiscenti, &c.*] Tres fuere Pyli in Peloponneso. Una in Elide ad fluvium Selleentem. Alia in Arcadia juxta fluvium Amathum. Tertia in Messenia. Omnes sibi Nestorem vindicantes. Sed secundam veram Nestoris patriam fuisse ex Homero probat Strabo lib. 8. Hic vero Dares Tertiæ Nestorem vindicare videtur cum ait Menelaum ex Sparta per mare ad Pylum Nestoris proficiscentem circa Cytheram Paridi occurrisse. Neque enim Dares Menelaum ad alteram quæ in Arcadia erat, per mare duxisset, cum terrestri itinere via fuerit brevior:

7. *Argis Junonis dies.*] Juno enim præ-

venit, ubi fanum Veneris erat, [1] Dianæ sacrificavit. Hi qui in insula erant, mirabantur regiam classem, & interrogabant ab illis qui cum Alexandro, [2] qui essent, quid venissent. Responderunt illi à Priamo rege legatum missum ad Castorem & Pollucem, ut eos conveniret. At vero Helena Menelai uxor, quum Alexander in insula Cytherea esset, placuit ei eo ire. Qua de causa ad litus processit ubi Dianæ & Apollinis fanum est; ubi rem divinam Helena facere disposuerat. Quod ubi nunciatum est Alexandro, Helenam ad mare venisse, conscius formæ suæ, in conspectu ejus ambulare cœpit, cupiens eam videre. Helenæ nunciatum est, Alexandrum Priami regis filium ad oppidum, ubi Helena erat, venisse. Quem etiam ipsa videre cupiebat. Et quum se utrique respexissent, ambo forma sua incensi, tempus dederunt ut gratias referrent. Alexander imperat, omnes ut in navibus sint parati: nocte classem solvant, de fano Helenam eripiant, secum eam auferant. Signo dato fanum invaserunt, Helenam inviolatam eripiunt, in navem deferunt, & cum ea [3] mulieres aliquas deprædantur. Quod oppidani quum vidisent, diu pugnaverunt cum Alexandro, ne Helenam eripere posset. Quos Alexander fretus multitudine sociorum superavit, fanum expoliavit, homines secum quam-plurimos captivos duxit, in navim imposuit, classem solvit, domum reverti disposuit, [4] in portum Tenedon pervenit, [5] ubi Helenam mœstam [6] alloquio mitigavit, patri rei gestæ nuncium misit. Menelao postquam in Pylo nunciatum est, cum Nestore Spartam profectus est, ad Agamemnonem fratrem misit Argos, rogans ut ad se veniat. Interea Alexander ad patrem suum cum præda pervenit, & rei gestæ ordinem refert. Priamus gavisus est, sperans Græcos causa recuperationis Helenæ sororem Hesionam reddituros, & ea quæ inde à Trojanis abstulerant. Helenam mœstam consolatus est, & eam Alexandro conjugem dedit: quam ut aspexit Cassandra, vaticinari cœpit, memorans ea quæ ante prædixerat. Quam Priamus abstrahi & includi jussit. Agamemnon postquam Spartam venit, fratrem consolatus est, & placuit ut per totam Græciam conquesturi mitterentur ad convocandos Græcos, & Trojanis bellum indi-

NOTÆ.

cipue Argis colebatur. Diem autem festum hic intelligit quo Ἡραῖα, id est, Junonis sacra colebantur de quibus vide Doctissimi Meursii Græciam feriatam in voce Ἡραῖα.

1. *Dianæ sacrificavit.*] Sed cur non potius veneri sacrificavit cujus præsidio confidebat? & cur hic mentionem Templi veneris facit, ut, postea subjiciat Paridem Dianæ sacrificasse?

2. *Qui essent quid venissent.*] De hac formula abunde egimus apud Dictyn.

3. *Mulieres aliquas.*] Æthram & Clymenam. Vide apud Dictyn.

4. *In portum Tenedon pervenit.*] Dictys ait eum inconsulte usum ventis Phœnicem appulisse. Vide ibi notata.

5. *Ubi Helenam mœstam.*] Innuit Dares Helenam invitam à Paride raptam fuisse. Quod & alii scribunt, unde Homeri Scholiastes in Odyss. 23. Scribit venerem Paridi Menelai formam dedisse, & ita Helenam decepisse. Ipsa enim existimans revera esse Menelaum, sponte eum ad naves sequuta est, sed eam Paris intra naves impellens, vela fecit, &c.

6. *Alloquio mitigavit.*] Id est solatus est alloquium enim est consolatio, Catul-

cendum. Convenerunt autem hi, Achilles cum Patroclo, Euryalus, [1] Tlepolemus, Diomedes. Postquam Spartam accesserunt, decreverunt [2] injurias Trojanorum persequi, exercitum & classem comparare. Agamemnonem imperatorem & ducem præficiunt. Hi legatos mittunt, ut tota Græcia conveniat [3] cum classibus & exercitibus ornati [4] pariter ad Atheniensium portum, unde pariter ad Trojam proficiscantur, ad defendendas suas injurias. Castor & Pollux [5] in recenti, postquam audierunt Helenam sororem suam raptam, [6] navem ascenderunt & secuti sunt. Lesbo navim solverunt, maxima tempestate correpti, nusquam comparuerunt: postea dictum est, eos immortales factos: Itaque Lesbios, navibus eos usque ad Trojam quæsitum isse, neque eorum vestigia usquam inventa domi renunciasse. [7] Dares Phrygius qui hanc historiam scribsit, ait se militasse usque dum Troja capta est: [8] hos se vidisse quum induciæ essent, partim prælio interfuisse. [9] A Dardanis audiisse, qua facie & natura fuissent Castor & Pollux. Fuerunt autem [10] alter alteri similis, capillo flavo, oculis magnis, facie pura, bene figurati, [11] corpore deducto. [12] Helenam similem illis, formosam, animi simplicis, blandam, cruribus optimis, notam inter duo supercilia habentem, ore pusillo. Priamum regem Trojanorum vultu pulcro, magnum, voce suavi, aquilino corpore. Hectorem blæsum, candidum, crispum, [13] strabonem, [14] per-

N o t æ.

lus vocat *allocutionem*.

1. *Tlepolemus.*] Herculis & Astyochæ filius, dux Rhodiorum, is enim, occiso Lycimnio Alcmenæ fratre, patriam fugiens Rhodum appulit, eamque sibi subjecit.

2. *Injurias Trojanorum.*] Id est à Trojanis illatas.

3. *Cum classibus & exercitibus ornati.*] Optime. Nam cum legis, ornatus veste, capillis, &c. Et subintelligitur præpositio *cum*. Sic Ovid. dixit lib. 1. Metam.

Cæsariem cum qua terram, mare, sidera movit.

Sic Paulus Orosius lib. 7. *Ipse Imperator cum sagitta socius.* Sed vide Sanctium. Sic ipse infra *sic ornati cum Classe.*

4. *Pariter.*] Id est, eodem tempore.

5. *In recenti.*] Pro *tandem*, vel postremo.

6. *Navem ascenderunt & secuti sunt.*] Sed jam ante Castor & Pollux contra Idam & Lynceum in Arcadia pugnaverant, ita ut Castore interfecto Pollux in Coelum relatus cum fratre vitam partiri maluerit. Vide Apollodo. lib. 3.

7. *Dares Phrygius qui hanc historiam scr*] Quid? an hæc erit Daretis Epitome. Sed suppositius Interpres in nugaci epistola ait se nihil adjecisse neque deminuisse rei formandæ causa.

8. *Hos se vidisse.*] Quos, an Castorem & Pollucem atqui Trojam non pervenerunt. Aitque ipse se à Dardanis audiisse qua facies, &c. Lesbios igitur intellige.

9. *A Dardanis.*] Qui vel Antenorem vel Alexandrum Spartam sequuti fuerunt scilicet. Nisi enim ita intelligas, res absurda erit & perridicula.

10. *Alter alteri similis.*] Nescio certe qualia exemplaria sequutus Dares, imagines istas expresserit. Sed valde metuo ne illas potius ex idea sua Pictor efformarit. Etsi quædam in illis reperias quæ ex antiquis auctoribus potuit hausisse.

11. *Corpore deducto.*] Id est, gracili, *fresle, mince*.

13. *Helenam similem illis.*] Vide quæ apud Dictyn posita sunt.

13. *Strabonem.*] Oculos distortos habentem à στρέφω, *verto*.

14. *Pernicibus membris.*] Ex Homeri Iliade.

nicibus membris, vultu venerabili, barbatum, decentem, bellicoſum, animo magnum, civibus clementem, dignum & amori aptum. Deiphobum & Helenum ſimiles patri, diſſimiles natura: Deiphobum fortem, Helenum clementem, doctum, vatem. Troilum magnum, pulcerrimum, pro ætate valentem, fortem, cupidum virtutis. Alexandrum candidum, longum, [1] fortem, oculis pulcerrimis, capillo molli & flavo, ore venuſto, voce ſuavi, velocem, cupidum imperii, Æneam rufum, [2] quadratum, facundum, affabilem, fortem conſilio, [3] pium, venuſtum, oculis hilaribus & nigris. Antenorem longum, gracilem, velocibus membris, verſutum, cautum. Hecubam magnam, aquilino corpore, pulcram, mente verili, juſtam, piam. Andromacham oculis claris, candidam, longam, formoſam, modeſtam, ſapientem, pudicam, blandam. Caſſandram mediocri ſtatura, ore rotundo, rufam, oculis micantibus, futurorum præſciam. Polyxenam candidam, altam, formoſam, [4] collo longo, oculis venuſtis, capillis flavis & longis, compoſitis membris, digitis prolixis, cruribus rectis, pedibus optimis, quæ forma ſua omnes ſuperaverat, animo ſimplici, largam, dapſilem. Agamemnonem albo corpore, [5] magnum, membris valentibus, facundum, prudentem, nobilem. [6] Menelaum mediocri corpore, rufum, formoſum, acceptum, gratum. [7] Achillem pectoroſum, ore venuſto, membris valentibus, & magnis, bene criſpatum, clementem, in armis acerrimum, vultu hilari, largum, dapſilem, [8] capillo myrteo. Patroclum pulchro corpore, oculis viridibus & magnis, verecundum, rectum, prudentem, dapſilem. Ajacem Oileum quadratum, valentibus membris, aquilino corpore, jucundum, fortem. [9] Ajacem Telamonium valentem, voce clara, capillis nigris, in hoſtem atrocem. [10] Ulyſſem formoſum, doloſum, ore hilari, ſtatura

Notæ.

1. *Fortem.*] Ovid. in Epiſtola Paridis.
Et mihi ſunt vires & mea tela nocent.

2. *Quadratum.*] Ita Galli dicunt, *quarré*, id autem ad fortitudinem confert.

3. *Pium.*] Virgil. *Sum pius Æneas.*

4. *Collo longo.*] Quod de Helena etiam dictum eſt, ut ſupra apud Dictyn. Idque inter forma munera olim fuit ut obſervavi alicubi.

5. *Magnum*] Ex Homer. Iliad. γ. Ubi ait Ulyſſem capite minorem eſſe Agamemnone.

6. *Menelaum mediocri corpore.*] Homerus tamen ſcribit Stantibus Menelao & Ulyſſe, Menelaum rotis humeris Ulyſſem ſuperextitiſſe.

7. *Achillem pectoroſum ore venuſto.*] Sic Dictys lib. I. *Hic in primis adoleſcentia annis procerus, decora facie.* Pectoroſus *qui a la poitrine large.*

8. *Capillo myrteo.*] Vix ſatis intelligo quid intelligat per capillum myrteum.

9. *Ajacem Telamonium valentem.*] Homer. de Ajace.

——— Ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε,
Ἔξοχος Ἀργείων κεφαλήν τε καὶ εὐρέας ὤμους.

I. ——— *Vir fortis magnuſque,*
Proceriſſimus Argivorum & capite & latis humeris.

10. *Ulyſſem formoſum, doloſum ſtatura media el*] Ex Homero qui Ulyſſem minorum dicit ſed latiorem humeris & pectoribus quam Agamemnonem venerabiliorem quam Menelaum, ſcientem omnia conſilia prudentia & dolos omnimodos.

media, eloquentem, ſapientem. Diomedem fortem, quadratum, [1] corpore honneſto, vultu auſtero, in bello acerrimum, [2] clamoſum, cerebro calido, impatientem, audacem. Neſtorem magnum, naſo obunco, longum, latum, maximum, candidum, [3] prudentem, conſiliarium. Proteſilaum corpore candido, vultu honeſto, velocem, confidentem, temerarium. Neoptolemum magnum, [4] viroſum, ſtomachoſum, blæſum, vultu bonum, aduncum, oculis rotundis, ſuperciliofum. Palamedem gracilem, longum, ſapientem, animo magnum, blandum. Podalirium craſſum, valentem, ſuperbum, triſtem. Machaonem magnum, fortem, certum, prudentem, patientem, miſericordem. Merionem rufum, mediocri ſtatura, corpore rotundo, viroſum, pertinacem, crudelem, impatientem. Briſeidam formoſam, alta ſtatura, candidam, capillo flavo & molli, ſuperciliis junctis, oculis venuſtis, corpore æquali, blandam, affabilem, verecundam, animo ſimplici, piam. Deinde [5] ornati cum claſſe Græci Athenas convenerunt. Agamemnon ex Mycenis navibus numero centum. Menelaus ex Sparta navibus numero ſexaginta. [6] Arceſilaus & Prothenor ex Bœotia quinquaginta. Aſcalaphus & Jalmenus ex Orchomeno, navibus numero triginta. Epiſtrophus & Schedius ex Phocide, quadraginta. [7] Ajax Telamonius ex Salamina adduxit ſecum Teucrum fratrem: Elide, Amphimachum, Diorem, Thalpium, Polyxenum, navibus quadraginta. Neſtor ex Pylo [8] navibus LXXX. Thoas ex Ætolia navibus XL. Ajax Oileus ex Locris [9] navibus XXXVII. Antiphus, Phidippus, navibus XXX. Idomeneus & Meriones ex Creta navibus LXXX. Ulyſſes ex Ithaca navibus numero XII. Eumelus ex Pheris [10] navibus X. Proteſilaus & Podarces ex Phylaca, navibus XL. Podalirius & Machaon Æſculapii filii ex Trica [11] navibus XXXII. Achilles cum Patroclo & Myrmidonibus ex Phthia, navibus L. Tlepolemus ex Rhodo [12] navibus IX.

NOTÆ.

Verbaque nivibus hibernis ſimilia fundentem, ita ut cum eo non contendiſſet quivis alius.

1. *Corpore honeſto.*] I. *pulcro.* Sic *pectus honeſtum* Virgil.

2. *Clamoſum.*] Ex Homer. Βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης. *Clamore bonus Diomedes.*

3. *Prudentem conſiliarium.*] Qualem ubique deſcribit Homer.

4. *Viroſus.*] I. *fortis* prima correpta à *vir.* Nam aliter *viroſus* prima producta eſſet *fœtidus*, mali odoris à *virus.*

5. *Ornati cum claſſe*] Sic ſupra, *cum exercitibus & claſſibus ornati.* Vide ibi notata.

6. *Arceſilaus & Prothenor.*] Cum Peneleo, Leito, & Clonio. Ita Homerus, & ex eo Dictys.

7. *Ajax Telamonius.*] Non video cur hic dicat Ajacem, Amphimachum, Diorem, Thalpium & Polyxenum ſecum duxiſſe cum navibus quadraginta. Ex Homero enim Ajax Telamonius naves duxit duodecim, at quatuor reliqui duces ſecum naves quadraginta.

8. *Navibus* LXXX.] Homerus & Dictys nonaginta.

9. *Navibus* XXXVII.] Homerus & Dictys quadraginta.

10. *Navibus* X.] Navibus XI. Homerus & Dictys.

11. *Navibus* XXXII.] Triginta tantum ponunt Homer. & Dictys.

12. *Navibus* IX.] Alii *octo.* Homer. &

Eurypylus. [1] ex Orchomeno navibus numero XL. [2] Antiphus & Amphimachus ex Elide, navibus XII. Polypœtes & Leonteus [3] ex Lariſſa, navibus XL. [4] Diomedes, Euryalus, Sthenelus ex Argis, navibus LXXX. Philoctetes ex Melibœa, navibus VII. Guneus ex Cypho [5] navibus XXI. Prothous ex Magneſia, [6] navibus XI. Agapenor ex Arcadia, navibus LX. Mneſtheus ex Athenis, navibus L. Hi fuerunt duces Græcorum, numero XLVII. qui adduxere [7] naves numero MCCII.

[8] Poſtquam Athenas convenerunt, Agamemnon duces in concilium convocat, hortatur, ut quamprimum injurias ſuas defendant. Rogat, ſi illis placeat; ſuadetque ut antequam proficiſcantur, Delphos ad Apollinem conſulendum de tota re mitterent: cui omnes aſſentiunt. Achilles huic rei præficitur, & cum Patroclo proficiſcitur. Priamus interea ut [9] audivit quia hoſtes parati ſunt, mittit per totam Phrygiam qui finitimos exercitus adducant, domique milites magno animo comparat. Quum Achilles Delphos veniſſet, ad oraculum pergit: & ex adytis reſpondetur, Græcos victores, decimoque anno Trojam capturos. Achilles res divinas, ſicut imperatum eſt, facit. Et eo tempore venerat [10] Calchas Theſtore natus divinus, [11] & pro Phrygibus à ſuo populo miſſus, dona Apollini portabat. Huic ex adytis reſpondetur, ut cum Argivorum claſſe militum contra Trojanos proficiſcatur, eoſque ſua intelligentia moveat, ne inde diſcedant prius, quam Troja capta ſit. Poſtquam in fanum ventum eſt, inter ſe Achilles & Calchas reſponſa contulerunt: gaudentes hoſpitio, amicitiam confirmant, una Athenas proficiſcuntur & perveniunt. Achilles eadem in concilio refert. Argivi gaudent, Calchantem ſecum recipiunt,

NOTÆ.

Dictys.

1. *Ex Orchomeno.*] Lege ex *Ormeno*, & vide notata apud Dictyn, ubi idem error inoleverat

2. *Antiphus & Amphimacus ex Elide.*] Amphimachus quidem ex Elide, ſed eum jam ſupra Dares commemoravit. Et falſum eſt Antiphum ex Elide veniſſe. Antiphum cum Phidippo conjungit Homer. Aitque eos ex inſulis Niſyro, Carpatho, Caſo, Co, duxiſſe naves triginta. Ita & Dictys. Neque tamen hic aliquid tentandum eſt, nullus enim hic ineſt tam craſſus error qui ab ipſo auctore proficiſci non poſſit.

3. *Ex lariſſa.*] Imo potius ex *argiſſa* Et ita reſcribendum. Homer.

οἱ δ' Ἄργισσαν ἔχον. Qui Argiſſam habebant.

Vide notata apud Dictyn.

4. *Diomedes Euryalus & Sthenelus.*]Homerum ſequitur qui tres illos conjungit.

5. *Navibus* XXI.) Viginti duo Homerus & Dictys.

Γουνεὺς δ' ἐκ Κύφου ἦγε δύω καὶ εἴκοσι νῆας.
I. Guneus ex Cypho ducebat duas & viginti naves,

6. *Navibus* XI.] Quadraginta Homer. & Dictys.

7. *Naves numero* MCCII.] De ſumma hac vide apud Dictyn.

8. *Poſtquam Athenas convenereunt.*] Solus quod ſciam Dares ait duces Græcorum Athenas conveniſſe.

9. *Audivit quia hoſtes parati ſunt.*] Elegantia hujus ſæculi pro *audivit hoſtes paratos eſſe.*

10. *Calchas Theſtore natus.*] Quare Calchas Theſtorides Homero.

11 *Et pro Phrygibus à ſuo populo miſſus.*] Calchantem hic Phrygium facit Dares ut neſcio quam hiſtoriam compingat. Sed illum Porphyrius apud Euſtathium ex Euboea natum dicit & Abantis apogonum.

classem solvunt. Quum eos tempestates ibi retinerent, Calchas ex augurio respondit ut primum [1] revertantur in Aulidem, ut Dianæ sacrificent. Profecti perveniunt. [2] Agamemnon Dianam placat, dicitque sociis classem solvant, ad Trojam iter faciant. Utuntur duce Philocteta, [3] qui cum Argonautis ad Trojam ierat. Deinde applicant classem [4] ad oppidum, quod sub imperio Priami regis erat, & id expugnant: prædaque facta, proficiscuntur: veniunt Tenedon, ibique omnes occidunt. Agamemnon prædam dividit, concilium vocat. Inde legatos ad Priamum mittit, si vellet Helenam, & prædam quam Alexander fecit, restituere. Legati leguntur Diomedes & Ulysses, ad Priamum proficiscuntur. Dum legati mandato parent, [5] mittuntur Achilles & Telephus ad deprædandum Mysiam. Ad Teuthrantem regem veniunt, prædamque faciunt. Teuthras cum exercitu supervenit, quem Achilles fugato exercitu vulneravit: quem jacentem Telephus clypeo protexit, ne ab Achille interficeretur; commemorans hospitium inter se eo tempore quo Telephus adhuc puer, à patre Hercule progenitus, à Teuthrante rege hospitio receptus est. [6] Diomedem ferunt cum equis potentibus venantem & feris ab Hercule interfectum, Teuthranti regnum reddidisse totus: ob hoc [7] ejus filium Telephum ei suppetias venisse. Quod quum Teuthras intelligeret, se eodem vulnere mortem effugere non posse, regnum suum vivus Telepho tradidit, & eum regem ordinavit. Tum regem Teuthrantem Telephus magnifice sepelivit. Suadet ei Achilles ut novum regnum conservet, & plus multo exercitum adjuturum, si commeatu tot annis quibus morati fuerint de eodem regno eos adjuvet, quam si ad Trojam eat. Itaque Telephus remanet. Achilles cum magna præda ad exercitum Tenedon revertitur. Agamemnoni rem gestam narrat: Agamemnon approbat laudatque. Interea legati missi ad Priamum veniunt: Ulysses Agamemnonis verba refert, postulat ut Helena & præda reddatur, satisque fiat regi,

NOTÆ.

1. *Revertantur in Aulidem.*] Atqui ex Athenis profecti non ex Aulide. Cur igitur eos ait in Aulidem reverti?

2. *Agamemnon Dianam placat.*] Optime sacrificium Iphigeniæ obliviscitur, Homerum sequutus qui nullam illius mentionem fecit.

3. *Qui cum Argonautis.*] Philoctetam inter Argonautas numerat etiam Hyginus.

4. *Ad oppidum.*] Nescio quale oppidum hic dicat. In ipso littore fuisse necesse est. Sed nugatur Dares.

5. *Mittuntur Achilles & Telephus ad, &c*] Omnino aliter hæc narrat Dictys qui multo verior. Illum vide lib. 2.

6 *Diomedem ferunt cum equis potent. v. & f.*] Hic Diomedes Martis & Cyrenes filius fuit, Thraciæ rex, quem poëtæ fabulati sunt equas habuisse carnibus humanis vescentes. Illum Hercules interfecit, vide Apollodor. lib 2. & Hygin. Fabulam equarum historiæ accommodare nititur Dares cum ait equas illas potentes & feras fuisse. Sed aliter Palæphatus qui scribit Diomedem ita equos adamasse ut omnia sua in eorum alimentum consumpserit. Quare postea ejus amici equos illos hominivoros appellarunt unde orta fabula. Alii etiam eam aliunde natam dicunt.

7. *Ejus filium Telephum & supp.*] *Ejus,*

ut pacifice

ut pacifice discedant. Priamus injurias Argonautarum commemorat, patris interitum, Trojæ expugnationem, & Hesionæ sororis servitutem. Denique Antenorem legatum quum miserit, quam contumeliose ab eis tractatus sit. Pacem repudiat, bellum indicit, Græcorum legatos de finibus repelli jubet. Legati in castra Tenedon revertuntur, renunciantes responsum. Res consultu geritur. Aderant vero ad auxilium Priamo ductores hi cum exercitibus suis, quorum nomina & provincias insinuandas esse duximus. [1] De Zelia, Pandarus, [2] Amphion, Adrastus. [3] De Colophonia, Mopsus, [4] Cares, Nastes, Amphimachus. De Lycia, Sarpedon, Glaucus. [5] De Larissa, Hippothous & Copesus. De Ciconia, Euphemus. De Thracia, [6] Pyrus & Acamas Antiphus & Mesthles de Mæonia. Ascanius & Phorcys de Ascania. De Paphlagonia Pylæmenes. [7] De Æthiopia Perses & Memnon. De Thracia [8] Rhesus & Archilochus. [9] De Adrestia, Adrastus & Amphius. [10] De Alizonia, Epistrophus. [11] His ductoribus & exercitibus, qui parabantur, præfecit Priamus principes & ductores, Hectorem, Deiphobum, Alexandrum, Troilum, Æneam, Memnonem. Dum Agamemnon consulit de tota re, [12] ex Cormo advenit Nauplii filius Palamedes, cum navibus triginta: ille se excusavit, morbo affectum Athenas venire non potuisse: qui advenerit, quum primum potuerit. Gratias agunt, rogantque eum in consilio esse. Deinde quum Argivis non constaret, [13] exeundi ad Trojam clam noctu an interdiu fieret, Palamedes suadet & rationem addit,

NOTÆ.

id est, *Herculis*, *ei*, id est, *Teuthranti*.

1. *De Zelia Pandarus.*] Homerum sequitur Dares. Vide notata ad Dictyn.

2. *Amphion Adrastus.*] Ait Amphionem & Adrastum ex Zelia venisse, quos Homerus ex Adresteia. Vide apud Dictyn. Qui Amphionem vocat *Amphium* ex Homero.

3. *De Colophonia Mopsus.*] At Mopsum inter duces Græcorum numerat Dictys. Sed is neque Græcis neque Trojanis affuit ut ex veteribus constat.

4. *Cares, Nastes, Amphimachus.*] Totus hic locus ita disponendus est. *De Colophonia Mopsus. Cares, Nastes Amphimachus.* Nastes & Amphimachus Cares, i. Ex Caria neque enim viri proprium.

5. *De Larissa Hippothous & Copesus.*] Nescio unde *Copesum*, hic vocat quem Homerus *Pylaum*.

Τῶν ἦρχ' Ἱππόθοός τε, Πύλαιός τ' ὄζος Ἄρηος.

I. His imperabant Hippothous & Pylaus ramus Martis.

6 *Pyrus & Acamas.*] Piros Πείρως vocant Homer. & Dictys.

7. *De Æthiopia Perses & Memnon.*] De hoc Perse nihil apud alios auctores inveni.

8. *Rhesus & Archilochus.*] Dares hic Archilochum cum Rheso conjungit, quem Homer. Cum Ænea socium, Antenorisque filium facit.

9 *De Adresteia Adrastus & Amphius.*] Sed supra Amphionem & Adrastum memoravit cum Pandaro ex Zelia.

10. *De Alizonia Epistrophus.*] Cum Odio. Homer. Dictys.

11. *His ductoribus.*] Asium Hyrtacidem præterit & Pyrechmem, Chromin & Ennomon. Quos vide apud Dictyn ex Homero.

12 *Ex Cormo.*] Cormi quod sciam nemo meminit.

13. *Exeundi ad Trojam c. n. i. f.*] Ita distinguendus hic locus, *Deinde cum Argivis non constaret exeundi ad Trojam clam noctu an interdiu fieret.* Vt subintelligatur *consilium* cum Argivis non constaret consi-

luce ad Trojam exſcenſionem fieri opo tere, & [1] manum hoſtium deduci. Itaque omnes ei aſſentiunt: conſulto Agamemnonem præficiunt. Legatos ad Myſiam, ceteriſque locis mittunt, ut exercitui commeatus ſupportandos curent, Theſidas Demophoontem, Athamantem, & [2] Anium. Deinde exercitum ad concionem convocat, collaudat, imperat, hortatur: monet diligenter, ut dicto obedientes eſſent. Signo dato naves ſolvunt, tota claſſis in latitudine accedit ad Trojam, littora Trojani fortiter defendunt. Proteſilaus in terram exſcenſionem facit, fugat, cædit. Cui Hector obviam venit, [3] & eum interfecit, ceteros perturbavit: unde Hector recedebat, ibi Trojani fugabantur. Poſtquam magna eædes utrinque facta eſt, advenit Achilles: is totum exercitum in fugam convertit, redegitque in Trojam. Nox prælium dirimit, Agamemnon exercitum in terram educit, caſtra facit. Poſtera die Hector exercitum ex urbe educit, & inſtruit. [4] Agamemnon contra clamore magno occurrit: prælium acre & iracundum fit: fortiſſimus quiſque in primis cadit. [5] Hector Patroclum occidit, & eum ſpoliare parat. [6] Merion eum ex acie ne ſpoliaretur eripuit. [7] Hector Merionem perſequitur & occidit. Quem quum ſimiliter ſpoliare vellet, advenit ſuppetias Mneſtheus, Hectoris femur ſauciat: ſaucius quoque multa millia occidit: & perſeveraſſet Achivos mittere in fugam, niſi obvius illi Ajax Telamonius fuiſſet; cum quo dum congrederetur, [8] cognovit eum eſſe de ſanguine ſuo, erat enim de Heſiona ſorore Priami natus. Quo pacto Hector à navibus ignem removeri juſſit, & utrique ſe invicem muneraverunt, & amici diſceſſerunt. Poſtera die Grajugenæ inducias petunt. Achilles Patroclum plangit, Gra-

NOTÆ.

lium exeundi ad Trojam, noctu ne id an interdin fieret, &c. Nihil aliud poſſum.

1. *Et manum hoſtium deduci.*] Dicit, opinor, hoſtes dividendos & ſeparandos eſſe. *Qu'il falloit leur faire faire diverſion*; Imo potius hoſtes eliciendos eſſe. *Qu'il falloit les attirer vers les vaiſſeaux.*

2. *Anium.*] De Anio vide quæ dicta ſunt ad Dictyn extremo lib primo.

3. *Et eum interficit.*] Proteſilaum ab Ænea interfectum dicit Dictys, eum vide.

4. *Agamemnon contra clamore magno.*] Ineptus ſcriptor de Græcis hic dicit quod Homerus de Trojanis. Trojanos enim Homerus cum ſonitu & clamore ad pugnam dicit procedere.

Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τ' ἴσαν ὄρνιθες ὥς.

I. Troes quidem cum clangore & clamore incedebant, ſicut aves.

Græcos vero cum ſilentio.

Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα πνείοντες Ἀχαιοί.

I. Illi vero ibant cum ſilentio robur ſpirantes Achivi.

Et Aſiaticos omnes in pugnis clamare teſtantur hiſtorici.

5. *Hector Patroclum occidit.*] In ſecunda pugna Patroclum occiſum fuiſſe dicit Dares contra omnem hiſtoriæ fidem.

6. *Merion eum.*] Hæc ex Homero accepit, ſed ea immutavit. Homerus enim Patroclum ab Hectore occiſum & Spoliatum dicit, poſtea advenifſe Menelaum Ajacem, Merionem, &c. Qui Patrocli cadaver Hectori adimerent, & ad Græcos referrent.

7. *Hector Merionem proſequitur & occidit*] Merionem in eadem pugna cum Patroclo ab Hectore occiſum dicit Dares. Quod ex Homero falſum eſt, qui nuſquam Merionis mortem narravit.

8. *Cognovit eum eſſe de ſanguine ſuo.*]

jugenæ ſuos. Agamemnon Proteſilaum magnifico funere effert, ceterosque ſepeliendos curat. Achilles Patroclo ludos funebres facit. Dum induciæ ſunt, Palamedes non ceſſat ſeditionem facere: indignum regem Agamemnonem eſſe qui exercitui imperet & indoctum dixit. Ipſe coram exercitu [1] multa ſua oſtendit ſtudia. Primo ſuam exſcenſionem, caſtrorum munitionem, vigiliarum circuitionem, [2] ſigni dationem, librarum ponderumque dimenſionem, exercituſque inſtructionem oſtendit. Hæc quum à ſe acta fuiſſent, non equum eſſe, [3] à paucis imperium datum Agamemnoni, eum omnibus qui poſtea conveniſsent, imperare: maxime quum omnes ingenium & virtutem ſpectaſsent in ducibus ſuis. Dum Achivi de imperio inter ſe viciſſim certant [4] prælium poſt biennium repetitum eſt. Agamemnon, Achilles, Diomedes, Menelaus exercitum educunt. Contra Hector, Troilus, Æneas occurrunt. Fit magna cædes, ex utraque parte fortiſſimi cadunt. [5] Hector Boëtem, [6] Archilochum, & [7] Prothenorem duces occidit: nox prælium dirimit. Agamemnon noctu omnes in conſilium vocat: ſuadet, hortatur, ut omnes in aciem prodeant, & maxime Hectorem perſequantur, qui de his aliquos duces occidit. Mane autem facto, Hector, Æneas, Alexander exercitum educunt. Omnes Achivi prodeunt. Fit magna cædes. Multa invicem millia Orco dimittuntur. Menelaus Alexandrum perſequi cœpit: quem reſpiciens Alexander, ſagitta Menelai femur transfigit. Ille dolore commotus, pariter cum Ajace Locro non ceſsat eum perſequi. Quos ut vidit Hector inſtantes fratrem ſuum perſequi, ſuppetias ei venit cum Ænea. Quem Æneas clypeo protexit, & ſecum de prælio ad civitatem adduxit. Nox prælium dirimit. Achilles cum Diomede poſtera die exercitum educit. Contra Hector & Æneas. Fit magna cædes. Hector [8] Orcomeneum, Palamenem, [9] Epi-

N o t æ.

Tota hæc hiſtoria de cognitione Ajacis & Hectoris à Darete conficta

1. *Multa ſua oſtendit ſtudia.*] *Ses recherches, ſes découvertes.* De iis ſupra apud Dictyn.

2. *Signi dationem.*] Gallice, *le mot.*

3. *A Paucis imperium datum Agamemnoni.*] Oratio non procedit niſi hic aliquid ſubintelligas, ait enim non æqnum eſſe Agamemnonem omnibus qui poſtea conveniſſent imperare, cum ei à paucis imperium datum ſit, &c. Sed illud Dares contra hiſtoriæ fidem adducit nempe Agamemnonem à paucis ducem electum, cum alii auctores tradant eum ab omni exercitu creatum ducem. De qua re apud Dictyn.

4. *Prælium poſt biennium.*] Græcorum patientiam demiror qui inducias biennii Trojanis concederent.

5. *Hector Boetem.*] Hic *Boetes* mihi ignotus eſt. Homer. quidem in Odyſſ. Eteoneum quemdam nominat Menelaî famulum quem Boethis ſive Boethi filium dicit. Sed hic Boetes alius forſan.

6. *Archilocum.*] Ejus mortem nuſquam narrat Homer.

7. *Prothenorem.*] Sed eum Homerus à Polydamante occiſum refert Iliad. ξ.

8. *Orcomeneum, Palamenem.*] Qui ambo æque mihi ignoti ſunt. Vix etiam puto *Orcomeneum* viri proprium unquam fuiſſe.

9. *Epiſtrophum, Schedium.*] Qui ambo Phocenſium duces fuerunt. Schedium quidem ab Hectore occiſum narrat Homer. Iliad. ρ. Sed nihil de Epiſtropho.

ſtrophum, Schedium, [1] Elpenorem, [2] Dorium, [3] Polyxenum, duces fortiſſimos occidit: Æneas [4] Amphimachum, & Nireum: Achilles [5] Euphemum, Hippothoum, [6] Pyleum, [7] Aſterium: Diomedes [8] Xanthippum, Meſthlem. Agamemnon ut vidit fortiſſimos cecidiſſe, pugnam revocavit. Trojani læti in oppidum revertuntur. Agamemnon ſollicitus, duces in conſilium convocat: hortatur ut viriliter pugnarent, neque deſiſterent, quoniam major pars ex ſuis ſuperata ſit; ſperare ſe exercitum ex Myſia quotidie ſuperventurum. Poſtera die Agamemnon totum exercitum, & omnes duces in pugnam prodire coëgit. Contra Trojani. Fit magna cædes, acriter utrinque pugnatur, multa millia hinc & inde cadunt: nec diff.rebatur pugna, ita ut continuis octuaginta diebus pugnatum ſit. Agamemnon ut vidit multa millia quotidie cadere, nec ſufficere mortuos ſine intermiſſione funerari, miſit legatos Ulyſſem & Diomedem ad Priamum, [9] ut inducias in triennium peterent, ut ſuos funerare poſſet, & vulneratos curare, & naves reficere, & exercitum reparare, commeatuſque comparare. [10] Ulyſſes & Diomedes noctu legati vadunt: occurrit illis Dolon ex Trojanis. Qui quum interrogarentur, quid ita armati noctu ad oppidum veniſſent; dixerunt ſe ab Agamemnone legatos ad Priamum miſſos. Quos ut Priamus audivit veniſſe, & deſiderium ſuum expoſuiſſe, in conſilium omnes duces convocat. Quibus refert legatos veniſſe ab Agamemnone, & inducias ad triennium petere. Hectori ſuſpectum videtur, quod tam longum tempus poſtulaſſent: Priamus dicere imperat, quid cuique videatur: omnibus placitum eſt, inducias in triennium dari. Interim Trojani mœnia renovant, ſuos ſaucios curant, cum ingenti honore ſuos quiſque funerat. Tempus pugnæ ſuper-

NOTÆ.

1. *Elpenorem.* [Sed Elpenorem Homerus Odyſſ. X. in domo Circes mortuum dicit cum è tecto decidiſſet.

2. *Dorium*] Neque apud Homerum, neque apud alios quoſuis Dorium invenias. Puto Daretem nomen urbis cum viri nomine confudiſſe. Dorium enim in Arcadia circa Alpheum alicubi. Strab. lib. 7. Ex Homero Iliad. β. Niſi potius pro *Dorium* ſcriptum fuiſſe dicas *Diorem*. Quem noſter ab Hectore occiſum, etſi illum Homerus à Piro Imbraſide. Iliad. δ. Et ita omnino corrigendum. Sic Dictis Scribit Diorem & Polyxenum ſatis impigre pugnantes vulneratos fuiſſe.

3. *Polyxenum.*] Agathenis filium. De ejus morte nihil Homerus.

4. *Amphimachum.*] Quem Homerus ab Hectore occiſum dicit Iliad. γ. De Nirei morte nihil Homerus.

5. *Euphemum*, *Hippothoum.*] Euphemi mortem tacet Homerus. Et Hippothoum ab Ajace Telamonio occiſum dicit Iliad. ρ. Vide apud Dictyn.

6. *Pyleum.*] Scrybendum *Pylæum*. Πύλαιος. Homero, qui ejus mortem tacet.

7. *Aſterium.*] *Aſterium* hic virum facit Dares quod re vera fuit oppidum Theſſaliæ Homer. Iliad. β.

8. *Xanthippum*, *Meſthlem* [Xanthippi nulla mentio neque apud Homerum neque apud alios. Fuit quidem olim Xanthippus Melanis filius ſed is ante Trojanam expeditionem à Tydeo occiſus fuit. Apollodor. lib. 2.

9. *Vt inducias in triennium peterent.*] Nihil intentatum reliquit Dares ut expeditionis Trojanæ decennium expleat. Qui poſt inducias biennii, de quibus jam ſupra, hic triennii alteras ponit.

10. *Vlyſſes & Diomedes noctu legati vadunt*

venit poſt triennium. Hector & Troilus exercitum educunt cum Ænea. Contra Agamemnon, Menelaus, Achilles & Diomedes occurrunt. Fit magna cædes. Hector in prima acie duces validiſſimos interficit. [1] Phidippum, Antiphum, [2] & Merionem. [3] Achilles Lycaonem, [4] Euphorbumque occidit. Ex cetera plebe multa millia hominum ex utraque parte cadunt: pugnatur acriter continuis diebus triginta. Priamus ut vidit multa millia hominum de ſuo exercitu cecidiſſe, [5] mittit legatos ad Agamemnonem, ut inducias peterent menſibus ſex. Et ex conſilii ſententia Agamemnon concedit inducias. Tempus pugnæ ſupervenit: acriter per duodecim duces pugnatur. Multi duces fortiſſimi hinc & inde cadunt, plurimi vulnerantur, plurimi in curatione moriuntur. Agamemnon mittit ad Priamum legatos, ut inducias triginta dierum poſtulent, ut funerare mortuos poſſit. Priamus conſulte facit, annuitque. At ubi tempus pugnæ ſupervenit, Andromacha uxor Hectoris in ſomnis vidit, ne Hector in pugnam procederet: & quum ad eum viſum referret, Hector muliebria verba abjicit. Andromacha mœſta ad Priamum miſit, ut illi prohibeat ne ea die pugnaret. Priamus Helenum, Alexandrum, Troilum, Æneam & Memnonem jubet accerſi, ut illi in pugnam prodirent: in pugnam miſit. Hector ut iſta cognovit, multum increpans Andromacham, arma ut proferret popoſcit, nec retineri ullo modo potuit. Mœſta Andromacha ſummiſſis capillis [6] Aſtyanactem filium protendens ante pedes Hectoris eum revocare non potuit. Tunc planctu femineo oppidum concitat, ad Priamum in regiam currit, refert quid in ſomnis viderit, & Hectorem velle in pugnam prodire, nec poſſe projecto ad genua filio ſuo revocari. Priamus omnes in pugnam prodire juſſit, & Hectorem retinuit. Agamemnon, Diomedes, Achilles, Ajax Locrus, ut videre Hectorem non prodiſſe, acriter pugnaverunt, multoſque duces Trojanorum

NOTÆ.

occurrit illis Dolon.] Hiſtoriam Vlyſſis & Diomedis hic immutat Dares. Illi enim noctu ad Trojanorum caſtra ſpeculatores miſſi, Dolonem exceperunt qui à Trojanis ſpeculator etiam mittebatur. Vide apud Dictyn.

1. *Phidippum & Antiphum.*] Eos Homerus interfectos fuiſſe non tradit.

2. *Et Merionem.*] Sed jam ſupra p. 173. *Hector Merionem perſequitur & occidit.*

3. *Achilles Lycaonem.*] Ita Homerus Iliad. φ. Lycaon autem Priami filius fuit.

4. *Euphorbumque.*] Sed eum Homerus à Menelao interfectum dicit Iliad. ρ. Circa cadaver Patrocli.

Τόφρα δέ οἱ Μενέλαος ἀρήϊος Ἀτρέος υἱὸς,
Πατρόκλῳ ἐπιβὰς, Τρώων τὸν ἄριστον ἔπεφνε
Πανθοΐδην Εὔφορβον.

I. Interim autem Menelaus bellicoſus Atrei filius,
Patroclum deffendens, Trojanorum fortiſſimum occidit,
Panthoiden Euphorbum.

5. *Mittit legatos ad Agamemnonem.*] Nota ineptiſſimum hunc ſcriptorem, ita narrationem ſuam inſtituiſſe ut Græcos & Trojanos per vices inducias petentes inducat.

6. *Aſtyanactem filium protendens.*] Hic Dares conjungit quæ Homerus narravit Iliad. X. Et in iis etiam quædam immutat. Homerus enim Iliad. Z. Andromacham inducit cum parvulo Aſtyanacte Hectorem deprecantem ne in pugnam

occiderunt. Hector ut audivit tumultum in bello, & fine se Trojanos laborare, prosiliit in bellum. Statimque [1] Ejoneum obtruncat, [2] Iphinoum sauciat [3] Leonteum occidit, [4] Stheneli femur jaculo figit. Quem ut Achilles respexit & tot acerrimos duces ab eo interfectos, animum in illum dirigebat, ut illi obvius fieret. Considerabat enim Achilles, nisi Hectorem occideret, plures de Græcorum numero ejus dextera perituros. Multa millia hominum interea trucidantur. [5] Acre prælium collidtur. Hector [6] Polypœtem ducem fortissimum occidit: & quum spoliare cœpisset, Achilles supervenit. Fit pugna major, & clamor ab oppido & à toto surgit exercitu. Hector Achillis femur sauciat. Ille dolore accepto, magis eum persequi cœpit, nec destitit nisi occideret. Quo interemto Trojanos in fugam vertit, & maxima cæde eos usque ad portam fugavit. [7] Cui tamen Memnon fortissime restitit, & acriter inter se certaverunt: læsi utrique discesserunt. Nox prælium dirimit. Achilles de bello saucius redit. Noctu Trojani Hectorem lamentantur. Postera die Troilus Trojanos educit contra Græcorum exercitum. Agamemnon exercitum consulit, suadetque inducias duorum mensium postulari, quisque ut suos sepelire possit. Legati ad Priamum proficiscuntur: [8] desiderium prosecuti sunt, duorum mensium inducias accipiunt. [9] Priamus Hectorem suo more ante portam sepelivit, cui ludos funebres facit. Dum induciæ sunt, Palamedes iterum non cessat de imperio conqueri. Itaque Agamemnon seditioni cessit & dicit se de hac re libenter facturum, ut quem vellent Imperatotem præficerent. Postera die populum ad concionem vocat: negat se unquam cupidum imperii fuisse: animo æquo se recipere si vellent dare: se libenter cedere: satis sibi esse dum hostes ulciscatur, & parvi facere cujus id ope fiat. Jubet dicere, si cui quid placeat. Palamedes procedit, suum ingenium ostendit. [10] Itaque Argivi

NOTÆ.

prodiret. Et Iliad. X: Priamum Hecubamque prohibere Hectorem annirentes ue contra Achillem procederet.

1. *Eioneum obtruncat.*] At in expeditione Trojana nullius Eionei usquam mentionem ullam factam iuvenias Fuit quidem Eioueus Rhesi pater, sed is Trojæ non affuit, & si affuisset, Taojanorum partes sequutus esset.

2. *Iphineum sauciat.*] Sed Homerus eum à Glauco occisum dicit ipso initio Iliad. η.

3. *Leonteum occidit.*] Ex Homero falsum est, qui post interemptum Hectorem Leonteum disco certantem inducit Iliad. ψ

4. *Steneli femur jaculo.*] Hoc non alibi legas.

5. *Acre prælium colliditur.*] Nove dictum, opinor, *collidere prælium*.

6. *Polypoetem.*] Sed eum Homerus post ademprum Hectreem disco certantem inducit. Iliad. ψ.

7. *Cui tamen Memnon.*] Sed alii Memnonem multo ante ab Achille occisum dicunt. Vide apud Dictyn.

8. *Desiderium prosequuti sunt.*] Id est, *exposuere desiderium suum*. Nolim tamen hoc imitari.

9. *Priamus Hectorem.*] Solus hoc dixit Dares, ut aliis omnibus adversaretur qui tradunt Hectoris cadaver ab Achille raptatum, &c. Vide Dictyn.

7. *Itaque Argivi Imperium ei tradunt.*] Id contra veram sententiam Dares scripsit. Sed de hoc jam multa apud Dictyn.

imperium ei tradunt. Palamedes Argivis gratias agit, imperium accipit, administrat. Achilles vituperat imperii commutationem. Interea [1] induciæ exeunt. Palamedes ornatum paratumque exercitum educit, instruit, hortatur. Contra idem facit Deiphobus: pugnatur acriter à Trojanis. Sarpedon Lycius cum suis impressionem in Argivos facit, cædit, prosternit multos. [2] Ei obvius fit Tlepolemus Rhodius: sed diu stando & pugnando [3] male vulneratus cadit. Succedit [4] Perses Admestæ filius, prælium restituit: diuque cum Sarpedone cominus pugnando, occiditur. Sarpedon quoque multatus rediit. Itaque per aliquot dies prælia fiunt. Utrinque ductores occiduntur, sed plures à Priamo. Trojani mittunt legatos, inducias petunt, ut mortuos sepeliant, saucios curent. [5] Palamedes Agamemnonem legatum mittit ad Thesidas, Demophoontem & Athamantem, quos legatos Agamemnon præfecerat, ut commeatus compararent, & frumentum de Mysia à Telepho acceptum supportarent Ut eo venit, seditionem Palamedis narrat. Illi moleste ferunt. Agamemnon dicit se moleste non ferre, sua voluntate id factum esse. Interea Palamedes naves comparandas curat, castra munit, turribus circundat. Trojani exercitum exercent, murum diligenter resarciunt, fossas & vallum diligenter addunt, ceteraque componunt. Postquam dies anni venit quo Hector sepultus est, Priamus & Hecuba & Polyxena, ceterique Trojani [6] ad sepulcrum ejus profecti sunt. Quibus obvius fit Achilles, Polyxenam contemplatur, figit animum, amare eam vehementer cœpit. Tunc ardore impulsus, odiosam vitam in amore consumere cœpit, & ægre ferebat ademtum imperium Agamemnoni, sibique Palamedem præpositum. Amore cogente, Phrygio servo fidelissimo mandata dat ferenda ad Hecubam: & ab ea sibi uxorem poscit: hoc si fecerit, se cum suis Myrmidonibus domum rediturum. Quod quum ipse fecerit, ceterosque idem facturos. Servus proficiscitur, ad Hecubam

Notæ.

1. *Induciæ exeunt.*] Nescio an Latine dici possit *induciæ exeunt* pro *induciæ finiuntur* neque enim Latine dicerem *exit dies* pro eo quod Catullus dixit *abit dies*.

2. *Ei obvius fit Tlepolemus Rhodius.*] Mutavit ex Homero Iliad ε.

Τληπόλεμον δ' Ἡρακλείδην, ἠΰν τε μέγαν τε,
Ὦρσεν ἐπ' ἀντιθέῳ Σαρπηδόνι μοῖρα κραταιή.

Tlepolemum vere Heraclidem fortemque magnumque,
Impulit adversus Divinum Sarpendonem fatum violentum.

3. *Male vulneratus.*] Id est, *Maxime vulneratus.*

4. *Perses Admestæ filius.*] Sed supra Persem quemdam Memnonis socium inter eos qui Trojanorum partes sequebantur, annumeravit, quomodo igitur hic ineptus scriptor eum ait Tlepolemi vices suscepisse & contra Sarpedonem pugnasse? Nulla certe pagina ubi non Daretis judicium requiras.

5. *Palamedes Agamemnonem legatum mittit.*] Rerum vicissitudines mirare lector.

——— *Hunc apicem rapax,*
Fortuna cum stridore acuto,
Sustulit, hic posuisse gaudet.

Agamemnon immensi exercitus modo rex, nunc Palamedis legatus. O sana mens!

6. *Ad sepulchrum ejus profecti sunt.*] Nota morem. Anno redeunte & eodem

venit, mandata dicit: Hecuba respondit se velle, sed si Priamo viro suo placeat: dum ipsa cum Priamo agat, servus reverti jubetur: servus quod egisset Achilli nunciat. Agamemnon cum magno commeatu ad castra revertitur. Hecuba cum Priamo [1] de conditione Achillis loquitur. Priamus respondit, fieri non posse: non ideo quod eum affinitate indignum existimet; sed si ei dederit, & discesserit, ceteros non discessuros: & iniquum esse, filiam suam hosti jungere. Quapropter si id fieri vellet, pax perpetua fiat, & exercitus discedat, fœderis jura sanciantur. Si id factum sit, se ei libenter filiam daturum. Itaque quum servus ad Hecubam missus esset ab Achille, [2] eadem Hecuba quæ cum Priamo egerat servo dicit: servus Achilli nunciat: Achilles vulgo quæritur, unius mulieris Helenæ causa totam Græciam & Europam advocatam esse, tanto tempore tot millia hominum periisse, tot pericula adiri, libertatem in ancipiti esse: [3] unde fieri pacem debere, exercitus recedere. Annus circumactus est. Palamedes exercitum educit, instruit. Deiphobus contra. Achilles iratus in prælium non prodit. Palamedes occasionem nactus, impressionem in Deiphobum facit, [4] & eum obtruncat: prælium acre insurgit, ab utrisque partibus multa millia hominum cadunt. Palamedes in prima acie versatur: hortaturque ut prælium fortiter gerant. Contra eum Sarpedon Lycius occurrit, [5] eumque Palamedes interficit. Eo facto lætus in acie versatur. Cui exsultanti & glorianti [6] Alexander Paris sagitta collum transfigit. Phryges animadvertunt, tela conjiciunt, atque ita Palamedes occiditur. Rege occiso, Argivi cedunt, Trojani persequuntur, castra oppugnant, naves incendunt, cuncti impressionem faciunt, turpiter Achivi terga vertunt, in castra confugiunt. Achilli nunciatum est: dissimulat. [7] Ajax Telamonius fortissime defendit: nox prælium dirimit. Argivi in castris Palamedis scientiam, æquitatem, bonitatem, clementiam lamentantur. Trojani Sarpedonem & Deiphobum deflent. Nestor qui major erat natu noctu duces in consilium evocat, suadet, hortatur, uti imperatorem præficiant, & si eis videatur, eundem Agamemnonem minima cum discordia fieri posse. Item commemorat, quod dum is summus imperator esset, res prospere gestæ sint, & satis felicem exercitum fuisse: si cui quid aliud videatur, dicere suadet. Omnes assentiunt, Aga-

NOTÆ.

die ad mortui sepulchrum conveniunt.

1. *De conditione Achillis.*] Hic proprie loquitur, id est de conditione ab Achille oblata. Conditio autem proprie est quædam nuptiarum pactio.

2. *Eadem Hecuba quæ cum Priamo.*] Hecuba servo dicit eadem quæ cum Priamo egerat.

3 *Unde*] Id est, quare.

4. *Et eum obtruncat*] Ab aliis omnibus discedit qui scribunt Deiphobum à Menelao occisum. Vide apud Dictyo.

5. *Eumque Palamedes interficit.*] Sed alii omnes eum à Patroclo occisum dicunt. Vide Homer. Iliad. Π. Adi apud Dictyo.

6. *Alexander Paris sagitta corpus transfigit.*] Nusquam alibi legere possis ab Alexandro Palamedem vulneratum & deinde ita occisum. Sed de ejus morte. Vide apud Dictyo.

7. *Ajax Telamonius fortissime defendit.*]

memnonem

Memnonem summum imperatorem præficiunt. Postera die Trojani ex oppido læti in aciem prodeunt. Agamemnon contra exercitum educit: prælio commisso uterque exercitus inter se fugantur: postquam major pars diei transiit, procedit in primis Troilus, cædit, devastat, Argivos in castra fugat: postera die Trojani exercitum educunt: contra Agamemnon. Fit magna cædes, uterque exercitus inter se pugnant, prælium acre fit. Multos duces Argivorum Troilus interfecit. Pugnatur continuis diebus septem. Agamemnon inducias petit in duos menses. Palamedem magnifico funere effert, ceterosque duces ac milites utrique sepeliendos curant. Agamemnon dum induciæ sunt, mittit ad Achillem, Nestorem, Ulyssem, Diomedem, ut rogarent illum in bellum prodire. Abnegat Achilles mœstus, quod jam destinaverat in bellum non prodire, ob id quod promiserat Hecubæ, se minus pugnaturum, eo quod Polyxenam valde amabat. Cœpit male eos accipere qui ad se venerant: dicens perpetuam pacem fieri oportere: tanta pericula unius mulieris causa fieri, libertatem periclitari, [1] tanto tempore diffidere, pacem expostulat, pugnam renuit. Agamemnoni renunciatur, quid cum Achille actum sit, illum pertinaciter negare. Agamemnon omnes duces in consilium vocat, exercitum consulit, quid fieri debeat, imperat dicere quid cuique videatur. Menelaus hortari cœpit fratrem suum, ut potius exercitus in pugnam prodeat, nec debere terreri, si Achilles se excusaverit: se tamen persuasurum ei ut prodeat in bellum, [2] nec vereri si noluerit. Commemorat, Trojanos non habere alium virum tam fortem quam Hector fuit. Diomedes & Ulysses dicere cœperunt, Troilum non minus fortem virum esse quam Hectorem: sieque Menelao resistentes bellum geri prohibebant. Calchas ex augurio respondit, debere pugnare, nec curare quod modo superiores Trojani fuerint. Tempus pugnæ supervenit. Agamemnon, Menelaus, Diomedes, Ajax, exercitum educunt: Contra Trojani: Fit magna cædes, pugnatur acriter, uterque exercitus inter se sæviunt. Troilus Menelaum sauciat, multos interficit, Argivos in castra fugat; nox prælium dirimit. Postera die Troilus & Alexander exercitum educunt. Contra omnes Argivi prodeunt: acriter utrinque pugnatur. Troilus Diomedem sauciat: in Agamemnonem impressionem facit, necnon faciem ipsius sauciat, Argivos cædit. Per aliquot dies pugnatur acriter, multa millia hominum ex utraque parte trucidantur. Agamemnon ut vidit majorem partem exercitus se quotidie amittere, neque sufficere posse, [3] mittit inducias petere in sex menses. Priamus concilium cogit, indicat Argivorum legationem. Troilus negat dari tam longo tempore inducias,

NOTÆ.

Ex Homero & Dicty mutato tantum tempore.

1. *Tanto tempore diffidere.*] Id est tanto tempore insumpto se de summa rei desperare.

2. *Nec vereri si noluerit.*] Gall. *Et qu'il ne craignoit point qu'il ne voulut pas. Il ne craignoit point qu'il refusast.* Sed nolim hoc imitari.

3. *Mittit inducias petere.*] *Petere* pro

[1] ſed potius impreſſionem fieri, naves incendi. Priamus quid cuique videatur, dicere imperat. Omnibus placitum eſt, debere fieri quod Argivi petunt: tunc fiunt induciæ in ſex menſes. Agamemnon honorifice ſuos ſepeliendos curat: Diomedem, Menelaum ſaucios curat. Trojani æque ſuos ſepeliunt. Dum induciæ ſunt, Agamemnon ex conſilii ſententia ad Achillem cum Neſtore proficiſcitur, ut rogaret eum in bellum prodire. Achilles triſtis negare cœpit ſe proditurum, [ſed pacem peti oportere, [2] conqueri: ſed tamen, quod Agamemnoni nihil negare poſſit, quum tempus pugnæ ſuperveniſſet, [3] ſe milites ſuos miſſurum: ipſum excuſatum haberet [4] quod ſe abſtineret à pugna. Agamemnon ei gratias agit. Tempus pugnæ ſupervenit, Trojani exercitum educunt. Contra Argivi prodeunt. Achilles Myrmidones inſtruit, ad Agamemnonem paratos mittit, fit pugna major: acriter ſævitur. Troilus enim in prima acie Argivos cædit, Myrmidones perſequitur: impreſſionem facit in caſtra: multos occidit: plurimos ſauciat. Ajax Telamonius obſtitit. Trojani victores in oppidum revertuntur. Poſtera die Agamemnon exercitum educit: omnes duces & Myrmidones prodeunt. E contra Trojani læti in aciem prodeunt. Prælio commiſſo uterque exercitus inter ſe dimicant: acriter per aliquot dies pugnatur: multa millia hominum ex utraque parte cadunt. Troilus Myrmidones perſequitur, ſternit, fugat. Agamemnon ut vidit plures ex ſua parte occiſos, inducias in dies triginta petit, ut ſuos funerare poſſit. Priamus inducias dedit, ſuos quiſque ſepeliendos curat. Tempus pugnæ ſupervenit. Trojani exercitum educunt. Contra Agamemnon omnes duces in pugnam cogit. Prælio commiſſo fit magna cædes: acriter ſæviunt. Poſtquam primum tempus diei tranſiit, [5] prodit in prælio Troilus, cædit, proſternit. Argivi fugam cum clamore fecerunt. Achilles ut vidit Troilum ita ſævire, & Argivis inſultare, ſimulque ſine intermiſſione proſternere, Argivos laborare proſiluit in bellum. Eum continuo Troilus [6] præcipit, & ſauciat. Achilles de prælio ſaucius redit: pugnatur continuis diebus ſex. Die ſeptimo dum uterque exercitus prælio commiſſo fugaretur, Achilles qui aliquibus diebus vexatus in pugnam non prodierat, Mirmidones inſtruit. Hortatur, alloquitur ut fortiter impreſſionem in Troilum faciant. Poſtquam major pars diei

NOTÆ.

petitum. Virg.

Suſpenſi Eurypylum ſcitatum oracula Phœbi mittimus.

1. *Sed potius impreſſionem fieri.*] Sic pagina ſequenti. *Negare cœpit ſe proditurum, ſed pacem peti oportere.* Ubi deeſt verbum contrariæ ſignificationis verbo negare nempe *dicit*, *imperat*. De quo ſequendi modo abunde apud Dictyn.

2. *Conqueri.*] Repete *cœpit* à communi.

3. *Se milites ſuos miſſurum.*] Ex Homero immutatum apud quem Achilles quidem pugnare recuſat, ſed Myrmidones ſuos cum Patroclo in pugnam mittit.

4. *Quod ſe abſtineret à pugna.*] Brutus ad Atticum: *Ut ſe maledictis non abſtineat.* Livius lib. 8.

Alexandrum Romano bello fortuna abſtinuit.

5. *Prodit in prælio.*] Potius ſcribere debebat *in prælium*. Ut infra *proſiluit in bellum*.

6. *Præcipit.*] Id eſt præoccupat. Prior in eum tela conjicit.

transiit, [1] prodiit Troilus ex equo lætus. Argivi clamore magno fugam faciunt. Myrmidones supervenere, impressionem in Troilum faciunt, de quorum numero multi à Troilo occiduntur. Dum acriter præliatur, equus Troili saucius corruit, Troilum implicitum excutit. Eum Achilles cito adveniens occidit, & ex prælio trahere cœpit. Et subtraxisset, nisi Memnon eripuisset, & Achillem vulnere sauciasset. Achilles de prælio saucius redit. Memnon insequitur & cum multis impressionem facit. Ut respexit eum Achilles, restitit: curato itaque vulnere, & aliquantulum præliatus, [2] Memnonem multis plagis occidit, & ipse vulneratus ab eo ex prælio recessit. Postquam Persarum dux occisus est, & Trojanorum exercitus fusus est, reliqui in oppidum confugerunt, portasque clauserunt: prælium nox dirimit. Postera die à Priamo legati ad Agamemnonem missi sunt, ut inducias peterent: Agamemnon ex consilii sententia in dies XXX. inducias facit. Priamus Troilum, [3] & Memnonem magnifico funere effert: ceterosque milites utrique sepeliendos curant. Hecuba mœsta quod duo filii ejus fortissimi Hector & Troilus ab Achille interfecti essent, consilium muliebre temeratium iniit ad dolorem suum ulciscendum. Alexandrum filium accersit, orat, ut se & suos fratres ulciscatur, insidias Achilli faciat, & eum nec opinantem occidat: quoniam ad se miserit, & rogaverit ut sibi Polyxena in matrimonio daretur, se ad eum missuram Priami verbis, ut pacem fœdusque inter se firment, constituantque in fano Apollinis Thymbræi, ante portam: eo Achillem venturum, collocuturum: ibi insidias collocari: satis vitæ suæ esse si eum occiderit quod temerarius Alexander erat, cito se promisit facturum. Noctu ducuntur de exercitu fortissimi, & in fano Apollinis collocantur: signum accipiunt. Hecuba ad Achillem, Priami verbis, sicuti condixerat, nuncium mittit. Achilles lætus Polyxenam amans, postera die ad fanum se venturum constituit. Et insequenti die cum Antilocho filio Nestoris ad constiturum venit, simulque ut introivit in fanum, ex insidiis occurrunt. [4] Undique tela conjiciunt: eos Paris Alexander hortatur. Achilles cum Antilocho brachio sinistro cooperto, dextro ensem tenens, facit impetum. Achilles multos occidit. Alexander [5] Antilochum & Achillem [6] multis plagis confodit. Ita Achilles ex insidiis, nequicquam fortiter faciens animam amisit: quem Alexander auferri & volucribus projici jubet. Id ne fieret Helenus multa commemorans prohibet, & eos de fano ejici jubet, & suis tradi. Achillem & Antilochum in castra afferunt. Agamemnon Achillem magnifico funere effert: & ut sepulchrum

NOTÆ.

1. *Prodiit Troïlus ex equo lætus.*] E curru pugnasse Troïlum docet Virgil. Ejus locum vide Dictyn pag. 105.

2. *Memnonem multis plagis occidit.*] Aliter paulo Dictys quem vide lib. 4. pag. 102.

3. *Et Memnonem magnifico funere.*] Dictys scribit Trojanos cremati Memnonis reliquias urna conditas in patrium solum remisisse.

4. *Undique tela conjiciunt.*] Aliter hoc narrat Dictys quem vide pag. 107.

5. *Antilochum & Achillem.*] Sed Antilochum à Memnone occisum narrant, Homer. Dictys & alii omnes.

6. *Multis plagis.*] Dictys scribit geminato ictu Achillem confossum.

ei faciat, à Priamo inducias petit, ibique ludos funebres facit. Deinde concilium convocat: Argivos alloquitur, placet omnibus ut quid faciendo opus sit, dii consulantur. Mittunt continuo qui consulere debeant: [1] qui responsum accipiunt, per Achillis progeniem finem negotii fieri. Quum hæc nuncii retulissent, Ajax ait: Quum Achilli filius Neoptolemus supersit, eum opportere accersiri ad exercitum, ut patrem suum ulciscatur: tandemque placet Agamemnoni & omnibus consilium. [2] Datur negotium Menelao: hic [3] Scirum proficiscitur ad Lycomedem avum ejus: imperat ut nepotem suum mittat. Quod Lycomedes Argivis libenter concessit. Postquam induciæ exierunt, Agamemnon exercitum eduxit, instruit, hortatur. Contra Trojani prodeunt: prælium committitur. In prima acie Ajax versatur, clamore magno orto. Multi ex utraque parte cadunt. Alexander arcum tenens, multos interficit, Ajacis latus nudum figit. Ajax saucius per hostes persequi Alexandrum cœpit: nec destitit, nisi prosterneret. Ajax fessus vulnere in castra refertur. [4] Sagitta exempta statim moritur. [5] Alexandri corpus ad urbem refertur. Alexandro occiso, Diomedes magno animo in hostes impressionem facit. Phryges fessi in urbem confugiunt, quos Diomedes usque in urbem persequitur. Agamemnon exercitum circa oppidum duxit, & tota nocte circa murum obsedit, & curat ut alternis vicibus diligenter vigilias agant. Postera die Priamus Alexandrum in oppido sepelit, quem magno ululatu Helena prosecuta est, quoniam ab eo honorifice tractata sit. Quam Priamus & Hecuba ut filiam aspexerunt, & diligenter curavere, [6] quod nunquam despexisset Trojanos, [7] & Argivos desiderasset. Postera die Agamemnon cœpit exercitum ante portam instruere, & Dardanos in prælium provo-

NOTÆ.

1. *Qui responsum accipiunt.*] Alii scribunt Helenum edixisse Græcis fore ut per Neoptolemum Troja caperetur. Sophocl. in Philoctet. Tzetzes in Lycophr.

2. *Datur negotium Menelao.*] Ex Homero *Achilli*. Ex Sophocl. *Achilli & Phœnici*.

3. *Scyrum proficiscitur.*] Obiter monendus es, lector, Scyrum insulam mediam inter Eubœam & Lesbon olim fuisse. Unde animadvertas solennem tabularum Geographicarum errorem ubi Scyrus Eubœa proxima ponitur.

4. *Sagitta exempta statim moritur.*] Auctor argumenti in Sophoclis Ajacem ita scribit: *De morte Ajacis variant apud auctores sententiæ, alii aiunt à Paride vulneratum venisse in Castra sua sanguine defluentem: alii, Trojanis oraculum editum ut luto eum cœnoque peterent, ferro enim vulnerari non poterat, & hoc modo obiisse. Alii rursus eum sibi mortem conscivisse affirmant, quorum est in numero Sopocles.* Vide apud Dictyn. lib. 5.

5. *Alexandri corpus ad urbem.*] Alexandrum ab Ajace occisum dicit, nescio quos auctores sequutus, nam alii omnes scribunt eum à Philoctete interfectum fuisse vide apud Dictin. Solus quod sciam Hephæstion affirmat eum à Menelao in femore vulneratum interiisse.

6. *Quod nunquam despexisset Trojanos.*] Ex Homero constat Helenam nunquam Trojanos despexisse, ait enim Iliad. γ. ad Priamum.

Αἰδοῖός τέ μοί ἐσσι, φίλε ἑκυρὲ, δεινός τε.

I. Reverendusque mihi es, dilecte socer, timendusque.

7. *Et Argivos desiderasset.*] Ex Homero, id quoque multis locis. Et ipsa apud Euripidem in Troadibus ait se sæpius post

care. Priamus subsistere, urbem munire & quiescere [1] usque dum Pentesilea cum Amazonibus superveniret. Pentesilea postea supervenit, & exercitum contra Argivos eduxit, fit prælium ingens, per aliquot dies pugnatur. Argivi in castris opprimuntur. Cui vix Diomedes obstitit: alioqui castra vastasset, naves incendisset Argivorum, & universum exercitum devastasset. Prælio dirempto Agamemnon suos in castris retinet. Interim Pentesilea prodit, usque dum advenit Menelaus cum Neoptolemo. Neoptolemus ut advenit patris sui arma accipit, circa patris tumulum [2] lamentatur clamore magno. Pentesilea ex consuetudine aciem instruit, & prodit usque ad castra Argivorum. Prodit Neoptolemus, Myrmidones instruit, & contra educit. Agamemnon exercitum instruit: [3] acriter ambo concurrunt. Neoptolemus stragem facit: Pentesilea occurrit, fortiter cominus stetit. Dum per aliquot dies acriter pugnaverunt, ambo multos occiderunt. Pentesilea Neoptolemum sauciat. Ille dolore accepto, Amazonum ductricem [4] Pentesileam obtruncat. Eo facto totum exercitum Trojanorum in urbem fugat. Argivi cum exercitu murum circundant, ut foras Trojani exire non possent. Hæc postquam Trojani viderunt, Antenor, Polydamas, Æneas ad Priamum veniunt. Agunt cum eo, ut concilium vocet, de fortunis suis quid sit faciendum. Priamus concilium convocat: illi postulaverunt loquendi facultatem dari, jubet dicere eos quid desiderent. Antenor commemorat, principes defensores Trojæ Hectorem ceterosque natos ejus cum advenis ductoribus interfectos esse; magnos fortissimosque adhuc contra stare, Agamemnonem, Menelaum, Neoptolemum, non minus fortem quam pater ejus fuisset, Ulyssem, Nestorem, Diomedem, Ajacem Locrum, ceterosque quam plures summæ prudentiæ. Contra, Trojanos clausos & contritos esse. [5] Suadet potius, ut Helena his, & quæ Alexander obstulit reddantur, & pax fiat. Postquam multa verba de pace concilianda dixerunt [6] surgit Amphimachus filius Priami adolescens fortissimus: malisque verbis adortus est An-

NOTÆ.

mortem Paridis Troja egredi tentasse & Græcorum castra penetrare. Et eum etiam per funem è muris delaberetur à vigilibus in urbem retractam.

1. *Usque dum Penthesilea, &c.*] Sed ante ademptum Hectorem supervenisse Penthesileam supra narravit Dictys, ipsumque Hectorem ei obviam profectum, ab Achille per insidias interfectum.

2. *Lamentatur clamore magno.*] Vide apud Dictyn.

3. *Acriter ambo concurrunt.*) Vult dicere Agamemnonem & Neoptolemum una in hostes impetum fecisse.; Sed ita scribit tamen ineptus Dares ut fere credas eos in se irruisse.

4. *Penthesileam obtruncat.*] Sed alii omnes eam ab Achille occisam dicunt. Vide apud Dictyn.

5. *Suadet potius ut Helena, &c.*] Vide apud Dictyn.

6. *Surgit Amphimachus filius Priami.*] Falsum est Amphimachum Priami filium fuisse. Sed locum Homeri male accepit Dares, vel etiam sponte sua immutavit.

Υἷας Ἀντιμάχοιο δαΐφρονος (ὅς ῥα μάλιστα,
Χρυσὸν Ἀλεξάνδροιο δεδεγμένος ἀγλαὰ δῶρα,
Οὐκ εἴασχ' Ἑλένην δόμεναι ξανθῷ Μενελάῳ.)

I. Filios Antimachi sapientis, (qui maxime,

tenorem, [1] & eos qui consenserant increpare, factaque eorum cœpit, & suadere potius [2] exercitu irruptionem in castra facere, usque vincant, aut victi pro patria occumbant. Postquam is finem fecit, Æneas exurgit, lenibus mitibusque verbis refutat, pacem ab Argivis peti magno opere suadet. Postquam finis dicendi factus est, Priamus magno animo surgit, ingerit multa mala Antenori & Æneæ: eos auctores belli appetendi fuisse, & legatos in Græciam mittendi, quum ipse quoque Antenor legatus redierit, & renunciaverit se contumeliose tractatum esse. Deinde & Æneam, qui cum Alexandro Helenam, & prædam eripuerit. Quapropter certum sibi esse, pacem non fieri: imperatque ut omnes parati sint, quum signum dederit, per portas irruptionem facere: aut vincere, aut mori sibi certum esse. Hæc postquam dixit, multis verbis eos hortatus, concilium dimisit, Amphimachum in regiam duxit, dixitque se vereri ab his qui pacem suaserant, ne oppidum prodant, eosque habere multos de plebe qui cum eis sentiant: opus esse eos interfici. Si hoc factum sit, se patriam defensurum, & Argivos superaturum. Simulque rogat, ut sibi fidelis & obediens, paratusque cum armis sit: ut sine suspicione ita fieri posse: postera die, ita uti solet, rem divinam facturum, [3] eosque ad cœnam vocare. Tunc Amphimachus consilio approbato hoc facturum promittit, atque ita ab eo discessit. Eodem die conveniunt clam Antenor, Polydamas, [4] Ucalegon, [5] Amphidamas, [6] Dolon: dicunt se mirari pertinaciam regis qui clausus cum patria & comitibus perire mallet, quam pacem facere. Antenor ait se invenisse quid faciendum sit, quod sibi & illis in commune proficiat, dum sibi & illis foret fides. Omnes se in fide adstringunt. Antenor ut vidit se obstrictum, mittit ad Æneam, dicens, prodendam esse patriam, & sibi suisque cavendum esse: ad Agamemnonem de his aliquem mittendum esse: nam regem iratum de concilio surrexisse, quia ei pacem suaserit: vereri se ne quid novi consilii ineat. Itaque omnes promittunt: statimque Polydamantem, qui ex his unus erat ad Agamemnonem clam mittunt. Polydamas in castra Argivorum pervenit,

NOTÆ.

Aurum Alexandri capiens, splendida dona,
Non permittebat Helenam reddere rufo Menelao.)

1. *Et eos qui consenserant increpare.*] Hic locus ita distinguendus. *Adortus est Antenorem & eos qui consenserant, increpare factaque eorum cœpit.*

2. *Exercitu.*] Forsan pro *exercitui*. Sed melius *irruptionem facere exercitu*, id est cum toto exercitu.

3. *Eosque ad cœnam vocare.*] *Vocare* pro *vocaturum*. Innuit autem eos super cœna interfici oportere.

4. *Ucalegon.*] Hic Ucalegontem Dares addit nescio unde. Nam de eo tacent alii. Imo Virgilius ejus domum incensam dicit, à qua verisimiliter Græci abstinuissent si inter proditores fuisset Ucalegon.

5. *Amphidamas.*] Nullum. Amphidamantem Trojanum novi. Fuerunt quidem olim plures Amphidamantes unus Lycurgi filius ex Athenis, alius ex opunte, cujus filium interfecit Patroclus, item Busiridis filius.

6. *Dolon.*] Atqui jam pridem ab Ulysse & Diomede interceptus occubuerat Dolon. Sed à recepta aliorum opinione Dares recedit.

Agamemnon clam nocte omnes duces in concilium convocat, refert eadem: quid cuique videatur, dicere jubet. Omnibus placitum est, ut fides proditoribus servetur. Ulysses & Nestor vereri se dixere, hanc temeritatem subire. Neoptolemus eos refutat. Dum inter se certant, placitum est, [1] signum à Polydamante exigi, & idipsum per Sinonem ad Æneam, Anchisem, & Antenorem mittit. Sinon ad Trojam proficiscitur. Et quia nondum claves portæ Amphimachi custodibus traditæ erant, signo dato Sinon nomine Æneæ & Anchisæ, & Antenoris audito confirmatus, Agamemnoni renunciat. Tunc placitum est omnibus ut fides daretur & jurejurando confirmaretur, Antenori, Æneæ, Ucalegoni, Polydamanti, Doloni, suisque parentibus, conjugibusque & consanguineis propinquis cum eis qui una commorassent, omnibus fidem præstari [2] suaque omnia sacra & bona incolumia habere liceat. Hoc pacto confirmato, [3] & jurejurando adstricto, suader Polydamas, noctu exercitum ad portam Scæam ut adducant [4] ubi extrinsecus caput equi pictum est, ibi præsidia habere noctu Antenorem cum Anchise [5] exercitusque noctu portam reseraturos, eisque lumen prolaturos. Id signum eruptionis fore, quod ibi præsto forent qui ad regiam eos ducant. Postquam facta confirmata sunt, Polydamas in oppidum rediit, facta renunciat, dicit Antenori & Æneæ, ceterisque quibuscum actum erat, ut suos omnes ad Scæam portam adducant, noctu Scæam portam aperiant, lumen ostendant, exercitum introducant. Antenor & Æneas noctu ad portam præsto fuerunt, Neoptolemum susceperunt, exercitui portam reseraverunt, lumen ostenderunt, fugæ præsidium sibi & suis omnibus ut esset postulaverunt. Neoptolemus irruptionem facir, Trojanos cædit, persequitur Priamum, quem [6] ante Aram Jovis obtruncat. Hecuba dum fugit cum Polyxena, Æneæ

NOTÆ.

1. *Signum à Polydamante exigi.*] Vellem dixisset Dares quod signum à Polydamante Græci petierint, quod postea per Sinonem ad Æneàm & Antenorem Misere. Ex sequentibus conjici potest Polydamantem signum illud dedisse, quo quivis à Græcis ad Trojam missus, intra mænia reciperetur. Quod ut experirentur Græci Sinonem miserunt qui signo illo dato ab Ænea Anchise & Antenore cognitus intra portas quidem receptus non fuit quia nondum Amphimachi custodibus claves traditæ. Sed Æneæ Anchisæ & Antenoris nomen audivit quo plane confirmatus est.

2. *Suaque omnia sacra.*] Singuli enim cives sua sibi propria sacra custodiebant cujus rei multa tam ex sacris quam ex profanis litteris exempla congeras.

3. *Et jure jurando astricto.*] Pacto astricto jurejurando, id est, per jusjurandum.

4. *Vbi extrinsecus caput equi pictum est.*] Innuit equi lignei fabulæ locum dedisse caput equinum quod portæ scææ, quam Græcis Antenor apperuit, inscriptum fuit. Nempe ex servio. *Vt alii porta quam eis Antenor aperuit, equum habuit pictum.* Sed vide plura apud Dictyn lib. 6.

5. *Exercitusque noctu portam reseraturos.*] Malim omnino *exercituique*, vel *exercitumque*. *Antenorem & Anchisem noctu reseraturos portam exercitui*, Græcorum scilicet. Neque enim dixisse potuit Dares exercitus Trojanos portam reseraturos cum totum exercitum Antenor & Æneas in suas partes non traxissent.

6. *Ante aram Iovis.*] Vide Dictyn lib. 5.

occurrit, Polyxenam ei tradidit, quam Æneas ad patrem Anchisem abscondit. Andromacha & Cassandra in æde Concordiæ se tegunt. Tota die & nocte Argivi non cessant vastare, prædam asportare. Postquam dies illuxit, Agamemnon omnes duces in arcem Minervæ convocat: diis gratias agit, exercitum collaudat, omnem prædam jubet in medium afferri: eam se pariter cum omnibus partiturum: simulque exercitum consulit, [1] an placeat Antenori & Æneæ, cum his qui una patriam prodiderant, servari, quam illis clam confirmaverant. Exercitus totus conclamat, placere sibi; itaque convocatis omnibus, omnia sua reddidit. Antenor rogat Agamemnonem, ut sibi liceat dicere. Agamemnon dicere jubet. Principio Antenor [2] gratias Grajugenis agit, simulque commemorat Helenum & Cassandram semper patri bellum dissuasisse, [3] Achilli sepulchrum Helenum dixisse donari, [4] & dixit Helenum omnia scire. Agamemnon ex consilii sententia Heleno & Cassandræ libertatem dedit. Helenus pro Hecuba & Andromacha rogare cœpit Agamemnonem, commemorans ab his semper eum dilectum esse. Agamemnon ad consilium refert: [5] placuit illi libertatem reddi, suaque omnia restitui, prædam omnem æqualiter dividi: hostias & vota solvere; & quando debeant domum reverti diem constituere. Ut dies recessionis advenit, tempestates magnæ exortæ sunt, & per aliquot dies remanserunt. [6] Calchas respondit, inferis non esse satisfactum. Neoptolemo in mentem venit, Polyxenam, cujus causa pater perierat, non esse in regia inventam. Agamemnonem poscit, conqueritur, accusat exercitum, Antenorem accersiri jubet, imperat ut purquirat eam & adducat. Is ad Æneam venit, & diligentius perquirit: utque primum Argivi proficiscantur, Polyxenam, ut absconditam invenit, ad Agamemnonem adducit. Agamemnon Neoptolemo illam tradidit: isque eam ad tumulum patris jugulat. Agamemnon iratus Æneæ quod Polyxenam absconderat, cum suis protinus [7] patria exce-

NOTÆ.

1. *An placeat Antenori & Ænea.*] Sic disponenda verba, *an placeat servari Antenori & Ænea cum his qui una patriam prodiderant. quod illis clam confirmaverant.*

2. *Gratias Grajugenis ait.*] Quod sibi pacta servassent.

3. *Achilli sepulchrum.*] Nusquam alibi legi Helenum dixisse Achillem sepulchro donandum.

4. *Et dixit Helenum omnia scire.*] Servius lib. 3. *Repletus numine novit omnia sacerdos.* Quare illud Virgilii.

———— *Prohibent nam cætera parcæ,*
Sciro Helenum, farique vetat Saturnia Juno.

Sic optime distinxit.

———— *Prohibent nam cætera Parcæ,*
Sciro, Helenum farique vetat Saturnia Juno.

Scire subintellige, *te.* Nam Parcæ prohibent te scire cætera, & Saturnia Juno vetat Helenum fari.

5. *Placuit illi.*] *Illi, concilio,* alioquin legendum *illis,* nempe Hecubæ & Andromachæ.

6. *Calchas respondit.*] Alii, scribunt è tumulo Achillis vocem exiisse qua Polyxenam sibi immolari Achilles petebat. Vide apud Dictyn. lib. 5.

7. *Patria excedere jubet.*] Aliter Dictys qui scribit Æneam apud Trojam mansisse, sed deinde per Antenorem exactum fuisse. Illum adi.

dere

dere jubet. Æneas cum ſuis omnibus navibus proficiſcitur, [1] Antenori terram tradidit. Agamemnon poſtquam profectus eſt, Helena poſt aliquot dies [2] mœſta magis quam alacris, domum reportantur cum ſuo Menelao. [3] Helenus cum Hecuba, Andromacha, & Caſſandra Cherſoneſum petunt. [4] Hactenus Dares Phrygius Græcis litteris mandavit: [5] nam is ibidem cum Antenoris factione remanſit. Pugnatum eſt [6] annis X. menſibus VIII. diebus XII. ad Trojam ruerunt ex Argivis, ſicut acta diurna indicant, quæ Dares Phrygius deſcripſit [7] DCCCVI. millia hominum ad oppidi proditionem. Ex Trojanis CCLXXVIII. millia hominum. Æneas profectus navibus [8] quibus Alexander in Græciam venit, numero XXII. quem omnis hominum ætas circiter III. M. CCC. ſecuta eſt. Antenorem ſequuti ſunt duo millia & quingenti. Andromacham & Helenum mille ducenti. Hucuſque hiſtoria Daretis.

NOTÆ.

1. *Antenori terram tradidit.*] Vide notata apud Dictyn lib. 5. p. 139.

2. *Mœſta magis.*] Quippe quæ derelictæ domus invidiam timebat.

3. *Helenus cum Hecuba, Andromacha & Caſſ.*] Ab aliis diſſentit qui ſcribunt Helenam & Andromacham Neoptolemo datos fuiſſe. Hecubam Ulyſſi & Caſſandram Agamemnoni. Vide apud Dictyn.

4. *Hactenus Dares.*] Igitur quæ ſequuntur ab alio quam Darete ſcripta ſunt. Atqui auctor Epiſtolæ, quæ huic narrationi præmittitur, ſe nihil addidiſſe vel diminuiſſe dicit.

5. *Nam is ibidem cum Antenoris factione rem.*] Sed Euſtathius ex Acanthio tradit ipſum Daretem transfugam ab Ulyſſe fuiſſe occiſum. Ut in præfatione dictum eſt.

6. *Annis* X. *menſibus* VIII. *diebus* XII.] Vix certo tradi poſſit tempus quo apud Trojam pugnatum eſt. Illud tantum certum eſt Trojam captam fuiſſe in plenilunio ſine veris paulo ante ſolſtitium anno mundi 2767. Vide Joſeph. Scaligerum de emendatione temporum.

7. DCCCVI. *millia.*] Neque tamen intelligendum eſt tot hominibus eodem tempore inſtructum fuiſſe Græcorum exercitum. Ex veteribus enim conſtat eum ſtetiſſe non multo pluribus 100000. Trojanorum vero 50000. Sed exiſtimandum eſt Græcos & Trojanos ſibi ſubinde novas copias aſciviſſe, pereunte in dies priori exercitu. Vide Collectanea Meziriaci in Ovidii Epiſtola Hermionæ Oreſti.

8. *Quibus Alexander.*] Sed ego libenter quærerem ubi nam gentium naves illæ ſervatæ ſæviente bello, cum omnia circumquaque, exuſta, direpta & conſumpta ſint.

FINIS.

INDEX VOCABULORUM OMNIUM quæ apud Dictym leguntur.

Prior numerus Paginam, posterior Lineam indicat.

A.

INDEX VOCABULORUM.

INDEX VOCABULORUM.

B.

C.

80:

cuncta,

D.

E.

effugii,

F.

126:17.

H.

I.

L.

M.

N.

O.

P.

permoveri,

Q.

R.

INDEX VOCABULORUM.

S.

ſecedens,

T.

V.

X.

Z.

INDEX VOCABULORUM OMNIUM quæ apud Daretem leguntur.

Prior numerus Paginam, posterior Lineam indicat.

A.

Nn

B.

C.

D.

deferunt,

E.

F.

G.

H.

I.

interfecit,

L.

M.

N.

O.

P.

postulat

Q.

R.

T.

V.

X.

Z.

FINIS.

Errata & omissa.

PAg 5. col. 1. Cætere per socias & Clymenem, *dele illud* &. P 7. c. 2 & Sidone, *leg.* è Sidone. *Ibid* ναὶ·νὰ·*leg* ἰαὶ·νὰ. P. 8. lin. 2. differre, *leg* deferre. *Ibid* lementationem, *leg* lamentatione. lin. 15. internetionem, *leg.* internecionem. *Ibid.* c 2. excubierum disponendorum, *leg.* disponendarum. P. 13. c. 2. Prothenor Arcesilas, *leg* Prothenorem. P. 15. l. 13. Chalcas, *leg* Calchas. P. 20. c 2. à Phala non sit Lhelidis, *leg* Phalidis. P. 22 col. 1 meam filium. *leg* filiam P. 21. c. 1. Graquius, *leg.* Cruquius. Col. 2. sic verbo. *leg* sic verto. P. 26. c. 2. transuehendam, *leg* trensuchendum. P 27. l. 13. istusque, *leg* ictusque. P. 29. l. 21. intercessat. *leg* intercesserat. P. 30. l. 5. Padelirium, *leg.* Podalirium. P. 11. l. 17 exhiberet, *leg.* ediret. P. 32 l. 6. Classum, *leg* Classium. P. 39. l. 22: Pymnestore, *leg.* Polymnestore. P. 40 l. 1. domi receto, *leg* retento. P. 41. c. 1 de Priemo falum, *leg.* filsum. *Ibid.* de donner du conseil *leg.* de donner conseil. P. 43. c. 1. reddendam Helenam censebant, *leg.* non censebant. P. 45. l. 1. ex Cydoniorum, *leg* ex Sidoniorum. P. 51. c. 2. in conspectu illis, *leg.* illis. *Ibid* Hippothorum, *leg.* Hippothoum. P. 59. c. 1. destinetæ. *leg* distinctæ P. 59. l. 4. presternere, *leg.* prosternere. P. 61. l. 7. manifecta sune, *leg* menifesta sunt. P. 62. c. 1. Nestor verbo facit, *leg.* verba. P. 63. c. 1. Ionem liberationibus, *leg* Iovem libationibus. P. 67. l. 15. Polyxene pollicetur, *leg.* pro Polyxena. Lin. 18. exclamee, *leg.* exclamet. P 71. l. 7. in eo ulro, *leg.* in eo viro. Lin. 9. percunctari. *leg.* percunctati. *Ibid.* col. 1. sommo, *leg* somno. P. 73. c. 1. Memnonem, *leg.* Merionem. Col. 2. simulantem *leg.* simul autem. P. 74. l. 12. etim, *leg.* etiam. P. 78. col. 2. lin. ult. *Cursu in armis)* *Homerus scribit* Hic notam fere integram prætermisere librarii. Adde igitur. *Homerus scribit non cursu sed vera pugna cum Ajace Diomedem decertasse uter prior adversario sanguinem eliceret* Deinde notula altera incipienda, *Agamemnoni.)* *Homerus scribit Achillem jaculandi præmium. &c.* P. 81. l. 16. fædendum, *leg.* fædendum. Lin. 27. expettere. *leg.* expetere. P. 82. l. 12. satisfaturum *leg* setisfacturum. Lin. 16. Dein ubi satietas omne tenuit hoc Achilles differvit, *leg* omnes tenuit, hoc modo Achilles. &c. P. 83 l. 16. præcinenaibus, *leg* præcinentibus. Col. 1. donum, *leg.* domum. P. 89. l. 9, diripendiarum. *leg.* diripiendarum. P. 92. ex Minerva sanct viri, *leg* Sanctii viri. P. 93. c. 2. litens, *leg.* latens. P. 94. l. 4. possiliuere, *leg* prosilimire P. 95. l. 1. oportere, *leg* oppetere. P. 96. l. 24 imbellimus optabilem, *leg* imbellibus. P. 97. l. 16. salutos, *leg* salutatos. P. 100. c. 2. se ipsam unibus strangulans *leg* funibus P. 105. l. 31. custidiat, *leg.* custodiet. P. 109. l. 5. per ennos ducem, *leg* decem P. 113. l. 17. equum tabulans, *leg* equus. P. 114. l 13. per solum est, *leg.* per solutum est. P. 121. c 2. Helenam Andromacham accepisse *leg.* Helenum. P. 125. c. 1. corruptum, *leg.* corruptam. P 129. l. 9. Elepenoris, *leg.* Elpenoris. Col. 2 Libybæum, *leg* Lilybæum. P. 133. c. 1. Eustathu. *leg.* Eustathio. P. 153 l. 18. satisfecerent, *leg.* setisfacerent. P. 156 l. 13. militasse, *leg* militasse. P. 157. c. 2. in fine. minorum, *leg.* minorem. P. 158. c. 1. in fine. Clonio, *leg* Clonio. P 168. l. 8. fœderis jura saucientur, *leg.* sanciantur. P. 170. c. 1. de quo sequendi modo, *leg* loquendi. P. 171. l. 12. misi, *leg.* missi. P. 173. l. 27. obstulit, *leg.* ebstulit. P. 176. l. 24. purquirat, *leg* perquirat. P. 177. c. 1. Helenam & Andromacham, *leg.* Helenum. Col. 2. plenituuio, *leg* plenilunio.